

Tilinpäätös tilikaudelta 1.1. - 31.12.2017

Äänekosken kaupunki
Hallintokatu 4
44100 ÄÄNEKOSKI
Y-tunnus 2045520-5

1	JOHDANTO	7
1.1	Tilinpäätössäännökset.....	7
1.2	Tilinpäätöskokonaisuus.....	7
2	TOIMINTAKERTOMUS.....	8
2.1	Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	8
2.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus	8
2.1.2	Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	10
2.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	15
2.1.4	Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	24
2.1.5	Arvio todennäköisestä kehityksestä.....	26
2.1.6	Kaupungin henkilöstö	27
2.1.7	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	28
2.1.8	Ympäristötekijät.....	32
2.2	Kaupunkistrategia.....	36
2.3	Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	38
2.4	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	46
2.4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	46
2.5	Toiminnan rahoitus	50
2.6	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	54
2.7	Kokonaistulot ja -menot.....	57
2.8	Kuntakonsernin toiminta ja sen talous	58
2.8.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	58

2.8.2	Konsernin toiminnanohjaus	59
2.8.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	64
2.8.4	Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	64
2.8.5	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	64
2.8.5.1	Ääneseudun Asunnot Oy (Y-tunnus 0177096-3).....	67
2.8.5.2	Äänekosken Energia Oy (Y-tunnus 0917763-8).....	68
2.8.5.3	Äänekosken Kiinteistöhoito Oy (Y-tunnus 0194882-1).....	71
2.8.5.4	Ääneseudun Kehitys Oy (Y-tunnus 1883321-1).....	74
2.8.5.5	Proavera Oy (ent. Äänekosken Teollisuuskiinteistöt Oy) (Y-tunnus 0347267-9)	75
2.8.5.6	Äänekosken Asumispalvelusäätiö (Y-tunnus 0849102-7).....	77
2.8.5.7	Keitele-Museo Oy (Y-tunnus 0589267-7).....	79
2.8.5.8	Kiinteistöosakeyhtiö Konginkankaan Säästölipas (Y-tunnus 0794358-9)	80
2.8.5.9	Kiinteistöosakeyhtiö Suolahden Keskusraitti (Y-tunnus 0532888-1).....	82
2.8.5.10	SS-Jäähalli Oy (Y-tunnus 0969355-2)	83
2.8.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	85
2.9	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	87
2.9.1	Tilikauden tuloksen käsittely.....	87
2.9.2	Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	87
3	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	89
3.1	Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutuminen.....	89
3.1.1	Käyttötalouden toteutuminen	89
3.1.2	Tuloskortit (Kaupunkiorganisaation yhteiset)	90
3.1.3	Tarkastuslautakunta.....	97
3.1.4	Kaupunginhallitus	97
3.1.4.1	Hallintopalvelut.....	97
3.1.4.2	Talous- ja tietohallintopalvelut.....	98
3.1.4.3	Henkilöstöpalvelut.....	99
3.1.4.4	Elinvoimayksikkö.....	99
3.1.4.5	Viestintä ja kehitystoiminta	102

3.1.4.6	Maankäyttö	102
3.1.4.7	Muu toiminta.....	104
3.1.4.8	Tukipalvelut.....	104
3.1.5	Perusturvalautakunta	107
3.1.5.1	Hallinto	111
3.1.5.2	Terveyspalvelut.....	112
3.1.5.3	Sosiaalityö ja työelämään kuntoutumisen palvelut	122
3.1.5.4	Arjen tuki	128
3.1.6	Kasvun ja oppimisen lautakunta.....	138
3.1.6.1	Lasten ja perheiden palvelut	139
3.1.6.2	Opetuspalvelut.....	146
3.1.6.3	Nuorisopalvelut.....	149
3.1.7	Tekninen lautakunta.....	151
3.1.7.1	Tilaaaja.....	151
3.1.8	Ympäristölautakunta.....	156
3.1.8.1	Ympäristövalvonta.....	157
3.1.8.2	Ympäristöterveydenhuolto	159
3.1.8.3	Maaseutuasiat.....	160
3.1.8.4	Pelastustoimi.....	160
3.1.9	Vapaa-aikalautakunta	161
3.1.9.1	Hallinto ja kansalaistoiminta	162
3.1.9.2	Kulttuurityö	163
3.1.9.3	Kirjastotoiminta	165
3.1.9.4	Musiikkiopisto	167
3.1.9.5	Liikuntatyö.....	170
3.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	177
3.3	Investointien toteutuminen.....	180
3.4	Rahoitusosan toteutuminen.....	184
4	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	185
4.1	Tuloslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut.....	185

4.2	Rahoituslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut	186
4.3	Tase 31.12. ja tunnusluvut	187
4.4	Kokonaistulot ja – menot 2017	188
4.5	Konsernilaskelmat	189
4.5.1	Konsernituloslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut	189
4.5.2	Konsernirahoituslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut	190
4.5.3	Konsernitase 31.12. ja tunnusluvut	191
5	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	192
5.1	Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	192
5.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	193
5.2.1	Toimintatuotot tehtävälaittain, ulkoinen	193
5.2.2	Verotulojen erittely	193
5.2.3	Valtionosuuksien erittely	193
5.2.4	Palvelujen ostojen erittely	193
5.2.5	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta kaupungin tilinpäätöksessä	194
5.2.6	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista	195
5.2.7	Pakollisten varausten muutokset	196
5.2.8	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja – tappiot	196
5.2.9	Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	196
5.3	Tasetta koskevat liitetiedot	197
5.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	197
5.3.1.1	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset	197
5.3.1.2	Arvonkorotukset	197
5.3.1.3	Olennot kuntasuhteiden arvon muutokset	197
5.3.1.4	Omistukset muissa yhteisöissä	197

5.3.1.5	Saamisten erittely.....	198
5.3.1.6	Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	199
5.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	200
5.3.2.1	Oman pääoman erittely	200
5.3.2.2	Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	200
5.3.2.3	Vieras pääoma, erittely	201
5.3.2.4	Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät.....	201
5.3.2.5	Huollettavien varat.....	201
5.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	202
5.4.1	Vastuusitoumukset.....	202
5.4.2	Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	202
5.4.3	Muut taloudelliset vastuut.....	202
5.5	Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	202
5.5.1	Henkilöstölukumäärä.....	202
5.5.2	Henkilöstökulut	202
5.5.3	Tilintarkastajan palkkiot.....	203
5.5.4	Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista	203
6	KONSERNITILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	204
6.1	Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja - menetelmät	204
6.2	Konsernin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	205
6.2.1	Toimintatuotot tehtäväalueittain	205
6.2.2	Pysyvien vastaavien myyntivoitot- ja tappiot	205
6.2.3	Pakollisten varausten muutokset.....	205
6.2.4	Konsernituloksen eliminoinnit.....	206
6.3	Konsernitasetta koskevat liitetiedot.....	207
6.3.1	Konsernitaseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	207
6.3.1.1	Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	207

6.3.2	Konsernitaseen vastattavia koskevat liitetiedot	207
6.3.2.1	Oman pääoman erittely	207
6.3.2.2	Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät.....	208
6.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	208
6.4.1	Vastuusitoumukset.....	208
6.4.2	Muut taloudelliset vastuut.....	208
7	LUETTELOT JA SELVITYKSET	209
8	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	210

1 JOHDANTO

1.1 Tilinpäätössäännökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain ja -asetuksen säännöksiä. Kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Kuntalain 114 §:n mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

1.2 Tilinpäätöskokonaisuus

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot ilmoitetaan liitetiedoissa.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätökseen kuuluvat myös tarkastuskertomus, tarkastuslautakunnan arviointikertomus ja henkilöstöraportti, jotka esitetään erillisinä asiakirjoina.

2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

2.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2017 oli Äänekoskelle talouden näkökulmasta erittäin hieno ja tuloksellinen vuosi. Metsä Fibre Oy:n biotuotetehdas käynnistyi suunnitellusti elokuussa. Jyväskylä – Äänekoski rataosuuden peruskorjaus ja sähköistys valmistuivat myös elokuussa ja 4-tien parantaminen Äänekosken kohdalla on käynnissä. Samanaikaisesti rakennetaan myös Kotakennään alueen yrityspuistoa, ja alue on valmis vuoden 2018 aikana vastaanottamaan ensimmäiset yritykset rakentamaan toimitilojaan. Kotakennään II -vaiheen kaavoitustyö on myös jo käynnistynyt ja Äänekoski koetaan nyt Keski-Suomessa houkuttelevana kasvualustana yritystoiminnalle.

Väkiluvun kehitys oli viime vuonna valitettavasti jälleen kerran negatiivinen (-231 henkilöä). Väkilukua laskee muuttotappion (-165 henkilöä) lisäksi myös kaupungin ikärakenne, koska syntyvyys on pienempää kuin kuolleisuus. Vuoden 2018 kaupungissa käynnistettiin Hyvä arki asukkaalle -kampanja, jolla yritetään vaikuttaa väkiluvun positiivisempaan kehitykseen.

Uusi lukio otettiin käyttöön syksyllä ja Suolahden yhtenäiskoulun rakentaminen on käynnissä. Koulunmäen yhtenäiskoulun ja Koiviston koulun rakentaminen alkaa vuoden 2018 aikana. Uusien koulujen valmistuttua on kouluverkkomme valtakunnan kärkikastia.

Kaupunki on käynnistänyt myös monia kuntalaisten vapaa-ajanviettoa ja hyvinvointia edistäviä uusia liikuntapaikkahankkeita, esim. Kotakennään alueelle rakennetaan monitoimihalli, jossa voidaan pelata eri lajien SM-liigatason pelejä ja järjestää eri lajien isojakin turnauksia. Näissä tiloissa voidaan myös järjestää konsertteja sekä yleisötapahtumia. Lisäksi Suolahteen rakennetaan uusi energiatehokas jäähalli uimahallin läheisyyteen sekä jalkapallon ja yleisurheilun harrastajia varten ylipainehalli liikuntapuistoon.

Kaupungin korkea työttömyysaste on vihdoin lähtenyt selvästi laskemaan. Vuoden 2016 joulukuun työttömyysaste oli 19,5 % ja vuoden 2017 lopussa vastaavasti 15,5 %. Työllisyysohjelman toimenpiteiden toteutusta on näytetty siltä, että toimenpiteillä saadaan myös toivottua vaikuttavuutta. Työmarkkinatuen kuntaosuuksia maksettiin vuonna 2017 1,7 miljoonaa euroa, mikä on 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Toimenpiteillä on ollut vaikutusta pitkäaikaistyöttömyyden osalta, missä pudotusta on 12,1 %. Nyt kaupungin on

suunnattava voimavarojaan entistä enemmän nuorisotyöttömyyden nujertamiseksi.

Äänekosken kaupungin tulos päättyi noin 7,6 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Näin ollen kertynyttä ylijäämää vuoden 2017 tilinpäätöksessä on noin 7,9 miljoonaa euroa (vuoden 2016 tilinpäätöksessä 0,3 miljoonaa euroa).

Suomen talouden kasvu ja varsin mittavat investoinnit Äänekosken alueella ovat edesauttaneet myös kaupungin taloustilanteen kohentumisessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2017 vuoden 2018 talousarvion, jossa ylijäämää arvioidaan kertyvän 1,8 miljoonaa euroa. Lisäksi valtuusto hyväksyi tuolloin taloussuunnitelman vuosille 2019–2020. Taloussuunnitelman mukaan myös jatkovuodet osoittavat kasvavaa ylijäämää.

Noudattamalla strategiaamme, talouskurilla, oikealla henkilöstöpolitiikalla, rakenteellisilla uudistuksilla ja erilaisilla kehityshankkeilla meillä on mahdollisuus yhdessä rakentaa entistäkin virtaviivaisempi ja kustannustehokkaampi Äänekoski, joka voi vastata tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin.

Tämän kevään aikana tulevat eduskunnan päätettäväksi uudet maakunta- ja sotelait. Mikäli lait hyväksytään tällä hetkellä olevien luonnosten mukaisesti, muodostetaan Suomeen 18 maakuntaa vuoden 2020 alussa ja kuntien tehtävistä ja resursseista noin puolet siirtyvät maakuntiin. Tämän mittavan uudistuksen taloudellisia vaikutuksia on tällä hetkellä mahdoton arvioida, mutta elinvoimainen ja kustannustehokas kaupunki selviää myös tulevaisuuden haasteista.

Vauhtia viime vuodesta ei puuttunut ja vauhti näyttää lähitulevaisuudessa vain kiihtyvän. Omalta osaltani kiitän henkilökuntaa, luottamushenkilöitä, asukkaita ja sidosryhmiä kuluneesta vuodesta 2017 ja toivotan kaikille innostavaa ja haastavaa vuotta 2018.

Matti Tuononen
Kaupunginjohtaja

2.1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Äänekosken kaupungin ylin päättävä toimielin on kaupunginvaltuusto. Valtuusto päättää kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Vuonna 2017 valtuusto kokoontui 8 kertaa ja käsitteli yhteensä 132 asiaa.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana ajalla 1.1. – 31.5.2017 on toiminut Matti Tiusanen (kesk.), I varapuheenjohtajana Rolf Nyholm (sd.), II varapuheenjohtajana Matti Virtanen (vas.) ja III varapuheenjohtajana Jaana Tani (vihr.). Ajalla 1.6. – 31.12.2017 puheenjohtajana on toiminut Juho Kautto (vas.), I varapuheenjohtajana Rolf Nyholm (sd.), II vara-puheenjohtajana Lauri Lax (ps.) ja III varapuheenjohtajana Piia Flink-Liimatainen (kd.).

Kaupunginvaltuustossa on yhteensä 43 jäsentä. Kaupunginvaltuuston poliittiset voimasuhteet 1.6.2017 alkaen:

12 paikkaa

- Kiiskinen Kari
- Kumpulainen Kari
- Liimatainen Tiina
- Nyholm Rolf
- Ouli Pekka
- Penttinen Hannu
- Pulli Timo
- Ruotsalainen Seppo
- Salminen Pentti
- Tamminen Paavo
- Tuhkanen Marko
- Vertainen Johanna

10 paikkaa

- Hoppo Riikka
- Holopainen Simo
- Kautto Erkki
- Kautto Juho
- Martins Sirpa
- Monteiro Flores Ilidio
- Nurmi Eila
- Rautiainen Sinikka

- Turunen Tiia
- Virtanen Matti

Keskusta 8 paikkaa

- Hänninen Seppo
- Kumpu Risto
- Lindell Leila
- Pekonen Paula
- Pentinpuro Anna-Riitta
- Piilonen Harri
- Piilonen Pentti
- Tiusanen Matti

4 paikkaa

- Kotilainen Joni
- Laitinen Marko
- Lax Lauri
- Tuominen Marke

KOKOOMUS 3 paikkaa

- Jämsén Olli
- Lunttila Tommi
- Pullinen Tarja

Vihreät De Gröna 3 paikkaa

- Honka Pilvi
- Tani Jaana
- Tuikka Kimmo

Kristillisdemokraatit
ARVOISTASI POLITTIKKA

2 paikkaa

- Flink-Liimatainen Piia
- Forsgrén Paula

Jari Halttusen valtuustoryhmä 1 paikka

- Halttunen Jari

Kaupunginvaltuustossa käsiteltiin muun muassa seuraavat asiat:

- Hyväksyttiin Uudistuvan ydinkeskustan asemakaava I. (20.2.)
- Tehtiin periaatepäätös jätehuollon toimintamallista. Päätöksen mukaan 1.7.2017 lukien pyritään järjestämään jätehuolto ja tuottamaan jätehuollon palvelutehtävät yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa. (20.2.)
- Hyväksyttiin Suolahden Wanhan aseman asemakaavan muutos. (3.4.)
- Hyväksyttiin Suolahden yhtenäiskoulun hankesuunnitelma ja kustannusarvio (29.5.)
- Hyväksyttiin Äänekoski 2030 osayleiskaava ja Kotakennään asemakaava I. (29.5.)
- Päätettiin siirtää kunnalle jätelaissa säädetyn jätteen vastaanotto, kuljetus ja käsittely, jätemaksujen laskutus ja jäteneuvonta sekä näihin välittömästi liittyvät hallinnolliset tehtävät, joihin ei sisälly julkisen vallan käyttöä, Sammakkokangas Oy:lle osakkuuden perusteella. (29.5.)
- Hyväksyttiin uusi hallintosääntö, kaupunkirakenneohjelma 2017–2021 ja markkinointiohjelma 2017–2021. (29.5.)
- Päätettiin siirtää kaikki jätehuollon viranomaistehtävät Sydän-Suomen jätelautakunnalle 1.7.2017 lukien. (12.6.)
- Hyväksyttiin Koulunmäen yhtenäiskoulun hankesuunnitelma ja kustannusarvio. (12.6.)
- Päätettiin toteuttaa jäähalli-, monitoimihalli- ja ylipainehallihankkeet ja liikuntatalon peruskorjaus (11.9.)
- Päätettiin tuesta vesihuoltolaitoksen verkoston laajentamiseen Hirvimäen asuinalueelle ja Kotakennään I alueelle (13.11.)

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus johtaa ja valvoo kaupungin hallintoa ja konsernin toimintaa siten, kuin Kuntalaissa on säädetty. Kaupunginhallitus ratkaisee asiat, joita ei ole lainsäädännöllä, säännöillä tai valtuuston päätöksillä määrätty muun toimielimen ratkaistavaksi.

Kaupunginhallitus kokoontui 21 kertaa ja käsitteli yhteensä 405 asiaa.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana ajalla 1.1. – 12.6.2017 on toiminut Kari Kiiskinen (sd.), I varapuheenjohtajana Tommi Lunttila (kok.) ja II varapuheenjohtajana Leila Lindell (kesk.). Ajalla 13.6. – 31.12.2017 puheenjohtajana on toiminut Kari Kiiskinen (sd.), I varapuheenjohtajana Matti Tiusanen (kesk.) ja II varapuheenjohtajana Sirpa Martins (vas.)

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Matti Tuononen.

Kaupunginhallituksen poliittiset voimasuhteet 13.7.2017 alkaen:

3 paikkaa

- Kiiskinen Kari
- Närhi Merja
- Ruotsalainen Seppo

Keskusta 2 paikkaa

- Lindell Leila
- Tiusanen Matti

2 paikkaa

- Martins Sirpa
- Virtanen Matti

1 paikka

Marke Tuominen

1 paikka

- Tani Jaana

Kaupunginhallituksessa käsiteltiin muun muassa seuraavat asiat:

- Päätettiin merkitä 19 367 kappaletta Sammakkokangas Oy:n osakkeita hintaan 18 euroa/osake eli yhteensä 348 606 eurolla ja päätettiin yhtyä osakassopimukseen. (6.3.)
- Päätettiin hyväksyä yhteistyösopimus ja myydä Hirvaskankaan Hirvimäen asemakaavan rakentamattomat tontit Crystone Oy:lle, joka vastaa pääosiltaan alueen katujen ja kunnallistekniikan rakentamisesta sekä tonttien markkinoinnista ja myynnistä. (22.5.)
- Sopimus hankkeen "Vt-4 parantaminen Äänekosken kohdalla" (Myllyntaus - Mämme) toteuttamisesta, yhteistyöstä ja rahoitusjärjestelyistä (19.6.)
- Hyväksyttiin Kaavoituskatsaus 2017. (6.11.)

- Hyväksyttiin Hyvä arki asukkaalle -kampanja. (6.11.)
- Hyväksyttiin maa-alueita ja rakennuksia koskeva vaihtokirja Metsä Board Oyj:n kanssa. Kaupunki luovutti yhtiölle Hiskin lukion ja Urheilutalon maa-alueet rakennuksineen sekä Hiskin mökin maa-alueen. Metsä Board Oyj:n luovutuksia kaupungille olivat maa-alue Äänejärven itärannalta, hallintokonttorin ja paloaseman rakennukset Kuhnamentien varrelta sekä tonttimaata Pukkimaeltä. (20.11.)
- Päätettiin myydä Finanssineliö Oy:lle kaksi tonttia liikerakentamiseen Kotakennään I vaiheen asemakaava-alueelta. (4.12.)
- Hyväksyttiin uuden paloaseman vuokrasuhteita koskeva esisopimus. Äänekoski suunnitteluttaa ja rakennuttaa paloasemarakennuksen, jonka Keski-Suomen pelastuslaitos vuokraa käyttöönsä. (4.12.)

Luottamushenkilöille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Äänekosken kaupungin luottamushenkilöille maksetaan

1) kokouspalkkiota;

2) korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä;

3) matkakustannusten korvausta ja päivärahaa.

Luottamushenkilölle voidaan myös maksaa palkkiota määräajalta sekä muita erillispalkkioita.

Kunta voi luottamushenkilöltä saadun valtuutuksen perusteella periä tälle maksetusta palkkiosta tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun luottamushenkilömaksun, jonka kunta tilittää puolueelle tai puolueyhdistykselle. Kuntalain 410/2015, 82 §:n mukaan perittyjen luottamushenkilömaksujen määrä on ilmoitettava kunnan tilinpäätöksessä.

Alla olevassa taulukossa on ilmoitettu valtuustoryhmittäin tuen määrä tilivuodelta 2017.

	Tuki, €	Tuki, %
Suomen Sosiaalidemokraatit	8 121,93	15
Suomen Keskusta	5 727,31	20
Perussuomalaiset	3 003,25	15
Vasemmistoliitto	6 134,83	20
Kansallinen Kokoomus	1 517,31	15
Suomen Kristillisdemokraatit	774,00	10
Vihreät	1 517,31	15
Yhteensä	26 795,84 euroa	

2.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Maailman- ja kansantalouden kehitys

Maailmantalouden myönteinen kehitys vahvistui vuoden 2017 aikana. Talouskasvua ylläpitivät erityisesti nousevat taloudet, mutta myös teollisuusmaissa kasvu on vahvistunut. Maailman ostovoimakorjatun BKT:n kasvu nousi 3,7 % vuonna 2017. Kasvu kiihtyy ennusteiden mukaan 3,7 prosenttiin vuonna 2018 ja 3,8 prosenttiin vuonna 2019.

Yhdysvaltain myönteinen talouskehitys jatkuu ja Manner-Euroopan talouden kuva on vahvistunut vuoden 2017 aikana. Yritysten ja kuluttajien luottamus on korkealla. Alkuvuoden kasvuluvut ovat olleet vahvoja, ja kasvu on ollut aiempaa laaja-alaisempaa. Työttömyys on laskeutunut euroalueella alhaisimmalle tasolle kahdeksaan vuoteen.

Ison-Britannian talousnäkyviä varjostaa Brexitiin liittyvä epävarmuus. Kuluttajien luottamus on heikkenemässä, ja yritysten investointitoimintaa leimaa yleinen varovaisuus. Maan talouskasvun ennakoidaan pysyvän vaimeana myös lähivuosina.

Ruotsin vahva talouskehitys jatkuu, mutta ennakoivat indikaattorit osoittavat talouden vahvimman kasvuvaiheen olevan käsillä. Sekä valmistavassa teollisuudessa että palveluissa ostopäälliköiden indeksit ovat alkuvuonna kääntyneet loivaan laskuun, joskin ne ennakoivat yhä talouden selvää kasvua. Kuluvan vuoden toisella neljänneksellä Ruotsin talouskasvu oli erittäin nopeaa. Kasvu pysytellee vuonna 2017 ja lähivuosina kolmen prosentin tuntumassa.

Japanin talouskasvu kiihtyi erityisesti kuluvan vuoden toisella neljänneksellä, mutta talouden siirtyminen kestäväälle kasvu-uralle on vielä epävarmaa. Japanin talous kasvaa kuitenkin hitaasti vuonna 2017 ja 2018.

Venäjän talouden näkymät ovat pitkälti sidonnaisia raakaöljyn hinnan kehitykseen. Raakaöljyn hinnan nousu alkuvuonna 2017 kiihdytti talouskasvua ja rupla vahvistui suhteessa dollariin öljyn hinnan noustua vuoden 2016 alun alimmalta tasoltaan, mutta viime aikoina kehitys näyttää taittuneen öljyn hintakehityksen oltua vaihtelevampaa. Venäjän talouden kasvupotentiaalia heikentävät talouden rakenteiden mitattavat uudistamistarpeet, joiden suhteen ei ole tapahtunut edistystä. Näistä syistä Venäjän talouskasvu pysyy vaimeana lähivuosina.

Kiinan talouden kasvu on ollut vahvaa, mutta tulevina vuosina sen enustetaan hidastuvan. Talouden kääntyminen vientivetoisesta mallista kulutusvetoiseen hidastaa talouskasvua, mikä lisää talouden mittavan velkaantuneisuuden luomia riskejä.

Muissa nousevissa talouksissa näkymät ovat voittopuolisesti myönteiset. Intian talous jatkaa vahvalla kasvu-uralla. Brasilian näkymät ovat ongelmista huolimatta kääntymässä myönteisemmiksi, samoin kuin Etelä-Afrikan.

Myös maailmankauppa on kehittynyt myönteisesti erityisesti nousevien talouksien vetämänä, mutta jatkossa euroalueen myönteisen kehityksen osuus korostuu. Lähivuosina maailmankauppa kasvaa suurin piirtein yhtä nopeasti kuin maailman kokonaistuotanto. Kasvu on kuitenkin selvästi hitaampaa kuin globalisaation kiihkeimpinä aikoina viime vuosikymmenellä.

Maailmantalouden myönteiseen näkymään liittyy kuitenkin huomattavia riskejä. Keskeiset riskit ovat Yhdysvaltain rahapolitiikan asteittaisen normalisoitumisen heijastusvaikutukset maailmantaloudessa, Kiinan talouden velkaantuneisuus hidastuvan kasvun oloissa, kasvanut protektionismin uhka maailmankaupalle sekä geopoliittisten jännitteiden kasvaminen.

Suomen talouskehitys

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston ennusteen mukaan vuonna 2017 Suomen BKT:n kasvun ennustetaan nopeutuneen 3,1 prosenttiin. Yksityisen kulutuksen kasvu jatkuu työllisyyden kohenemisen tukemana, asuntorakentamisen suhdannetilanteessa ei näy vielä rauhoittumista ja tuotannollisia investointeja on tehty runsaasti. Vienti on toipunut maailmankaupan kasvun ja myönteisen talouskehitys vaikutuksesta.

Vuonna 2018 Suomen talouskasvun ennustetaan hieman alenevan ja päätyvän 2,4 prosenttiin. Ennustejakson 2017 - 2019 loppua kohden kotitalouksien reaalityulojen kasvu heikentyy ja yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu 1,9 prosenttiin. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu jää vuotta 2018 hitaammaksi. Inflaation nopeutuminen hidastaa reaalista käytettävissä olevien tulojen kasvua, vaikka samalla työllisyyden paraneminen tukeekin sitä. Yksityisten investointien kasvu jatkuu hyvänä, kun tuotannolliset investoinnit lisääntyvät mm. metsäteollisuuteen suunniteltujen suurhankkeiden vuoksi. Työllisyys jatkaa kohenemistään, mutta hieman aiempaa hitaammin.

Suotuisa suhdanne kohentaa julkista taloutta. Noususuhdanne lisää verotuloja, mikä vahvistaa sekä valtiontaloutta että kuntataloutta. Nousukausi ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellista epätasapainoa. Nopeasta talouskasvusta huolimatta julkisen talouden tulot eivät riitä kattamaan menoja. Julkisen talouden sektoreista valtio ja paikallishallinto ovat alijäämäisiä, ja työeläkesektori sekä muut sosiaaliturvarahastot lievästi ylijäämäisiä. Koska eläkemenojen kasvu jatkuu nopeana, myös sosiaaliturvarahastojen ylijäämä kutistuu entisestään.

Kansantalouden tilinpidon mukainen valtiontalous on ollut jo kahdeksan vuotta alijäämäinen, joskin alijäämä on pienentynyt parin viime vuoden aikana. Talouskasvun nopeutumisen myötä alijäämä supistuu selvästi vuonna 2017 ja 2018. Alijäämistä ei silti päästä kokonaan eroon edes keskipitkällä aikavälillä.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu ja maakuntien perustaminen vuonna 2020 lisäävät valtion menoja ainakin alkuvaiheessa. Puolustusvoimien uudet hankinnat alkavat myös vaikuttaa valtion rahoitusasemaan heikentävästi erityisesti ensi vuosikymmenellä. Valtionvelan määrä on ylittänyt 100 mrd. euron rajan. Koska budjetit ovat alijäämäisiä vuosikymmenen loppuun asti, valtion velkaantuminen jatkuu. Velkaantumisen vauhti kuitenkin hidastuu.

Ansiokehitys

Työntekijän työeläkemaksu nousee asteittain yhteensä 1,2 prosenttiyksikköä 2017–2020. Työnantajan työeläkemaksu alenee vastaavasti samalla määrällä. Työntekijän työttömyysvakuutusmaksu nousee 2017–2018 yhteensä 0,85 prosenttiyksikköä. Työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu alenee vastaavasti samalla määrällä. Työnantajan sosiaaliturvamaksu eli sairausvakuutusmaksu alenee 2017–2019 vähintään noin prosenttiyksikön. Vuodesta 2020 alkaen työnantajan sosiaaliturvamaksun alennus on pysyvästi vähintään 0,58 prosenttiyksikköä. Julkisen sektorin lomarahat pienenevät 30 prosentilla vuosina 2017–2019.

Kilpailukyky sopimuksen arvioidaan laskevan sopimuspalkkoja vuonna 2017 keskimäärin 0,3 % julkisen sektorin lomarahojen leikkauksesta johtuen. Muiden tekijöiden kuin sopimuspalkkojen arvioidaan kohottavan ansioita 0,5 %. Nimellisten ansioiden arvioidaan näin ollen kasvavan 0,2 % vuonna 2017 ansiotasoindeksillä mitattuna. Muiden tekijöiden kuin sopimuskorotusten vaikutus vuosina 2010–2016 on ollut keskimäärin 0,6 % vuodessa.

Koko talouden palkkasumman kasvu oli vuonna 2017 selvästi nopeampaa kuin mitä ansiotason ja työllisyyden kasvun perusteella voisi olettaa. Tämä johtuu ensisijaisesti siitä, että palkansaajien työllisyys on kasvanut huomattavasti yrittäjien työllisyyttä nopeammin. Lisäksi lomarahojen leikkaukset ajoittuvat tilastoissa eri tavoin, mikä on vaikeuttanut palkkatilastojen vertailua. Koko talouden palkkasumman ennustetaan kasvavan 2,3 % vuonna 2017.

Ansiotaso kasvaa VM:n ennusteen mukaan 2,0 % vuosina 2018 ja 2019. Tämä ansiotason nousu on edelleen 2000-luvun keskimääräistä vauhtia hitaampaa, mikä on sopusoinnussa korkean työttömyyden kanssa. Koko talouden palkkasumman ennustetaan kasvavan 3,0 % vuonna 2018 ja 2,6 % vuonna 2019.

Hinnat ja ostovoima

Vuoden 2017 kuluttajahintojen keskimääräiseksi vuosimuutokseksi eli inflaatioksi muodostui 0,7 % kansallisella indeksillä mitattuna. Kuluttajahintojen kasvu kiihtyi loppuvuodesta 2016 ja alkuvuodesta 2017, mutta kasvu hidastui jälleen vuoden 2017 loppupuolella. Joulukuussa 2017 kuluttajahinnat nousivat 0,5 % edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna.

Energian hinta nousi vuonna 2017 huimat 5,7 % raakaöljyn hinnan nousun tukemana. Energiahintojen vaikutuksen inflaatioon ennustetaan pysyvän merkittävänä myös vuosina 2018–2019. Myös muutokset välillisessä verotuksessa kiihdyttävät inflaatiota vuonna 2018 arviolta 0,3–0,4 prosenttiyksikköä, johtuen etenkin tupakka- ja alkoholiverojen korotuksista.

Palveluiden hinnat nousivat 1,5 % vuonna 2017, eli selkeästi hitaammin kuin edellisvuonna 2016. Tähän vaikuttivat mm. vuodelle 2017 sovittu palkkaratkaisu sekä vuokrien nousuvauhdin hidastuminen. Elintarvikkeiden hinnat pysyivät lähes samalla tasolla kuin vuonna 2016 mm. makeisveron poiston ja elintarviketeollisuuden raaka-ainesten varovaisen hintakehityksen johdosta. Sen sijaan tavaroiden hinnat laskivat vuonna 2017 jo neljättä vuotta peräkkäin. Laskua kertyi 0,8 % vuodentakaisesta.

Euroopan keskuspankin viimeisimmän ennustekyselyn perusteella euroalueen inflaatio oli yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattuna vuonna 2017 keskimäärin 1,5 %. Euroalueen asteittain vahvistunut talouskasvu ei siis ole vielä riittänyt nostamaan inflaatiota, sillä esimerkiksi korkea työttömyys on pitänyt palkankorotukset maltillisina. Vuodelle 2018 ennustetaan inflaation olevan 1,4 % ja 1,5 % vuodelle 2019. Vertailukelpoiset yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kasvuluvut valtiovarainministeriön ennusteessa ovat Suomen osalta samantasoisia.

Kansantalouden palkansaajien ostovoiman kehitys määräytyy pitkälti ansiotason, työllisyyden, inflaation ja verotuksen perusteella. Palkansaajien ostovoiman kasvu kiihtyy 1,8 prosenttiin vuonna 2017 ja hidastuu vain vähän vuonna 2018. Ostovoiman kasvu hidastuu 0,3 prosenttiin vuonna 2019, koska palkansaajien sosiaaliturvamaksut nousevat.

Vuonna 2017 keskimääräisen palkansaajan veroasteen lasku on tukenut ostovoimaa. Kilpailukykysojimuksessa työvoimakustannuksia alennettiin siirtämällä osa työnantajan sotumaksuista vakuutetuille. Palkansaajien maksujen nousun vaikutusta ostovoimaan kompensoitiin keventämällä ansiotuloverotusta. Vuosina 2018 ja 2019 valtionverotuksessa tehdään asteikkoihin inflaatiotarkistukset, mutta sotumak-

sujen nousun seurauksena keskimääräisen palkansaajan veroaste pysyy vuonna 2018 edellisen vuoden tasolla, mutta nousee vuonna 2019. Täten verotuksen ostovoimaa tukeva vaikutus kääntyy sitä laskevaksi vuonna 2019.

Ostovoiman kasvua hillitsee inflaation kiihtyminen, vaikka inflaatio jää palkkojen kiihtyvistä noususta huolimatta maltilliseksi. Inflaatio pysyy hitaana teollisuustuotteiden hintojen laskiessa edelleen kiihtyvistä energian ja palveluiden hinnoista huolimatta.

Työllisyystilanne

Työllisyys on kääntynyt selvään kasvuun talouskasvun käynnistymisen myötä. Työllisten määrä kasvoi prosentin edellisestä vuodesta ja työllisyysaste nousi 69,6 prosenttiin. Etenkin loppuvuodesta työllisten määrä kasvoi ennakoituakin nopeammin työllisyysasteen trendin kohotessa joulukuussa jo 70,7 prosenttiin.

Työttömyysasteen vuosikeskiarvo oli 8,6 % ja työttömyysasteen trendi joulukuussa 8,4 %. Työttömyysasteen hidaskasvu johtuu ainakin osittain piilotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuolisten aktivoitumisesta työnhakuun, mikä on normaalia suhdannetilanteen parantumisessa.

Avoimien työpaikkojen määrä nousi selvästi vuoden 2017 aikana. Tilastokeskuksen mukaan avoimia työpaikkoja oli kolmannella neljänneksellä 12 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työllisten määrän ennustetaan kasvavan vuonna 2018 prosentin ja 0,6 % vuonna 2019. Työllisyysasteen ennustetaan nousevan keskimäärin 70,7 prosenttiin vuonna 2019.

Työllisyyden paraneminen kiihdyttää palkkasumman kasvua ja tukee ostovoiman kasvua vuonna 2018 ja 2019. Taloudellisen aktiviteetin lisääntyminen etenkin rakentamisessa näkyi avointen työpaikkojen ja tehtyjen työtuntien kasvuna.

Rahoitus

Euroopan keskuspankki on indikoinut epätavanomaisen rahapolitiikan jatkuvan toistaiseksi, kunnes talouskasvu euroalueella lujittuu pysyvämmiin. Euroalue kasvaa ennusteiden perusteella vuonna 2017 noin kaksi prosenttia, ja kasvu kiihtyy vuosina 2018 ja 2019. Korot eivät kuitenkaan pysy matalina ikuisesti: euroalueen inflaatio on antanut merkkejä kiihtymisestä ja EKP tulee aikanaan perääntymään osto-ohjelmastaan. Nousevat korot välittyvät korkomenoihin sitä myötä, kun valtiolle ja paikallishallinnolle tulee tarve laskea liikkeelle uutta velkaa.

(Lähde: VM: Talousnäkymät ja palkanmuodostus 1/2018).

TAULUKKO 1 YLEINEN TALOUDELLINEN TILANNE

Yleinen taloudellinen tilanne (**VM:n ennuste 2017 - 2019)						
	2014	2015	2016	2017**	2018**	2019**
Bruttokansantuote mrd. euroa	205,0	210,0	216,0	225,0	234,0	243,0
Työttömyysaste, %	8,7	9,4	8,9	8,6	8,1	7,7
Ansiotasoindeksi, %	1,4	1,4	0,9	0,2	2,0	2,0
Kuluttajahintaindeksi, %	1,0	-0,2	0,4	0,8	1,4	1,5
Pitkä korko, 10v, %	1,5	0,7	0,4	0,5	0,9	1,4
Valtionvelka, % BKT:sta	46,3	47,6	47,5	47,1	46,7	46,0
Veroaste, % BKT:sta	43,9	44,0	44,1	43,1	42,1	41,9

Kuntatalouden kehitys

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2017 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden vahvistuneen viime vuonna, mutta ennakko-odotukset eivät kuitenkaan täysin toteutuneet.

Vuoden 2017 tilikauden tulos parani tilinpäätöstietojen mukaan noin 200 miljoonaa euroa, mutta jäi kuitenkin 500 miljoonaa euroa pienemmäksi, kuin kuntatalousohjelmassa oli arvioitu. Myös odotukset koko kuntasektorin lainakannan pienentymisestä jäivät toteutumatta.

Kuntasektorin toimintakulut laskivat vuonna 2017 keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykyopimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi.

Kuntien vuoden 2017 verotulot kasvoivat koko maan tasolla yhteensä 2,0 prosenttia, eli 450 miljoonaa euroa. Samanaikaisesti valtionosuudet kuitenkin laskivat 3,3 prosenttia eli 300 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos oli negatiivinen 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia. Kaikkiaan kuntia on Manner-Suomessa tällä hetkellä 295.

Rahoituksellinen tasapaino kunnossa vuonna 2017

Kuntatalouden rahoituksellista tasapainoa kuvaava toiminnan ja investoinnin rahavirta nousi plussalle 250 miljoonaan euroon.

Tämä merkitsee, että kuntatalouden rahoitusasema on ensimmäistä kertaa pitkään aikaan tasapainossa. Muutoksen taustalla on kuntien tiukka taloudenpito, harkitut investoinnit sekä koko julkisen sektorin yhteinen tasapainottamispolitiikka.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta nousi vuonna 2017 yhteensä noin 150 miljoonaa euroa eli 0,9 prosenttia. Tämä johtuu siitä, että kuntien lainakanta laski 100 miljoonaa euroa samalla, kun kuntayhtymien lainakanta kasvoi suurista sairaalainvestoinneista johtuen 250 miljoonaa euroa.

Kuntien lainakanta laski yli 100 000 ja alle 2 000 asukkaan kunnissa. Muissa kuntakokoluokissa velkaantuminen jatkui. Tällä hetkellä kuntien ja kuntayhtymien lainakanta on 18,3 miljardia euroa.

Kuntatalouden näkymät heikkenevät

Kuntien talousarviokyselyn mukaan verotulot ja valtionosuudet eivät juurikaan kasva vuonna 2018 samalla, kun toimintakulut kasvavat noin miljardi euroa. Vuosi 2019 näyttäytyy kuntien arvioissa yhtä vaikeana.

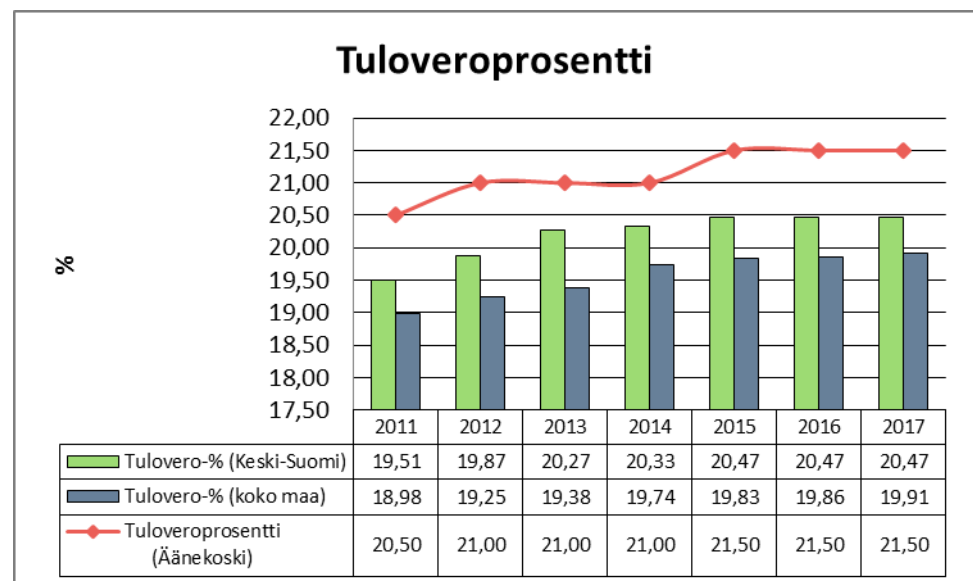
Näyttää siltä, että vuosi 2017 jää poikkeukselliseksi vuodeksi. Kuntien arvioiden mukaan kuntien talous heikkenee jo vuoden 2018 aikana. Investoinnit kasvavat viidenneksellä, ja tämän johdosta lainakanta uhkaa kääntyä jälleen kasvuun.

Kuntasektorin korjausvelkaa on selvitetty myös Kuntaliiton ja FCG:n tuoreessa selvityksessä. Siinä arvioidaan, että kuntakonserneilla on laskennallisesti katettavaa korjausvelkaa 4 miljardia euroa pelkästään toimitilojen ja kiinteistöjen osalta.

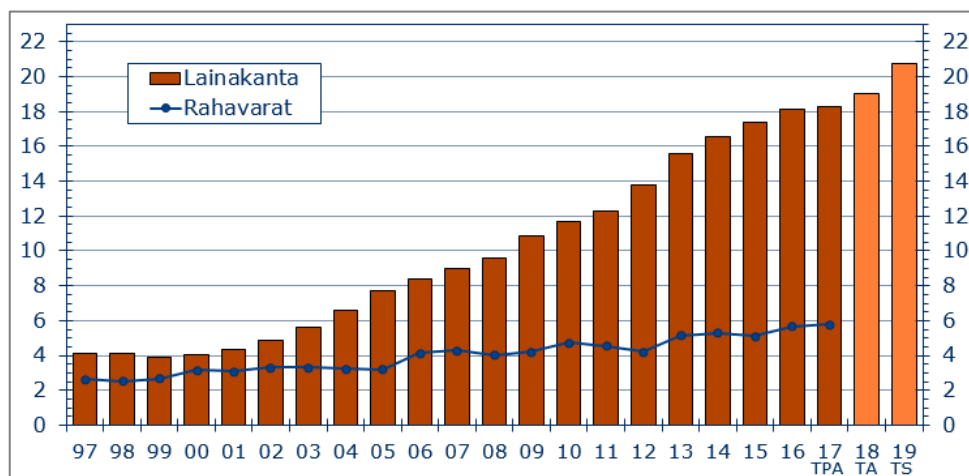
Korjausvelka on edelleen kasvamassa. Jotta investoinnit voidaan rahoittaa, on kuntien tulokehityksen jatkossakin oltava vahvaa ja menot pidettävä kurissa. Lisäksi kuntien tulopohjaan lähivuosina aiheuttaa suurta epävarmuutta maakunta- ja soteuudistus ja sen taloudelliset vaikutukset.

(Lähde: Tilastokeskus, Kuntaliitto, vuosi 2017 tilinpäätösarvioiden mukaan.)

KUVA 1 TULOVEROPROSENTIN KEHITYS 2011 - 2017

KUVA 2 KUNTIEN JA KUNTAYHTYMIEN LAINAKANNAN JA RAHAVAROJEN KEHITYS 1997 – 2019, MRD.€

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta nousi vuonna 2017 yhteensä noin 150 miljoonaa euroa eli 0,9 prosenttia.

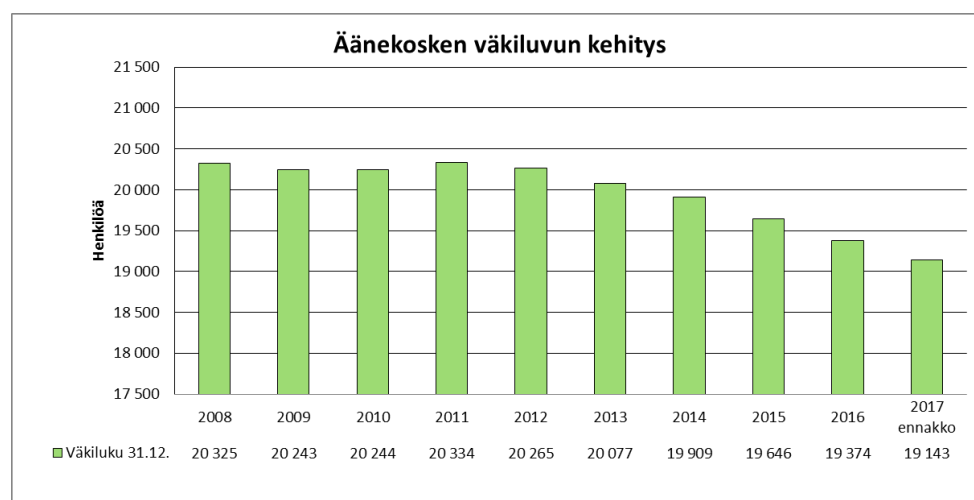
(Lähteet: Tilastokeskus, Kuntaliitto)

Äänekosken talouden kehitys

Väestökehitys

Äänekosken kaupungin väkiluku (ennakko) oli vuoden 2017 lopussa 19 143 henkeä ja vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 231 henkeä. Luonnollinen väestön lisäys ja kuntienvälinen nettomuutto olivat vuoteen 2016 verrattuna kuitenkin hieman parantuneet.

KUVA 2 ÄÄNEKOSKEN KAUPUNGIN VÄKILUVUN KEHITYS

Äänekoski	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2017
Syntyneet	160	150
Kuolleet	250	188
Luonnollinen väestönlisäys	-90	-38
Tulomuutto	586	676
Lähtömuutto	818	841
Kuntien välinen nettomuutto	-232	-165
Maahanmuutto	66	27
Maastamuutto	18	19
Nettosiirtolaisuus	48	8
Väkiluvun korjaus	2	-36
Väestönlisäys (korjattu)	-272	-231
Ennakkoväkiluku	19 374	19 143

Työllisyys

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan Keski-Suomessa oli joulukuun 2017 lopussa 17 601 työtöntä työnhakijaa mikä on 2 142 vähemmän kuin edellisvuoden lopussa. Koko maassa työttömiä työnhakijoita oli 295 524, mikä on vuotta aiempaan verrattuna 62 559 vähemmän.

Äänekoskella työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa 15,5 % (19,5 %). Keski-Suomessa vastaava luku oli 13,8 % (17,0 %) ja koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus oli 11,2 % (13,6 %).

Kaikkiaan Äänekoskella oli työnhakijoita joulukuun lopussa 8 512 (8 731). Työttömistä työnhakijoista oli lomautettuja 80 (188). Lomautettuja oli vuoden lopussa 35 enemmän, kuin saman vuoden marraskuussa.

Työttömiä työnhakijoita oli vuoden lopussa 1 321, mikä oli 379 vähemmän, kuin vuotta aikaisemmin (1 700). Yli vuoden työttömänä olleiden määrä laski edellisvuodesta 298 henkilöllä olleen vuoden lopussa 323. Myös yli 50-vuotiaiden osalta työttömyys laski. Heidä oli vuoden lopussa 561 (758). Kaikkiaan yli 20 pitkäaikaistyötöntä sai myönteisen eläkepäätöksen vuoden aikana, joista 15 osalta eläke on myönnetty eläketukena.

Alle 25-vuotiaita oli vuoden lopussa työttömänä työnhakijana 195 (208). Heidän osaltaan työttömyys ei laskenut samassa suhteessa kuin kaikkien työttömien ja pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Toisaalta nuorten kohdalla työttömänä olevat henkilöt vaihtuvat nopeammin kuin esim. yli 50-vuotiailla.

TAULUKKO 2 TYÖTTÖMYYSASTE JOULUKUUN 2017 LOPUSSA

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Äänekoski	15,3	17,3	19,8	20,6	20,4	19,5	15,5
Keski-Suomi	13,3	14,6	16,9	17,9	18,0	17,0	13,8
Koko Suomi	9,7	9,7	12,6	13,9	14,4	13,6	11,2

Elinkeinotoiminta

Elinkeinotoiminnan siirtäminen Ääneseudun Kehitys Oy:stä kaupungin elinvoimayksikköön tapahtui vuoden 2017 alusta. Elinkeinotoiminnasta on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen kohdassa 3.1.4.4 ”Elinvoimayksikkö”.

2.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kaupungin tuloperustaan vaikuttaneet muutokset

Valtionosuudet kasvoivat 0,2 miljoonaa euroa (0,4 %) vuodesta 2016.

Kunnallisveron tuotto väheni noin 0,1 miljoonaa euroa (-0,2 %) edellisvuodesta ja kiinteistöveron tuotto kasvoi 0,2 miljoonaa euroa (4,3 %). Yhteisöveron tuotto oli 2,2 miljoonaa euroa (32,4 %) edellisvuotta parempi. Kokonaisuudessaan kaupungin verotulot kasvoivat noin 2,3 miljoonaa euroa.

Muita huomattavia tuloperustaan vaikuttavia tekijöitä olivat mm. kertaluonteiset asemakaavojen kaavoitusvoitot, joita syntyi tilikaudella 2,4 miljoonaa euroa. Vastaavasti edellisvuonna kertaluonteisten kaavoitusvoittojen määrä oli 0,8 miljoonaa euroa.

Kaupungin toimintaan ja elinvoimaan vaikuttavat olennaiset muutokset

Metsä Fibre Oy:n biotuotetehdas käynnistyi suunnitellusti elokuussa. Jyväskylä – Äänekoski rataosuuden peruskorjaus ja sähköistys valmistui myös elokuussa ja 4-tien parantaminen Äänekosken kohdalla on käynnissä.

Kaupunginvaltuustossa hyväksyttiin Äänekoski 2030 osayleiskaava sekä yksitoista asemakaavaa.

Keskustaajaman osayleiskaava viitoittaa kaupungin kehitystä 2020 – luvulla uuden moottoritien valmistuttua. Moottoritien tuntumaan on suunniteltu uusia työpaikka-alueita, joista lainvoiman vuonna 2017 sai ripeällä aikataululla laadittu Kotakennään asemakaavan ensimmäinen vaihe. Äänekosken eritasoliittymän viereen sijoittuvalle alueelle kaavoitettiin tontteja mm. tilaa vievälle kaupalle.

Uudistuvan ydinkeskustan asemakaavan ensimmäinen vaihe on tuomassa Äänekosken ytimeen lisää asutusta ja liiketoimintaa kaupunkiaukioiden ympärille.

Muita merkittäviä hyväksytyjä asemakaavoja olivat mm. Palomäen kentän asemakaavan muutos ja Onkelantien työpaikka-alueen asemakaava sekä Suolahdessa Wanhan aseman sekä Keski-Suomen Opiston alueiden asemakaavojen muutokset.

Kaupunki möi Hirvaskankaan Hirvimäen asemakaavan rakentamattomat tontit Crystone Oy:lle, joka vastaa pääosiltaan alueen katujen ja kunnallistekniikan rakentamisesta sekä tonttien markkinoinnista ja myynnistä. Kyseessä on Suomenkin oloissa poikkeuksellinen hanke.

Loppuvuoden aikana valmisteltiin ja hyväksyttiin maa-alueita ja rakennuksia koskeva vaihtokirja Metsä Board Oyj:n kanssa. Kaupunki luovutti yhtiölle Hiskin lukion ja Urheilutalon maa-alueet rakennuksineen sekä Hiskin mökin maa-alueen. Metsä Board Oyj:n luovutuksia kaupungille olivat Äänejärveen rajoittuva Ääneniemen ja Palomäen välinen maa-alue, hallintokonttorin ja paloaseman rakennukset Kuhnamentien varrelta sekä asemakaavan asuintontteja Pukkimäeltä. Järjestely antaa mahdollisuuden mm. museotoimintojen kehittämiseen Taidemuseon ja hallintorakennuksen alueella sekä Äänekoski 2030 osayleiskaavassa Äänejärven rannalle osoitetun kaupunkipuiston suunnittelulle.

Uusi lukio otettiin käyttöön syksyllä ja Suolahden yhtenäiskoulun rakentaminen on käynnissä. Koulunmäen yhtenäiskoulun ja Koiviston koulun rakentaminen alkaa vuoden 2018 aikana. Uusien koulujen valmistuttua on kouluverkkomme valtakunnan kärkikastia.

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarviovuonna neljä talousarviomuutosta, joiden euromääräinen vaikutus käyttötalousosaan oli 1,1 miljoonaa euroa ja rahoitusosaan 3,6 miljoonaa euroa. Investointiosaan muutoksilla ei ollut vaikutusta.

Kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaan vuoden 2017 talousarvio oli valtuustoon nähden sitova vastuualuetasolla. Kaupungin organisaatio on jaettu 26 eri vastuualueeseen. Vastuualuetasolla talousarviossa pysyttiin tai talousarvio alitettiin 16 vastuualueen osalta, ja puolestaan 10 vastuualueen osalta talousarvio ylitettiin.

Merkittäviä (yli 50 000 euroa) talousarvion ylityksiä oli 6 kpl: (keskushallinnon hallintopalveluiden vastuualue (363 000 euroa), keskushallinnon elinvoimayksikön vastuualue (107 000 euroa), perusturvan ter-

veyspalveluiden vastuualue (474 000 euroa), kasvun ja oppimisen ope-
tuspalveluiden vastuualue (269 000 euroa) sekä teknisen toimialan ti-
laaja -vastuualue (1 120 000 euroa).

Tarkemmat vastuualuekohtaiset poikkeamat on kuvattu tilinpäätöksen
luvussa 3, talousarvion toteutuminen.

Olellaiset toiminnan ja talouden muutokset tilinkauden päättymisen jäl- keen

Tilikauden päättymisen jälkeen ei ole tullut tietoon sellaisia tekijöitä,
joilla olisi olennaista merkitystä kaupungin toimintaan ja talouteen.

2.1.5 Arvio todennäköisestä kehityksestä

Suurimmat riskit tulopuolella on verotulokertymän heikentyminen ja
mahdolliset uudet valtionosuusleikkaukset. Menopuolella suurimmat
riskit liittyvät toimialojen talouskurin noudattamiseen ja suurien inves-
tointien toteuttamiseen.

Vuosikatteet vuosina 2018 – 2020 ovat noin 9,9 – 10,7 miljoonaa euroa.

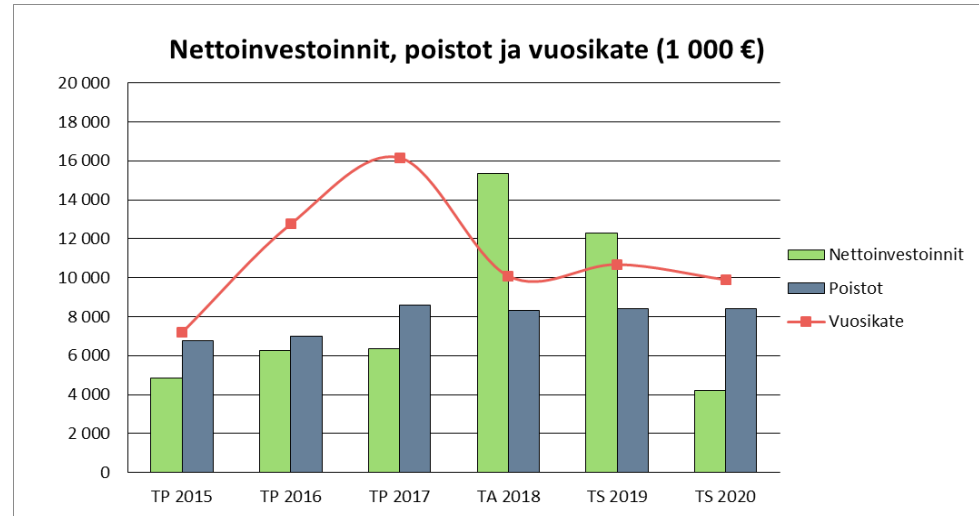
Vuoden 2018 tulos näyttäisi muodostuvan ylijäämäiseksi, sekä muina
taloussuunnitelmavuosina tulokset ovat ennusteen mukaan myös yli-
jäämäisiä.

Suurimpia lähivuosien investointeja ovat liikuntatalon peruskorjaus,
Suolahden keskuskeittiön laajennus, ylipainehalli sekä uusi paloasema.
Lisäksi leasingrahoituksella jatkuu Koiviston koulun sekä Suolahden ja
Koulunmäen yhtenäiskoulujen rakennushankkeet.

Taloussuunnitelman 2018 - 2020 mukaisella investointivauhdilla kau-
pungin lainakanta on vuoden 2020 lopussa noin 63 miljoonaa euroa.
Vuosina 2018 – 2020 nettoinvestointitaso on keskimäärin 11,1 miljo-
onaa euroa vuodessa. Vuosittaisen investointitason tulisi olla keskimää-
rin 10,2 miljoonaa euroa/vuosi, jotta vuosikate riittäisi poistoihin. Osa
kaupungin uusista rakennushankkeista rahoitetaan tulevana vuosina
kiinteistöleasing-rahoituksella, joten rakennusten valmistuttua lea-
singvuokrat kasvattavat käyttötalousmenoja.

Myös suunnitellulla sote- ja maakuntauudistuksella on merkittävä vai-
kutuksen Äänekosken kaupungin toimintaan ja talouteen. Mikäli lakiesi-
tykset hyväksytään ja sote- ja maakuntauudistus astuu voimaan
vuonna 2020, henkilöstömäärä tulee vähenemään noin 500 henkilötyö-
vuotta (50 %) ja toimintakate pienenee lähes 65 miljoonaa euroa (59
%). Lisäksi kunnallisveron tuotto alenisi lähes 50 % ja valtionosuudet
pienensivät noin 35 miljoonaa euroa. Myös yhteisöveron tuotosta lei-
kattaisiin noin 2,5 miljoonaa euroa.

TAULUKKO 3 NETTOINVESTOINNIT, POISTOT, VUOSIKATE 2015 - 2020

Rahoitussuunnitelman mukaan velkamäärä lisääntyy vuonna 2018 vuoden 2017 tasosta. Myös suunnitelmavuonna 2019 lainamäärä kasvaa, mutta vuonna 2020 lainamäärä kääntyy laskuun.

2.1.6 Kaupungin henkilöstö

Äänekosken kaupungin palveluksessa oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 1 341 henkilöä, joista vakinaisten osuus on 970 henkilöä ja määräaikaisten 371 henkilöä. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilöstömäärä kokonaisuutena säilyi lähes edellisen vuoden tasolla. Määräaikainen henkilöstö muodostui pääosin sijaisista. Lisäksi määräaikainen henkilöstö sisältää työllistetyt ja muut määräaikaiset. Vakinaisten osuus koko henkilöstöstä oli 72,3 %.

Henkilöstömäärältään suurin toimiala vuoden 2017 lopussa oli perusturva, jossa päätoimisesta henkilöstöstä työskenteli 45,2 %. Kasvun ja oppimisen toimialalla työskenteli 36,8 %, keskushallinnon toimialalla 12,3 %, vapaa-aikatoimessa 4,1 % sekä teknisellä ja ympäristötoimialalla 1,6 %.

Tuloslaskelman palkkamenot vuonna 2017 olivat 44,4 milj. euroa (edellisvuonna 44,4) ja palkkojen sivukulut 13,4 milj. euroa (edellisvuonna 14,3).

Kaupungin henkilöstöä koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät vuoden 2017 henkilöstöraportista.

2.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Toiminnalliset riskit

Työsuojelussa siirryttiin vuonna 2013 riskien ja vaarojen arvioinnissa sähköiseen arviointiin. Arviointi tehdään kaikissa kaupungin työyksiköissä ja se tullaan uusimaan joka neljäs vuosi. Työsuojelu ohjeistaa esimiehiä ennen kyselyn toteuttamista.

Rahoitusriskit

Rahoitusriskien osalta arvioidaan korko-, likviditeetti- ja luottoriskejä. Kaupungin lainakanta on laskenut vuoden 2016 tasosta 3,7 milj. euroa. Korkokulut alenivat vuoden 2016 tasosta noin 0,2 miljoonaa euroa.

Äänekosken kaupungin lainasalkku koostuu lyhytaikaisista kuntatodistuksista, joita oli 22,0 miljoonaa euroa sekä pitkäaikaisista velkakirjalainoista, joita kaupungilla oli vuoden 2017 lopussa noin 46,3 miljoonaa euroa. Näin laskettu lainasalkku oli 31.12.2017 yhteensä 68,3 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisten lainojen pääomalla painotettu keskkorko oli 0,767 % (0,607 %). Pitkäaikaisista lainoista vaihtuvakorkoisia oli 56,79 % ja kiinteäkorkoisia oli 43,21 %. Pitkäaikaisista lainoista korkosuojattuja oli yhteensä 37,1 (18,4) miljoonaa euroa.

Vaihtuvakorkoisten pitkäaikaisten lainojen viitekorot jakaantuivat seuraavasti: 3 kk euribor -sidonnaisia lainoja 15,9 (20,7) miljoonaa euroa ja 6 kk euribor -sidonnaisia lainoja 10,4 (13,4) miljoonaa euroa. Lisäksi kiinteäkorkoisia lainoja oli 20,0 (0,0) miljoonaa euroa. Korkoriski realisoitui vuoden 2017 aikana myönteisesti, kun yleinen markkinakorkotasoa pysyi edelleen matalalla tasolla.

Yleisellä tasolla rahoitusriskeistä vuoden 2017 osalta voidaan todeta, että kaupungilla ei ole valuuttariskiä, koska maksuliikenne ja rahoitus hoidetaan euroissa.

Likviditeetti- eli maksuvalmiusriskin näkökulmasta vuosi 2017 oli ongelmaton. Kaupungin likviditeettiä on hoidettu siten, että kassan riittävyys on turvattu. Kaupunki on ottanut kuntatodistusohjelman avulla lyhytaikaista lainaa kilpailukykyiseen päivän hintaan. Vuoden 2017 lopussa lyhytaikaista luottoa oli 22 miljoonaa euroa.

Luottoriskiä arvioitaessa on syytä todeta, että kaupungilla on myönnettyjä antolainoja 24,3 (24,5) miljoonaa euroa ja takauksia samaan konserniin kuuluville yhteisöille 54,1 (54,8) miljoonaa euroa ja muille yh-

teisöille 6,6 (7,1) miljoonaa euroa. Suurimpana mainittakoon Ääneseudun Asunnot Oy:lle myönnetty 22,8 (21,3) miljoonan euron omavelkaiset takaukset.

Vahinkoriskit

Äänekosken kaupungin vakuutukset on keskitetty Pohjola Vakuutus Osakeyhtiöön.

Hallinnon riskit ja oikeudenkäynnit (valitukset valtuuston, kaupunginhallituksen ja kh:n alaisten viranhaltijoiden päätöksistä)

Päätyneet ja keskeneräiset tuomioistuinprosessit

Lainkäyttöasiat

Tilikauden aikana vireillä olleista riita-asioista merkittävin oli raaka-puun hankintakartelliasia, jossa kantajina ovat Äänekosken kaupunki ja 31 muuta kuntaa ja vastaajina Metsäliitto Osuuskunta, Stora Enso Oyj ja UPM-Kymmene Oyj. Helsingin käräjäoikeus antoi asiassa tuomion 30.10.2017. Tuomiolla kaikki kanteet hylättiin ja kantajat määrättiin korvaamaan vastaajien oikeudenkäyntikulut. Äänekosken kaupungin maksettavaksi tuleva vastapuolen kulujen määrä oli noin 202 000 euroa. Kaupunki maksoi kulut marras- joulukuun vaihteessa 2017 jo ennen tuomion lainvoimaistumista. Kaupungin omien oikeudenkäyntikulujen kertynyt määrä helmikuussa 2018 oli noin 108 000 euroa.

Helmikuussa 2018 kaupunki päätti valittaa käräjäoikeuden tuomiosta ja siihen liittyvistä aiemmista prosessipäätöksistä Helsingin hovioikeuteen. Lisäksi kaupunki päätti ehdottaa vastaajille asian sovinnollista ratkaisua. Sovintoehdotuksen pääasiallisena sisältönä on, että kaupunki luopuisi valituksestaan ja vastaajat luopuisivat käräjäoikeuden tuomioon perustuvista oikeudenkäyntikulukorvauksistaan. Valituksen ja sovintoehdotuksen taustalla on kuntien kesken helmikuussa 2018 pidetty neuvottelu ja kuntia edustavan asianajotoimiston suositus.

Vaasan hovioikeus antoi 10.1.2017 tuomion Keski-Suomen käräjäoikeuden tuomion jatkovalituksesta, joka koski työsuhteen jatkamatta jättämistä. Hovioikeus hylkäsi valituksen ja kantaja tuomittiin korvaamaan kaupungin oikeudenkäyntikulut.

Hallintolainkäyttöasiat

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli tilinpäätöspäivänä kesken jatkovalitus koskien Uudistuvan ydinkeskustan asemakaava I:tä. Hämeenlinnan hallinto-oikeus päätti 11.10.2017, ettei se tutki valitusta purkamiskieltoa, kiinteistökauppaa eikä vuorovaikutusta koskevilta osin, muilta osin hallinto-oikeus hylkäsi valituksen. Kaupunginhallitus antoi

asiassa Korkeimmalle hallinto-oikeudelle 4.12.2017 selityksen, jonka mukaan valitus tulee kumota perusteettomana.

Korkein hallinto-oikeus antoi 18.1.2017 päätöksen kaupunginhallituksen tekemästä jatkovalituksesta, joka koski Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 17.3.2015 tekemää päätöstä kumota kaupunginvaltuuston 10.3.2014 tekemä päätös poistaa Kirppulan alue Suolahden-Sumiaisten vesihuoltolaitoksen toiminta-alueesta. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi kaupunginhallituksen valituksen ja päätti, ettei hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta muuteta. Kaupunginhallituksen oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylättiin.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi 28.3.2017 päätöksen valituksesta, joka koski kaupunginhallituksen 28.11.2016 tekemää poikkeamispäätöstä. Kyseisellä päätöksellä kaupunginhallitus myönsi Äänekosken kaupungille poikkeamisluvan asemakaavassa osoitetusta sitovasta kerrosluvusta. Hallinto-oikeus päätti, ettei se tutki valitusta ja että se hylkää oikeudenkäyntikuluja koskeneen vaatimuksen.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi 19.5.2017 päätöksen kunnallisvalituksesta, joka koski kaupunginhallituksen päätöstä merkitä Sammakokangas Oy:n osakkeita ja yhtyä osakassopimukseen. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen ja siinä olleet täytäntöönpanon kieltämistä ja oikeudenkäyntikuluja koskevat vaatimukset.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus antoi 27.6.2017 päätöksen, jonka mukaan kaupunginhallituksen 23.5.2016 tekemä poikkeamispäätös on kumottava kokonaisuudessaan ja kyseinen poikkeamislupahakemus on hylättävä. Poikkeamislupahakemus koski omakotitalon ja talousrakennuksen rakentamista Mämmen kylässä sijaitsevalle tilalle.

Korkein hallinto-oikeus antoi 25.9.2017 päätöksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdystä jatkovalituksesta, joka koski kaupunginvaltuuston kouluverkkoselvityksen käsittelyn yhteydessä tehtyä päätöstä muodostaa yhtenäisperuskoulu silloisista Keskuskoulusta, Koulunmäen koulusta ja Mämmen koulusta. Korkein hallinto-oikeus pysytti voimassa hallinto-oikeuden ja kaupunginvaltuuston päätökset ja hylkäsi valituksen kokonaisuudessaan. Valittajien vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylättiin.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus päätti 28.3.2017 olla tutkimatta kaavoituspäällikön tekemän päätöksen johdosta tehtyä kunnallisvalitusta. Kyseisellä päätöksellä kaavoituspäällikkö hyväksyi kauppakirjan, jolla Äänekosken kaupunki myi ja luovutti asuntotarkoituksiin 3. kaupunginosassa korttelissa 309 sijaitsevan tontin. Hallinto-oikeus hylkäsi myös valittajien oikeudenkäyntikuluja koskevan vaatimuksen.

Kasvun ja oppimisen toimialalla Hämeenlinnan hallinto-oikeus on päätöksellään 9.5.2017 hylännyt kunnallisvalituksen, joka koski kasvun ja oppimisen lautakunnan päätöstä hylätä lukion ja perusopetuksen lehtorin viran vaalista tehty oikaisuvaatimus.

Teknisen toimialan päätöksistä on tehty vuoden 2017 aikana kaksi muutoksenhakuun johtavaa toimenpidettä. Markkinaoikeuteen on tehty valitus koskien Kotakennäntien/Tehtaankadun kiertoliittymän rakennusurakoitsijan valintaa. Markkinaoikeuden ratkaisun mukaan hankintayksiköllä on ollut oikeus sulkea valittajien muodostama ryhmittymä tarjouskilpailusta eikä hankintayksikkö ole menetellyt valittajien väittämin tavoin julkisia hankintoja koskevien oikeusohjeiden vastaisesti. Markkinaoikeus hylkäsi sekä valituksen että valittajien oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeneen vaatimuksen. Hulevesimaksusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen käsittely on kesken.

Ympäristötoimessa Hämeenlinnan hallinto-oikeus on hylännyt kaikki kolme valitusta, jotka koskivat ympäristötarkastajan päätöksiä hylätä vapautushakemukset liittymisvelvollisuudesta vesiosuuskunnan viemäriverkostoon. Vuonna 2016 vireille pannuista 31 vesihuoltolainmukaisesta viranhaltijapäätöksestä valitettiin yhdestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valituksen hylkäävä päätös saatiin vuoden 2017 aikana. Vuonna 2017 tehtiin vastaavia päätöksiä 23 kappaletta, näistä 10:stä on valitettu hallinto-oikeuteen. Valitukset liittyvät Vähälän ja Kirppulan alueiden kiinteistöjen liittymisvelvollisuuteen ja liittymistä koskeviin vapautushakemuksiin. Osa tapauksista on jo toisella päätös- ja valitus kierroksella. Käsittely Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa on näiden kaikkien osalta kesken. Vuonna 2017 valitettiin yhtä kiinteistöä koskevasta ympäristöluvan jatkopäätöksestä sekä samaan toimintaan liittyvästä maa-ainesten oton ja murskaustoiminnan yhteisluvasta Vaasan hallinto-oikeuteen. Lisäksi Vaasan hallinto-oikeudessa on edelleen käsiteltävänä yksi vuonna 2016 myönnetty ympäristölupapäätös.

Rakennusliike Porrokki Oy jätti konkurssihakemuksen 15.2.2017 Keski-Suomen käräjäoikeudelle. Keski-Suomen käräjäoikeus asetti Rakennusliike Porrokki Oy:n konkurssiin 20.2.2017 kello 9.00. Kirjanpidollinen saatava on 164 937,09 euroa konkurssin asettamispäivänä eli per 20.2.2017. Saatava on muodostunut oikeudenkäyntikuluista. Saata- van alaskirjaus tehdään aikaisintaan sitten, kun lopullinen konkurssi- pesän jako tapahtuu. Pesänhoitajan mukaan varojen jako tapahtuu aikaisintaan syksyllä 2018.

Vireillä olevien asioiden mahdolliset taloudelliset seuraamukset eivät ole merkittäviä kaupungin taloudellinen kantokyky huomioon ottaen.

2.1.8 Ympäristötekijät

Ympäristöllä tarkoitetaan tässä luonnollista fyysistä ympäristöä, joka sisältää ilman, veden, maan, kasvit ja eläimet sekä uusiutumattomat luonnonvarat, kuten fossiiliset polttoaineet ja mineraalit. Määritelmästä johtuen rakennettua ympäristöä, kuten kaupunkikuvallista ympäristönhoitoa ja alueiden taikka rakennusten kunnossapitoa ei tässä yhteydessä käsitellä ympäristötekijöinä.

Ympäristötekijöiden kuvaamisella tilinpäätöksen yhteydessä on tarkoituksena luoda yleiskuvaa kaupungin ympäristöasioiden johtamista ja ympäristön tilasta sekä tuoda esille, miten ympäristönsuojelua voidaan edistää taloudellisilla ohjaukeinoilla. Taloudellisten panostusten kokonaismäärää voidaan tarkastella vain kaupungin oman toiminnan osalta ja ainoastaan suuruusluokkatasolla. Kertomukseen on poimittu toteutettuja toimia sekä meno- ja tuloeriä, joita on toteutumavertailun perusteella mahdollista seurata kaupungin oman talousarvioseurannan puitteissa. Tarkasteluun on pyritty sisällyttämään kaupungin omistamien yhtiöiden tuottamista palveluista palvelun tilaajalle aiheutuvat käyttötalouden suorat ja merkittävät ympäristömenot.

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Näitä menoja aiheutuu muun muassa jätteen käsittelystä, jätteen synnyn ehkäisystä, maaperän, pintavesien, ulkoilman ja ilmaston suojelusta, melun torjunnasta ja biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelusta. Ympäristömenoihin eivät sisälly ympäristölainsäädännön rikkomisesta johtuvat sakot ja maksut.

Ympäristömeno voi aiheutua joko kunnan omasta toiminnasta tai toiminnasta, jolla kunta pyrkii ennaltaehkäisemään, vähentämään tai poistamaan muiden toimijoiden ympäristöön kohdistamaa rasitusta tai vahinkoa. Ympäristömenoina ilmoitetaan ulkoiset menot bruttomääräisesti tuloja vähentämättä. Ympäristötulot, kuten esim. jätevesimaksut, jätemaksut, ympäristölupamaksut, muilta toimijoilta perityt kunnostamisen korvaukset yms. esitetään erikseen. (Kirjanpitolautakunnan yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta 2009).

Ympäristöasioiden johtaminen

Ympäristönsuojelun yleissuunnittelua ja toimia ympäristönsuojelun huomioon ottamiseksi kunnan toiminnassa johtaa kunnanhallitus. Ympäristöjohtamisen välineeksi hallitus on vuonna 2012 hyväksynyt kaupungin ympäristöpolitiikan. Ympäristöasioiden huomioon ottaminen toiminnassa ja suunnittelussa jakaantuu laajasti toimialoille ja myös

konsernin yhtiöille. Samalla periaatteella ympäristöhyötyjen tuottaminen ja haittojen korjaaminen jakaantuvat laajasti organisaatioon.

Ympäristölautakunta on laatinut hyväksytyyn ympäristöpolitiikkaan pohjautuvan oman toimenpideohjelman vuoteen 2017. Se otetaan kaupunkistrategian ohella vuosittain huomioon lautakunnan sitovia tavoitteita asetettaessa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Ympäristölautakunnan ympäristövalvonnan vastuualueen ympäristönsuojelun tulosalue vastaa ympäristönsuojelun viranomaistoiminnasta ja ympäristön tilan yleisestä seurannasta. Menot ilman ympäristön tilan seurantaa ja jäljempänä erikseen mainittuja projektiluonteisia ympäristönsuojelun edistämistehtäviä olivat vuonna 2017 noin 150 000 euroa ja tulot noin 66 000 euroa.

Ulkoilman ja ilmastonuojelu

Yhdyskuntailman laatua mitataan Äänekosken keskustassa jatkuvatoimisesti. Tulokset ovat nähtävillä kaupungin verkkosivuilla. Seuranta tapahtuu osin ympäristövalvonnan omana työnä ja osin asiantuntijapalvelujen ostona. Tulokset raportoidaan vuosittain. Toimintakulut vuonna 2017 olivat noin 38 000 euroa ja tulot (teollisuuden ja energiantuotantolaitosten osuus kustannuksista) noin 26 000 euroa.

Yhdyskuntailman laadun seuranta koskee hajurikkiyhdisteitä, pölyä, sekä rikin ja typen oksideja. Ilmanlaatu vuonna 2017 oli 97,5 % mittausajasta hyvä tai vähintään tyydyttävä. Lyhytaikaiset hajutilanteet heikentävät ilmanlaatua vuodenajasta riippumatta ja katupöly lähinnä keväisin. Hajuhaittoja ja myös tavallista suurempia hiukkaspäästöjä (noki) ilmeni jonkin verran tavallista enemmän vanhan sellutehtaan loppuajojen ja tehtaan toiminnan lakkauttamisen yhteydessä. Uuden biotuotetehtaan koepaineistukset ja käynnistäminen aiheuttivat muutamana päivänä tavallista suurempaa melua ja koeajojen yhteydessä sattuneet laiterikot myös hiukkaspäästöjä lähiympäristöön. Ilmanlaadun mittausaseman tuloksissa ei ollut havaittavissa kuitenkaan merkittäviä poikkeamia edellisiin vuosiin verrattuna. Liikuntatalolla sijainneen sääaseman toiminta jouduttiin keskeyttämään liikuntatalon remontin vuoksi ja säätiedot otettiin Jyväskylän lentoasemalta.

Kasvihuonepäästöjä Äänekoskella seurataan viikoittain päivittyvän ja vuosittain julkaistavan CO₂ -raportin avulla. Seuranta maksaa noin 1 000 euroa vuodessa. Vuoden 2017 osalta tulokset saatiin helmikuun alussa ja ne ovat siten vielä ennakkotietoja, alla vuoden 2016 lopullisia tietoja.

Äänekosken kasvihuonekaasujen päästöt vuonna 2016 olivat yhteensä 128,9 kt CO₂-ekv ilman teollisuutta. Näistä päästöistä 6,9 kt CO₂-ekv aiheutui kuluttajien sähkönkulutuksesta ja 7,3 kt CO₂-ekv sähkölämmityksestä. Maalämmön osuus lämmitysmuotojakaumasta ja päästöistä on pieni. Päästöistä 5,4 kt CO₂-ekv aiheutui kaukolämmityksestä, 23,9 kt CO₂-ekv erillislämmityksestä, 62,8 kt CO₂-ekv tieliikenteestä, 7,9 kt CO₂-ekv maataloudesta ja 14,6 kt CO₂-ekv jätehuollosta. Teollisuuden sähkönkulutuksen päästöt olivat 62,7 kt CO₂-ekv.

Lämmitysenergian tuotanto paikkakunnalla perustuu pitkälti teollisuuden omaan puuperäiseen polttoaineeseen, josta saadaan lämpöä ja sähköä yli tuotantolaitosten oman tarpeen ja osa lämmöstä johdetaan Äänekosken Energia Oy:n välityksellä kaukolämpöverkkoon. Äänekosken Energia Oy:n kaukolämmöstä on 98,3 % tuotettu uusiutuvalla energialla. Kaukolämmön osuus rakennusten lämmityksestä on noin 41 %. Metsä Fibre Oy:n biotuotetehtaan käynnistyminen syksyllä 2017 nosti kaupungin energian tuotannon omavaraisuusasteen Äänekosken kaupungin alueella yli 100 %:iin. Todelliset tulokset saadaan myöhemmin.

Kaupungin omissa kiinteistöissä lämmitysmuotona on taajamissa pääosin kaukolämpö. Öljylämmityksessä on enää viisi kaupungin omistamaa kiinteistöä. Kaukolämmön jakelusta aiheutuvat kulut ja tuotot sisältyvät Äänekosken Energia Oy:n tilinpäätökseen. Kaupungin kiinteistöjen kaukolämmityskuluja ei luokitella ympäristömenoiksi, koska menojen peruste on ensisijaisesti lämmön hankinta eikä ilmastonsuojelu. Yhtiö ei energiamarkkinaviraston tilastojen perusteella ole päästökaupan piirissä. Kaukolämmön huippu- ja varavoima tuotetaan edelleen fossiililla polttoaineilla.

Tilivuonna vähennettiin katuvalaistuksessa elohopealamppujen määrää vaihtamalla niitä jälleen suurpainenatriumlamppuihin. Kaikki elohopealamput pyritään vaihtamaan 2 – 3 vuoden kuluessa. Uusimiseen on käytetty noin 100 – 130 tuhatta euroa vuosittain.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Äänekosken alueen suurimpien vesistöjen tila on kuvattu Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2016 - 2021. Keski- ja Ala-Keitele ovat Pyyrinlahtea lukuun ottamatta hyvässä tilassa. Saarijärven reitin vesistöt ja Kuhnamo ovat tyydyttävässä tai välttävissä tilassa.

Vesistöhankkeina on lupakäsittelyssä meneillään Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa Saarijärven reitin Hietamankosken kalaporras (Vattenfall Oy) ja Viitasaaren reitin Mämmenkosken kalatie (Metsä Board Oyj).

Äänekosken Energia Oy:n uusi Teräväniemen jätevedenpuhdistamo on käynnistynyt vuodenvaihteen 2017 – 2018 tienoilla ja Suolahden puhdistamon lakkauttaminen ja osittainen purkaminen on lupa-asiana vireillä Sisä-Suomen aluehallintovirastossa. Äänekosken Energia Oy ylläpitää myös vesi- ja jätevesiverkostoa sekä suurelta osin myös hulevesiverkostoa. Yhtiö vastaa toiminnan päästötarkkailusta osallistumalla mm. Äänekoski – Vaajakoski vesireitin yhteistarkkailuun ja hoitamalla puhdistamoiden (myös Tihusuon puhdistamo Konginkankaalla) ympäristölupien muista tarkkailuvelvoitteista. Kulut ja tuotot sisältyvät yhtiön tilinpäätökseen. Kaupungin kiinteistöjen jätevesilaskut olivat vuonna 2017 vajaat 120 000 euroa.

Vuoden 2017 syksyllä kaupunki otti käyttöön asemakaava-alueilla sijaitsevia kiinteistöjä koskevan hulevesimaksun perimisen. Maksulla on tarkoitus rahoittaa hulevesiviemäreiden kunnostustyöt ja uusien hulevesiviemäreiden rakentaminen.

Muut vesiensuojeluun liittyvät menot koostuvat vapaa-aikatoimen maksamista uimarantojen vesitutkimuksista ja pienistä avustuksista kalastuskunnille kalanistutuksiin rajatuilla kalastusalueilla. Lisäksi ympäristötoimi vastasi pohjavesien suojelusuunnitelman laatimisesta yhdessä Uuraisten kunnan ja Äänekosken Energia Oy:n kanssa. Suunnitelma valmistui syksyllä 2017. Kustannukset näistä olivat yhteensä muutamia tuhansia euroja.

Jätehuolto

Kaupunki päätti kesällä 2017 hankkia Sammakkokangas Oy:n osakkeita ja antaa samalla kaupungin jätehuollon järjestämisvastuun Sammakkokangas Oy:lle sekä toimintaan liittyvät viranomaistehtävät Sydän-Suomen jätelautakunnalle. Kaupungin ympäristölautakunta toimii edelleen jätehuollon toimivuutta valvovana paikallisena viranomaisena. Syksyllä 2017 Sammakkokangas Oy kilpailutti kaupungin toimeksiannosta kaupungin omistamien kiinteistöjen jätekuljetuksen.

Jätehuollon kuljetusjärjestelmä pysyi Sammakkokankaan osakuudesta huolimatta Äänekoskella edelleen kiinteistönomistajien itse järjestämänä jätehuoltojärjestelmänä. Kaupungin oman toiminnan jätehuolto maksoi noin 140 000 euroa, mistä jäteveron osuus on noin neljännes. Jätevero nousi vuoden 2017 alusta 70 euroon tonnilta.

Luonnonsuojelu

Vuosia vireillä olleet kaksi esitystä METSO -suojeluohjelmaan sisällytettävistä alueista eivät ole edenneet ELY-keskuksessa. Samoin Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan nimikkeellä perustettavaksi kaavailtu ja aloitettu Piilolammen – Hitonmäen alueen retkeilyreitti jäi, kaupun-

gista riippumattomista syistä, odottamaan parempaa aikaa. Panostukset luonnonsuojeluun ja sitä tukevaan toimintaan ovat olleet kaupungissa vähäisiä, yhteensä vuositasolla noin 20 000 euroa. Menot ovat koostuvat kaavoituksen yhteydessä teetetyistä luontoselvityksistä, jotka osittain realisoituvat luo-varauksina tai suojelumerkintöinä kaavoissa, luontopolkujen ylläpidosta (vapaa-aikatoimi) ja vieraslajien, käytännössä jättiukonputken torjunnasta (puistototoimi).

Ympäristömenot ja tulot yhteensä

Kaupungin talousarvioon sisältyvät ympäristömenot vuonna 2017 olivat vajaat miljoona euroa ja niistä suurimman osan muodostavat kaupungin kiinteistöjen jäte- ja jätevesimaksut sekä ympäristötoimen kulut. Ympäristötuloja on syntynyt noin 300 000 euroa, eniten jätemaksuista ja ympäristövalvonnan lupamaksuista.

Ympäristövastuuvaraukset ja vakuudet

Maa-ainesluvut ja osa ympäristöluvista edellyttää luvanhaltijalta jälkihoidosta annettavan vakuuden, joka realisoituu, mikäli luvanhaltija laiminlyö luvassa määrätyt tehtävät tai lupa-ajan päättyessä suoritettaviksi määrätyt alueen kunnostamistoimenpiteet. Saatuja vakuuksia oli tilikauden päättyessä yhteensä 42 kpl (44 kpl). Niiden yhteenlaskettu arvo oli 503 842 euroa (501 842 euroa), missä on 2 000 euroa lisäystä vuoteen 2016. Kaupungilla on omaan ympäristölupaan liittyvä 6 000 euron varaus Sirkkaharjun maakaatopaikasta, lupa on uusittu laajennettuna vuonna 2017.

2.2 Kaupunkistrategia

1.5.2015 voimaan tulleessa kuntalaissa (410/2015) todetaan, että kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkä aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, palvelujen järjestäminen ja tuottaminen, kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palveluvelvoitteet, omistajapolitiikka, henkilöstöpolitiikka, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntalain mukaan kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös strategian toteutumisen arviointi ja seuranta.

Lisäksi kuntalain 110 §:ssä määritetään, että talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -

suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Äänekosken kaupunkistrategia

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 7.12.2015 kaupunkistrategian vuosille 2016 - 2021. Äänekosken kaupunkistrategia on kaupungin tärkein strategiatason asiakirja (päästrategia), jossa on koottuna yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet lähivuosiksi sekä pitkän aikavälin strateginen suunta.

Strategiaprosessissa on ollut olennaista saavuttaa yhteinen ymmärrys kaupungin strategisesta asemasta ja tahtotilasta: Mihin asioihin ja kehitystrendeihin Äänekoski pystyy omilla valinnoillaan reagoimaan ja vaikuttamaan, ja toisaalta, minkä tekijöiden suhteen kaupungin on oltava proaktiivinen.

Äänekosken kaupunginvaltuusto ohjaa kaupungin kehittämistä strategioilla. Strategiapäivityksen yhteydessä kaupungin strateginen toiminnanohjaus- ja johtamismalli laadittiin Balanced Score-card -mallin mukaiseksi (BSC, tasapainotettu mittaristo/tuloskortti). Balanced Scorecardin mallissa mittareita tuotetaan neljästä näkökulmasta, joista muodostuu ns. mittaristotaulukko eli tuloskorttikokonaisuus. Näkökulmat Äänekosken kaupungilla ovat: **asiakas, talous, prosessit sekä henkilöstö**.

Asiakasnäkökulma ja taloudellinen näkökulma kuvaavat ulkoisia odotuksia, kun taas sisäisten prosessien ja henkilöstön näkökulmat kuvaavat sisäisiä valmiuksia. Tärkeää on, että näkökulmien taustalla vaikuttavat missio, visio ja arvot. Näkökulmille on määritelty strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät, mittarit, vastuutahot ja keskeisimmät toimenpiteet.

Äänekosken kaupungissa on asetettu koko kaupunkia ja koko strategiakautta koskevat strategiset päämäärät näkökulmittain ja kullekin päämäärälle omat kriittiset menestystekijät (=strategiatavoitteet, strategiset valinnat). Kullekin menestystekijälle on määritelty mittari, jolla menestystekijän toteutumista mitataan. Mittarille annetaan nykyarvo (edellisen vuoden tilinpäätösarvo) sekä tavoitearvo (strategiakauden viimeinen vuosi). Mittareita voi olla useampi menestystekijää kohden.

Talousarvioprosessissa on määritelty vuosikohtaiset tavoitteet. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätösten yhteydessä ja kaupunkistrategiaa uudistetaan/päivitetään valtuustokausittain.

Strategian toimeenpano-ohjelmat

Kaupunkistrategiaa täydentämään ja strategian toteuttamiseksi laaditaan erilliset kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmat. Lähivuosina tavoitteena on muodostaa yhtenäinen strategia-asiakirja, joka koostuu kaupunkistrategiasta ja toimeenpano-ohjelmista.

Strategian toimeenpano-ohjelmia on laadittu mm. seuraavista asiakokonaisuuksista:

- elinkeino- ja kilpailukykyohjelma
- työllisyysohjelma
- kaupunkirakenneohjelma
- markkinointiohjelma
- lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma
- investointiohjelma

Talousarviovuoden 2018 aikana laaditaan lisäksi seuraavat toimeenpano-ohjelmat:

- palveluohjelma
- kiinteistöohjelma
- ympäristöohjelma
- matkailuohjelma
- omistajapolitiikka
- henkilöstöohjelma
- asunto-ohjelma

Toimeenpano-ohjelmat on laadittu strategiakaudelle siten, että niissä huomioidaan kaupungin keskustan, keskeisten taajamien ja kylien kehittäminen ja ylläpito. Lisäksi ohjelmien laadinnassa on huomioitu ohjelmien keskinäiset riippuvuussuhteet. Lautakunta kohtaisen tavoitteiden että erillisten toimeenpano-ohjelmien on tuettava kaupunkistrategiassa asetettujen päämäärien toteuttamista.

Strategiasta johdetut tuloskortit esitetään tilinpäätöksen luvussa 3 ”Talousarvion toteutuminen”.

2.3 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä

Lautakuntien selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Lautakunta kohtainen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä on esitetty luvussa 3 ”Talousarvion toteutuminen”.

Sisäisen valvonnan ohjeistus

Kuntalakiin tehtiin 1.7.2012 kunnan ja kuntakonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia muutoksia, jotka tulivat voimaan 1.1.2014. Olennaisin muutos on se, että valtuuston tehtäviin on lisätty määräys, jonka mukaan valtuuston tehtävänä on päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain muutoksen tavoitteena on vahvistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asemaa kunnassa ja kuntakonsernissa sekä yhdenmukaistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Äänekosken kaupunginvaltuusto on 13.10.2014 (§ 77) hyväksynyt Äänekosken kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja määrännyt ne tulemaan voimaan 1.11.2014 alkaen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa on määräykset seuraavista asioista:

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoite ja tarkoitus
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut
- Kokonaisvaltainen riskienhallinta ja sisäinen valvonta osana kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi
- Tilivelvollisuus

Ohjeen mukaan

- **Valtuusto** päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtuusto hyväksyy hallintosäännön, johon on sisällytetty tarvittavat määräykset hallinnon ja talouden tarkastuksesta sekä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Valtuusto arvioi toiminnan ja talouden tavoitteiden asettamisen ja määrärahojen myöntämisen yhteydessä päätösten vaikutuksia ja riskejä. Valtuusto käsittelee tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä konsernivalvonnasta ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille hyväksyessään tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun ja tilintarkastuskertomuksen perusteella.
- **Kaupunginhallituksella ja kaupunginjohtajalla** on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. **Kaupunginhallitus** laatii selonteot sisäisestä valvonnasta ja riskien-

hallinnasta sekä konsernivalvonnasta osana tilinpäätöksen toimintakertomusta. **Kaupunginjohtajalla** on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien yksityiskohtaisesta ohjeistamisesta.

- **Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet (lautakunnat)** vastaavat omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.
- **Johtavien viranhaltijoiden**, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäisen valvonta ja riskienhallinta vastualueellaan ja raportoida niistä hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle.
- **Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat** vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta.
- **Konsernijohto (kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus)** vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta (konsernivalvonta).
- **Tarkastuslautakunta** vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida arviointikertomuksessa, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.
- **Tilintarkastajan** tehtävänä on tarkastaa viimeistään toukokuun loppuun mennessä kunkin tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen laatiminen ja antaa kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset ja esitetään, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle myöntää vastuuvapaus.
- **Henkilöstö** hoitaa tehtäväkuvansa mukaiset tehtävät ja niihin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt, toi-

mii tavoitteiden ja annettujen sääntöjen mukaisesti, kehittää toimintatapoja sekä ylläpitää ja jatkuvasti kehittää ammatillista osaamistaan.

Edellä mainitun lisäksi valvontaa on ohjeistettu myös taloussäännössä. Äänekosken kaupungin taloussääntö kumottiin hallintosäännön muutoksen yhteydessä kaupunginvaltuuston päätöksellä 29.5.2017 § 53. Hallintosäännön muuttamisen perusteena oli kuntalain (410/2015) päätöksenteko- ja hallintomenettelyjä koskevien säännöksiin voimaantulo 1.6.2017 alkaen. Uuteen hallintosääntöön on lisätty talouden hoitoon liittyvien päätöksiä ja vastuiden määrittelyt sekä keskeiset talouden hoidon säännöt, jotka aikaisemmin ovat olleet kumotussa taloussäännössä. Hallintosäännön hyväksynnän jälkeen päivitettiin talousohje ja se hyväksyttiin kaupunginhallituksessa (2.10.2017 § 291). Talousohje tuli voimaan 1.11.2017.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Vuoden 2014 aikana kaupungissa otettiin käyttöön uusi menetelmä sisäisen valvonnan toimivuuden ja tilan arviointiin. Menetelmää varten laadittiin oma yhtäläinen ohjelma, johon koottiin kaikki tunnistetut sisäisen valvonnan arviointikohteet. Kohteita tunnistettiin noin 150 ja kohteet jaettiin viiteen eri pääryhmään COSO-mallin mukaisen sisäisen valvonnan viitekehyksen mukaisesti:

- valvontaympäristö
- informaatio ja kommunikaatio
- valvontatoimenpiteet
- riskienarviointi
- seuranta

Kohteet arviointiin asteikolla 1 – 4. Yhteenvetona voidaan todeta, että sisäisen valvonnan tila on kaupungissa kohtalaisen hyvällä tasolla. Suurimmat puutteet ovat informaation ja riskienarvioinnin osa-alueilla.

Alla on esitetty koonnokset toimialoittain arviointien vuoden 2017 tuloksista:

Toimiala:

Keskushallinto

VALVONTAYMPÄRISTÖ	● 3,63	Erinomainen
INFORMAATIO JA KOMMUNIKAATIO	● 3,38	Hyvä
VALVONTATOIMENPITEET	● 3,61	Erinomainen
RISKIENARVIOINTI	● 4,00	Erinomainen
SEURANTA	● 3,50	Erinomainen
KOKONAISUUS:	● 3,62	Erinomainen

Toimiala:

Perusturva

VALVONTAYMPÄRISTÖ	● 3,60	Erinomainen
INFORMAATIO JA KOMMUNIKAATIO	● 3,25	Hyvä
VALVONTATOIMENPITEET	● 3,74	Erinomainen
RISKIENARVIOINTI	● 3,60	Erinomainen
SEURANTA	● 4,00	Erinomainen
KOKONAISUUS:	● 3,65	Erinomainen

Toimiala:

Kasvun ja oppimisen toimiala

VALVONTAYMPÄRISTÖ	● 3,56	Erinomainen
INFORMAATIO JA KOMMUNIKAATIO	● 3,38	Hyvä
VALVONTATOIMENPITEET	● 3,61	Erinomainen
RISKIENARVIOINTI	● 3,20	Hyvä
SEURANTA	● 3,25	Hyvä
KOKONAISUUS:	● 3,52	Erinomainen

Toimiala:

Tekninen ja ympäristötoimiala

VALVONTAYMPÄRISTÖ	● 3,20	Hyvä
INFORMAATIO JA KOMMUNIKAATIO	● 3,63	Erinomainen
VALVONTATOIMENPITEET	● 3,36	Hyvä
RISKIENARVIOINTI	● 3,00	Hyvä
SEURANTA	● 2,33	Tyydyttävä
KOKONAISUUS:	● 3,28	Hyvä

Toimiala:

Vapaa-aikatoimi

VALVONTAYMPÄRISTÖ	● 3,64	Erinomainen
INFORMAATIO JA KOMMUNIKAATIO	● 3,75	Erinomainen
VALVONTATOIMENPITEET	● 3,63	Erinomainen
RISKIENARVIOINTI	● 3,20	Hyvä
SEURANTA	● 3,50	Erinomainen
KOKONAISUUS:	● 3,61	Erinomainen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupunkiorganisaation toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten/valitusten määrä ei poikennut siitä, mikä on tavanomaista Äänekosken kaupungin toiminnassa tai yleensä kunnallisessa toiminnassa.

Kaupunginhallituksen tietoon ei ole tullut sellaisia valituksia, joiden tekemisen perusteena olisi ollut selkeästi sisäisen valvonnan puutteellisuudesta aiheutunut lakien, ohjeiden, päätösten tai hyvän hallintotavan noudattamisen laiminlyönti, joiden seurauksena kaupunki olisi joutunut rikosoikeudelliseen rangaistus- tai korvausvastuuseen.

Kaupunginhallituksen tietoon ei myöskään ole saatettu lautakuntien ja johtokuntien sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevissa selonteoissa sellaista säännöistä, ohjeista, sopimuksista tai päätöksistä poikkeavaa viranomaistoimintaa, jonka seurauksena kaupunki olisi joutunut syytteeseen tai muutoin korvausvastuuseen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Kaupungin vuoden 2017 talousarviossa vastuualuetasolla sitovista määrärahoista määräraha ylitettiin 10 vastuualueen osalta, ja yli 50 000 euron ylityksiä oli kuusi. Vastaavasti määräraha-alituksissakin oli olennaisia poikkeamia verrattuna talousarvioon.

Kaupungin toiminnassa ja taloudessa seurantaa ja ennakkointia on parannettu siten, että mahdolliset poikkeamat havaitaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Lautakuntia, kaupunginhallitusta ja kaupunginvaltuustoa on informoitava talousarvion toteutumisesta siten, että em. seurantatehtävät ovat mahdollisia. Lautakuntia ja hallitusta on informoitava vähintään ensimmäisen ja toisen vuosikolmanneksen jälkeen sekä tilikauden kokonaistuloksen valmistumisen jälkeen.

Lisäksi talousjohtaja laatii johtoryhmälle kuukausittain (alkaen kaudesta 3) talouskatsauksen talousarvion toteumasta ja tulosestimateista.

Lisäksi talousjohtaja laatii osavuosikatsaukset kausista 1-4 ja 1-8, ja ne annetaan tiedoksi kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Laskujen hyväksyntä tapahtuu sähköisesti erillisessä ostoreskontraohjelmassa. Laskuille on määritelty sekä asiatarkastajat että hyväksyjät vastuualueittain.

Äänekosken kaupungin hallinnoimat käteiskassat tarkastettiin vuoden 2017 osalta ja tarkastuksista laadittiin erilliset tarkastusmuistiot. Tarkastuksissa ei havaittu mitään suurempia virheellisyyksiä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 13.10.2014 (§ 77). Vs. kaupunginjohtaja antoi viranhaltijapäätöksellään riskienhallinnan ohjeen 18.12.2014. Ohje noudattelee ISO 31000 standardia (Riskienhallinta, Periaatteet ja ohjeet). Ohjeella ohjeistetaan, miten riskienhallinta toteutetaan käytännössä. Ohjetta sovelletaan kaupungin kaikilla organisaatioyksiköillä sekä konsernin tytäryhteisöissä.

Riskienhallinnan prosessissa määritetään toimintaympäristö, jonka jälkeen riskit tunnistetaan, analysoidaan ja arvioidaan niiden merkitys/vaikuttavuus. Riskianalyysin lopuksi valitaan ne riskit, jotka valitaan riskienhallinnan toimenpideohjelmaan erillisesti seurattaviksi riskeiksi. Toimenpideohjelmaan on valittava kaikki riskit, joiden riskitaso on merkittävä tai sietämätön ja lisäksi toiminnan kannalta oleelliset kohtalaisen riskitason riskit.

Äänekosken kaupungissa riskien arvioinnissa käytetään johtoryhmän laatimaa Excel -pohjaista riskienhallintatyökalua. Toimialakohtaiset riskit arvioidaan kokonaisvaltaisesti vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä. Erilliset riskiarvioinnit (mm. projektit, hankkeet, erilliset investoinnit) laaditaan tarpeen esiintyessä, käyttäen samaa Excel -työkalua.

Kaupungin kokonaisvaltainen riskienhallintaprosessi toteutettiin toimialoittain (toimialojen johtoryhmät) vuoden 2017 aikana. Yhteenvedona todetaan, että koko kaupunkia koskeviksi merkittävimmäksi riskiksi tunnistettiin sote- ja maakuntauudistuksen toteutuksen takkuaaminen sekä mahdollisesti uudistuksen valmisteluun käytettävien resurssien voimakas kasvaminen ja kustannusten lisäys kaupungille. Lisäksi kohtalaisina riskeinä tunnistettiin mm. strategiset investoinnit eivät pysy aikataulussa tai niiden kustannusarvio ylittyy merkittävästi, työttömyysaste nousee/pysyy korkealla Äänekoskella, kaupungin kiinteistöjen ja infran korjausvelka kasvaa edelleen ja toimintamenot kasvavat verotuloja ja toimintatuloja nopeammin sekä sote-kiinteistöjen tulevaisuus.

Toimialakohtaisten riskienhallinnan toimenpideohjelmien toteutusta seurataan toimialojen omissa johtoryhmissä sekä kokonaisvaltaisesti kaupungin johtoryhmässä, talousarvioprosessissa sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Toimialojen vastuuviranhaltijat seuraavat oman vastuualueensa tavoitteiden toteutumista jatkuvan seurannan menetelmällä. Osavuositarkastukset talouden ja toiminnan osalta on laadittu ohjeistuksen mukaan. Taloudelliset päätökset on tehty toimivallan puitteissa. Ostolaskujen hyväksymismenettely on ohjeistettu ja toimialat ovat pääsääntöisesti pystyneet niitä noudattamaan.

2.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmassa esitetään tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut. Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

TAULUKKO 4 TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

TULOSLASKELMA, 1000 €

Ulkoinen	2017	2016	Muutos	Muutos -%
Toimintatuotot	22 077	19 274	2 803	14,5
Valmistus omaan käyttöön	15	10	5	53,7
Toimintakulut	-128 966	-127 907	-1 059	0,8
Toimintakate	-106 874	-108 623	1 749	-1,6
Verotulot	76 696	74 434	2 262	3,0
Valtionosuudet	44 660	44 484	175	0,4
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	631	633	-1	-0,2
Muut rahoitustuotot	1 242	2 182	-940	-43,1
Korkokulut	-160	-312	151	-48,5
Muut rahoituskulut	-35	-34	-1	2,6
Vuosikate	16 160	12 765	3 395	26,6
Poistot ja arvonalentumiset	-8 580	-6 988	-1 592	22,8
Tilikauden tulos	7 580	5 777	1 803	31,2
Tilinpäätössiirrot	20	20	0	0,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 600	5 797	1 803	31,1

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	17,12	15,07
Vuosikate / Poistot, %	188,34	182,67
Vuosikate, euroa / asukas	844	659
Asukasmäärä 31.12.	19 143	19 374

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista: = 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – valmistus omaan käyttöön)

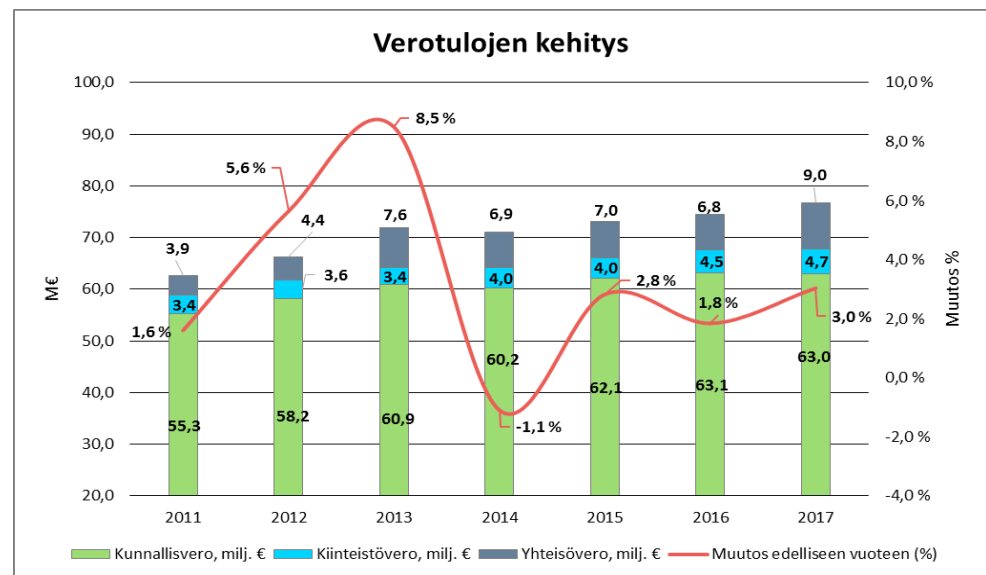
Vuosikate prosenttia poistoista: = 100 * vuosikate / poistot

Toimintatuotot olivat vuoden 2017 tilinpäätöksessä 22,1 milj. euroa, ja ne kasvoivat 2,8 milj. euroa (14,5 %) vuodesta 2016. Toimintatuotoista myyntituotot kasvoivat 0,3 milj. euroa (11,8 %), maksutuotot kasvoivat 0,2 milj. euroa (1,9 %), tuet ja avustukset kasvoivat 0,8 milj. euroa (27,4 %) ja muut toimintatuotot kasvoivat 1,5 milj. euroa (36,0 %)

Tilivuoden 2017 toimintakulut olivat 129,0 milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,1 milj. euroa (0,8 %). Toimintakuluista suurimman euromääräisen kasvun aiheutti palvelujen ostojen kasvu noin 2,1 milj. euroa (4,0 %). Henkilöstökulut vähenivät puolestaan noin 0,9 milj. euroa (1,6 %) johtuen työnantajan sivukulujen vähennyksestä.

Kaupungin verotulot kasvoivat noin 2,3 milj. euroa (3,0 %) ja valtionosuudet kasvoivat noin 0,2 milj. euroa (0,4 %). Yhteisöveron kertymä kasvoi 2,2 milj. euroa (32,4 %) sekä kiinteistöveron kertymä 0,2 milj. euroa (4,3 %). Kunnallisveron kertymä oli 0,1 milj. euroa (0,2 %) edellisvuotta pienempi.

KUVA 3 VEROTULOJEN KEHITYS

Vuonna 2017 kaupungille kertyi korkotuottoja noin 0,6 milj. euroa, eli yhtä paljon, kuin edellisenä vuonna.

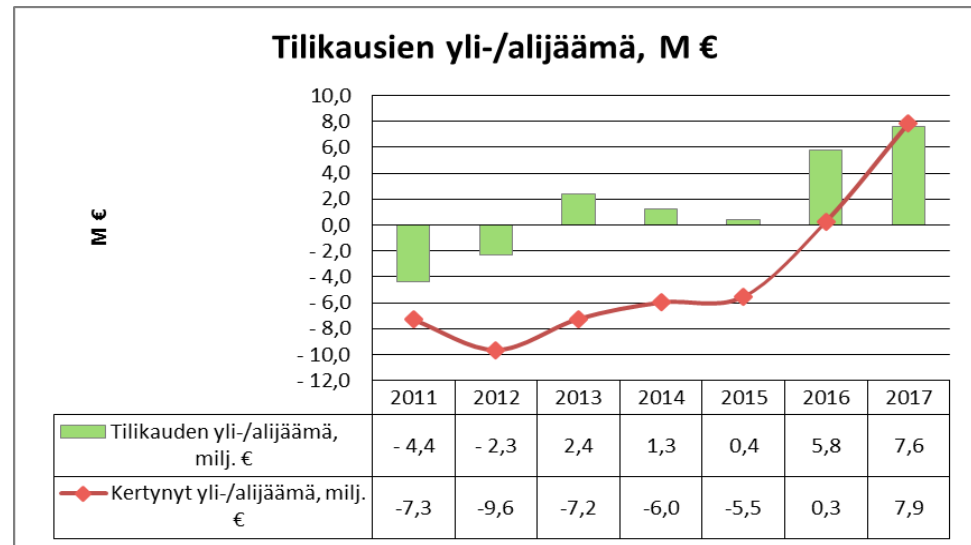
Muita rahoitustuottoja kertyi noin 1,2 milj. euroa. Muut rahoitustuotot vähenivät 0,9 milj. euroa. Vähennyksestä 0,5 milj. euroa johtuu konserniin kuuluvan yhtiön vuonna 2016 tehdystä lainajärjestelyistä. Vuodelle 2016 kohdentui osinkotuottoja osittain kahdelta vuodelta.

Korkokulut olivat noin 0,2 milj. euroa ja ne olivat 0,2 milj. euroa edellisvuotta pienemmät. Korkokuluihin vaikutti erityisesti vuoden 2017 alhainen korkotaso. Tilinpäätösvuonna 2017 pitkäaikaisten lainojen pääomalla painotettu keskikorko oli 0,767 % (0,607) prosenttia.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat noin 7,1 milj. euroa ja ne olivat 0,1 milj. euroa edellisvuotta suuremmat johtuen investointien valmistumisesta. Lisäksi lisäpoistoja tehtiin käytöstä poistettavista rakennuskohteista 1,5 milj. euroa. Poistojen määrä oli siis yhteensä noin 8,6 milj. euroa.

Tilikauden ylijäämä oli 7,6 milj. euroa, ja se oli alkuperäistä talousarviota noin 4,8 milj. euroa parempi ja viime vuodesta tulos nousi 1,8 milj. euroa.

KUVA 4 TUNNUSLUVUN TILIKAUSIEN YLI- / ALIJÄÄMÄ KEHITYS

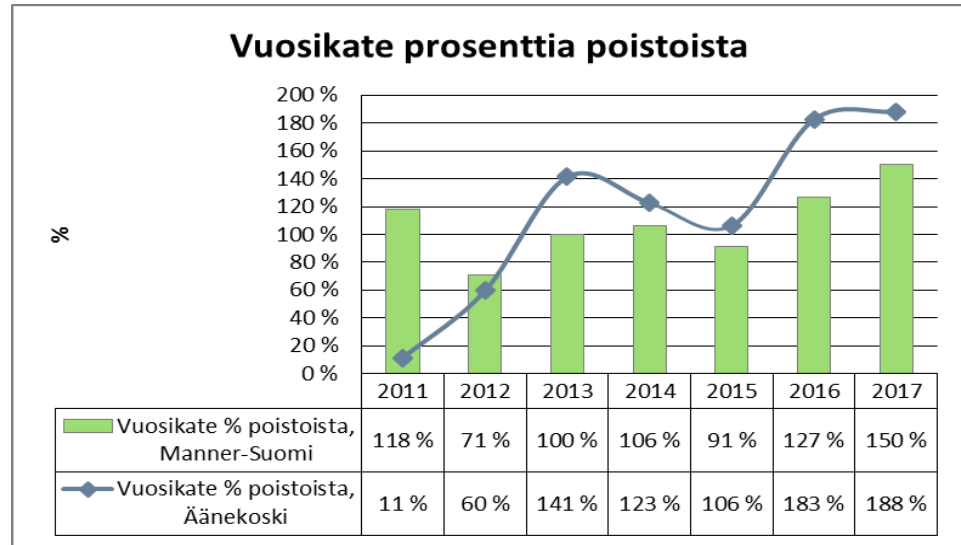
Tuloslaskelman tunnusluvut

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Kaupungin vuosikate oli 16,2 milj. euroa ja se parani edelliseen vuoteen verrattuna 3,4 milj. euroa (26,6 %).

Vuosikate prosenttia poistoista on tunnusluku, joka osoittaa kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden investointeihin. Tunnusluvun ollessa 100 %, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

KUVA 5 TUNNUSLUVUN "VUOSIKATE PROSENTTIA POISTOISTA" KEHITYS

Äänekosken vuosikate oli 188 prosenttia poistoista, kun luku edellisellä vuonna oli 183 %. Tällä tunnusluvulla mitattuna kaupungin tulorahoitus oli riittävä investointeihin nähden.

Vuosikate euroa / asukas on tunnusluku, jota käytetään tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Äänekoskella vuonna 2017 vuosikate per asukas oli 844 euroa, kun se koko maassa oli 585 euroa. Vuonna 2017 investointien omahankintameno oli 333 euroa/asukas.

2.5 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki rahan lähteet ja rahan käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin, eli rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana.

TAULUKKO 5 RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

RAHOITUSLASKELMA, 1000 €	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 160	12 765
Tulorahoituksen korjaukset	-1 731	-996
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 543	-8 406
Rahoitusosuudet investointeihin	177	809
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	1 551	1 333
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 614	5 505
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4	
Antolainasaamisten vähennykset	222	97
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 716	-9 046
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-16 000	-2 000
Oman pääoman muutokset	-17	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 280	3 206
Rahoituksen rahavirta	-4 795	-7 743
Rahavarojen muutos	4 819	-2 238
Rahavarat 31.12.	6 682	1 864
Rahavarat 1.1.	1 864	4 102
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-6 327	-26 197
Investointien tulorahoitus, %	253,83	168,02
Lainanhoitokate	2,07	1,40
Kassan riittävyys, pv	17,01	4,67
Asukasmäärä 31.12.	19 143	19 374

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Investointien tulorahoitus, % = 100 * vuosikate / investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus, % = 100 * vuosikate / (investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

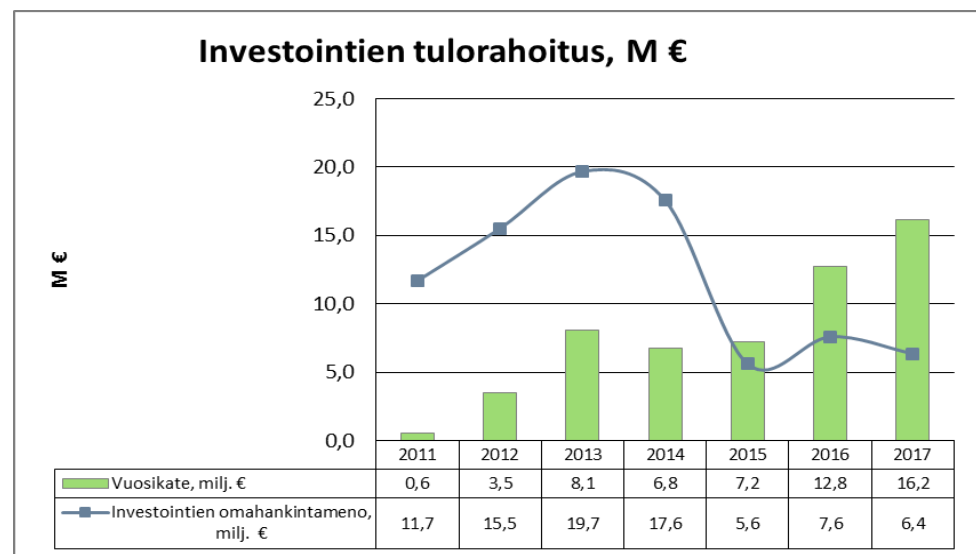
Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Tilinpäätöksessä 2017 varsinaisen toiminnan rahavirta, eli tulorahoitus oli 14,4 milj. euroa, eli 2,7 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2016.

Investointien määrä vuonna 2017 oli 6,5 milj. euroa eli 1,9 milj. euroa (22,2 %) vähemmän kuin vuonna 2016. Rahoitusosuuksia investointeihin saatiin noin 0,2 milj. euroa ja käyttöomaisuuden myyntituloja kertyi noin 1,6 milj. euroa.

Vuonna 2017 vuosikate oli 16,2 miljoonaa euroa ja investointien omahankintameno oli 6,4 miljoonaa euroa.

KUVA 6 INVESTOINTIEN TULORAHOITUKSEN KEHITYS

Antolainoja maksettiin kaupungille takaisin 0,2 milj. euroa ja uusia antolainoja ei myönnetty.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 7,7 milj. euroa ja uutta pitkäaikaista lainaa otettiin 20,0 milj. euroa. Lyhytaikaisten lainojen määrä laski 16,0 milj. euroa.

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 9,6 milj. euroa ja rahoitustoiminnan rahavirta oli -4,8 milj. euroa. Kaupungin rahavarat lisääntyivät täten 4,8 milj. euroa. Vuoden lopussa rahavarat olivat noin 6,7 milj. euroa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

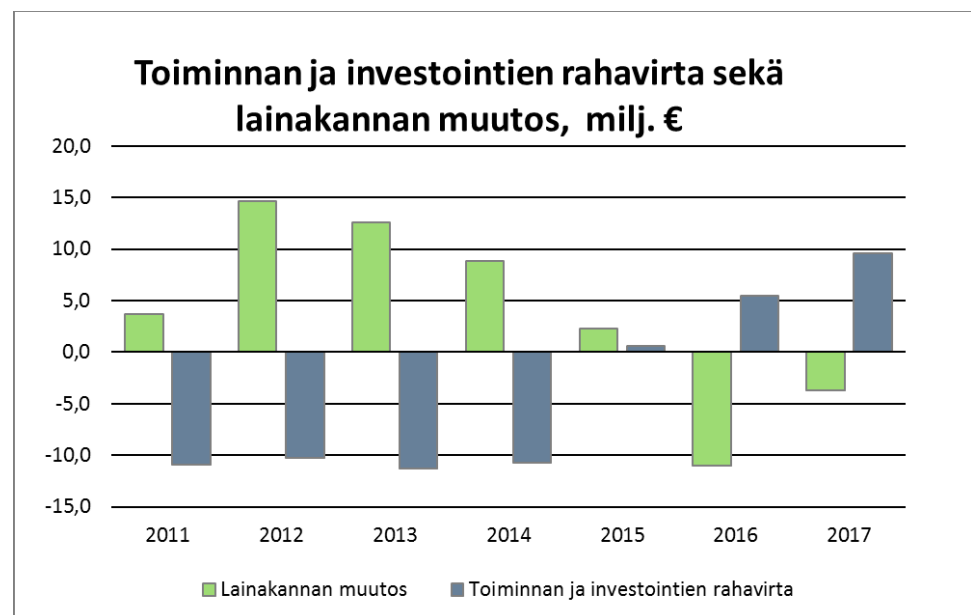
Rahoituslaskelman välitulokseksi **toiminnan ja investointien rahavirta** itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen)

määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Äänekosken kaupungilla toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viimeiseltä viideltä vuodelta on noin 6,3 milj. euroa negatiivinen. Pahimmillaan tämä viiden vuoden kertymä on ollut vuonna 2014 noin 43,6 milj. euroa, joten kehitys on muuttunut huomattavasti parempaan suuntaan. Suuri vaikutus tähän on se, että uudet kouluinvestoinnit toteutetaan valtuuston hyväksymällä kiinteistöleasing -rahoituksella.

KUVA 7 TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA SEKÄ LAINAKANNAN MUUTOS

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien tulorahoitusprosentti Äänekoskella oli 253,83 %, joten tulorahoitus riitti kattamaan investointien rahoitustarpeet.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Äänekosken kaupungin lainanhoitokate oli 2,07, kun se edellisellä vuonna oli 1,40.

Kassan riittävyys, pv -tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Kassan riittävyys kaupungilla oli 31.12.2017 yhteensä 17,01 päivää. Kassan riittävyys kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 12,34 päivää.

2.6 Rahoitusasema ja sen muutokset

Taulukko 6 Taselaskelma ja sen tunnusluvut

TASE, 1000 €

VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
A PYSYVÄT VASTAAVAT	159 865	162 117	A OMA PÄÄOMA	86 425	78 842
I Aineettomat hyödykkeet	702	764	I Peruspääoma	78 497	78 497
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotusrahas		
2. Tietokoneohjelmistot	278	217	III Muut omat rahastot	67	85
3. Muut pitkävaikuttiset menot	424	547	IV Edell. tilikauden yli-/alijäämä	261	-5 536
4. Ennakkomaksut			V Tilikauden yli-/alijäämä	7 600	5 797
II Aineelliset hyödykkeet	114 859	117 217	B POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	175	195
1. Maa- ja vesialueet	26 140	23 622	1. Poistoero	175	195
2. Rakennukset	73 827	80 668	2. Vapaaehtoiset varaukset		
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 312	10 158	C PAKOLLISET VARAUKSET	6	6
4. Koneet ja kalusto	1 251	1 630	1. Eläkevaraukset		
5. Muut aineelliset hyödykkeet	161	161	2. Muut pakolliset varaukset	6	6
6. Ennakkomaksut ja keskener. hank.	2 169	979	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	451	383
III Sijoitukset	44 304	44 135	1. Valtion toimeksiannot	61	43
1. Osakkeet ja osuudet	19 705	19 318	2. Lahjoitusrahastojen pääomat		
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset			3. Muut toimeksiantojen pääomat	391	340
3. Muut lainasaamiset	24 254	24 476	E VIERAS PÄÄOMA	86 390	91 086
4. Muut saamiset	345	341	I Pitkäaikainen	38 590	26 305
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	8	1	1. Joukkovelkakirjalainat		
1. Valtion toimeksiannot	8	1	2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	38 572	26 288
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatt.			3. Lainat julkisyhteisöiltä		
3. Muut toimeksiantojen varat			4. Lainat muilta luotonantajilta		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 575	8 394	5. Saadut ennakot		
I Vaihto-omaisuus	86	34	6. Ostovelat		
1. Aineet ja tarvikkeet			7. Liittymismaksut ja muut velat	18	17
2. Keskeneräiset tuotteet			8. Siirtovelat		
3. Valmiit tuotteet/tavarat			II Lyhytaikainen	47 800	64 781
4. Muu vaihto-omaisuus	86	34	1. Joukkovelkakirjalainat		
5. Ennakkomaksut			2. Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	29 716	45 716
II Saamiset			3. Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	4. Lainat muilta luotonantajilta		
1. Myyntisaamiset			5. Saadut ennakot	160	161
2. Lainasaamiset			6. Ostovelat	10 253	11 630
3. Muut saamiset			7. Liittymismaksut ja muut velat	1 143	1 244
4. Siirtosaamiset			8. Siirtovelat	6 529	6 031
Lyhytaikaiset saamiset	6 806	6 497	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	173 447	170 512
1. Myyntisaamiset	2 482	2 245			
2. Lainasaamiset	431	659			
3. Muut saamiset	2 707	2 452			
4. Siirtosaamiset	1 186	1 141			
III Rahoitusomaisuusarvopaperit	0	0			
1. Osakkeet ja osuudet					
2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.					
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset					
4. Muut arvopaperit					
IV Rahat ja pankkisaamiset	6 682	1 864			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	173 447	170 512			

TASEEN TUNNUSLUVUT:	2017	2016
Omavaraisuusaste, %	49,98	46,40
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,12	65,80
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	7 860	261
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	411	13
Lainakanta 31.12., 1000 €	68 288	72 004
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 567	3 717
Lainasaamiset, 1000 €	24 685	25 135
Velat ja vastuut % käyttötuloista	66,14	-
Asukasmäärä 31.12.	19 143	19 374

TUNNUSLUKUIEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuus -% = 100 x (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) /

(koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100 x (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

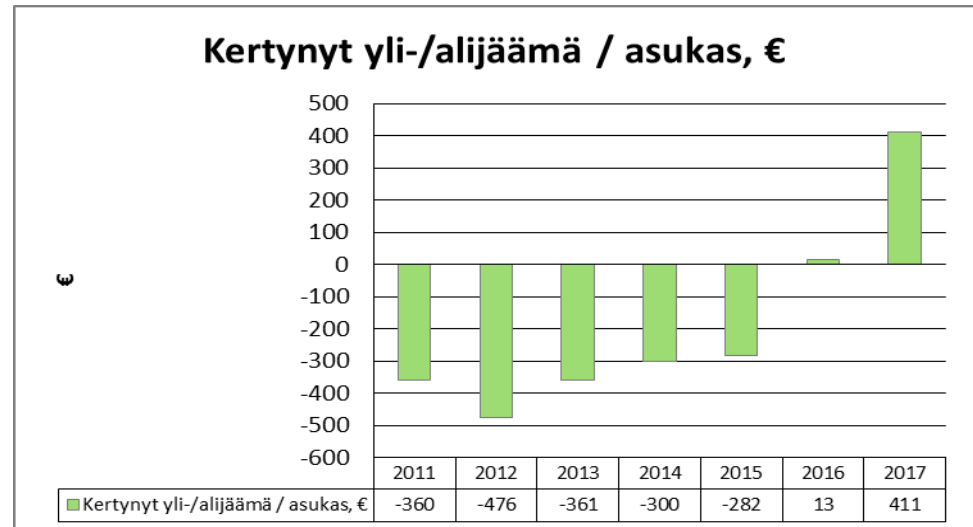
Velat ja vastuut % käyttötuloista = 100 x (vieras pääoma - saadut ennakot + vuokratuotot) /

käyttötulot

Kaupungin taseen loppusumma oli 173,4 milj. euroa ja se kasvoi 2,9 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

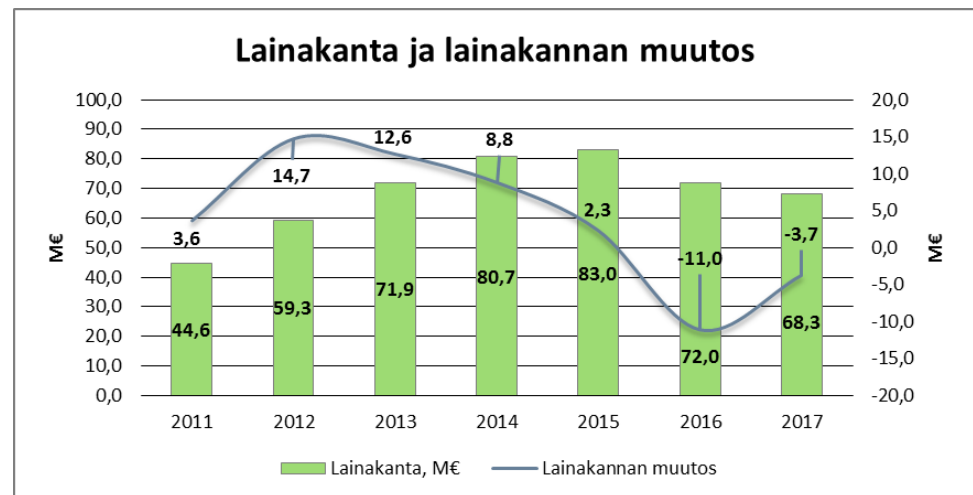
Kaupungin kertynyt ylijäämä oli 7,9 miljoonaa euroa (ylijäämä 0,3 milj. euroa) ja asukasta kohden laskettuna ylijäämä oli 411 euroa/asukas (ylijäämä 13 euroa/asukas).

KUVA 7 KERTYNYT YLI-/ALIJÄÄMÄ ASUKASTA KOHTI

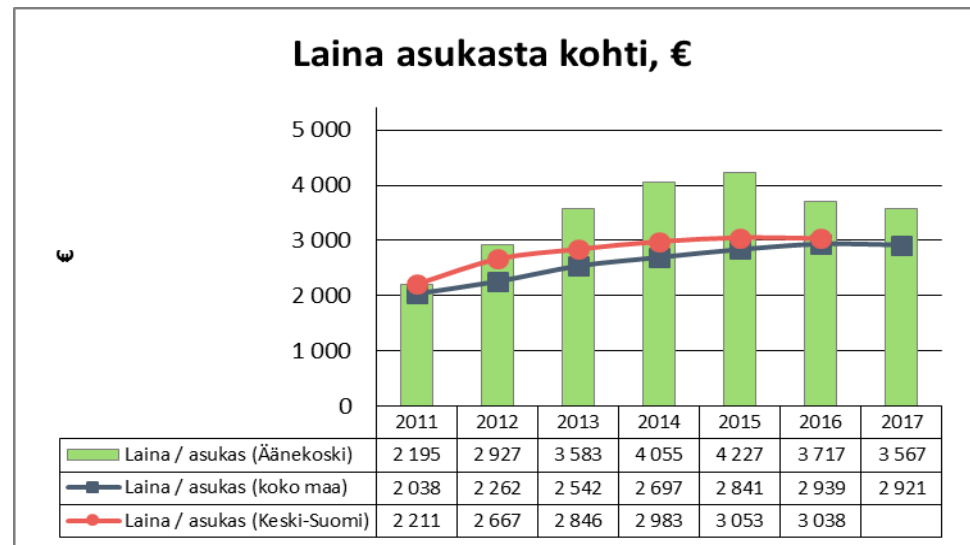
Kaupungin lainakanta oli 68,3 milj. euroa ja lainakanta pieneni noin 3,7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

KUVA 8 LAINAKANTA JA LAINAKANNAN MUUTOS, M€

Lainat asukasta kohden olivat 3 567 euroa/asukas (3 717 euroa/asukas).

KUVA 9 LAINA ASUKASTA KOHTI, €

Nettovelkaa puolestaan oli vuodenvaihteessa noin 43,6 milj. euroa ja asukasta kohden nettovelkaa oli 2 278 euroa.

TAULUKKO 7 NETTOVELAN KEHITYS 2016 – 2017

	2017	2016
Lainakanta	68 288	72 004
Antolainat	24 685	25 135
Nettovelka:	43 603	46 869
Nettovelka / asukas €	2 278	2 420

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä vertaamalla taseen omia pääomia taseen loppusummaan, eli kertoo, kuinka paljon yrityksellä on omaa pääomaa suhteessa kokonaispääomaan. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona pidetään kuntatalouden keskimääräistä 70 % omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Äänekosken kaupungin vuoden 2017 tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 49,98 %, kun se vuoden 2016 lopussa oli 46,40 %. Tunnusluvun tulkintaohjeiden mukaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite, mutta kehitys on muuttunut parempaan suuntaan aikaisemmasta.

Suhteellisen velkaantumisen tunnusluvulla arvioidaan sitä, minkälaisen tulorahoitusvaatimuksen vieras pääoma kunnalle asettaa. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on,

sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Suhteellisen velkaantumisen tunnusluku 31.12.2017 oli 60,12 % ja 65,80 % vuonna 2016 eli suhdeluku on hieman parantunut.

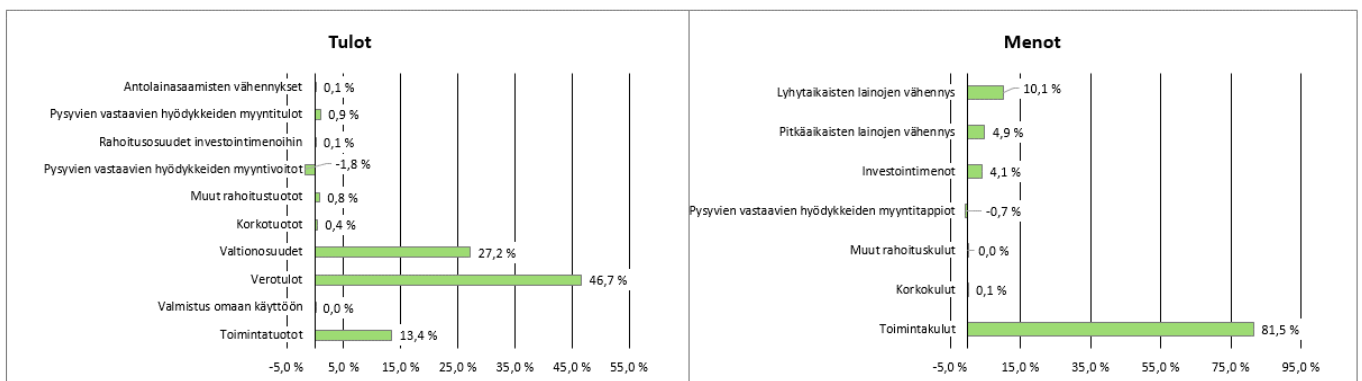
2.7 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

TAULUKKO 8 KOKONAISTULOT JA -MENOT, 1000 €

TULOT, 1000 €			MENOT, 1000 €		
		%			%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	22 077	13,4%	Toimintakulut	128 966	81,5%
Valmistus omaan käyttöön	15	0,0%	Korkokulut	160	0,1%
Verotulot	76 696	46,7%	Muut rahoituskulut	34	0,0%
Valtionosuudet	44 660	27,2%			
Korkotuotot	631	0,4%	Tulorahoituksen korjaukset		
Muut rahoitustuotot	1 242	0,8%	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-2 903	-1,8%
Tulorahoituksen korjaukset			hyödykkeiden myyntivoitot		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot	-2 903	-1,8%	Investoinnit		
Investoinnit			Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot	-1 172	-0,7%
Rahoitusosuudet investointimenoihin	177	0,1%	Investointimenot	6 543	4,1%
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	1 551	0,9%	Rahoitustoiminta		
Rahoitustoiminta			Antolainasaamisten vähennykset	4	0,0%
Antolainasaamisten vähennykset	222	0,1%	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	7 716	4,9%
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	12,2%	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	16 000	10,1%
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0%	Oman pääoman vähennykset	17	0,0%
Oman pääoman lisäykset	0	0,0%			
Kokonaistulot yhteensä	164 368	100,0%	Kokonaismenot yhteensä	158 269	100,0%

KUVA 10 TULOT JA MENOT (%-OSUUS)

2.8 Kuntakonsernin toiminta ja sen talous

2.8.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kunta tytäryhtiöineen muodostaa kuntakonsernin (kuntalaki 6 §). Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätty viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

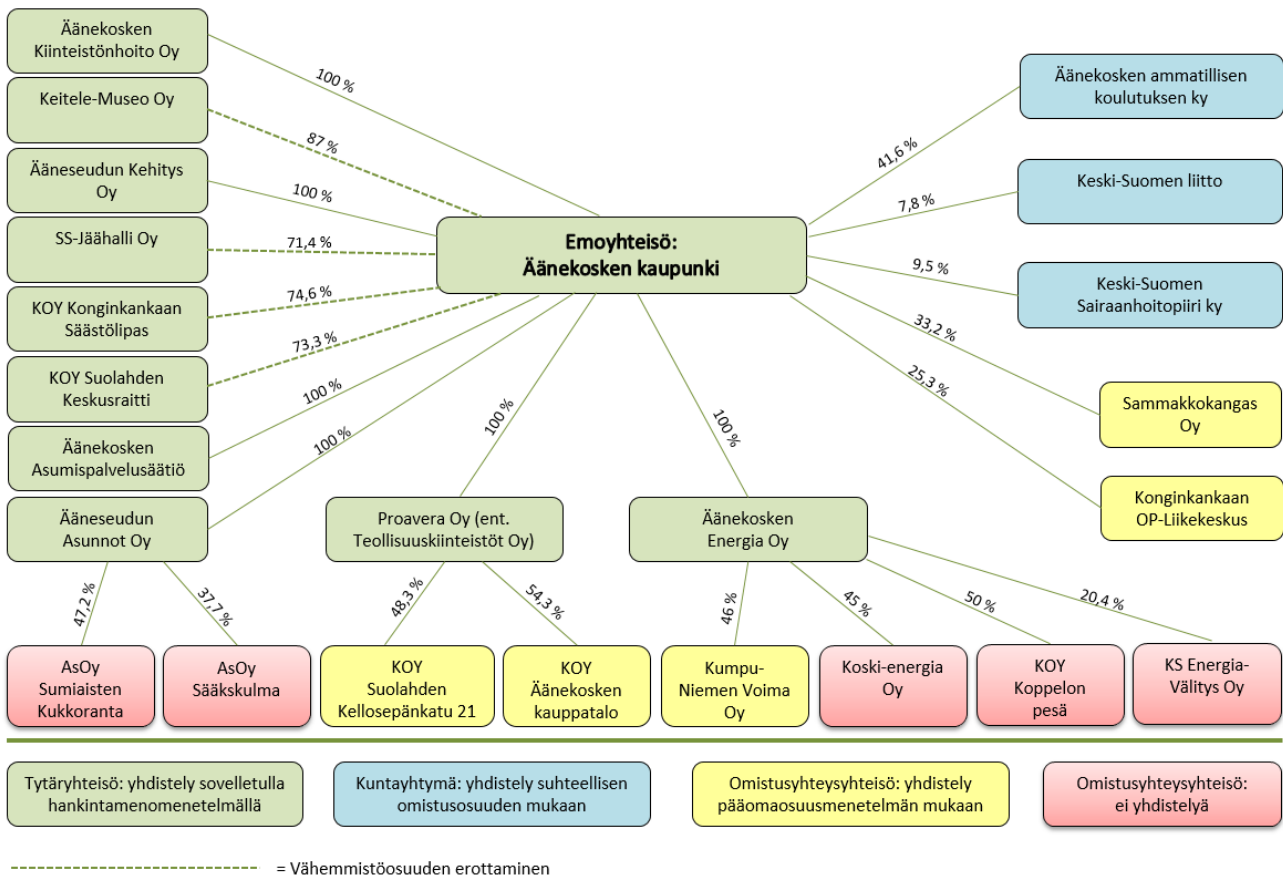
Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kuntastrategiasta, kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta.

Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaanti-oikeuden turvaamisesta;
- velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- konsernin sisäisistä palveluista;
- kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta

KUVA 11 ÄÄNEKOSKEN KAUPUNGIN KONSERNIRAKENNE JA OMISTUSOSUUDET 31.12.2017

2.8.2 Konsernin toiminnanohjaus

Kaupunkikonserniin kuuluu kaupunkiorganisaation lisäksi yhtiöitä ja muita yhteisöjä. Omistajaohjauksella tarkoitetaan niitä tavoitteita ja menettelytapoja, joita kaupunki omistajana kohdistaa yhtiöihin ja yhteisöihin.

Äänekosken kaupungin nykyinen konserniohje on hyväksytty valtuuston 10.12.2012 (79 §) tekemällä päätöksellä. Ohje on paikka paikoin vanhentunut eikä kaikilta osin vastaa voimassa olevassa kuntalaissa tarkoitettua sääntelyä. Konserniohjeet on päivitetty ja ne tuodaan kaupunginhallituksen ja valtuustokäsittelyyn käsittelyyn vielä kevään aikana 2018.

Miten konserniohjaus on järjestetty

Konserniohjeessa on määritelty konsernijohto ja sen tehtävät. Ohjeella varmistetaan tytäryhteisöille asetettujen omistajapoliittisten linjausten ja toiminnallisten sekä taloudellisten tavoitteiden toteutus. Lisäksi ohjeella määritellään miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään.

Kaupungin yleiset konsernitavoitteet

- Konserniyhteisöjen toiminnan on tuettava kaupungin strategian toteutumista.
- Konserniyhteisöjen on toimittava taloudellisesti ja kannattavasti ja niiden tulee tehostaa toimintaansa.
- Konsernin ja kaupunginhallituksen välisen omistajaohjauksen kehittäminen edelleen.

Yhtiökohtaiset sitovat tavoitteet

Ääneseudun Asunnot Oy

- Asuntojen käyttöastetavoite 92 – 96 %
 - Tavoite toteutui. Käyttöaste oli 92 %.
- Hoito- ja pääomakulut katetaan omalla tulorahoituksella niin, että lainojen nettolyhennykset ovat 0,8 – 1,6 milj. euroa
 - Tavoite toteutui. Nettolyhennykset olivat 1,6 milj. euroa.
- Lainoitettavien peruskorjausprojektien (1 Äki ja 1 Sti) valmistelu
 - Tavoite toteutui osittain. Lönnrotinkatu 1:n (Äki) peruskorjausprojekti on aloitettu syksyn aikana kuntokartoituksella ja -tutkimuksella. Jatkuu kuluvan vuoden puolella korjausaste-/tavoitehintalaskelman laadinnalla ARAn lainavarausta varten.

Äänekosken Energia Oy

- Liiketoiminnan voitto 2.100.000 euroa
 - Tavoite toteutui erinomaisesti. Liiketoiminnan voitto oli 4.424.721 euroa
- Äänekosken kaupungille tuloutetaan vuoden 2017 aikana (osinko, lainan korot ja takauspalkkiot) yhteensä 1.500.000 euroa
 - Tavoite toteutui. Kaupungille on tuloutettu 1.500.000 euroa
- Sähköstä yli 60 % on tuotettu uusiutuvalla tuotannolla
 - Tavoite toteutui. Sähköstä tuotettiin 89 % uusiutuvilla tuotannolla
- Kaukolämmöstä yli 99,5 % on tuotettu uusiutuvalla tuotannolla
 - Tavoite ei toteutunut. Kaukolämmöstä tuotettiin 97,7 % uusiutuvalla tuotannolla

Äänekosken Kiinteistöhoito Oy

- Toiminnan tehostamistoimet, joilla saavutetaan 80 000 euron säästöt kaupungin tilapalveluiden ostoihin
 - Tavoite toteutui.
- Liikevoitto 4 % liikevaihdosta
 - Tavoite toteutui.
- Omistajalle osinkona 100 000 euroa vuoden 2017 tuloksesta
 - Tavoite toteutui.
- Työntekijöiden sairaspöissaolojen vähentäminen
 - Tavoite toteutui. Sairaspöissaolot vähenivät hieman edellisestä vuodesta.

Ääneseudun Kehitys Oy

- Yhtiön käynnistämien hankkeiden loppuunsaattaminen
 - Toimintavuoden 2017 aikana päättyneitä hankkeita ovat Viisari ry:n rahoittama Visiitti -hanke sekä JAMK:n hallinnoima Biopoolihanke.
- Erikseen määrättyjen hankkeiden hallinta
 - Toimintavuoden aikana on valmisteltu Biokoski- sekä Hevosvoimia hevosurheilukeskukseen hanketta, nämä hankkeet käynnistyvät kuitenkin varsinaisesti vuoden 2018 aikana.

Proavera Oy (ent. Äänekosken Teollisuuskiinteistöt Oy)

- Tarjota vuokratasoltaan kilpailukykyisiä liike-, toimisto- ja teollisuustiloja
 - Tavoite toteutui 100 %.
 - Jatkossa on mietittävä jopa vuokratason nostoa.
- Vuokrattavien tilojen käyttöaste 90 %
 - Tavoite toteutui.
 - Vuokraamatta 31.12.2017 vain Kellosepätkadun kiinteistöstä tiloja.
- Epäkäytännöllisten tilojen myynti
 - Yksi tila myyty vuokralaiselle, Haapakorventie 10.
- Vuokratuotoilla katetaan kiinteistöjen hoito- ja pääomakulut
 - Tavoite toteutui. Vuokratuotot kattavat liiketoiminnan kulut.
- Vuokrausliiketoiminnan tulos positiivinen
 - Vuokrausliiketoiminta teki positiivisen tuloksen.
- Isännöinnin liiketoiminnan voitto 2 - 3 %
 - Isännöinti tappiollista vuonna 2017, johtuen asiakasmenetyksistä vuoden 2017 alkupuolella.
 - Uusia asiakkaita on saatu kuitenkin vuoden 2017 loppupuolella.

Äänekosken Asumispalvelusäätiö

- Positiivinen liiketoiminnan tulos
 - Tavoite toteutui.
- Tarjota äänekoskelaisille vanhuksille kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja
 - Tavoite toteutui säätiön sääntöjen mukaisesti.
- Vuokrattavien tilojen käyttöaste on vähintään 95 %
 - Tavoite toteutui. Tilojen käyttöaste oli 98,7 %.
- Kattaa vuokratuloilla kiinteistöjen hoito- ja pääomakulut
 - Tavoite toteutui. Vuokratuotoilla katettiin kiinteistön hoito- ja pääomakulut.

Keitele-Museo Oy

- Positiivinen liiketoiminnan tulos
 - Tavoite ei toteutunut. Liiketoiminnan tulos oli 11 000 euroa tappiollinen.
- Turvallisuuustodistusten uusiminen
 - Tavoite toteutui.

Kiinteistösaakeyhtiö Konginkankaan Säästölipas

- Hoito- ja pääomakulujen pysyminen kiinteistöyhtiössä kohtuullisena
 - Tavoite toteutui. Hoitokulut ovat olleet kohtuulliset, vaikka tavoitteena on ollut kerätä varoja tuleviin korjauksiin. Yhtiöllä ei ole tällä hetkellä lainaa.
- Kaupungin hallinnassa olevien tilojen käyttöasteen nostaminen
 - Tavoite ei toteutunut. Kaupungin hallinnassa olevat tilat, 418 m² 1. kerroksessa ja 120 m² (12.3.2018 alkaen 129 m²) kellarikerroksessa, ovat hyväkuntoiset. Niistä on vuokrattuna vuodesta 2014 alkaen 20 m² ja vuodesta 2016 alkaen 22,5 m² liikehuoneistot. Osa tiloista on kaupungin omassa käytössä, osa tyhjänä. Kysyntää ei juurikaan ole, joten käyttöasteen nostaminen on vaikeaa.

Kiinteistösaakeyhtiö Suolahden Keskusraitti

- Tilojen käyttöasteen pitäminen korkeana ja tyhjien tilojen aktiivinen vuokraaminen
 - Yhtiö valmistelee tilojen käyttötarkoituksen sekä tilajärjestelyjen muuttamista vastaamaan paremmin kysyntään.
- Energiatalouden kehittäminen, säästökohteiden kartoitus ja käytön tehostaminen

- Energiantuotto ja kulutusjärjestelmien nykyaikaistamiset jatkuvat taloudellisten resurssien puitteissa.
- Rakennusten kunnan ylläpito
 - Varautuminen alkuperäisten perusjärjestelmien uudistamiseen / kunnostamiseen.

SS-Jäähalli Oy

- Positiivinen liiketoiminnan tulos
 - Tavoite toteutui. Tulos oli noin 7 000 euroa voitollinen.
- Jäähallin käyttöastetta nostetaan nykyisestä tasostaan
 - Tavoite toteutui osittain. Arki-iltaisain käyttöaste on ollut lähes 100 %. Viikonloppuisin käyttö on hiukan vajaatehoista, joskin sekin on saatu pidettyä edellisvuosien tasolla.

Miten seuranta ja raportointi ovat vastuutettu kunnan toimielimille ja viranhaltijoille

Valtuusto

- määrittelee konsernin omistajapolitiikan
- hyväksyy kaupungin konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet
- toimii kaupunkikonsernin toiminnan ylimpänä valvojana
- hyväksyy talousarvion ja taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä tavoitteet koko kaupunkikonsernille
- hyväksyy jäsenten valitsemisen toimielimiin, jollei sitä muuten ole säädetty

Kaupunginhallitus

- ohjaa kuntakonsernia; ml. konsernin talouden ja toiminnan koordinaointia ja seuranta
- vastaa, että tytäryhteisöjen valvonta on järjestetty
- valitsee kuntayhtymien yhtymäkokousedustajan tai – edustajat
- antaa ohjeita kaupunkia konserniyhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin
- antaa toimintakertomuksen yhteydessä kaupunginvaltuustolle tiedot tytäryhteisöjen toiminnasta
- seuraa tytäryhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpideehdotukset havaitsemistaan epäkohdista
- hyväksyy konserniohjeen
- hyväksyvät sijoituspolitiikan periaatteet

Lautakunta

- huolehtii toimialaansa kuuluvan konserniyhteisön toiminnan seurannasta ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista ja kehittämistarpeista kaupunginhallitukselle

Kaupunginjohtaja

- vastaa kaupunkikonsernin operatiivisesta johtamisesta kaupungin osalta sekä seuraa omistajapolitiikan toteutumisesta ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista ja kehittämistarpeista kaupunginhallitukselle
- toimii kaupungin edustajana tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai nimittää kokousedustajan

Toimialajohtajat / talousjohto

- huolehtii toimialansa tytäryhteisöjen toiminnan seurannasta ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista ja kehittämistarpeista kaupunginjohtajalle
- kiinteistö- ja asuntotoimen yhtiöiden sekä liiketoimintayhtiöiden seuranta suorittaa talousjohtaja

Konserniyhteisöt / hallitus

- raportoi kaupunginhallitukselle yhteisön tavoitteiden ja kaupungin omistajapoliittisten tavoitteiden toteutumisesta tarkoituksen mukaisella jaksotuksella
- arvioi riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa sekä hallitustyöskentelyn toteutumista informoiden kaupunginhallitusta

2.8.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan järjestäminen on kuvattu tarkemmin luvussa 2.8.2. Konserniohjeet ovat astuneet voimaan 10.12.2012. Konsernille asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

2.8.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 6.3.2017 hankkia Sammakkokangas Oy:n osakkeita 19 367 kappaletta hintaan 18 euroa/osake eli yhteensä 348 606 eurolla ja päätettiin yhtyä osakassopimukseen. Osakkeiden hankkimisen jälkeen Äänekosken kaupunki omistaa Sammakkokangas Oy:stä 33,2 % osuuden.

2.8.5 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kohdassa 2.8.5.1 – 2.8.5.10 on poimittu kaupungin tytäryhteisöjen toimintakertomuksista yhtiöiden arviot tulevasta kehityksestä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö

Konserniohjeen kohdassa 10. on kuvattu, miten keskitettyjä konsernitoimintoja hyödynnetään.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Riskienhallinnasta on kerrottu kohdassa 2.3.

Vakuutuspalvelut hankintaan konsernille yhteisen tarjouskilpailun perustella, ellei yhteisön toiminta edellytä useammin tapahtuvaa kilpailuttamista.

Tytäryhteisöjen tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Alla on esitetty yhtiöittäin tytäryhteisöjen tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Analysoinnissa on käytetty seuraavia tunnuslukuja:

Kannattavuus:

Liikevoittoprosentti

Tunnusluku kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen rahoituseriä. Tunnuslukua käytetään kuten käyttökateprosenttia mittaamaan yrityksen liiketoiminnan menestystä, mutta se ottaa paremmin huomioon toimialojen väliset erot. Tunnusluku on laskettu kaavalla:

$$\frac{\text{liiketoiminnan tulos}}{\text{liikevaihto}} \times 100$$

Ohjearvoja:

- yli 10 % = hyvä
- 5 – 10 % = tyydyttävä
- alle 5 % = heikko

Vakavaraisuus:

Omavaraisuusaste

Vakavaraisuuden tunnusluku. Mittaa yrityksen vakavaraisuutta vertaamalla taseen omia pääomia taseen loppusummaan eli kertoo, kuinka paljon yrityksellä on omaa pääomaa suhteessa kokonaispääomaan. Tunnusluku on toimialasta riippumaton ja sen tulkintaan vaikuttaa taseen omaisuuserien kuranttius. Omavaraisuusaste on laskettu kaavalla:

$$\frac{\text{oma pääoma + varaukset}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Ohjearvoja:

- yli 40 % = hyvä
- 20 – 40 % = tyydyttävä
- alle 20 % = heikko

Maksuvalmius:

Current ratio

Maksuvalmiuden tunnusluku. Tunnusluku mittaa yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloista rahoitusomaisuudella ja vaihto-omaisuudella. Tunnusluvun avulla voidaan seurata yrityksen rahoitus- aseman vuosittaista kehitystä. Tunnusluvun tulkinnassa on huomioitava rahoitusomaisuuden kuranttius ja likvidiys. Tunnusluku on laskettu kaavalla:

$$\frac{\text{rahoitusomaisuus + vaihto-omaisuus}}{\text{lyhytaikaiset velat}}$$

Ohjearvoja:

- yli 2,0 = hyvä
- 1,0 – 2,0 = tyydyttävä
- alle 1,0 = heikko

Suhteellinen velkaantuneisuus:

Tunnusluvulla arvioidaan sitä, minkälaisen tulorahoitusvaatimuksen vieras pääoma yritykselle asettaa. Tunnusluku on laskettu kaavalla:

$$\frac{\text{Vieras pääoma}}{\text{Liikevaihto (12 kk)}} \times 100$$

Ohjearvoja:

- alle 40 % = hyvä
- 40 – 80 % = tyydyttävä
- yli 80 % = heikko

2.8.5.1 Ääneseudun Asunnot Oy (Y-tunnus 0177096-3)

Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa ja hallita kiinteistöjä ja vuokratonteilla olevia rakennuksia, ostaa ja vuokrata alueita, rakennuksia ja osakehuoneistoja, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä hoitaa kiinteistöjen isännöinti-, huolto- ja korjaustoimintaa. Yhtiöllä on omistuksessaan kaupungin kaikissa neljässä taajamassa 1 277 (1 279) asuntoa, joista 35 (37) on osakehuoneistoja.

Yhtiön hallituksen varsinaiset jäsenet (31.12.2017) ovat Juho Kautto (pj.), Mauri Ilves, Leila Lindell, Anniina Ojajarvi, Pentti Piilonen, Mirja Alanurmi, Jarkko Kemiläinen, Maire Tiihonen (asukasedustaja) ja Erkki Pääkkönen (asukasedustaja)

Yhtiön hallitus kokoontui tilikauden aikana neljä (3) kertaa.

Yhtiön toimitusjohtaja toimi Pekka Kareaho. Tilintarkastajana toimi Finnpartners BDO Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana Jukka Vuorio JHT, HT ja varatilintarkastajana Tuula Ylikangas HTM, JHTT.

Yhtiön palveluksessa on ollut tilikauden aikana keskimäärin kahdeksan henkilöä. Edellisvuoteen verrattuna henkilömäärä on vähentynyt yhdellä.

Yhtiön omissa kiinteistöissä sekä yhtiön omistamissa osakehuoneistoissa on yhteensä 1 277 asuinhuoneistoa ja 8 liikehuoneistoa, jotka ovat asuinpinta-alaltaan yhteensä 69 910 m² + 632 m². Yhtiöllä on omassa käytössään toimitiloina liikehuoneistot Kauppakatu 17:ssä Äänekoskella ja Keiteleentie 11:ssä Suolahdessa. Erillisiä asunto-osakehuoneistoja on yhteensä 35 kpl. Tilikauden aikana on myyty kaksi osakehuoneistoa.

Asuntojen käyttöaste oli tilikauden lopussa runsaat 92 %, vuoden 2016 lopussa 94 % ja vuoden 2015 lopussa 90 %.

Tilikautena korjauskustannuksia on kirjattu tuloslaskelmaan yhteensä 1,8 milj. (1,8) euroa. Huoneistokorjauksia tehtiin yhteensä 1,3 milj. eurolla (1,1).

Arvio tulevasta kehityksestä

Asuntojen käyttöaste huononi vuoden 2017 loppuun, mutta tilanne näyttää jäävän vielä näillä näkymin paremmaksi kuin mitä tilanne oli huonoimmillaan vuonna 2014. Osin tilanteen syynä on tehdasrakentamisen aikana tapahtunut yksityisten vuokralaisten siirtyminen yhtiön asuntoihin.

Kuluvana vuonna puretaan Suolahden taajamasta yhteensä 79 asuntoa, mikä vähentää tyhjien asuntojen määrää koko yhtiössä vajaat 60 %.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista liiketoiminnan kehittämiseen vaikuttavista tekijöistä

Vuokraustoiminnan strategisena riskinä on markkina-aseman säilyttäminen asuntovuokrausmarkkinoilla. Riskiä seurataan tilastoimalla asuntojen käyttöastetta kuukausitasolla. Markkina-asemaa merkittävämpi tekijä asuntojen käyttöasteeseen on asukasluvun kehitys.

Operatiivista riskeistä henkilöriskejä on pyritty vähentämään työtehtävien moniosaamisella sekä korjaus- ja huoltotoiminnan laajalla palveluverkostolla. Rahoituksen riskeistä, viitekorkosidonnaisten lainojen korkoriskien vähentämiseksi on tehty korkosuojaussopimus. Suojaussopimuksen alkamista ei enää ole pystytty lykkäämään vaan sopimus astuu voimaan vuoden 2018 alkupuolella.

Ääneseudun Asunnot Oy

1.1-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TUOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	7 429	7 166	-263	96,5 %
Liikevoitto	562	438	-124	77,9 %
Tilikauden voitto / tappio	0	0	0	
TASE (1 000 €)				
Pysyvät vastaavat	30 007	28 659	-1 348	95,5 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	751	588	-163	78,3 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 759	29 247	-1 512	95,1 %
Oma pääoma	1 718	1 725	7	100,4 %
Varaukset	773	928	155	120,1 %
Kertynyt poistoero	0	0		
Pitkäaikainen vieras pääoma	22 920	21 451	-1 469	93,6 %
Lyhytaikainen vieras pääoma	5 348	5 143	-205	96,2 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 759	29 247	-1 512	95,1 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	7,6 %	6,1 %		
Omavaraisuusaste	8,1 %	9,1 %		
Current Ratio	0,1	0,1		
Suhteellinen velkaantuneisuus	380,5 %	371,1 %		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus on tyydyttävä, vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat heikkoja sekä suhteellinen velkaantuneisuus on erittäin suuri.

2.8.5.2 Äänekosken Energia Oy (Y-tunnus 0917763-8)

Yhtiön ydinliiketoiminnat muodostuvat sähkön myynnistä ja siirrosta, kaukolämpötoiminnasta sekä vesi- että hulevesiliiketoiminnasta. Sähkön siirto ja vesi sekä hulevesi ovat monopolitoimintoja, kun taas sähkön myynti ja kaukolämpö ovat kilpailtua toimintaa. Liiketoiminnot on eriytetty kirjanpidollisesti. Kaikista liiketoiminnoista muodostetaan omat tuloslaskelmat ja taseet.

Osakkuusyhtiöistä saatavasta sähköstä tuotettiin vesivoimalla 81,0 %, puupohjaisilla ja turpeella 16,4 % ja tuulivoimalla 2,6 %. Kaukolämmön

tuotannosta 97,7 % on tuotettu biopolttoaineilla. Jäteveden puhdistamot toimivat lupa-arvojen mukaisesti.

Yhtiön palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 31 henkilöä vakinaisissa työsuhteissa (35 henkilöä). 31.12. palveluksessa oli 31 henkilöä vakinaisissa työsuhteissa (34 henkilöä).

Yhtiön liikevaihto oli 23 555 291,00 euroa (21 647 741,95 euroa). Liikevaihto kasvoi edellisestä vuodesta 8,8 prosenttia. Liikevoitto oli 4 424 721,36 euroa (2 400 659,81 euroa). Liikevaihdon kasvussa näkyi paikkakunnalla lisääntynyt rakentamisen sekä asukasmäärän tilapäinen kasvu. Liikevoitto oli hyvällä tasolla nousten edellisestä vuodesta ja saavutti budjetin.

Sähkön siirtomäärä oli 121 GWh/a, joka laski 7 % edellisestä vuodesta. Sähkön myynti laski 7 %. Kaukolämmön kulutus oli 120 GWh/a pysyen edellisen vuoden tasolla. Vesiliiketoiminnassa veden kulutus palautui normaalivuoden tasolle laskien 5 % edellisestä vuodesta.

Sähköliiketoiminnan tulokseen vaikutti alhainen pörssisähkön hinta ja vesivoiman tuotantomäärä oli normaali. Kaukolämpöliiketoiminnassa lämmön myynti oli tasaista läpi vuoden ja teollisuuden tuottaman kaukolämmön tuotantohäiriöiden aikana poltettiin öljyä. Vesiliiketoiminta saavutti tulostavoitteen. Sähkön siirron liiketoiminnan tulokseen vaikuttaa kohtuullisen tuoton vaatimukset. Yhtiön rahoitustilanne säilyi tyydyttävänä koko vuoden.

Yhtiön korolliset velat olivat vuoden lopulla 48 843 432 euroa (48 843 430 euroa). Uutta pitkäaikaista velkaa nostettiin 3 000 000 euroa ja pitkäaikaisia korollisia lainoja lyhennettiin yhteensä 1 699 998 euroa (1 455 264 euroa). Yhtiön pitkäaikaiset lainat ovat pääsääntöisesti kiinteäkorkoisia tai suojattuja. Äänekosken kaupungin pääomallainan 18 100 000 euroa vaikutus on täysimääräisenä mukana tuloksessa ja taaseissa. Yhtiö rahoittaa investointeja leasingrahoituksella.

Yhtiön hallituksen varsinaiset jäsenet ovat Marko Tuhkanen (pj.), Leila Lindell (varapj.), Jari Halttunen, Tiina Liimatainen, Jarkko Niemi, Eila Nurmi ja Erkki Pönkänen.

Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Maarit Herranen. Yhtiön tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Oy, päävastuullisena Heidi Rimpilä HT.

Arvio tulevasta kehityksestä

Teräväniemen jätevedenpuhdistamon uudistus- ja saneerausprojekti on aloitettu ja tiukentuvat lupa-arvot täyttävä puhdistamo otetaan

käyttöön kesään 2018 mennessä. EcoEnergy SF:n hoitaa uuden jäteveden puhdistamon käyttö- ja kunnossapitotoiminnan. Suolahden jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin uudelle puhdistamolle ja Suolahden puhdistamo muutetaan välipumppaamoksi.

Syvälahden tekopohjavesilaitoksen suunnittelu on käynnistynyt ja tekopohjavesilaitoksen lupahakemus täydennyspyyntöineen on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolla käsiteltävänä.

Vesivoiman tuotannon arvioidaan toteutuvan normaalina ja vesivarojen täyttyvän kevään aikana. Vuoden 2018 arvioidaan toteutuvan suunnitelman mukaisesti, paikkakunnalla rakentaminen on vähentynyt ja liikevaihdon arvioidaan laskevan tämän vuoksi noin 10 %.

Riskien hallinnan järjestäminen

Liiketoiminnan riskikartoituksen toimenpideohjelmaa toteutettiin suunnitelman mukaisesti riskien minimoimiseksi. Sisäisen tarkastuksen tarkastuskohteena olivat tietosuojasäädösten mukainen toiminta ja tarvikkeiden hankintatoimi. Operatiivisen toiminnan riskiarvioita ja valmiussuunnitelmia tarkennettiin ja määriteltiin toimenpideohjelmat eri osa-alueille.

Äänekosken Energia Oy

1.1.-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	21 648	23 555	1 908	108,8 %
Liikevoitto	2 401	4 425	2 024	184,3 %
Tilikauden voitto / tappio	845	841	-5	99,5 %
TASE (1 000 €)				
Pysyvät vastaavat	68 164	69 536	1 372	102,0 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	6 478	8 391	1 913	129,5 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	74 642	77 928	3 286	104,4 %
Oma pääoma	5 661	5 662	1	100,0 %
Varaukset	0	0	0	
Kertynyt poistoero	9 829	12 439	2 610	126,5 %
Pitkäaikainen vieras pääoma	50 352	51 968	1 617	103,2 %
Lyhytaikainen vieras pääoma	8 800	7 859	-941	89,3 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	74 642	77 928	3 286	104,4 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	● 11,1 %	● 18,8 %		
Omavaraisuusaste	● 20,8 %	● 23,2 %		
Current Ratio	● 0,7	● 1,1		
Suhteellinen velkaantuneisuus	● 273,2 %	● 254,0 %		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus on hyvä, vakavaraisuus tyydyttävä, maksuvalmius heikko ja suhteellinen velkaantuneisuus on erittäin suuri.

2.8.5.3 Äänekosken Kiinteistöhoito Oy (Y-tunnus 0194882-1)

Yhtiö on merkitty kaupparekisteriin vuonna 1974. Yhtiöjärjestyksen muutos on merkitty rekisteriin 18.10.1996, jolloin myös yhtiön nimi muutettiin Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:ksi.

Yhtiön pääasiallinen toiminta tilivuonna 2017 on tuottaa isännöinti-, huolto-, aluekunnossapito-, turva ja siivouspalveluita. Lisäksi yhtiö vuokrasi kalustettuja asuntoja.

Yhtiön liikevaihto tilikaudella oli 9 584 453,16 (9 696 170,74) euroa ja muut liiketoiminnan tuotot 5 301,41 (31 233,15) euroa. Liikevaihdon lasku edelliseen tilikauteen oli 1 %.

Liiketoiminnan jakaantuminen

Liiketoiminta	Euroa	Muutos edelliseen vuoteen %
Kiinteistöhuolto	5 977 971,38	+ 4,00
Siivous	3 036 561,82	+ 7,00
Muut	569 919,96	- 36,00

Yhtiön pääasiallisen tulon muodostavat perittävät palvelumaksut ja sopimuskorvaukset. Palvelumaksut nousivat 1.1.2017 hallinto-, käyttö- ja huolto-, siivous- ja ulkoalueiden hoidosta perittävien maksujen osalta keskimäärin 1,5 %.

Hallituksen jäseninä ovat toimineet:

1.1.–30.6.2017 Simo Salmelin (pj.), Risto Kumpu (varapj), Laura-Liisa Hyytiäinen, Marke Tuominen, Sirpa Martins ja Olli Jämsen.

1.7.2017 - 31.12.2017 Simo Salmelin (pj.), Marke Tuominen (vpj.), Risto Kumpu, Erkki Kautto, Johanna Vertainen, Tiia Turunen.

Hallitus kokoontui tilikaudella yhdeksän kertaa. Yhtiökokouksia tilikaudella oli kolme kertaa.

Yhtiön toimitusjohtaja toimi Antti Virmanen. Yhtiön tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Jukka Vuorio Finnpartners BDO Oy:stä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Vuosi alkoi tuloksellisesti positiivisissa merkeissä. Tilivuoden toisen neljänneksen päätyttyä tulos oli tavoitteen mukainen. Vuonna 2016 tehtyjen toimenpiteiden vaikutus näkyi ja koko toimintavuodesta 2017 muodostui tuloksellisesti tavoitteiden mukainen.

Omistajan asettama toiminnan tehostamistavoite kolmelle vuodelle saavutettiin täysimääräisenä jo vuonna 2016.

1.6. alkaen yhtiö järjesti työharjoittelun noin sadalle peruskoulunsa päättävälle nuorelle, omistajansa päätöksen mukaisesti. Samaan aikaan yhtiö työllisti noin 30 nuorta pidempiaikaiseen kesätyöhön.

Asuntovuokraus päättyi lähes kokonaan viimeisellä neljänneksellä. Turvapalvelut ovat yhtiössä vielä marginaalitoimintaa, mutta sen tulevaisuus nähdään kannattavana, toiminnan kasvaessa. Turvapalveluissa tapahtui vuoden 2017 aikana merkittävä tulosparannus.

Huoltopalveluihin valittiin uusi toimialapäällikkö, edellisen toimialapäällikön siirtyessä yhtiössä toisiin tehtäviin.

Koko henkilöstöä koskeva koulutus käynnistettiin vuonna 2017, ensin esimiestasolla vuoden kolmannella neljänneksellä ja loppuvuodesta koko henkilöstön osalta. Koulutuksen tavoitteena on parantaa henkilöstötyytyväisyyttä ja tulosta, sekä innostaa henkilöstöä ottamaan vastuuta ja olemaan rohkeasti innovatiivisia. Koulutukseen saatiin myös työsuojelurahaston tuki 50 %.

Arvio tulevasta kehityksestä

Äänekosken kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 10.4.2012 linjannut siten, että Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:n toimintaa kehitetään tavoitteena avoimilla markkinoilla toimiva kiinteistöpalveluyhtiö.

Kuluneen toimintavuoden aikana yhtiön sisäisiä toimintamalleja ja -järjestelmiä on rakennettu palvelemaan kustannusten tarkempaa kohdistusta ja aktiivista tulosseurantaa. Järjestelmäkehitys jatkuu aktiivisena myös vuonna 2018. Kehityksellä on jo saavutettu ja haetaan lisää tehostusta toimistorutiineihin, tavoitteena kustannustehokkuuden nostaminen ja hallintokulujen alentaminen suhteessa liikevaihtoon.

Yhtiön tavoite on vuonna 2018 täyttää omistajan asettama tuottotavoite 0,15 milj. euroa, sekä toiminnan tehostamistavoite, joka täytettiin vuonna 2016 lähes kokonaisuudessaan kolmen vuoden osalta. Hallituksen päätöksen mukaisesti 1.3.2014 alkaen on yhtiössä noudatettu kiinteistötyönantaja-alan työehtosopimusta, jonka vaikutukset näkyvät yhtiön taloudessa, lisääntyneenä kapasiteettina ja tuotantoresurssina. Vuonna 2017 viimeiset työntekijät siirtyivät ko. työehtosopimuksen piiriin. Haasteena osaltaan vapautuneen kapasiteetin hyödyntäminen kannattavasti, mikä asettaa tavoitteita resurssisuunnittelulle, resurssin liikkuvuudelle ja lisääntyvää kapasiteettia vastaavalle veloitettavan työkuorman löytämiselle.

Tulevaisuuden suurimpana haasteena on nostaa yhtiön kannattavuus erinomaiselle tasolle ja rakentaa yhtiöstä tehokkaasti ja kannattavasti järjestelmillä toimiva yhtiö sekä saada rakennettua omistajan kanssa yhteistyössä tulevasta huoltojärjestelmästä koko kaupunkia palveleva kokonaisuus ja malli, jolla yhtiö selkeästi erottuisi mahdollisessa kilpailutilanteessa suhteessa muihin. Suurimpana epävarmuustekijänä on kiinteistökannan ylläpidon mahdollinen siirtyminen vapaille markkinoille, jossa yhtiö joutuu kilpailemaan kertaluokkia suurempien yhtiöiden kanssa, kaupungin omistamien kiinteistöjen hoidosta.

Seuraavan noin kymmenen vuoden aikana yhtiöstä eläköityy noin 80 työntekijää. Tämä asettaa suuria haasteita löytää osaavaa henkilökuntaa, mutta mahdollistaa myös kustannustehokkuuden noston ilman ns. kovia henkilöstötoimenpiteitä seuraavien jaksojen aikana. Haasteena esimiehillä myös henkilöstön liikuteltavuus ja sen aiheuttamat henkilöstöongelmat.

Yhtiön näkymä eteenpäin on haastavan positiivinen, suurimpana tavoitteena on nostaa kannattavuutta, aikaansaada kustannustehokasta ja laadullisesti erinomaista palvelua, kasvua, sekä tuottoa omistajalle.

Riskien hallinnan järjestäminen

Yhtiössä on 2014 aikana julkaistu riskienhallintapolitiikka. Poliitiikan tarkoituksena on luoda pohja sisäisten ja ulkoisten riskien arvioinnille ja jonka ohjaamana riskit kartoitetaan ja toimenpiteet määritellään. Riskien arviointi on tehty toimialoittain. Toimikohtainen arviointi tehdään tarvittaessa, mikäli yksittäisen toimen riski nähdään liiketoiminnan koko huomioiden suurena. Riskienarviointi päivitetään vuosittain.

Äänekosken Kiinteistöhoito Oy

01.01.-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	9 696	9 584	-112	98,8 %
Liikevoitto	486	398	-88	81,9 %
Tilikauden voitto / tappio	386	314	-72	81,3 %
TASE (1 000 €)				
Pysyvät vastaavat	887	932	45	105,1 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	1 663	1 822	159	109,6 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 550	2 754	204	108,0 %
Oma pääoma	712	926	214	130,1 %
Varaukset			0	
Kertynyt poistoero			0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	104	78	-26	75,0 %
Lyhytaikainen vieras pääoma	1 734	1 750	16	100,9 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 550	2 754	204	108,0 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	5,0 %	4,2 %		
Omavaraisuusaste	27,9 %	33,6 %		
Current Ratio	1,0	1,0		
Suhteellinen velkaantuneisuus	19,0 %	19,1 %		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus ja vakavaraisuus tyydyttävällä tasolla, maksuvalmius on tyydyttävä ja suhteellinen velkaantuneisuus puolestaan on alhaisella tasolla (hyvä).

2.8.5.4 Ääneseudun Kehitys Oy (Y-tunnus 1883321-1)

Yhtiö on ilmoitettu kaupparekisteriin 5.3.2004. Yhtiön omistaja on Äänekosken kaupunki, 30 osaketta.

Yhtiön liikevaihto tilikaudella 2017 on 93.421,99 euroa. Taseen loppusumma on 341.005,54 euroa. Yhtiön tulos - 121.136,72 euroa, joka johdettiin Äänekosken maaseutumatkailuhankkeen saamatta jääneistä hanke-rahoista sekä henkilöstön siirtymisestä kaupungin organisaatioon ja sitä kautta syntyneistä siirtymäajan kustannuksista. Tulevalle kaudelle taloudellinen tilanne korjaantuu, toiminnan selkeytymisen sekä hanke-rahoituksen kotiutumisen kautta.

Yhtiön toimialana on toimialueellaan edistää elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kehittymistä ja huolehtia ohjelmaperusteisen aluepolitiikan toteuttamisesta. Tässä tarkoituksessa yhtiö harjoittaa yrittäjiksi ryhtyvien, yrittäjien ja yritysten neuvontaa, koulutusta, konsultointia ja muita yrityspalveluja sekä edistää alueen yritysten sekä kuntien yhteistyötä ja yhteismarkkinointia sekä yhdessä kuntien kanssa hoitaa kuntien elinkeino- ja aluepolitiikkaa. Yhtiö voi harjoittaa rajoitettua pääomasijoitustoimintaa. Yhtiö voi myös rahoittaa ja hallinnoida kaupungin elinvoimaisuutta edistäviä kehittämisprojekteja ja hankkeita.

Yhtiön hallituksen varsinaiset jäsenet 1.1. – 8.8.2017 olivat Matti Virtanen (pj.), Tapio Hytönen, Mauri Hämäläinen, Timo Niskanen, Rolf Nyholm, Oliver Ruppert ja Risto Kumpu. 9.8.2017- eteenpäin Sirpa Martins (pj.), Mirja Alanurmi, Harri Hautsalo, Hannu Penttinen, Erkki Pönkänen.

Ääneseudun Kehitys Oy:n varsinainen tilintarkastaja on Finnpartners BDO Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Jukka Vuorio. Elinvoimajohtaja Sari Åkerlund toimii yhtiön toimitusjohtajana oman toimien ohella, muuten vakinaista henkilökuntaa ei ole.

Määräaikaisessa työsuhteessa on työskennellyt Äänekosken maaseutumatkailun projektipäällikkö sekä määräaikaisessa ja osa-aikaisessa työsuhteessa Konneveden kansainvälisessä yritysryhmähankkeessa hanketyöntekijä.

Yhtiö on ollut aktiivisesti mukana eri hankkeiden valmistelussa ja toteutuksessa mm. KÄY-hankkeessa (Kohti Älykästä Yritysympäristöä), biokoski- ja biopoolihankeessa, kasvunpoluissa sekä digitaalisuutta lisäävissä hankkeissa.

Yhtiöllä on hallinnoitavana Äänekosken maaseutumatkailuhanke ja Konneveden kansainvälinen yritysryhmähanke. Pääsääntöisesti Ääneseudun Kehitys Oy:n toiminnot on siirretty Äänekosken kaupungin elinvoimayksikköön vuoden 2017 alusta.

Arvio tulevasta kehityksestä

Ääneseudun Kehitys Oy:n toiminnan pääpaino on hanketoiminnassa.

Riskien hallinnan järjestäminen

Yhtiössä on vuoden 2014 aikana otettu käyttöön riskienhallintapolitiikka. Poliittikan tarkoituksena on luoda pohja sisäisten ja ulkoisten riskien arvioinnille ja jonka ohjaamana riskit kartoitetaan ja toimenpiteet määritellään. Riskien arviointi on suoritettu vuonna 2016.

Ääneseudun Kehitys Oy

1.1.-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	760	93	-667	12,2 %
Liikevoitto	-1	-123	-122	12300,0 %
Tilikauden voitto / tappio	0	-121	-121	
TASE (1 000 €)				
Tase tilinpäätös				
Pysyvät vastaavat	18	14	-4	77,8 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	476	327	-149	68,7 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	494	341	-153	69,0 %
Oma pääoma	296	175	-121	59,1 %
Varaukset			0	
Kertynyt poistoero			0	
Pitkäaikainen vieras pääoma			0	
Lyhytaikainen vieras pääoma	198	166	-32	83,8 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	494	341	-153	69,0 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	● -0,1 %	● -132,3 %		
Omavaraisuusaste	● 59,9 %	● 51,3 %		
Current Ratio	● 2,4	● 2,0		
Suhteellinen velkaantuneisuus	● 26,1 %	● 178,5 %		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus oli heikko. Vakavaraisuus ja maksuvalmius olivat hyvällä tasolla ja suhteellinen velkaantuneisuus on suuri.

2.8.5.5 Proavera Oy (ent. Äänekosken Teollisuuskiinteistöt Oy) (Y-tunnus 0347267-9)

Yhtiö on merkitty kaupparekisteriin 21.12.1979 ja voimassa oleva yhtiöjärjestys on päivätty 9.6.2017. Äänekosken kaupunki omistaa 100 % Proavera Oy:n osakekannasta. Yhtiön liikevaihto tilikaudella oli 1 272 054,69 euroa. Liikevaihdon nousu edelliskauteen verrattuna oli 21,60 %.

Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa, hallita, vuokrata, ostaa ja myydä yritystoiminnan tarvitsemia toimitiloja sekä yritysten ja yhteisöjen talouden ja konttoritehtävien hoito, asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden ja säätiöiden isännöinti sekä talouden hoito, rakennuttamis- ja valvontatehtävät ja rakentamiseen liittyvä konsultointi. Lisäksi yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä, osakkeita ja osuuksia sekä harjoittaa arvopaperikauppaa.

Yhtiön hallitukseen ovat kuuluneet ajalla 1.1. - 30.6.2017 Ilkka Saarenpää (pj.), Pasi Linja-aho (varapj.), Kari Kiiskinen, Matti Virtanen, Esa Paanala, Arto Salminen ja Sari Åkerlund.

Keväällä 2017 hallitus muutti kokoonpanoansa, vähentäen hallituksen jäsenmäärää. Yhtiön uusi hallitus aloitti toimintansa 1.7.2017. Myös yhtiön nimi muutettiin Proavera Oy:ksi. Uuden yhtiön hallitukseen ovat kuuluneet Matti Virtanen (pj.), Matti Tiusanen (varapj.), Kari Kiiskinen, Kikka Sironen ja Marke Tuominen. Yhtiön hallitus kokoontui toimintavuonna yhteensä seitsemän kertaa.

Toimitusjohtaja vaihtui 1.6.2017. Uutena toimitusjohtajana aloitti Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:n toimitusjohtaja Antti Virmanen. Edellinen toimitusjohtaja Seija Käyhkö siirtyi eläkkeelle 1.9.2017 alkaen. Yhtiön tilintarkastaja on Finnpartners BDO Oy, vastuunalaisena tarkastajana toimi Jukka Vuorio JHT, HT.

Olenaiset tapahtumat tilikaudella

Toimintavuoden 2017 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä isännöinti menetti huomattavan määrän asiakkuuksia, mikä näkyi liiketoiminnan kannattavuudessa.

Haapakorventie 10:ssä oleva halli myytiin vuokralaiselle.

Hallitus päätti kokouksessaan 27.4.2017, että yhtiö rakennuttaa ja ottaa liiketoiminnan hoitaakseen Suolahden uudesta jäähallista.

Yhtiön omistamien tilojen käyttöaste parani 2017 loppupuoliskolla selvästi. Tästä johtuen yhtiön lähes kaikki tilat ovat vuokrattuina. Samoin isännöintiliiketoimintaan saatiin 8 kpl uusia taloyhtiöitä hoidettavaksi.

Merkittäviä perusparannuksia ei tehty.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön omistamissa teollisuustiloissa nykyiset vuokrasopimukset jatkunevat pääosin lähitulevaisuudessa. Koskikeskuksessa yhden yrittäjän kohdalla toiminnan loppuminen saattaa olla näköpiirissä. Tilojen kysyntä vilkastui vuoden 2017 kahdella viimeisellä neljänneksellä ja

2018 tiloja vuokrattavaksi ei juurikaan ole, pois lukien Kellosepänkädun toimistotilat ja muutama toimistohuone Äänekoskella. Näiden tilojen vuokrausta tehostetaan.

Isännöintiliiketoiminta jatkaa aktiivista uusiasiakasmyyntiä ja toiminta nostaa kannattavuuttaan 2018 aikana. Säätiöiden isännöinnistä luovutaan ja toiminta keskitetään muuhun isännöintiin.

Suolahden jäähallin rakentaminen alkaa syksyllä 2018, jos avustus hankkeelle saadaan aikaistettua.

Hallintopalveluiden toimintajärjestelmien käyttöä tehostetaan, tavoitteena selvä toiminnan tehostaminen ja kannattavuuden parannus.

Lisäksi jatketaan teollisuustilojen vuosikorjauksia ja tehdään tarvittavia muutostöitä vuokralaisten vaihtuessa.

Tutkimus- ja kehitystoimintaa ei yhtiössä ole ollut vuonna 2017.

Proavera Oy

1.1.-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	1 045	1 272	227	121,7 %
Liikevoitto	35	48	13	137,1 %
Tilikauden voitto / tappio	-27	-27	0	100,0 %
TASE (1 000 €)				
	Tase tilinpäätös			
Pysyvät vastaavat	5 071	4 599	-472	90,7 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	288	357	69	124,0 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 359	4 956	-403	92,5 %
Oma pääoma	2 105	2 078	-27	98,7 %
Varaukset			0	
Kertynyt poistoero			0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	2 775	2 475	-300	89,2 %
Lyhytaikainen vieras pääoma	479	403	-76	84,1 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 359	4 956	-403	92,5 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	3,3 %	3,8 %		
Omavaraisuusaste	39,3 %	41,9 %		
Current Ratio	0,6	0,9		
Suhteellinen velkaantuneisuus	311,4 %	226,3 %		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus on heikko, vakavaraisuus on hyvä, maksuvalmius on heikolla tasolla ja suhteellinen velkaantuneisuus on erittäin suuri.

2.8.5.6 Äänekosken Asumispalvelusäätiö (Y-tunnus 0849102-7)

Säätiö on merkitty säätiörekisteriin 1987. Säätiön hallitukseen kuuluvat (31.12.2017) Arvo Oranen (pj.), Kristiina Pikkupeura (varapj.), Eero Hakonen, Irina Niskanen ja Pirjo Ilves.

Säätiön asiamiehenä toimi Seija Käyhkö 31.5.2017 asti ja Minna Viinikainen 1.6.2017 alkaen. Tilintarkastajana on toiminut BDO Audiator Oy (JHT-yhteisö) ja henkilökohtaisena varatilintarkastajana Tuomas Mettomäki (JHT) sekä BDO Oy (tilintarkastusyhteisö) ja henkilökohdainen varatilintarkastaja Jarmo Jäspi (JHT, HT). BDO Audiator Oy on ilmoittanut, että vastuunalaisena tilintarkastajana toimii Jukka Vuorio (JHT, HT) ja BDO Oy on ilmoittanut, että vastuunalaisena tilintarkastajana toimii Heidi Rimpilä (HT).

Säätiön kiinteistönhuollosta ja siivouksesta vastasi Äänekosken Kiinteistöhoito Oy ja isännöinnistä Avera Isännöinti (Proavera Oy). Säätiöllä oli vuonna 2017 kiinteistön täysarvovakuutus (laaja) Vahinkovakuutusyhtiö IF:ssä. Säätiöllä on vakuutusmeklarisopimus Meklaritoimisto Helmi Oy:n kanssa.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella ja sen jälkeen

Vuonna 2017 rakennuksen ikkunoihin ja parvekeoviin tehtiin tiivistyskorjauksia, huuhdeltiin patteriverkosto ja uusittiin kaukolämpölaitteisto.

Vuonna 2016 otettiin Äänekosken kaupungilta 377 000 euron lyhytaikainen laina. Laina uusittiin vuonna 2017 ja se oli summaltaan 364 000 euroa. Lainasta maksettiin 13 000 euron lyhennys 31.12.2017.

Pitkäaikaisten lainojen määrä 31.12.2017 oli 58 120,94 euroa.

Kiinteistön tuotot toteutuivat 99,6 prosenttisesti. Asuntojen tyhjänä olo oli arvioitua pienempi. Hoitokulut toteutuivat 84,1 prosenttisesti talousarvioon nähden. Suurimmat tilikohtaiset säästöt olivat vesimaksuissa, muita suuria tilikohtaisia eroja ei ollut.

Arvio tulevasta kehityksestä

Rakennukseen on laadittu kuntoarvio vuonna 2010. Kuntoarvio päivitetään vuonna 2018 ja sen pohjalta laaditaan korjaus- ja kunnossapitokataulu.

Äänekosken Asumispalvelusäätiö

1.1. - 31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	110	110	0	100,0 %
Liikevoitto	0	0	0	
Tilikauden voitto / tappio	0	0	0	
TASE (1 000 €)				
	Tase tilinpäätös			
Pysyvät vastaavat	511	498	-13	97,5 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	72	91	19	126,4 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	583	589	6	101,0 %
Oma pääoma	34	34	0	100,0 %
Varaukset	114	138	24	121,1 %
Kertynyt poistoero		0	0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	58	58	0	100,0 %
Lyhytaikainen vieras pääoma	377	359	-18	95,2 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	583	589	6	101,0 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	0,0 %	0,0 %		
Omavaraisuusaste	25,4 %	29,2 %		
Current Ratio	0,2	0,3		
Suhteellinen velkaantuneisuus	395,5 %	379,1 %		

Tunnusluvuilla mitattuna säätiön kannattavuus ja maksuvalmius ovat heikolla tasolla, vakavaraisuus on tyydyttävällä tasolla ja suhteellinen velkaantuneisuus on erittäin suuri.

2.8.5.7 Keitele-Museo Oy (Y-tunnus 0589267-7)

Yhtiön toimialana on museotoiminnan harjoittaminen Äänekosken kaupungissa ja museojunaliikenteen harjoittaminen kaikkialla Suomessa. Toiminnan päätarkoitus on säilyttää vanhaa rautatiekalustoa tuleville sukupolville ja tarjota kalustolla yleisölle ja yrityksille nostalgisia, elämyksiä tuottavia junamatkoja.

Keitele-Museo Oy:llä on liikenne ja turvallisuusviraston Trafín myöntämä turvallisuustodistus museoliikenteen harjoittamista varten. Turvallisuustodistus on voimassa maaliskuuhun 2022 saakka, ja se oikeuttaa harjoittamaan museoliikennettä koko maassa. Yhtiöllä on myös liikennöimisen edellyttämä, vuosittain uudistettava Rataverkon käyttö-sopimus liikenneviraston kanssa.

Kaupungin ja siihen yhteydessä olevien yhteisöjen omistamien osakkeiden osuus on noin 84 %, loput osakkeet jakaantuvat yksityishenkilöiden ja eri yksityisten yhteisöjen kesken.

Yhtiön hallitukseen kuuluivat (31.12.2017) Ilkka Saarenpää (pj.), Maija Piitulainen, Lauri Wilen, Matti Virtanen, Aimo Kääriäinen, Leena Raitanen (Varapj.)

Hallitus on kokoontunut vuoden 2017 aikana 5 kertaa.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi Ilkka Herpman 1.1.2017 alkaen. Tilin-tarkastajina ovat toimineet Finnpartners BDO Oy, Jukka Vuorio JHT, HT ja varalla Tuula Ylikangas HTM, JHTT.

Yhtiön talous perustuu Äänekosken kaupungilta (15 000 euroa) saatuun avustukseen. Liikenteen osalta Lättähattuliikenne on taloudellisesti kannattavaa.

Keitele-Museon liikennöimille lättähatuille eli Dm7 -kalustolle kertyi museojunakilometrejä vuoden aikana yhteensä 6 094 kilometriä, tonnikilometreissä 609 400 ja liikennöintipäiviä oli 25 kappaletta. Matkustajia junissa oli yhteensä 3 009 henkilöä.

Suurin vuoden aikana tehty investointi on ollut 3: Dm7 moottorivaunun voimansiirron täyskorjaus.

Keitele-Museo Oy

1.1-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	71	65	-6	91,5 %
Liikevoitto	-5	-11	-6	220,0 %
Tilikauden voitto / tappio	0	0	0	
TASE (1 000 €)				
Pysyvät vastaavat	9	8	-1	88,9 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	54	41	-13	75,9 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	63	49	-14	77,8 %
Oma pääoma	56	45	-11	80,4 %
Varaukset			0	
Kertynyt poistoero			0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0	0	
Lyhytaikainen vieras pääoma	7	4	-3	57,1 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	63	49	-14	77,8 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	● -7,0 %	● -16,9 %		
Omavaraisuusaste	● 88,9 %	● 91,8 %		
Current Ratio	● 7,7	● 10,3		
Suhteellinen velkaantuneisuus	● 9,9 %	● 6,2 %		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus on heikko, vakavaraisuus, maksuvalmius ja suhteellinen velkaantuneisuus ovat hyvällä tasolla.

2.8.5.8 Kiinteistöosaakeyhtiö Konginkankaan Säästölipas (Y-tunnus 0794358-9)

Yhtiö on merkitty kaupparekisteriin 29.12.1989 ja voimassa oleva yhtiöjärjestys 28.9.2012. Yhtiön liiketiloista on hakeutunut arvonlisäverovelvolliseksi 78,94 %.

Varsinainen yhtiökokous on pidetty 22.5.2017. Kokouksessa päätettiin yhtiöjärjestyksen 18 §:n edellyttämät asiat. Yhtiön hallitukseen kuuluivat 1.1.-31.12.2017 Hannu Saarela (pj.), Erika Tarvainen ja Tuomo Öhman. Hallitus kokoontui tilikaudella kaksi kertaa.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi Seija Käyhkö 30.5.2017 saakka ja 1.6.2017 alkaen Harri Halme. Tilintarkastajana on toiminut Finnpartners BDO Oy, vastuunalaisena tarkastajana Jukka Vuorio JHT, HT.

Yhtiön kiinteistönhuollosta ja siivouksesta vastasi Äänekosken Kiinteistöhoito Oy ja isännöinnistä Avera Isännöinti. Yhtiöllä oli vuonna 2017 kiinteistön täysarvovakuutus (laaja) Vahinkovakuutusyhtiö If:ssä. Yhtiöllä on vakuutusmeklarisopimus Meklaritoimisto Helmi Oy:n kanssa.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella ja sen jälkeen

Insinööritoimisto Ohvo Oy laati korjaussuunnitelman vesikaton kunnostamisesta, jonka perusteella pyydettiin tarjoukset. Koska tarjouksia tuli huonosta pyyntöajankohdasta johtuen vain kaksi, päädyttiin siihen, että korjataan betonilipan vesivuotoalue vuonna 2017 vuosikorjauksena ja pyydetään parempaan aikaan tarjoukset varsinaisen katon kunnostamisesta. Rakennuspalvelu PP Heikkinen Oy korjasi betonilipan räystäskourun vesivuotoalueen, kustannukset 2 200 €.

Uudet kattotarjoukset saapuivat helmikuussa 2018. Edullisimman tarjouksen antoi PS-Rakennus Oy, urakkahinta 1: 73 160 €, urakkahinta 2: ilman räystäslevennyksiä 66 960 €.

Newliner Suomi Oy aloitti pohjaviemärin kunnostusurakan 12.2.2018.

Äänekosken kaupunki osti 12.3.2018 osakkeet numerot 339 - 347 Sotilaspoikien Perinnesäätiöltä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Yhtiön vesikatto on huonossa kunnossa, sen korjaamisesta tullaan päättämään vuoden 2018 varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Kiinteistö Oy Konginkankaan Säästölipas

1.1-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	44	44	0	100,0 %
Liikevoitto	0	0	0	
Tilikauden voitto / tappio	0	0	0	
TASE (1 000 €)				
Pysyvät vastaavat	266	265	-1	99,6 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	37	36	-1	97,3 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	303	301	-2	99,3 %
Oma pääoma	296	297	1	100,3 %
Varaukset			0	
Kertynyt poistoero			0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	0	0	0	
Lyhytaikainen vieras pääoma	0	4	4	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	296	301	5	101,7 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	0,0%	0,0%		
Omavaraisuusaste	100,0%	98,7%		
Current Ratio		9,0		
Suhteellinen velkaantuneisuus	0,0%	9,1%		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus on heikko, vakavaraisuus, maksuvalmius ja suhteellinen velkaantuneisuus hyvä.

2.8.5.9 Kiinteistöosaakeyhtiö Suolahden Keskusraitti (Y-tunnus 0532888-1)

Kevätyhtiökokous pidettiin 19.4.2017. Kokouksessa päätettiin yhtiöjärjestyksen 11 §:n edellyttämät asiat. Ylimääräinen yhtiökokous pidettiin 8.11. ja 10.11.2017, joissa päätettiin lainan ottamisesta korjausten rahoittamiseksi.

Hallituksen jäsenenä on toiminut Tapani Hämäläinen (pj.), Jani Mikkonen sekä Harri Pirhonen. Hallitus kokoontui kaksi kertaa tilivuoden aikana.

Yhtiön toimitusjohtajana ja isännöitsijänä toimi Alpo Leppäaho Sisä-Suomen Kiinteistöapu Oy:stä. Tilintarkastajayhtiönä on toiminut Finnpartners BDO Oy, päävastuullisena tilintarkastajana Jukka Vuorio JHT, HT ja varatilintarkastajana Eija Rimpilä HT.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella ja sen jälkeen

Vuoden aikana on kiinteistössä tapahtunut viisi enemmän tai vähemmän vakaavaa viemäri- tai käyttövesijärjestelmästä johtuvaa vuotovahinkoa. Neljässä huoneistossa joudutaan suorittamaan suurehkoja kosteusvauriokorjauksia viemäristä ja käyttövesiputkisto aiheutuneiden vuotovahinkojen vuoksi. Työt ovat edelleen kesken. Korjaustöiden suorittaminen vaatii lisärahoitusta.

Kiinteistö Oy Suolahden Keskusraitti

1.1.-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	102	97	-5	95,1 %
Liikevoitto	-5	-21	-16	420,0 %
Tilikauden voitto / tappio	-5	-23	-18	460,0 %
TASE (1 000 €)				
Pysyvät vastaavat	1 660	1 660	0	100,0 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	9	27	18	300,0 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 669	1 687	18	101,1 %
Oma pääoma	1 663	1 640	-23	98,6 %
Varaukset			0	
Kertynyt poistoero			0	
Pitkäaikainen vieras pääoma		40	40	
Lyhytaikainen vieras pääoma	6	5	-1	83,3 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 669	1 685	16	101,0 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	 -4,9 %	 -21,6 %		
Omavaraisuusaste	 99,6 %	 97,3 %		
Current Ratio	 1,5	 5,4		
Suhteellinen velkaantuneisuus	 5,9 %	 46,4 %		

Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus oli heikko, mutta vaka-
varaisuus oli hyvällä tasolla. Suhteellinen velkaantuneisuus oli tyydyt-
tävällä tasolla. Maksuvalmius oli hyvällä tasolla.

2.8.5.10 SS-Jäähalli Oy (Y-tunnus 0969355-2)

Yhtiökokouksen valitsemaan hallitukseen ovat kuuluneet: Keijo Eronen (pj.), Lauri Wilen (varapj.), Mari Paananen, Tapio Saaristo ja Joni Koti-
lainen ja sekä varajäsenet Soini Kauppinen ja Veikko Pekkala. Hallitus
on kokoontunut kolme (3) kertaa tilikauden aikana.

Yhtiökokouksia pidettiin tilikaudella yksi 30.6.2017. Toimitusjohtajana
on toiminut Erkki Uusitalo. Kirjanpito palvelut on ostettu Pia Leena Luo-
tola Oy:ltä. Laskutuksesta on vastannut toimitusjohtaja. Yhtiöllä on ol-
lut palveluksessaan kaksi määräaikaisesti palkattua henkilöä. Määräai-
kaisuus perustuu toiminnan ajoittumiseen kausiluontoisesti. Henkilöi-
den toimenkuvaan kuuluu pääsääntöisesti arkipäivisin ja osittain vii-
konloppuisin jäänteko- ja hoitotehtävät, kiinteistöjen hoitotehtävät
sekä siivoukset. Ohjatussa jäänhoitotyön harjoittelussa oli kevätkau-
della yksi henkilö. Hän suoritti valvotussa ohjauksessa jäänhoitoko-
neella työskentelyä. Osan viikonloppuisin tehtävistä toiminnoista on
hoitanut toimitusjohtaja sekä vapaaehtoishenkilöstö.

Arkipäivisin hallia on käyttänyt pääsääntöisesti kaupungin koululaiset
ja päiväkodin lapset, sekä joku satunnainen turnausjärjestäjä. Arkisin
on järjestetty ilmaisia yleisöluisteluvuoroja päivittäin joka viikko. Arki-
iltaisain käyttöaste on käytännössä ollut lähes 100 prosenttia. Viikonlop-
puisin käyttö on hiukan vajaatehoista, joskin sekin on saatu pidettyä
edellisvuosien tasolla.

Lainojen osalta on pystytty toteuttamaan kaikilta osin suunniteltu lyhennysohjelma, joten lainojen uudelleenjärjestelyjä ei ole tarvittu. Tilinpäätös osoitti positiivista tulosta 7 245,88 euroa poistojen jälkeen. Omapääoma on 23 000,25 euroa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Viikonloppujen käyttöastetta on pyrittävä pitämään vähintään nykyisellä tasolla. ja jäähallin toimintaa pyrittävä hoitamaan tämän hetkisillä toiminnoilla siten, että kaupunkilaisilla olisi mahdollisimman hyvät edellytykset jääurheilun harrastamiselle kohtuullisilla kustannuksilla. Tulevaisuudessa tulee ottaa huomioon kaupungin päätökset rakentaa uusi jäähalli. Uuden hallin valmistuttua tulee valmistautua SS-Jäähalli Oy:n toimintojen lopettamiseen.

SS-Jäähalli Oy

1.1.-31.12.2017

	2016	2017	Muutos t€	Muutos %
TULOSLASKELMA (1 000 €)				
Liikevaihto	121	119	-2	98,3 %
Liikevoitto	-1	7	8	-700,0 %
Tilikauden voitto / tappio	-1	7	8	-700,0 %
TASE (1 000 €)				
Pysyvät vastaavat	171	157	-14	91,7 %
Vaihtuvat vastaavat (alle 12 kk)	36	39	3	107,1 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	208	196	-12	94,4 %
Oma pääoma	16	23	7	143,8 %
Varaukset			0	
Kertynyt poistoero			0	
Pitkäaikainen vieras pääoma	163	144	-19	88,1 %
Lyhytaikainen vieras pääoma	28	29	1	102,8 %
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	208	196	-12	94,4 %
TUNNUSLUKUJA				
Liikevoittoprosentti	● -0,8 %	● 5,9 %		
Omavaraisuusaste	● 7,7 %	● 11,7 %		
Current Ratio	● 1,3	● 1,3		
Suhteellinen velkaantuneisuus	● 158,3 %	● 145,4 %		

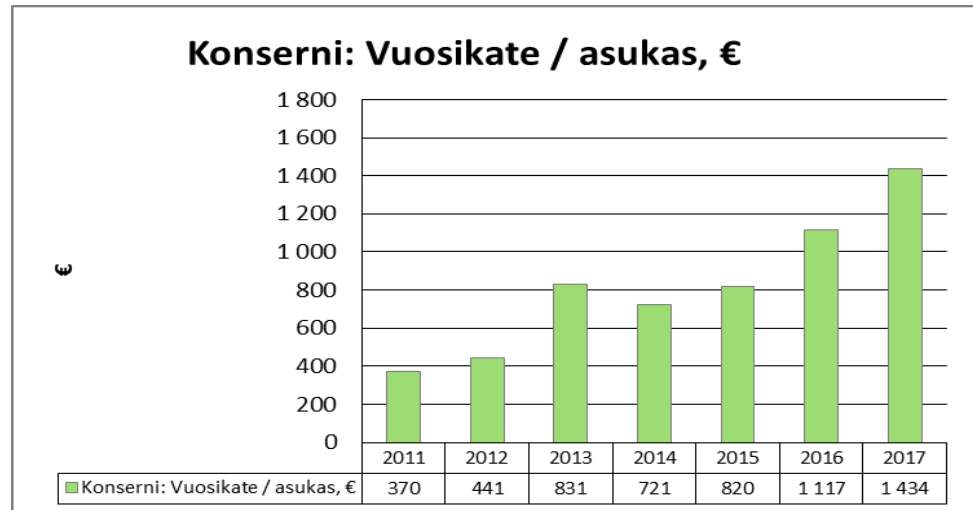
Tunnusluvuilla mitattuna yhtiön kannattavuus ja maksuvalmius olivat tyydyttävällä tasolla ja vakavaraisuus oli heikko. Suhteellinen velkaantuneisuus oli erittäin suuri.

2.8.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma

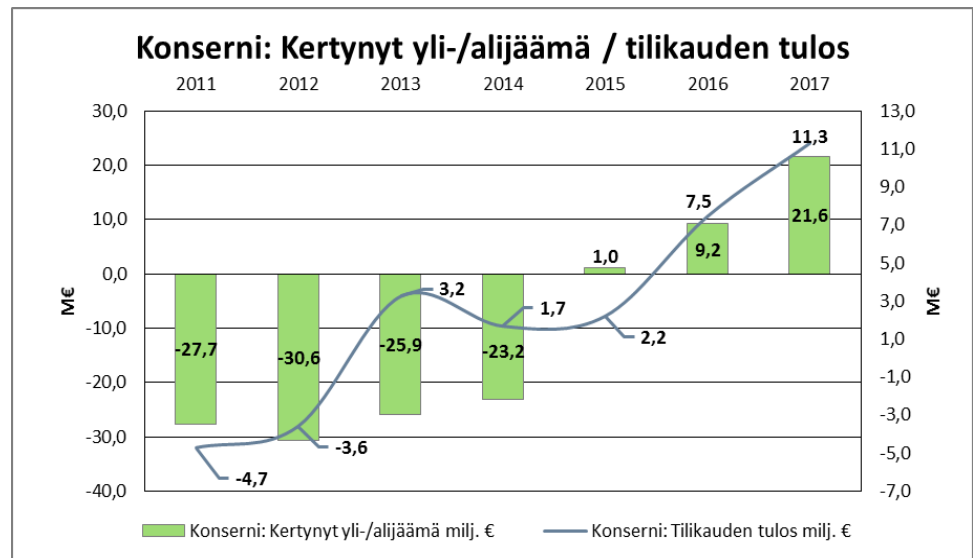
Konsernin vuosikate oli 27,5 milj. euroa (1 434 euroa/asukas), kun se vuonna 2016 oli 21,6 milj. euroa (1 117 euroa/asukas).

KUVA 12 VUOSIKATE ASUKASTA KOHTI, €

Tilikauden tulos oli 11,3 milj. euroa ylijäämäinen (2016 ylijäämä 7,5 milj. euroa) ja kertynyt ylijäämä on vuoden 2017 tilinpäätöksessä 21,6 milj. euroa (2016 kertynyt alijäämä 9,2 milj. euroa).

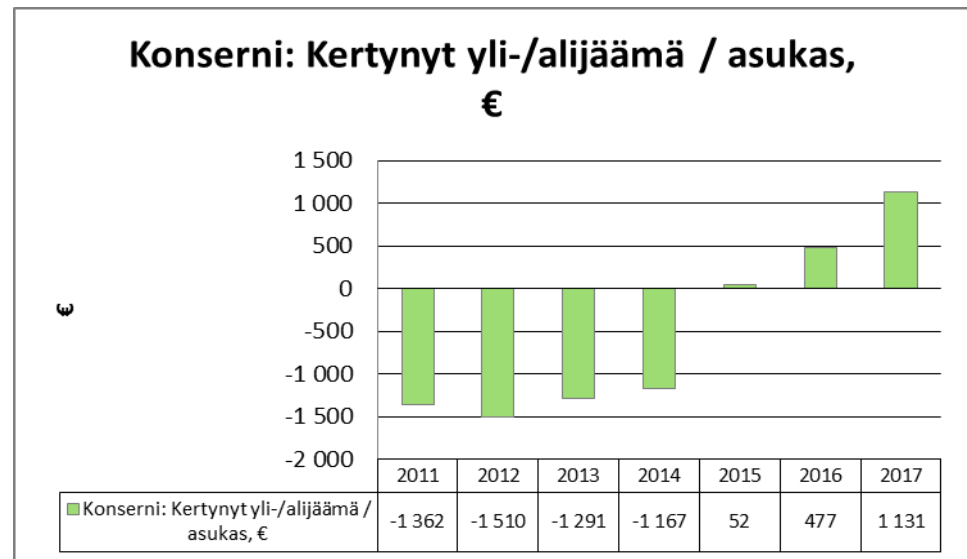
KUVA 13 TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ, M€

Konsernitase

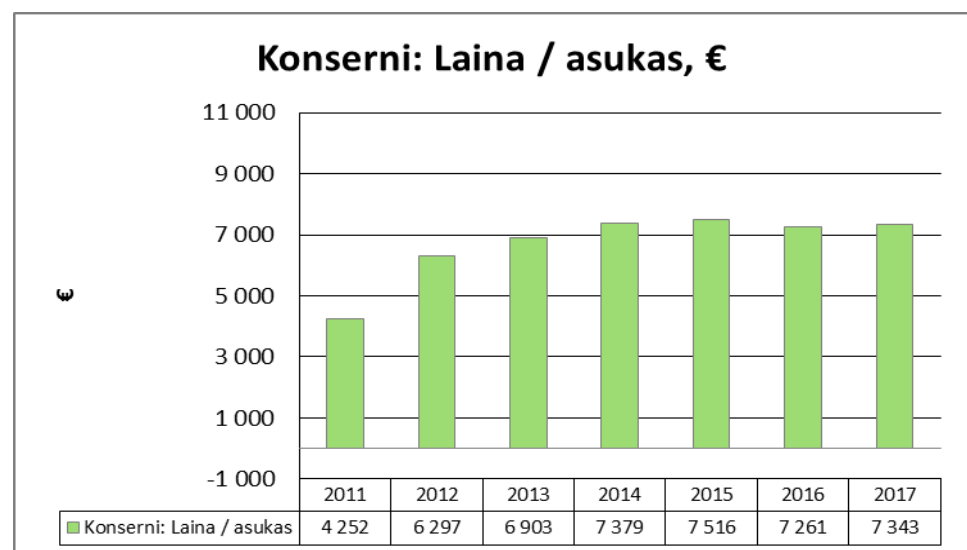
Taseen loppusumma vuonna 2017 oli 289,1 milj. euroa, kun loppusumma 2016 oli 275,2 milj. euroa. Taseessa on ylijäämää asukasta kohden vuoden 2017 jälkeen 1 131 euroa (2016 ylijäämää 477 euroa/asukas).

KUVA 14 KERTYNYT YLI-/ALIJÄÄMÄ/ASUKAS,€

Konsernin lainakanta vuonna 2017 oli 140,6 milj. euroa (7 343 euroa/asukas) ja vuonna 2016 lainakanta oli 140,7 milj. euroa (7 261 euroa/asukas).

KUVA 15 LAINA ASUKASTA KOHTI, €

Konsernitilinpäätös laskelmiseen ja tunnuslukuineen on esitetty kohdassa 4.5.

2.9 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

2.9.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (Kuntal 115 §). Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Poistoeroa tuloslaskelmaan tuloksi kirjataan 19 919,37 euroa.

Kaupunginhallitus esittää, että vuoden 2017 tilinpäätöksessä tilikauden ylijäämä 7 599 704,57 euroa kirjataan yli-/alijäämätilille.

2.9.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.5.2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan muuttunutta alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan ensimmäisen kerran tilivuoden 2015 tilinpäätöksessä taseeseen kertyneeseen alijäämään. Alijäämän on oltava katettu viimeistään tilivuonna 2022, jos kunnan alijäämä tilinpäätöksessä 2015 on yli 500 euroa asukasta kohden. Kuntalain 65§:n 3 momentin säännöksiä taloussuunnitelman yhteydessä alijäämän kattamiseksi päätetyistä toimenpiteistä sovelletaan vuoden 2016 loppuun.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevan kuntalain 118 §:n 1 ja 3-5 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran tilikautena 2017 ja 2 momenttia ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2020 tilinpäätöksessä. Edellä 2 momentissa säädettyssä tapauksessa arviointimenettelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2022 tilinpäätöksessä. Vuosina 2015 ja 2016 erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:ää ja sen perusteella annettua asetusta.

Arviointimenettelyä kuntayhtymässä koskevaa kuntalain 119 §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2020 tilinpäätöksessä.

Kuntalain 148 §:ään on otettu erityissäännös taloutta tasapainottavasta toimenpideohjelmasta. Säännös koskee kuntaa, jolla on kattamatonta alijäämää taseessa erityisen suuri määrä ja joka ei saa taseen alijäämää

katettua taloussuunnitelmassa. Toimenpideohjelma kohdistuu taseeseen jo kertyneen alijäämän kattamiseksi.

Kaupungille laadittiin talouden vakauttamisen toimenpideohjelma vuosille 2016 - 2018, jotta kaupungin ja kaupunkikonsernin kertyneet alijäämät saadaan katettua uuden kuntalain edellyttämässä aikataulussa ja siten välttyttäisiin arviointimenettelyyn joutumisesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden vakauttamisen toimenpideohjelman vuoteen 2018 kokouksessaan 18.5.2015 § 25.

Äänekosken kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää. Kertynyttä ylijäämää oli vuoden 2016 tilinpäätöksessä 0,3 miljoonaa euroa ja tilikauden 2017 tulos huomioiden kertynyt ylijäämä on 7,9 miljoonaa euroa.

3 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Valtuustoon nähden tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet. Viranhaltijoista toimialajohtajat ja vastuualuejohtajat ovat tilivelvollisia ja velvoittavat vastaamaan ja seuraamaan yksiköidensä tavoitteiden saavuttamista sekä menojen ja tulojen toteutusta.

3.1 Käyttötalouden ja tavoitteiden toteutuminen

3.1.1 Käyttötalouden toteutuminen

TAULUKKO 9 KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN (ULKONINEN JA SISÄINEN) LAUTAKUNNITTAIN

		Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUS 1000 euroa						
Tarkastuslautakunta						
	Toimintatuotot					
	Valmistus omaan käyttöön					
	Toimintakulut	-32		-32	-36	4
	Toimintakate (netto)	-32	0	-32	-36	4
Kaupunginhallitus						
	Toimintatuotot	8 198	2 300	10 498	10 787	-289
	Valmistus omaan käyttöön				2	-2
	Toimintakulut	-14 269	-978	-15 247	-15 234	-13
	Toimintakate (netto)	-6 072	1 322	-4 750	-4 446	-304
Perusturvalautakunta						
	Toimintatuotot	11 192		11 192	11 723	-531
	Valmistus omaan käyttöön					0
	Toimintakulut	-70 824	-200	-71 024	-71 146	121
	Toimintakate (netto)	-59 632	-200	-59 832	-59 423	-409
Kasvun ja oppimisen lautakunta						
	Toimintatuotot	1 795		1 795	1 992	-197
	Valmistus omaan käyttöön					
	Toimintakulut	-28 130		-28 130	-28 440	310
	Toimintakate (netto)	-26 334	0	-26 334	-26 448	114
Tekninen lautakunta						
	Toimintatuotot	2 376		2 376	2 650	-274
	Valmistus omaan käyttöön					
	Toimintakulut	-12 630		-12 630	-14 024	1 394
	Toimintakate (netto)	-10 255	0	-10 255	-11 374	1 120
Ympäristölautakunta						
	Toimintatuotot	184		184	244	-60
	Valmistus omaan käyttöön				13	-13
	Toimintakulut	-2 417		-2 417	-2 218	-199
	Toimintakate (netto)	-2 233	0	-2 233	-1 962	-272
Vapaa-aikalautakunta						
	Toimintatuotot	735		735	707	27
	Valmistus omaan käyttöön					
	Toimintakulut	-3 907		-3 907	-3 893	-14
	Toimintakate (netto)	-3 172	0	-3 172	-3 185	13
Käyttötalous yhteensä:						
	Toimintatuotot	24 479	2 300	26 779	28 102	-1 323
	Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	15	-15
	Toimintakulut	-132 210	-1 178	-133 388	-134 991	1 604
	Toimintakate (netto)	-107 730	1 122	-106 608	-106 874	265

3.1.2 Tulokortit (Kaupunkiorganisaation yhteiset)
TULOSKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä					
Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Toimialojen asiakas- ja asukastyytyväisyyskysely				
	- Perusturva (ka. terveyspalvelut, sosiaalityö ja arjen tuki) Arvosteluasteikko 1-5	3,8	3,9	3,9	
	- Kasvu- ja oppiminen (ka. perhepalvelut, opetuspalvelut ja nuorisopalvelut) Arvosteluasteikko 1-5	3,7	3,7		Mittausta ei suoritettu 2017
	- Tekninen (ka. rakentaminen, jätehuolto, katujen kunnossapito, puistot ja leikkipaikat, satamat ja veneily) Arvosteluasteikko 1-4	2,7	2,9		Mittausta ei suoritettu 2017
	- Vapaa-aika (ka. liikuntapalvelut, kirjasto, kulttuuripalvelut) arvosteluasteikko 1-4	3,0	3,2		
	Kotona asuvat yli 75 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	90,0 %	91,0 %	91,2 %	Tukipuun muutos edennyt suunnitellusti ja tehostetussa palveluasumisessa tulos tavoiteltua korkeampi.
	Sairastavuusindeksi, Kela	132,2	129	132,3	
	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä	1,7 %	1,6 %	1,5 %	Sijaishuollossa olevien lasten osuus 0-17 vuotiaista toteutui tavoitetasolla. Sijoitettujen lasten lkm väheni n. 10, osa selittynee satunnaisvaihtelulla.
Perusopetuksen päättötodistuksen saaneiden määrä ikäluokasta.	99 %	100 %	100 %		
Peruskoulun päättäneiden sijoittuminen toisen asteen koulutukseen, lisäopetukseen tai muuhun koulutukseen.	98 %	100 %	100 %		
Oikea-aikainen ja riittävä tuki (kysely asiakkaat ja henkilöstö) Asteikko 1-5	3,8	3,8	3,9		
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: <ul style="list-style-type: none"> • Kaikki: Palveluiden oikea-aikainen ja tehokas kohdentaminen. • Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. • Ennaltaehkäisevien ja kotiin vietävien palveluiden monipuolisuus, laatu, yksilöllisyys ja joustavuus. • Monialaisen työtavan vahvistaminen kaikilla vastualueilla. • Peruspalvelujen järjestämistapojen monipuolistaminen • Teknologian entistä laajempi hyödyntäminen. • Lapsi- ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen. 					

TULOSKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Asukastyytyväisyyskysely järjestetään 2 vuoden välein tai vuosittain. (arvosteluasteikko 1 - 4) - Nuorison viihtyvyys - Kaikki asukkaat (otanta, ostopalvelu) Valtakunnallisten, maakunnallisten, SM-tasoisten järjestettyjen tapahtumien määrä Rekisteröityjen harrastajien määrä - jalkapallo koripallo yleisurheilu salibandy jääkiekko - tanssi - musiikkiopisto (oppilaita yhteensä) Uimahallien kävijämäärä - kuvataidekoulu (oppilasmäärä) Kirjastot kirjaston käyntimäärä kirjaston lainat Kansalaisopisto - oppilasmäärä - oppituntien määrä Lähiliikuntapaikkasuunnitelma Suuret hankkeet - Monitoimihalli - Jäähalli - Äänemäen alueen kehittäminen - Museoiden keskittäminen ja kehittäminen - Suolahden Wanhan aseman alueen kehittäminen Ikäihmisten liikkuminen - Seniorikorttien lkm - Ohjatut liikuntaryhmät lkm Juniorien liikkuminen - Juniorikortit (alle 15 vuotiaille)	2,6 ei mitattu 6 tapahtumaa 1 969 378 217 149 145 127 440 520 90 000 38 190 000 264 000 2 901 13 562 Ei ole suunnitelmaa Ei ole Huonokuntoinen jäähalli Masterplan - suunnitelma tehty Ei kehityssuunnitelmaa Kaava ehdotusvaiheessa 454 35	2,8 tehdään 2017 4 - 6 tapahtumaa 2 025 400 230 160 145 130 440 520 91 000 42 190 000 264 000 2 800 12 300 Tehdään Selvitys uudesta monitoimihallista Selvitys uudesta jäähallista sekä hankesuunnittelu Päätös toteutuksesta Laaditaan kehityssuunnitelma Laaditaan kehityssuunnitelma 500 35	- - 5 2 365 569 236 195 270 187 413 495 82 000 35 192 600 249 309 2 165 11 585 Aloitetaan 2018 Hanke tarjouskilpailussa Hankeesta rahoitushakemus tehty Alueen kehittämistä jatketaan Uudet tilat hankittu, suunnittelu käyntiin Suunnitelma hyväksytty KH 363 35 Otettu käyttöön	tehdään 2018 tehdään 2018
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Yhteistyö tapahtumajärjestäjien kanssa Kirjastojen tehokas markkinointi, tapahtumat, projektit lapsille ja senioreille, yhteispalvelupisteet, itsepalveluaukiot Musiikkiopiston toimintojen keskittäminen Järjestöjen avustamisessa painotus nuorisotoiminnassa Poikkisektorinen työryhmä senioriliikunnan edistämiseen Kulttuurikasvatussuunnitelman laatiminen Suunnitelma taajamien lähiliikuntapaikoista tehdään syksyllä 2018					

TULOSKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä						
Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta	
Viihtyisä ja vetovoimainen asuin- ja elinympäristö	Asukasluku	19 367	19 500	19 143		
	Asukastyytyväisyys					
	- Kadut ja tiet	2,2	Järjetetään uusi	Ei tehty	Tehdään 2018	
	- Puistot, leikkipaikat, torit, yleiset alueet	2,6	Järjetetään uusi	Ei tehty	Tehdään 2018	
	- Kaupunkikuva (siisteys)	ei mitattu	Järjetetään uusi	Ei tehty	Tehdään 2018	
Luovutettujen omakotitonttien määrä	9	11	2 (+ Hirvimäki 65)	Kysyntä laimentunut		
Vapaa-ajan asuntojen lukumäärä	2513	2520		2517		
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:						
<ul style="list-style-type: none"> • Keskustan kehittämissuunnitelma • Onnistunut maankäyttö- ja kaavoituspolitiikka • Kaupunkiympäristön siisteyden ja yleisilmeen kohentaminen • Puistojen ja virkistysalueiden rakentaminen ja kunnossapito • Mökkiläisfoorumi • Hyvä arki asukkaalle kampanja 						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta	
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Kuntalaisten vaikuttamistilaisuudet					
	- Asukas- ja asiakasraadit	2	3			
	- Kyläillat	5	3			
	- Kyläparlamentin kokoontumiset	1	4	5 sekä kyläfoorumi	Yhdistysneuvontaa 16	
	Yhdistysten ja yhteisöjen EU-hankkeet					
	- läpimenneiden lkm	2	2		2	
	Kuntalaisaloitteiden lukumäärä	4	1		4	
	Vaikuttamistoimielinten toiminta (kokousten lkm)					
	- Nuorisovaltuusto	13	14		8	Toimijoiden vaihtuvuus
	- Vanhusneuvosto	4	4		4	
- Vammaisneuvosto	5	6		6		
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:						
<ul style="list-style-type: none"> • Asukastilaisuuksien järjestäminen • Tehokas viestintä • Palautejärjestelmän käyttöönotto • Osallistuva budjetointi • Nuorisovaltuuston edustajat kaupungin toimielimiin • Hyödynnetään kirjastojen tarjoamat tietotekniset mahdollisuudet 						
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta	
Kilpailukykyinen elinkeinoympäristö ja erinomaiset elinkeinopalvelut	Yritysten tunnusluvut					
	- nettokasvu (lkm)	51	10		8	
	Yhteisöveron tuotto M€	6,8	7,1		9	Hyvän taloudellisen suhdanteen myötä yhteisöveron tuotto kasvoi 2,3 milj. euroa vuodesta 2016
	Luovutettujen yritystonttien määrä	6	6		3	Osa varauksista ei toteutunut
	Yritysneuvoja					
	- yrityskontaktien määrä	250	325		310	
	Elinkeinoelämän hankkeet (lkm)	8	6		8	Lisäksi hankekumppanus 18 hankkeessa
	Myönnettyt yritystuet (ELY)					
	- lkm	9	6		10	Tukia ei ole haettu odotetusti, Äänekoski pudotettu korkeamman investointituen alueesta
	- M€	1,7	4,0		1,0	
Yritystytyväisyyskysely (asteikko 1-10)	6,5	7,5			ei ole viimeisiä tuloksia	
Työpaikkaomavaraisuusaste	104 %	105 %		104 %		
Työpaikkojen lkm	6984	7300				
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:						
<ul style="list-style-type: none"> • Vetovoimaisten yritysalueiden rakentaminen • Säännöllinen ja toimiva yhteistyö yritysjiä • Markkinointiin ja tiedottamiseen panostaminen • Paikallisten yritysten ja kaupungin hankintayhteistyö • Matkailun hyödyntäminen ja huomioiminen yhdessä elinkeinoelämän kanssa • Uusien yritysalueiden kaavoittaminen • Saavutettavuuden parantaminen 						

TULOSKORTTI - ASIAKAS

Strateginen päämäärä					
Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Hyvien liikenneyhteyksien vahvistaminen	Asukastyytyväisyyskysely (asteikko 1-4) - Katujen kunnossapito - Liikennepalvelut Katujen korjausvelka (M€)	2,2 9,3	Kysely toteutetaan Kysely toteutetaan 9,3	Ei tehty Ei tehty Ei tiedossa	Tehdään 2018 Tehdään 2018 Tiedetään kesällä 2018.
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: <ul style="list-style-type: none"> Kaupungin katujen korjausvelka pidetään nykyisellä tasolla Kunnan sisäisen joukkoliikenteen palvelutason määrittäminen ja liikenteen kehittäminen palvelutason linjausten mukaisesti Äänesuodun liikennejärjestelmän kehittäminen siten, että se mahdollistaa yrityslogistiikan ja arkiliikunnan hyvinvoinnin ja kasvun 					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Työllisyyden edistäminen	Työttömyysprosentti (ka) Työttömyysprosentin ero Keski-Suomen kuntien keskiarvoon Kaupungin toimenpiteissä olevat - palkkatuki ka - kuntalisä ka - kuntouttava työtoiminta ka Työmarkkinatuen kuntaosuus - M € - henkilömäärä keskimäärin/kk Koulutustaso - vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä	18,2 % 2,4 % 60 30 110 1,8 380 66,90 %	16,5 % 1,9 % 80 70 120 1,2 280	15,5 % 1,7 % 79 60 80 1,7 360	Ohjattu vaativampia asiakkaita kuin aikaisemmin
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: <ul style="list-style-type: none"> Palkkatuella työllistäminen (työmarkkinatuen kuntaosuus) Kuntouttavan työtoiminnan lisääminen Työllistämissuunnitelmien laatiminen Kuntakokeilut Työllistämishankkeet Sosiaalinen yritys Vaikuttavuusinvestoinnit 					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Ympäristöystävällinen, energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki	Paikallisten energialähteiden käyttöaste (toteutus joka 3. vuosi) Uusiutuvien energiamuotojen käyttöaste Ilmanlaatuindeksi (päivien lkm, jolloin huono tai erittäin huono) Uusinvestointien energiataloudellisuus Kaupungin kiinteistöjen - Sähkön kulutus kWh / m2 - Kaukolämmön kulutus (KWh / m2) - Öljyn kulutus (l / m2)	81 % 79 % 24 C 99 174 25	81 % 79 % 20 B 94 195 25	Tiedossa kesäkuu 2018 88 % 16 C 84 170 19	Raportti tilattu siirtyminen öljystä kaukolämpöön ja lukion aurinkopaneelit satoi sopivasti C tasatulos, D määrää Tavoitetta voidaan parantaa
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: <ul style="list-style-type: none"> Kaupungin omat rakennusinvestoinnit toteutetaan ekologisesti kestäväällä tavalla PEHC-metsäsertifiointiin liittyminen ja Metso-ohjelma Suositaan ekologisia ratkaisuja hankinnoissa Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumusten tekeminen Liittyminen energiatehokkuusohjelmaan Katujen puhdistaminen keväällä hallitusti Vaihdetaan öljylämmityskohteiden lämmitystapa 					

TULOSKORTTI - TALOUS

Strateginen päämäärä					
Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	• Kertynyt yli/-alijäämä (M€)	0,3 M€ (2016 tilinpäätöksessä)	-4,5	7,9 M€	Tavoite toteutui etuajassa. Alijäämät saatiin katettua tilinpäätöksessä 2016
	• Muut kriisikuntakriteerit	2/5 täyttyy (vuoden 2016 tilinpäätös)	2	2	
	• Tuloveroprosentti (ero Keski-Suomen keskiarvoon)	Vuonna 2016: Äänekoski 21,5 %, Keski-Suomen keskiarvo 20,47 % (Erotus 1,03 prosenttiyksikköä)	1,0	1,0	
	• Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	7 400 t€	Toteuma +/- 300 t€	+ 4,8 milj.€	Tilivuoden aikana verokertymä oli ennakoitua parempi ja kaavoitusvoitot toteutuivat talousarviota paremmin
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
<ul style="list-style-type: none"> • Talouskurin noudattaminen • Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen • Investointien monimuotoisten rahoitusmuotojen käyttäminen (esim. kiinteistö-leasing) • Prosessien tehostaminen • Turhista kiinteistöistä luopuminen 					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Strategisten investointien hallinta	• Vuosikate prosenttia nettoinvestoinneista (5 vuoden ka)	64 % (Vuoden 2016 tp)	50 %	57 %	Tilivuodella ei ollut yksittäisiä yli 1,0 miljoonan euron hankkeita
	• Vuosikate prosenttia poistoista (5 vuoden ka)	124% (Vuoden 2016 tp)	100 %	148 %	
	• Yli 1,0 milj. euron investointien kustannusarvion pitävyys (%)	ylitys 40 %	Toteuma +/- 3 %	-	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
<ul style="list-style-type: none"> • Investointien suunnitteluprosessin kehittäminen tarkemmalle tasolle • Kiinteistöohjelman laadinta ja noudattaminen • Ennakoivien korjausten / huoltojen toteuttaminen 					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Toimiva kuntakonserni ja omistajapolitiikka	• Omistajapolitiittisten linjausten toteutuminen yhtiöittäin	Konserniohjeessa omistajapolitiittisia linjauksia on tarkennettava.	Kyllä / Ei	Ei	Konserniohjeet ja omistajapolitiittiset linjaukset tulevat hallituksen ja valtuuston käsittelyyn keväällä 2018
	• Talousarviotavoitteiden toteutuminen yhtiöittäin	Ei	Kyllä / Ei	Kyllä (pääsääntöisesti)	
	• Konsernin lainakanta / asukas (€)	7 261 €/asukas, tp 2016	7 400	7 343	
	• Kuntakonsernin kertyneet yli/-alijäämät asukasta kohden (€)	477 €/asukas, tp 2016	100	1 131	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
<ul style="list-style-type: none"> • Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamien tytäryhteisötavoitteiden seuranta ja toteutus • Konserniohjeen ajantasaisuus • Konsernijohdon ja -yhteisöjen tiivis vuoroaikutus • Omistajapolitiikan linjausten toteuttaminen • Yhtiöiden hallitusten asiantuntijuuden lisääminen 					

TULOSKORTTI - PROSESSIT

Strateginen päämäärä		Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit			
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessien toimivuus	3,7	3,8	3,7	Toimintakäsikirjan laatiminen on viivästynyt resurssipulan johdosta. Laatu-asiantuntija on palkattu vuoden 2018 alusta viemään asiaa eteenpäin.
	Määritellyt prosessit kuvattu IMS (%)				
	- Ydin- ja avainprosessit	60 %	100 %	100 %	
	- Toimialakohtaiset aliprosessit	20 %	40 %	40 %	
	Toimintakäsikirja	0 %	30 %	0 %	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi - parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto - vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Uuden teknologian hyödyntäminen	Henkilöstökysely (tyytyväisyys)				
	- raportointijärjestelmät	3,8	3,9	3,8	
	- tietojärjestelmät ja ohjelmistot	3,7	3,7	3,6	
	Sähköisten asiointipalvelujen käyttöönotto (lisäys)	Osittain käytössä	Esiselvitys ja tavoitetason määrittely		
	Ohjelmistorobotiikan hyödyntäminen				
	- käyttöönnotot lkm				
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - sähköisen asiointialustan rakentaminen - robotiikan ja automatisaation lisääminen - sähköisten palveluiden lisääminen - henkilöstön osaamisen laajentaminen ja syventäminen					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden yhteistyön syventäminen	Itsearviointi				Arvostelu ei ollut numeraalinen
	- Johtoryhmä ka (0-100)		65,4	Tehty	
	- Kaupunginhallitus	3,16	3,3	ei ole tehty	
	- Valtuusto (sähköinen kysely)	ei ole tehty		ei ole tehty	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - Suunnitelma yhteistyön syventämiseksi - Kysely - Työryhmät					

TULOSKORTTI - HENKILÖSTÖ

Strateginen päämäärä					
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen	75 %	70 %	88 %	
	Henkilöstökysely:				
	* osaaminen ja työolot	3,8	3,8	3,8	
	* työyhteisön toimivuus	3,9	3,9	3,9	
	* omat voimavarat	4	4,0	4,0	
Sairauspoissaolot (pv/htv)	16,7	13	17,6	Perusturva 23 pv/htv, muut yht. 13,4 pv/htv. Toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä perusturvan osalta.	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Henkilöstöressurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne)					
Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutussuunnitelmien toteutuminen					
Työyhteisötaitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö					
Palkitsemisen kehittäminen					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstökysely: Johtamisosio	3,6	3,6	3,7	
	Johdon itsearviointi (CAF)	Ei tehty	Tehty	Tehty	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Suunnitelmallinen esimieskoulutus					
Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö					
Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi					
Ajantasaiset työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta)					

3.1.3 Tarkastuslautakunta

Toiminta-ajatus

Kuntalain mukaan kunnanvaltuuston tavoitteiden toteuttamisen arvioinnissa tarkastuslautakunnalla on tärkeä tehtävä. Tarkastuslautakunnan on arvioitava, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen sekä palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen.

Talousarvion toteutuminen

Tarkastuslautakunta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-28	-32	-36	-4	11 %
Netto (toimintakate)	-28	-32	-36	-4	11 %

Äänekosken kaupungin tilintarkastusyhtiönä on toiminut BDO Auditor Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana toimi Jukka Vuorio JHT, HT.

3.1.4 Kaupunginhallitus

Toiminta-ajatus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa.

Kaupungin keskushallinnon (kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus ja sen alaisuudessa toimiva keskushallinto) perustehtävä on vastata siitä, että kaupunkiyhteisöllä on selkeä visio, toimintaa ohjaavat arvot ja niiden pohjalta laaditut strategian päälinjaukset.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallitus	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	9 187	10 498	10 789	291
Toimintakulut	-14 758	-15 247	-15 234	13	0 %
Netto (toimintakate)	-5 572	-4 750	-4 446	304	-6 %

Kaupunginhallituksen talousarvio alittui noin 304 000 eurolla (6 %).

3.1.4.1 Hallintopalvelut

Toiminta-ajatus

Hallintopalvelut vastuualueena sisältää kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kansliatoiminnan, kunnallisverotuksen, velkaneuvonnan, aluetoiminnan, historiikin, vuokra-asumispalveluiden, monistamon, vss -toiminnan ja vaalien kustannuspaikat.

Talousarvion toteutuminen

3000210 Hallintopalvelut	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	73	30	17	-13
Toimintakulut	-1 827	-1 877	-2 227	-351	19 %
Netto (toimintakate)	-1 754	-1 847	-2 210	-363	20 %

Hallintopalveluiden vastuualue ylitti talousarvionsa noin 363 000 eurolla (20 %). Suurin vaikuttava tekijä ylitykseen oli hankintakartelliin liittyvien oikeudenkäyntikulujen maksaminen Helsingin käräjäoikeuden tuomion 30.10.2017 perusteella.

3.1.4.2 Talous- ja tietohallintopalvelut

Toiminta-ajatus

Vastuualue sisältää talous- ja tietohallinnon kustannuspaikat. Taloushallinnon kustannuspaikan toiminnan pääpaino on kaupungin taloushallintopalvelujen tuottamisessa. Keskeisimmät toiminta-alueet ovat yleisen talouskehityksen seuraaminen, kaupungin taloussuunnittelu- ja järjestelmän kehittäminen, talousarvion ja taloussuunnitelman valmisteluprosessi, kirjanpito, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelu, maksuliikenne, kaupungin rahoitus ja riskien hallinta sekä kaupunkikonsernin kokonaistalous ja talousohjaus.

Kaupungin hankinta-asiantuntija on myös budjetoitu taloushallinnon kustannuspaikalle. Hankintatoimen keskeiset toiminta-alueet ovat kaupungin hankintatoimen kehittäminen ja seuranta, hankintalainsäädännön muutosten seuranta ja soveltaminen käytäntöön sekä hankintojen suorittaminen kaupungin hankintasäännön mukaisesti. Tietohallinnon kustannuspaikka hoitaa kaupungin toiminnan edellyttämät tietohallintopalvelut.

Talousarvion toteutuminen

3000220 Talous- ja tietohallintopalv.	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	70	59	75	16
Toimintakulut	-794	-891	-806	85	-10 %
Netto (toimintakate)	-724	-832	-731	101	-12 %

Talous- ja tietohallintopalvelut -vastuualueen talousarvio alittui noin 101 000 eurolla (12 %).

3.1.4.3 Henkilöstöpalvelut

Toiminta-ajatus

Henkilöstöpalveluiden perustehtävä on henkilöstöressurssien suunnittelu, tarkoituksenmukainen kohdentaminen ja kehittäminen sekä henkilöstöstrategian mukaisten toimintakäytäntöjen edistäminen.

Henkilöstöpalvelut vastuualueena sisältää palkkahallinnon, työmarkkinatoiminnan, työterveydenhuollon, työsuojelun ja muut henkilöstöpalvelut kustannuspaikat.

Talousarvion toteutuminen

	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
3000230 Henkilöstöpalvelut					
Toimintatuotot	225	190	242	52	27 %
Toimintakulut	-1 144	-1 159	-1 137	22	-2 %
Netto (toimintakate)	-920	-969	-895	74	-8 %

Henkilöstöpalveluiden vastuualue alitti talousarvionsa noin 74 000 eurolla (8 %).

3.1.4.4 Elinvoimayksikkö

Toiminta-ajatus

Elinvoimayksikön päätehtävä on kaupunkistrategian toimeenpanosta vastaaminen elinkeino- ja aluekehittämisen sekä työllisyyspolitiikan osalta.

Talousarvion toteutuminen

	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
3000240 Elinvoimayksikkö					
Toimintatuotot	1 014	1 053	1 074	21	0 %
Toimintakulut	-5 123	-5 081	-5 209	-128	3 %
Netto (toimintakate)	-4 108	-4 029	-4 135	-107	3 %

Elinvoimayksikön alkuperäisen talousarvion toimintakate oli 3,6 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto myönsi lisämäärärahan 0,4 milj. euroa 13.11.2017 työmarkkinatuen kuntaosuuteen. Muutettu talousarvio ylittyi kuitenkin 0,1 milj. euroa. Ylititys johtui budjetoitua suuremmista palveluiden ostoista.

Elinkeinotoiminta

Elinkeinotoiminnan siirtäminen Ääneseudun Kehitys Oy:stä ja työllisyyden perusturvasta sekä matkailun, markkinoinnin ja osallistamisen kytkeminen kaupungin elinvoimayksikköön tapahtui vuoden 2017 alusta. Toimintavuosi oli vauhdikas ja täynnä monenlaisia tapahtumia. Uusien toimintojen kytkeminen sekä työn jaon selkeyttäminen olivat

asiakaspalvelun lisäksi tärkeimmässä roolissa. Budjetti oli haastava uudenlaisen toiminnan käynnistämiseen, koska uusia toimintoja mm. matkailu ja markkinointi liitettiin mukaan.

Toimintavuonna 2017 Äänekoskella näkyi voimakas rakentaminen niin yksityis- kuin julkispuolellakin. Metsä Groupin biotuotetehtaan imussa alueelle rakentui mm. sähköinen rataverkko, kaupungin tieverkosto uudistui sekä nelostien rakentuminen Äänekosken kohdalla edistyi. Nelostien uuden linjauksen rakentaminen mahdollistaa myös uuden liiketoiminta-alueen toteutuksen Kotakennäälle yhteistyössä Finanssineliön kanssa. Keskustan kehittäminen hidastui asemakaavavalituksen takia. Elinkeinonäkökulmasta Äänekoski on merkittävästi omaa aluettaan suurempi työllistäjä. Biotuotetehtaan investointiprojekti vaikutti alueen elinkeinoelämään positiivisesti monella eri toimialalla. Tämä investointi tarkoittaa jatkuvuutta ja uusia mahdollisuuksia niin biotuotteiden, kuin muunkin yritystoiminnan kannalta, esim. palveluissa. Biotalouteen ja ylipäätään yritysten kehittämiseen on suunnattu lisäpanoksia, koulutushankkeiden, digihankkeiden, erilaisten biotaloushankkeiden ja kasvunpolkujen myötä. Näillä sopimuksilla ja ohjelmilla on tarkoitus lisätä kasvua toimialoille sekä luoda verkostoja yritysten välille. Ohjelmat toteutetaan yhteistyössä ELY-keskuksen, Viisari ry:n, Keski-Suomen Liiton, Jyväskylän kaupungin, Jykesin, Jyväskylän Yliopiston, JAMKin ja Keski-Suomen Kauppakamarin kanssa.

Yritysten nettoperustanta laski vuodesta 2016, ollen vuonna 2017 8 kpl. Toimintavuonna alueella käynnistyi yrityksiin paljon uusia investointeja, joihin myönnettiin myös maakunnantasolla merkittävästi tukea. Omistajan vaihdosasiat ovat olleet vuoden 2017 aikana aktiivisesti esillä ja niihin on löytynyt ratkaisuja.

Elinvoimaisuuden edistämiseksi tehtiin markkinointiohjelma sekä valmisteltiin ilmeuudistus yhdessä nettisivujen kanssa. Kaupungin eri toimialojen sosiaalisen median koulutusta lisättiin, mikä johti eri somekanavien käyttöönottoihin toimialoilla.

Kyläasioiden osalta tarkoitus on tukea ja neuvoa kyliä ja yhdistyksiä kehittämisasioiden eteenpäin viemisessä edelleen.

Matkailun osalta valmisteltiin useampia hankkeita ja selvityksiä. Vuoden 2018 aikana on tarkoitus saada Äänekosken matkailuohjelma ja siihen sisältyvä toiminta käyntiin.

Vuonna 2018 yritysten kehittymistä ja kasvuhaluja tuetaan ja prosesseja pyritään selkeyttämään.

Tavoitteena on käynnistää myös omia hankkeita sekä tehdä yhteistyötä muiden tahojen kanssa biotalouden, matkailun, lähidemokratian, logistiikan ja teollisen digitalisoitumisen osalta. Maakunnalliset ja kaupunkiseutusopimukset ovat myös tiiviisti mukana ohjelmassa.

Maakunnallisten elinkeinopalvelujen kehittäminen, yhteistyön tiivistäminen ja selkeyttäminen jatkuvat.

Yhteistyön lisäämiseen ja yrittäjyyden/yritteliäisyyden tukemiseen ja kannustamiseen sekä niiden valmiuksien parantamiseen käytetään enemmän resursseja.

Työllisyys

Työttömiä työnhakijoita oli vuoden lopussa 1 321, mikä oli 379 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin (1 700). Yli vuoden työttömänä olleiden määrä laski edellisvuodesta 298 henkilöllä ollen vuoden lopussa 323. Myös yli 50-vuotiaiden osalta työttömyys laski. Heidä oli vuoden lopussa 561 (758). Kaikkiaan yli 20 pitkäaikaistyötöntä sai myönteisen eläkepäätöksen vuoden aikana, joista 15 osalta eläke on myönnetty eläketukena.

Alle 25-vuotiaita oli vuoden lopussa työttömänä työnhakijana 195 (208). Heidän osaltaan työttömyys ei laskenut samassa suhteessa kuin kaikkien työttömien ja pitkäaikaistyöttömien kohdalla. Toisaalta nuorten kohdalla työttömänä olevat henkilöt vaihtuvat nopeammin kuin esim. yli 50-vuotiailla.

Nuorten tilanne on noussut keskeiseksi toiminnan kohteeksi eri hallintokunnissa. Työllisyyspalveluihin on esim. palkattu määräaikainen nuorten palvelukoordinaattori kokoamaan ja kehittämään nuorille yhtenäistä palvelukokonaisuutta. Äänekosken kaupunki on myös mukana hankkeissa, joissa pyritään löytämään ratkaisuja nuorten tilanteeseen ja juurruttamaan uusia toimintamalleja nuorten kanssa toimiville tahoille.

Työllisyyspalvelujen kautta kaupunki on työllistänyt äänekoskelaisia pitkäaikaistyöttömiä sekä myöntänyt kunta- ja oppisopimustukea työnantajille. Samoin nuorten kesätyöllistämistä on jatkettu entiseen tapaan.

Vuoden 2017 aikana on valmisteltu kuntouttavan työtoiminnan ja TYP:n siirtymistä aikuissosiaalityöhön syksyllä 2018. Toimenpiteellä valmistaudutaan tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen. Samalla selkeytetään kaupungille jäävän työllisyyspalvelujen tehtävänkuvausta osana elinvoimapalveluja.

Tulevaisuuden haasteena on ammatissa toimivan väestöosan ja työvoiman jatkuva lasku ja sen alentava vaikutus verokertymään. Myös oman alueen työvoiman ja työpaikkatarjonnan kohtaanto-ongelma aiheuttaa niin kuntatalouden kuin kuntayhteisön tasolla vaikeuksia.

3.1.4.5 Viestintä ja kehitystoiminta

Toiminta-ajatus

Viestintä ja kehitystoiminta vastuualue sisältää kuntamarkkinoinnin ja tiedotustoiminnan kustannuspaikat.

Talousarvion toteutuminen

3000250 Viestintä ja kehitystoiminta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-16	-28	-33	-5	18 %
Netto (toimintakate)	-16	-28	-33	-5	18 %

3.1.4.6 Maankäyttö

Toiminta-ajatus

Maankäytön vastuualueen tehtävät ovat:

- vastata kaupungin ja sen eri osien kehittämisen perustana olevien maankäyttösuunnitelmien ja kaavojen laadinnasta
- luoda edellytykset asumisen ja yritystoiminnan rakennushankkeille ideasuunnittelulla, sopimusmenettelyllä ja kaavoituksella
- vastata maapolitiikasta ja osallistua kaupunkiympäristön laadun kehittämiseen yhteistyössä teknisen ja ympäristötoimialan kanssa
- vastata tonttien luovuttamisesta, kiinteistönmuodostuksesta ja mitataustehtävistä, kartta-asioista ja osoitteista sekä kaupungin maa- ja metsäomaisuudesta

Talousarvion toteutuminen

3000260 Maankäyttö	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	2 389	3 727	4 081	354
Toimintakulut	-1 317	-1 474	-1 467	7	-1 %
Netto (toimintakate)	1 072	2 252	2 614	362	16 %

Vastuualueen talous toteutui edellisvuosien tapaan erittäin hyvin: tilikauden toteutuma oli noin 2,6 miljoonaa euroa.

Tulos koostui myös viime vuonna pääosin maa-alueiden vuokra-
tuotoista, metsänmyyntituloista ja asemakaavojen kaavoitusvoitosta. Merkittävin uusi kaava tässä suhteessa oli Kotakennään asemakaavan ensimmäinen vaihe.

Tonttivuokrien osuus kaupungin taloudessa on edelleen merkittävä: säännöllistä vuokratuottoa kertyi vuonna 2017 noin 600 000 euroa.

Puun myyntituotoissa talous- ja puistometsistä saavutettiin 460 000 euroa, mikä on 30 000 euroa suurempi kuin budjetoitu taso. Kaupungilla on talousmetsiä noin 1 440 ha ja niitä käsitellään vuonna 2009 laadittujen metsäsuunnitelmien mukaisesti. Talousmetsissä vuosittainen hakkuumäärä on ollut perinteisesti pienempi kuin arvioitu puuston kasvu. Kaupungin metsissä ei ole taimikonhoitorästejä.

Myös taajamametsiä hoidetaan erillisen suunnitelman pohjalta. Puistoalueiden metsien harventamista suoritettiin Äänekosken taajamassa Mämmensalmen alueella, sekä Suolahden taajamassa Mutapohjan ja Keskustan alueilla.

Kaupunginvaltuustossa hyväksyttiin Äänekoski 2030 osayleiskaava sekä yksitoista asemakaavaa. Poikkeamishakemuksia kaavoitus valmisteli kaupunginhallitukselle hieman edellisvuotta vähemmän (14 kpl).

Tonttipalveluissa omakotitontteja luovutettiin yksityisille rakentajille vain muutama, mutta AO-tonttien luovutusten kokonaismäärässä saavutettiin uusi ennätys (67 kpl): kaupunki möi Hirvaskankaan Hirvimäen asemakaavan rakentamattomat tontit Crystone Oy:lle, joka vastaa pääosiltaan alueen katujen ja kunnallistekniikan rakentamisesta sekä tonttien markkinoinnista ja myynnistä. Kyseessä on Suomenkin oloissa poikkeuksellinen hanke.

Kerrostalotonttien vuokraamisessa ja myymisessä vuosi oli paras 2000-luvulla: yhden vapaarahoitteisen kohteen lisäksi luovutettiin kaksi tonttia asumisoikeusasuntojen rakentamiseen. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n päätöksen myötä Äänekoski on yli kymmenen vuoteen ensimmäinen uusi asumisoikeuspaikkakunta, johon rakennetaan asumisoikeusasuntoja.

Liike- ja teollisuustontteja luovutettiin kolme kappaletta, mikä vastaa 2010-luvun vuosittaisten luovutusten keskiarvoa. Vuoden vaihteessa oli lisäksi voimassa useita palveluasuntojen yms. rakentamiseen liittyviä tonttivarauksia.

Kiinteistö- ja vaihtokauppoja (vuokratonttien ja rakentamattomien tonttien) kaupunki teki myyjänä yhteensä kahdeksan kappaletta.

Tonttipalveluissa muodostettiin kiinteistötoimituksissa 43 tonttia ja suoritettiin viisi rajankäyntiä. Tonttijakoja tuli voimaan 15 kpl, joissa laadittiin 31 kaavatonttia. Rasi-toimituksia oli kaksi, tunnusmuutoksia kolme (11 tonttia) ja kiinteistöjen yhdistämisä yksi.

3.1.4.7 Muu toiminta

Talousarvion toteutuminen

3000270 Muu toiminta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	3	0	0	0
Toimintakulut	0	-200	0	200	0 %
Netto (toimintakate)	3	-200	0	200	0 %

Muuhun toimintaan on budjetoitu vesiosuuskuntien avustukset. Tili-
vuoden aikana ei myönnetty yhtään uutta avustusta osuuskunnille.

3.1.4.8 Tukipalvelut

Toiminta-ajatus

Äänekosken kaupungin ruokapalvelut tuottavat ravitsemussuosituk-
sen mukaisia, laadukkaita, turvallisia, kasvatusta ja hoitoa tukevia ate-
riapalveluja asiakkaiden tarpeisiin. Ammattinsa osaava henkilökunta
suunnittelee ja toteuttaa ateriat asiakaslähtöisesti, ajanmukaisilla lait-
teilla käyttämällä ensiluokkaisia sekä turvallisia elintarvikkeita.

Elintarvikkeidemme kotimaisuus aste on korkea, esim. liha- ja leipomo-
tuotteet sekä peruna 100 %. Pyrimme ruokalista- ja reseptiikkasuun-
nittelulla sekä elintarvikehankinnoilla panostamaan kuntalaisten hy-
vinvointiin ja ravitsemukseen. Hankinnoissamme on huomioitu myös
kestävän kehityksen ja ympäristövastuullisuuden näkökulma (keskite-
tyt hankinnat).

Talousarvion toteutuminen

3000280 Tukipalvelut	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	5 413	5 440	5 300	-140
Toimintakulut	-4 538	-4 538	-4 355	183	-4 %
Netto (toimintakate)	875	902	945	43	5 %

Toimintavuoden 2017 talous toteutui hiukan ylijäämäisenä, tulot alit-
tuivat ja vastaavasti menot jäivät alle suunnitellun. Toimintakatteella
katetaan kaikki toiminnasta aiheutuvat kulut mm. poistot ja kiinteistö-
kulut.

Toimintatuottojen budjetointi on osoittautunut haasteelliseksi johtuen
suoritemäärien vaikeasta arvioinnista.

Suolahden keskuskeittiön laajennushanke käynnistettiin ja sen myötä
tuotannon siirtäminen muihin ruokapalveluiden yksiköihin onnistui
suunnitellusti ja taloudellisesti.

Saavutuksena nähdään uuden tuotannonohjausjärjestelmän hankkiminen ja käyttöönotto. Tällä tavoitellaan talouden vielä tarkempaa toteutumista ja laadukasta asiakaspalvelua.

Tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönoton myötä elintarvikehankinnat ovat tehostuneet, koska järjestelmä ohjaa sopimustuotteiden hankintaa.

Tästä johtuvasta syystä elintarvikkeiden kotimaisuusastetta on pystytty nostamaan ruokapalveluiden ateriatuotannossa.

Lisäksi kuntalaisilla on reaaliaikainen mahdollisuus www-sivujen välityksellä seurata tarjottavien aterioiden ravitsemusta ja energiatasoja.

Tulokortti

Vastuualue:		Tukipalvelut			
Strateginen päämäärä		Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski			
Näkökulma		Asiakas			
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Asiakastytyväisyyskyselyt	68 %	70 %		- Toteutetaan vuonna 2018 ruokapalveluiden toimintojen muutoksen vuoksi.
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Asiakastytyväisyyskyselyjen uudistus					
Strateginen päämäärä		Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö			
Näkökulma		Henkilöstö			
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön työhyvinvointikysely	4,3	4,3	4,1	
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstön työhyvinvointikysely	4,2	4,5	4,1	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Kehityskeskustelut joka vuosi, sairauspoissaolojen seuranta, varhaisen tuen käyttö					
Ryhmäkehityskeskustelut, esimiespalaverit, säännölliset tapaamiset, henkilöstöpalaverit					
Strateginen päämäärä		Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit			
Näkökulma		Prosessi			
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Uuden teknologian hyödyntäminen	Tuotannonohjausjärjestelmä Jamix	50 %	60 %	50 %	
Prosessien tehostaminen	IMS-prosessikuvaus	10 %	50 %	10 %	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Ohjelman pohjatietojen tallentaminen, sisäisten asiakkaiden kouluttaminen, ruokapalveluhenkilöstön koulutus, ruokalistan kehitystyö					
Tehtäväkuvausten päivittäminen, tuotantomenetelmien kehittäminen					
Strateginen päämäärä		Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous			
Näkökulma		Talous			
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteuma	Vuoden 2016 tilinpäätös	Toteuma +/- 2 %	Toteuma + 5 %	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Kilpailutetut hankinnat, sopimushankintoihin sitoutuminen, kuukausittainen talouden seuranta					
Koko henkilöstön taloudellinen toiminta, talousarviossa pysyminen					

3.1.5 Perusturvalautakunta

Toiminta-ajatus

Perusturvalautakunnan toimialaan kuuluu terveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden järjestäminen.

Perusturvan toimintaa johtaa vuoden 2007 alusta perustettu perusturvalautakunta. Lautakunta toimii sosiaalihuoltolain ja kansanterveystalain (lukuun ottamatta ympäristöterveydenhuoltoa) sekä tartuntalain tarkoittamana toimielimenä. Uusi lautakunta aloitti toimintansa elokuussa puheenjohtaja Simo Holopaisen johdolla. Alkuvuoden perusturvalautakunnan puheenjohtajana toimi Marke Tuominen. Lautakuntaan kuului 9 jäsentä (alkuvuodesta 10 jäsentä). Lautakunta kokoontui vuoden aikana 10 kertaa ja käsitteli 104 asiaa.

Yksilöjaos käsittelee sosiaalihuollon lainsäädäntöön perustuvia, yksilöllä koskevia asioita silloin kun niitä ei ole siirretty viranhaltijoille sekä asiakasasioissa annettujen päätösten oikaisuvaatimukset ja valitukset. Yksilöjaokseen kuului viisi jäsentä. Vuonna 2017 yksilöjaos (myöhemmin jaosto) kokoontui 6 kertaa ja käsitteli 16 varsinaista yksilöasiaa.

Perusturvan toimialajohtajana ja lautakunnan esittelijänä toimii perusturvajohtaja. Perusturvajohtaja Raija Kolehmainen seuraajana aloitti elokuussa Saara Kuusela. Raija Kolehmainen jatkoi työtä kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen maakunnallisen johtoryhmän varajäsenenä. Yksilöjaoksen esittelijänä toimi sosiaalityön johtaja Outi Markkanen.

Toimiala on vuoden aikana suunnitelmallisesti kehittänyt toimintaansa huomioiden sekä asiakastyytyväisyyskyselyjen tuloksia että edellisen vuoden tavoitteiden toteutumia ja niihin liittyneitä haasteita. Kaikki toimialan keskeiset prosessit on kuvattu IMS-järjestelmään. Vuoden 2017 aikana IMS-järjestelmän prosessien kehittämiskohteita sujuvoitettiin edelleen.

Terveyspalveluiden vastuualueella toteutettiin edellisen vuoden arviointiprojektissa suunniteltu toiminnan kehittäminen. Päiväpoliklinikatoiminta aloitettiin tammikuussa. Samalla päivystysaikaa lyhennettiin kahdella tunnilla päättyväksi klo 18. Lisäksi kehitettiin kuntoutusta yhteistyössä arjen tuen palvelujen kanssa ja aloitettiin hoitosuunnitelmien laatiminen pitkäaikaissairaille.

Arjen tuen palvelurakenteen keventämistä on edelleen jatkettu ja ensisijaiset palvelut koko alueella ovat olleet avohuollossa. Ympäri vuorokautista hoitoa on purettu Tukipuun osalta. Edelleen ostopalveluna hankittua ympärivuorokautista hoitoa on vähennetty. Vammaispalve-

luissa laitoshoidon on ostettu ainoastaan arviointijaksoille. Ennaltaehkäisevään toimintaan on kiinnitetty erityistä huomiota tehostamalla palvelutarpeen arviointimenetelmiä ja ottamalla käyttöön järjestelmällisesti kotikuntoutuksen arviointijakso. Lisäksi toimintaan on etsitty uusia toimintamuotoja ja samalla toimintaa on muokattu entistä asiakslähtöisemmäksi ja kuntouttavammaksi.

Vammaispalvelu- ja kehitysvammalain mukaiset vammaisten henkilöiden asumispalvelut kilpailutettiin vuoden aikana.

Varahenkilöstöpankki on asettunut osaksi toimivaa järjestelmää ja sitä on kohdennettu pääsääntöisesti lyhytaikaisiin ja äkillisiin poissaoloihin. Vuoden aikana varahenkilöstö on työskennellyt 20 toimipisteessä kattaen kotihoidon, palveluasumisen, laitoshoidon, lyhytaikaishoidon, seniorikeskuksen sekä mielenterveys- ja päihdepalveluiden yksiköt. Erityisesti kotihoidon yksiköihin perehtyneiden työntekijöiden määrä on lisääntynyt.

Sosiaalityössä perustoimeentulotuen myöntämisen siirtyminen Kelan tehtäväksi aiheutti työn uudelleen järjestelyjä ja erityisesti alkuvuodesta asiakkaiden ohjauksen ja neuvonnan tarve oli suurta. Kelan toimeentulotukityön ruuhkautuminen ja päätösten viivästyminen hankaloitti asiakkaiden elämää ja kuormitti aikuissosiaalityötä. Toimeentulotuen muutos mahdollisti kuitenkin painopisteen siirtämistä sosiaalihuoltolain mukaiseen työskentelyyn ja sosiaalityöntekijöiden työnäkökulman kohdentamisen muuhun asiakastyöhön.

Lastensuojeluilmoitusten määrä kasvoi merkittävästi edellisestä vuodesta ja toi haasteita ja kuormitusta lastensuojeluun. Työntekijöiden vaihtuvuus ja vaikeudet saada sosiaalityöntekijöitä erityisesti lastensuojeluun lisäsivät työn kuormittavuutta. Lastensuojelun kokonaismenot eivät kuitenkaan kasvaneet, mikä kertoi oikeasuuntaisesta painopisteen siirtymisestä varhaisempaan tukeen.

Kotouttamisen palveluissa suurin asiakasryhmä olivat alaikäisenä ilman huoltajaa maahan saapuneet turvapaikanhakijat, jotka saivat oleskeluluvan ja kuntapaikan Äänekoskelta. Heidän asumisensa ja palvelut järjestettiin perheryhmäkodissa ja sen jälkeen tukiasumisena. Useita nuoria muutti aikuistuttuaan myös muille paikkakunnille.

Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama Sote 2020 -hanke ja sen useiden alatyöryhmien työskentely päättyi lokakuussa 2016. Kehittämistyötä jatkettiin vuoden 2017 aikana uuden kansallisen sote-uudistuksen maakunnallisen valmistelun rakenteissa. Kaupunki ja perusturvan toimiala ovat aktiivisesti edustettuna sote-uudistuksen eri työryhmissä ja ko. työtä tukevissa maakunnallisissa kehittämishankkeissa, joita ovat mm. maan hallituksen ikäihmisten, lasten ja perheiden palveluja kehit-

tävät kärkihankkeet sekä Pro-Sos -hanke osana valtakunnallista uudellaista sosiaalityötä rakentamassa -hanketta. Kansa-koulu -hankkeessa oltiin toimeenpanemassa valtakunnallista sosiaalihuollon asiakasasiakirjalakia. Yhdessä et ole yksin -hankkeen avulla parannettiin osallistumismahdollisuuksia ja Kotopaikka-kotouttamisen paikalliset prosessit haltuun -hankkeen myötä saatiin tukea maahanmuuttajien palvelujen kehittämiseen ja henkilöstön monikulttuuriosaamiseen.

Talousarvion toteutuminen

Perusturvalautakunta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	10 764	11 192	11 723	531	5 %
Toimintakulut	-71 585	-71 024	-71 146	-121	0 %
Netto (toimintakate)	-60 822	-59 832	-59 423	409	-1 %

Perusturvan toimialan vuoden 2017 alkuperäisen talousarvion toimintakuluihin varatut määrärahat olivat 70,8 milj. euroa, toimintatuotot 11,2 milj. euroa ja toimintakate 59,6 milj. euroa. Perusturvalautakunta esitti kokouksessaan 25.10.2017 § 76 kaupunginvaltuustolle, että se myöntäisi terveystalouden vastuualueelle erikoissairaanhoidon määrärahaan 0,4 milj. euron lisämäärärahan. Kaupunginvaltuusto myönsi kokouksessaan 13.11.2017 § 101 erikoissairaanhoidon määrärahaan lisämäärärahan 0,2 milj. euroa. Muutoksen jälkeen talousarvion toimintakuluihin varatut määrärahat olivat 71,0 milj. euroa ja toimintakate 59,8 milj. euroa.

Perusturvan toimialan lisämäärärahalla korjatun talousarvion toimintakulut toteutuvat lähes talousarvion mukaisesti. Tuloja kertyi 0,5 milj. euroa enemmän kuin talousarvioon oli arvioitu. Toimintakatteen toteutumisaste oli 99,3 %. Toimintakulujen vähennys vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna oli 0,6 % ja toimintatuottojen kasvu 8,9 %.

Toimintatuotot kasvoivat terveystalouden ja sosiaalityön vastuualueilla. Terveystalouden tuotot olivat noin 0,3 milj. euroa ja sosiaalityön noin 0,8 milj. euroa suuremmat kuin vuoden 2016 tilinpäätöksessä. Terveystaloudessa 1.1.2017 voimaan tulleet asiakasmaksujen korotukset vaikuttivat tulojen kasvuun ja sosiaalityössä kotouttamisen valtionkorvaukset.

Koko perusturvan toimialan henkilöstökulut olivat 26,0 milj. euroa ja niihin varatut määrärahat alittuivat 0,5 milj. euroa, toteutumisaste 97,9 %. Henkilöstömenojen vähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,2 %. Vähennys johtui pääosin kilpailukykysojituksen mukaisesta lomarahojen leikkauksesta sekä henkilöstömenojen sivukulujen pienentymisestä.

Palvelujen ostoihin käytettiin 40,2 milj. euroa, josta erikoissairaanhoidopiiriltä ostettujen hoitopalvelujen osuus oli 22,2 milj. euroa sekä sairaankuljetus- ja ensihoitopalvelujen osuus 0,9 milj. euroa. Palvelujen ostojen toteutuma oli 101,8 % lisämäärärahalla korjattuun talousarvioon verrattuna ja ylitys 0,7 milj. euroa.

Tarvikkeisiin käytettiin 2,1 milj. euroa eli suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Avustuksiin käytettiin 2,5 milj. euroa. Perustoimeentulotuen Kela-siirrosta johtuen avustuksiin käytettiin noin 1,4 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2016.

Terveyspalveluiden vastualueen toimintakulut olivat 39,5 milj. euroa ja toimintakate 36,2 milj. euroa. Toimintakulut ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 1,0 milj. euroa ja lisämäärärahalla korjatun talousarvion 0,8 milj. euroa. Toimintakulut ylittyivät erikoissairaanhoidossa 0,5 milj. euroa, avohoitopalveluissa 0,2 milj. euroa ja terveyskeskussairaalassa 0,3 milj. euroa. Säästöä syntyi tukipalveluista 0,2 milj. euroa ja terveyspalveluiden hallinnosta 0,1 milj. euroa. Terveyspalveluiden vastualueen toimintakate ylittyi noin 0,5 milj. euroa, toteutumisaste oli 101,3 % lisämäärärahalla korjatusta talousarviosta. Toimintatuotot kasvoivat 9,9 % vuoden tilinpäätökseen 2016 verrattuna.

Sosiaalityön vastualueen toimintakulut olivat 5,7 milj. euroa ja toimintakate 3,2 milj. euroa, toteutumisaste 87,9 % talousarviosta. Toimintakulut pienenevät noin 0,2 milj. euroa vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna. Säästöä syntyi toimeentulotuen menoissa.

Arjen tuen toimintakulut olivat 25,5 milj. euroa ja toimintakate 19,5 milj. euroa, toteutumisaste 98,7 % talousarviosta. Toimintakulut pienenevät 0,6 milj. euroa vuoden 2016 tilinpäätökseen verrattuna. Vanhusten asumispalvelujen ostoihin ja palveluseteleihin käytettiin vähemmän rahaa kuin edellisenä vuonna. Toimintatuottojen toteutumisaste oli 97,7 %.

Sisäisen valvonnan selonteko

Tehtyjä päätöksiä ja niiden toteutumista seurataan mm. siten, että vastualueiden johtajien sekä muiden viranhaltijoiden on tarkastettava kuukausittain alaistensa tekemät viranhaltijapäätökset. Tarkastuksesta on tehtävä merkintä tarkastajan päätöspöytäkirjaan. Toimialajohtajan päätökset annetaan tiedoksi perusturvalautakunnalle.

Talouden ja tavoitteiden toteutumista on seurattu säännöllisesti. Osavuosiraportteja on käsitelty lautakunnassa ja perusturvan johtoryhmässä. Taloudesta vastaavien yksiköiden ja vastualueiden esimiehille on toimitettu kuukausittain talousarvion toteutumisarportit. Talouden toteutumisarportti on käsitelty perusturvalautakunnassa neljännesvuosittain.

Toiminnan määrää ja yksiköiden käyttöastetta on seurattu neljännesvuosittain tehdyistä raporteista. Em. raportit on toimitettu puolivuositain perusturvalautakunnalle tiedoksi. Toiminnan volyyymiä on seurattu myös vuosittain tehtävistä, valtakunnallisista tilastoista kerätyistä tiedoista.

Yksi sisäisen valvonnan keino on ollut kustannuslaskentaan perustuva yksikköhintojen kehityksen seuranta. Yksikkökustannuksia lasketaan tärkeimmistä palvelutuotteista sekä hyväksytyyn talousarvioon että tilinpäätökseen perustuen.

Tietoturvaan liittyvien uhkiin on vastattu ohjeistuksella ja henkilöstön pakollisilla, vuosittain tehtävillä tietosuojaohjeistusten hallintaa koskevilla testeillä. Tietosuojavastaavat on nimetty.

Riskien ja vaarojen kartoitus sekä sisäisen valvonnan analysointi on tehty noin vuoden välein. Vuoden 2017 aikana päivitys on suoritettu ja kirjattu perusturvan johtoryhmän maaliskuun kokouksessa.

Perusturvan toimialalla on käynnissä jatkuvasti eri valitus- ja oikeusasasteissa olevia prosesseja pääsääntöisesti yksilöasioissa. Valitusten määrä on palvelutuotannon määrään suhteutettuna hyvin pieni, ja valitus- tai oikeusasasteissa päätökset ovat muuttuneet vain harvassa tapauksessa. Sosiaaliasiamiehen raporttiin kirjataan vuosittain sosiaalipalvelujen osalta sekä valitusten että kantelujen ja muistutusten määrä ja kohdentuminen. Sosiaaliasiamiehen puoleen on Äänekoskella käännytty suunnilleen samantasoinen määrä vuosittain, eikä asioiden laatu oleellisesti poikkea maakunnan muista kunnista. Potilasasiamies avustaa ja seuraa asiakkaita terveydenhuollon kantelujen ja muistutusten osalta.

3.1.5.1 Hallinto

Toiminta-ajatus

Hallinnon vastuualue tarjoaa hallinnon sekä atk -toimen palveluja koko perusturvan toimialalle.

Talousarvion toteutuminen

3000310 Hallinto	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	3	3	3	0
Toimintakulut	-443	-648	-475	173	-27 %
Netto (toimintakate)	-441	-646	-472	173	-27 %

3.1.5.2 Terveyspalvelut

Toiminta-ajatus

Terveyspalveluiden tehtävänä on kaupungin asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen edistäminen, syrjäytymisen, sairauksien ja tapaturmien ehkäiseminen ja tarpeen mukainen sairaan- ja terveydenhoito.

Talousarvion toteutuminen

3000320 Terveyspalvelut	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	2 996	2 984	3 294	311	10 %
Toimintakulut	-39 262	-38 751	-39 536	-785	2 %
Netto (toimintakate)	-36 266	-35 768	-36 242	-474	1 %

Terveyspalveluiden vastualueen henkilöstömäärä on noin 160, joista osa tuottaa terveyspalveluiden lisäksi eräitä keskitettyjä, erityisosamista vaativia palveluja lähinnä neuvola- ja kouluterveydenhuoltoon kasvun ja oppimisen toimialalle.

Terveyspalveluiden tulosalueet ovat avohoitopalvelut, työterveyshuolto, sairaala, suun terveydenhuolto sekä mielenterveys- ja päihdepoliklinikka.

Lisäksi vastualueeseen kuuluvat yhteiset tukipalvelut, joihin sisältyvät asiakirjahallinto ja terveydenhuollon sihteerityö, terveyden edistäminen, hoitotyön kehittäminen laadun, ohjeistuksen ja osaamisen osalta, sairaanhoitopiirille ulkoistetut laboratorio- ja kuvantamispalvelut, hygieniahuolto, väline- ja vaatehuolto sekä materiaalihuolto.

Vastuualueelta valvotaan ja valmistellaan myös erikoissairaanhoidon toteuttamista. Sairaankuljetuksen ja ensihoidon menot sisältyvät terveyspalveluiden talousarvioon.

Vuonna 2017 jatkettiin terveyspalveluiden kehittämistä vuonna 2016 toteutetun arviointiprojektin pohjalta. Arviointiprojektin keskeisimmät kohteet olivat päiväpoliikkamallin kehittäminen vastaamaan satunnaiskävijöiden puolikiireellisiin palvelutarpeisiin, pitkäaikaissairaiden hoitosuunnitelmien tekeminen sekä terveyspalveluiden ja arjen tuen kuntoutuspolkujen kehittäminen.

Terveydenhuollon arviointiprojektin tuloksena tehostettiin terveyskeskuslääkäreiden rekrytointia, lyhennettiin lähipäivystyksen aukioloaika klo 18 päättyväksi tammikuusta alkaen sekä aloitettiin hoitosuunnitelmien tekeminen listavastaanotoilla. Lisäksi aloitettiin päiväpoliikkatoiminta arkisin virka-aikana. Päiväpoliikkalla hoidetaan matalan kynnyksen periaatteella hoitajavetoisesti puolikiireellistä pal-

velutarvetta. Hoitajatyötä tuetaan terveyskeskuslääkäreiden konsultaatioilla. Ensimmäisen vuoden tilastojen perusteella näyttää ensiavun käyttö vähentyneen noin 50 % päiväpoliklinikan käyttöönnoton myötä.

Terveyskeskuslääkäreiden rekrytoinnissa onnistuttiin täyttämään virkapohjat, psykiatria ja apulaisylilääkäreitä lukuun ottamatta. Hammaslääkäreiden toimien täyttöaste oli 7/9.

Yhteistyötä ja hoitoketjuja kehitettiin vanhuspalveluiden, erikoissairaanhoidon ja lasten ja nuorten palveluiden kanssa. Lisäksi osallistuttiin maakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen suunnitteluun.

Nettomenot perusterveydenhuollon osalta saatiin suurten ja keski suurten kuntien vertailussa keskikolmanneksen tuntumaan. Erikoissairaanhoidon nettomenot ovat aiemminkin olleet selkeästi valtakunnallista keskitasoa.

Avohoitopalvelut

Avohoitopalveluihin kuuluvat perusterveydenhuollon palveluista lääkäreiden- ja hoitajien vastaanotot ja päivystys sekä fysioterapia ja lääkinnällinen kuntoutus. Vastaanottopalveluja on tarjottu keskitetysti uudelta terveysasemalta.

Vastaanottojen toiminta jakautuu lista- ja satunnaistiimeihin. Listavastaanotolla pitkäaikaissairaille tai muusta syystä jatkuvaa seurantaan tarvitseville potilaille tarjotaan nimetyn hoitajan ja lääkärin palveluja. Satunnaistiimissä listaamattomille potilaille annetaan vastaanottoaika hoidon tarpeen arvioinnin perusteella sille lääkärille, sairaanhoitajalle tai fysioterapeutille, jolle saa nopeimmin ajan. Satunnaistiimi vastaa myös kiireellistä hoitoa tarvitsevista potilaista. Keskitetyn ajanvarauksen kautta potilaat ohjataan varaamaan aika terveydenhuollon ammatilliselle. Käytössä on takaisinsoittojärjestelmä. Listattuja potilaita oli vuoden 2017 lopussa noin 5 000.

Lista- ja satunnaisvastaanotoilla toteutettiin noin 5 200 lääkärin vastaanottokäyntiä ja noin 14 000 hoitajien vastaanottokäyntiä. Puhelin-konsultaatioita lääkäreille oli noin 5 000 ja paperikonsultaatioita noin 7 300. Lisäksi terveyskeskuslääkärit vastasivat mm. neuvolapalveluiden-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä kotisairaanhoidon lääkäripalveluista. Ko. palveluissa kirjattiin noin 3 200 lääkärikäyntiä.

Päivystyksen rinnalla aloitettiin tammikuussa päiväpolitoiminta. Päiväpolilla hoidetaan ensisijaisesti henkilöitä, joilla on äkillinen terveysongelma, joka ei vaadi päivystyshoitoa. Päiväpolitoiminta on matalan kynnyksen palvelua, jonne tullaan ilman ajanvarausta. Potilaita ottaa

vastaan sairaanhoitaja, fysioterapeutti ja tarvittaessa lääkäri. Päivystyksessä lääkärin vastaanottokäyntejä kertyi noin 19 100, joista päiväpolikäyntejä oli noin 8 200. Päivystysaikana vastaanotettujen potilaiden määrä oli noin 8 800, mikä on noin 23 % lääkärinvastaanottojen kokonaismäärästä. Päivystyksessä ja päiväpolilla hoitajan vastaanottokäyntejä oli yhteensä noin 22 000. Prosentuaalisesti hoitajakäynnit jakautuivat niin, että 40 prosenttia käynneistä oli päivystyksellisiä käyntejä ja 60 prosenttia päiväpolikäyntejä. Päiväpolin fysioterapeutin käyntejä oli noin 1 300.

Fysioterapia tuotti erilaisia fysio- ja toimintaterapiapalveluja eri-ikäisille Äänekoskelaisille vuonna 2017 yksilövastaanotto toimintana, lääkinnällisenä kuntoutuksena, kotikäynteinä, ryhmä- ja kuntosalitoimintana ja apuvälinepalveluna. Uutena toimintana aloitettiin päiväpolin fysioterapeutin vastaanotto, tasapainoryhmä, lisäksi jatkettiin älykuntosalin monipuolista kehittämistä. Päiväpolin fysioterapeutille asiakas voi hakeutua ilma ajanvarausta äkillisen tuki- ja liikuntaelinvaihan vuoksi. Tasapainoryhmät toteutuivat Atriumissa 2x/vk/10x. Älykuntosalille tutustui laaja-alainen verkosto mm. Ksshp, Jyväskylän yliopisto jne.

Kuntohoitaja ja vapaa-aikatoimi kouluttivat vertaisohjaajia 6 henkilöä (7 vertaisohjaaja 2016), nämä vertaisohjaajat toimivat eri kuntosaleilla ja vetävät jumpparyhmää Sumiaisissa.

Äänekosken terveyskeskuksen hallinnoimilla kuntosaleilla terveyskeskuksessa ja Suolahden Kisakadulla oli 14 701 käyntiä (11 800/2016). Liikuntalähetteitä oli 62 kpl (154/2016).

Lääkinnällisenä kuntoutuksena fysio-, toiminta-, puheterapiasta, neuropsykologia ja jalkahoidosta tehtiin ostopalveluna 114 päätöstä ja omatoimintana 44 päätöstä. Lääkinnällisenä kuntoutuksena myönneistä henkilökohtaisista apuvälineistä tehtiin 383 päätöstä. Eniten päätöksiä tehtiin hoidollisista tukisukista 158 päätöstä (108/2016). Seuraavaksi alenevasti tukipohjalliset, erilaiset ortoosit, kengät, rintaproteesit, peruukit, jalkineiden korjaukset/korotukset ja painevaatteet. Apuvälinelainaamon lainaustapahtumia oli 1 475 kpl (2 200/2016) ja apuvälineiden palautuksia 987. Apuvälinelainaamon toimintaa tarkasteltiin laaja-alaisesti esim. noudattamalla Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lääikinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden saatavuusperusteita ja tehostamalla apuvälineiden kierrätystä.

Lääkinnällisen kuntoutuksen kielteisiä päätöksiä tehtiin 39 kpl. Kielteisten päätösten perusteluina oli, etteivät lääikinnällisen kuntoutuksen saatavuusperustelut täyttyneet.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden tulosalue vastasi mielenterveys- ja päihdepalveluiden tuottamisesta Äänekoskella. Lisäksi Äänekosken kaupunki on tehnyt sopimuksen päihdepalvelujen myynnistä Konneveden kunnalle. Tulosalueella toimii päihdetyön erikoispalveluyksikkö, mielenterveystyön palvelut ja terveyskeskuspsykologin palvelut.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa hoidettiin pääsääntöisesti 18 vuotta täyttäneitä matalan kynnyksen hoitoon pääsyn periaatteella ilman lähetepakkoa. Jonoja ei syntynyt. Päihdehoitoon hakeutui suunnitellusti/hoitoon ohjattuna 12 alle 18-vuotiasta.

Vuonna 2017 mielenterveys- ja päihdepalvelujen talousarvioon varattiin rahaa avustuksiin 55 000 euroa (Ääneseudun Ilona potilasyhdistys ja kokemusasiantuntijatoiminta). Lisäksi varattiin talousarvioon kriisipalvelun ostoja varten 35 500 euroa. Kriisipalvelu ostettiin Jyväskylän seudun mielenterveysseura ry:n Kriisikeskus Mobilelta.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa kehitettiin hoitoketjuja ja ammatillista osaamista yhteistyössä arjen tuen ja sosiaalitoimen kanssa. Arjen tuen vastuualueen kanssa järjestettiin säännöllisesti tiimitapaamisia ja sosiaalitoimen kanssa mm. säännöllisillä opintopiirikokouksia.

Akuutissa mielenterveystyössä kehitettiin edelleen matalan kynnyksen päivystystoimintaa. Matalan kynnyksen päivystystoiminnalla toteutettiin oikea-aikainen asiakaslähtöinen sujuva prosessi, jossa päätarkoituksena oli lisätä palveluneuvontaa, palvelutarpeen arviointia ja hoitoa. Yksikössä toteutettiin myös sisäistä päihdetyön koulutustautumista työryhmän kesken.

Mielenterveys ja päihdepalvelujen työryhmään kuuluivat mielenterveys- ja päihdepalvelujen johtaja, yksi psykologi, yksi sosiaalityöntekijä, yksi toimintaterapeutti, yksi tiimivastaava sairaanhoitaja (toimi esimiehen sijaisena) ja seitsemän sairaanhoitajaa. Lääkärityön panosta päihdetyöhön oli yksi päivä viikossa. Mielenterveyspalveluissa oli yksi lääkärin virka, johon ei saatu rekrytoitua vakinaista psykiatrian erikoislääkäreitä. Vakanssi hoidettiin ostopalveluna.

Depressiohoitajalle ja terveyskeskuksen ammattihenkilöstölle järjestettiin konsultaatioaika kerran viikossa ja lääkäri kävi myös tarvittaessa konsultoimassa sairaalan osastolla.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen alaisuuteen kuului 1,5 vakanssia terveyskeskuspsykologin työtä. Kokoaikainen psykologi teki erityisesti äitiys- ja lastenneuvolatyöhön liittyvää työtä eri ikäryhmien kanssa. Puolta vakanssia tehnyt psykologi vastasi varhaisen tuen antamisesta

ja ennaltaehkäisevästä työstä. Lisäksi hän teki testauksia ja hoiti akuutteja kriisipotilaita.

Mielenterveyspalveluissa oli lääkärikäyntejä 856 kpl (735 v. 2016). Akuutissa mielenterveystyössä käyntejä vastaanotoilla (sairaanhoitajat, psykologi, sosiaalityöntekijä) oli 2 496. Kuntouttavassa mielenterveystyössä (sairaanhoitajat, toimintaterapeutti) vastaanottokäyntejä oli 2 032 eli samaa luokkaa kuin vuonna 2016. Kuntouttavan mielenterveystyön ryhmäkäyntejä oli 246.

Vuonna 2017 päihdekliniikan asiakaskäyntejä kertyi yhteensä 2 624. Päihdehuollon laitospäätyä ostettiin 21 asiakkaalle. Hoitovuorokausia kertyi yhteensä 1 060. Päihdehuollon tilastotietoihin ei ole tullut tilastollisesti merkityksellisiä muutoksia, joilla olisi lisääntynyttä kustannusvaikutusta.

Sairaala

Terveyskeskussairaala toimi 40-paikkaisena. Sairaalassa keskityttiin akuuttiin ja kuntouttavaan hoitoon. Toimintaa jatkettiin sairaanhoitaja - perushoitaja parityöskentely -mallilla kolmessa tiimissä. Tiimityötä kehitettiin edelleen 2016 syksyllä perustetun kuntoutustiimin käytösten hiomisella.

Hoitopäiviä kertyi vuoden aikana 15 802, näistä pitkäaikaissairaanhoidon käytössä oli 230 (1,5 %) ja akuuttisairaanhoidon käytössä 15 572 (98,5 %). Vertailun vuoksi vuoden 2016 vastaavat lukemat pitkäaikais-/akuuttisairaanhoidon osalta olivat 722 (5 %) ja 13 802 (95 %). Hoitopäivät lisääntyivät 1 278 päivällä. Hoitopäivien lisääntyminen kohdentui akuuttisairaanhoidon potilaisiin, kun taas pitkäaikaissairaanhoidon potilaat vähenivät edelleen edellisvuoteen verrattuna. Terveyskeskuksen kuormitusprosentti oli 108,2, lisäystä edelliseen vuoteen 9 %. Keskimääräinen hoitoaika osastolla oli 7,2 vrk, mikä on puoli vuorokautta vähemmän kuin vuonna 2016. Akuuttipotilaiden pidemmät hoitajatokset lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna, koska potilaat tulivat entistä nopeammin keskussairaalaan jatkohoitoon ja kuntoutusjaksot TK-sairaalaan olivat tästä syystä hieman pidempiä. Kitkalaskutuspäiviä oli 15, joista puolet maaliskuussa ylipaikkatilanteen ollessa pahimmillaan. Korkeasta kuormituksesta huolimatta kitkapäivät eivät lisääntyneet, koska potilaita saatiin ylipaikkatilanteissa hoitoon Keski-Suomen muihin terveyskeskuksiin (pääasiassa Laukaaseen). Lisäksi sairaalaan otettiin tarvittaessa ylipaikoille potilaita 50 potilaaseen asti (kuormitus 114,2 %). Vuosi oli poikkeuksellinen sen suhteen, että ylipaikoilla olevien määrä oli aiempia vuosia suurempi, 1 363 ylipaikkahoitopäivää. Määrä on 633 päivää enemmän kuin edellisvuonna.

Sairaalan nettomäärärahat ylitettiin noin 83 000 euroa. Ylitystä syntyi mm. äänekoskelaisten asiakkaiden hoitamisesta muiden kuntien terveyskeskuksissa (liittyy asiakkaiden mahdollisuuteen valita paikka, mistä terveysterveyspalvelunsa haluaa). Valintamahdollisuus aiheutti noin 22 000 euron ylityksen. Lisäksi ylitystä aiheutui arvioitua suuremmista henkilöstömenoista (noin 132 000 euroa). Edellisvuotta korkeammat henkilöstömenot johtuivat mm. tilapäisen henkilöstön tarpeesta yli- paikkatilanteissa, jolloin jouduttiin rekrytoimaan ylimääräistä työvoimaa potilasturvallisuuden takaamiseksi.

Suun terveydenhuolto

Tulosalue tuottaa tai järjestää Äänekosken kaupungin asukkaiden suun terveydenhuollon palveluja.

Pääosa palveluista järjestettiin keskitetysti Äänekosken terveyskeskuksen hammashoitolassa. Koululaisten perushammashoidon palvelut toteutettiin Äänekosken keskuskoulun hammashoitolassa ja Sumiaisten sekä Konginkankaan toimipiteissä kouluvuoden aikana. Suolahden toimipiste oli koko 2017 vuoden pois käytöstä. Osa Suolahden koululaisten lakisääteisistä hammastarkastuksista ja hoidosta toteutettiin tämän vuoksi Äänekosken hammashoitolassa. Perusturvalautakunta päätti 29.3.2017 kokouksessaan, ettei Suolahden toimitilaa kunnosteta Kisakatu 4:ssä, vaan Suolahden koululaisten lakisääteiset hammastarkastukset tehdään jatkossa pop up -toimintamallin mukaisesti liikuteltavalla hammashoitoyksiköllä koulujen tiloissa. Osalle Suolahden koululaisista pilotoitiin pop up -toimintamallin mukainen hammastarkastus. Koko väestön erikoishammashoitoon rinnastettavat palvelut tuotettiin Äänekosken terveyskeskuksen hammashoitolassa.

Budjetin mukainen hammaslääkärivakanssien määrä suun terveydenhuollossa on yhdeksän (9) vakanssia. Vuonna 2017 vakinaisessa toimessa oli seitsemän (7) hammaslääkärinä, joista kaksi oli poissa aktiivistyöstä ja yksi siirtyi eläkkeelle alkusyksystä. Virka-ajan kiireellinen hammashoito toteutettiin ostopalveluna yhden hammaslääkärin työpanoksena. Sekä kiireettömän että kiireellisen hammashoidon jatkohoittoon oli potilailla mahdollisuus saada palveluseteli potilaan niin halutessa. Kiireellinen virka-ajan ulkopuolinen arki-iltoina, viikonloppuina ja arkipyhinä tapahtuva hammashoito toteutettiin keskitetysti yhteistyössä ympäristökuntien kanssa. Päivystyksen toimipiste sijaitsee Jyväskylässä, Kyllön terveyskeskuksessa.

Hoidon saatavuus koko vuoden osalta pysyi alle kuudessa kuukaudessa. Erikoishammaslääkäripalveluja ostettiin tarveharkinnan mukaan 0,5 työpanoksen verran. Perustyöhön hammaslääkärityövoimaa

oli käytettävissä 7,5 hammaslääkärin työpanos. Toiminnan toteutukseen osallistui 40 hammaslääkärää, joista 27 hammaslääkärin työpanos ostettiin työvoimaa välittävän firman kautta.

Suuhygienistin toimia on viisi ja vuoden 2017 laskennallinen työpanos oli 4,6. Hammashoitajan toimia on yksitoista ja hammashoitajatyövoimaa oli käytettävissä saman verran. Kahteen avoimena olleeseen hammashoitajan toimeen saatiin palkattua vakinaiset työntekijät. Puhelinneuvonnan järjestäminen arkisin klo 8-16 välillä sitoi hammashoitajatyöpanosta ja aiheutti haastetta kliinisen työn riittävyteen.

Käyntisuoritteita kertyi 22 517 ja kattavuus väestöstä oli 42,8 % (asukasluku 19 186/31.8.2017).

Asetetut toiminnalliset tavoitteet täyttyivät pääosin. Positiivista oli hoidon saatavuuden ja hoitoon pääsyn säilyminen alle kuuden kuukauden tasolla ja kiireellisen hammashoidon palveluiden järjestäminen asetuksen mukaisesti. Myös uuden pop up -toimintamallin pilotoinnin onnistuminen ja toimintaan liittyvä laitehankinta saatiin toteutettua.

Työterveyshuolto

Työterveyshuolto tuottaa Äänekosken kaupungin alueella toimiville työnantajille ja yrittäjille lakisääteisiä työterveyspalveluja sekä työnantajien vapaaehtoisesti kustantamia sairaanhoito- ja muita terveyspalveluja. Palveluiden sisältö suunnitellaan kunkin yrityksen tarpeiden mukaan. Painopisteet olivat terveyden ja työkyvyn edistämässä sekä ennaltaehkäisevässä työterveyshuollossa.

Lääkäreiden työaikaä käytettiin runsaasti muiden terveyskeskuspalveluiden turvaamiseen, hallintotehtäviin sekä hanketyöhön (Uusi sairaala-hanke ja sote-valmistelu). Vakituisten lääkäreiden toimiessa muissa tehtävissä, yleislääkärin vastaanotto vajetta paikattiin ostopalvelulääkärin ja päiväpoliklinikalta ostopalveluiden avulla. Työterveyslääkärin rekrytoinnissa ei onnistuttu.

Yritysten ja henkilöasiakkaiden määrä väheni jonkin verran, lähinnä lääkärivajeen vuoksi. Uusille yrityksille ei myöskään ole aktiivisesti alettu markkinoimaan palveluita huonon lääkäriaikojen saatavuuden takia. Henkilökuntavaje näkyi työterveyshuollon toiminnassa ja tuloksessa läpi vuoden.

Palvelujen kysyntä ylitti palvelujen tarjonnan erityisesti lääkäripalvelujen osalta. Akuutit, saman päivän aikana hoitoa vaativat tapaukset pystyttiin hoitamaan kohtalaisesti. Vakituisten työterveyshoitajien pitkät sairauslomat eri syistä ovat aiheuttaneet sen, että toimintaa on jou-

duttu pyörittämään sijaisvoimin. Keväällä hyvin alkanut työterveyshuollon kehittämisprojekti jouduttiin syksyllä väliaikaisesti keskeyttämään henkilökuntatilanteen vuoksi, koska sijaisten käyttäminen pitkäjänteiseen kehitystoimintaan on hankalaa heidän vielä perehtyessä työhönsä.

Tuloista saatiin noin 40 % yritysasiakkailta ja vakuutusyhtiöiltä. Kaupungin oman henkilöstön työterveyshuollon osuus tuloista oli noin 60 %.

Erikoissairaanhoidon ja sairaankuljetus/ensivaste

Erikoissairaanhoidon palveluja ostettiin pääosin Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä sopimusohjausmenettelyllä. Sairaanhoitopiiri järjesti keskitetysti ostopalveluja edellyttävän leikkaustoiminnan sekä vaativan erikoissairaanhoidon ostopalvelut läpilaskutuksena. Palveluja hankittiin kaikilta oman sairaanhoitopiirin toimialueilta. Jonkun verran erikoissairaanhoidon palveluita ostettiin myös muilta palveluntuottajilta. Erikoissairaanhoidon kokonaisbudjettiin sisältyy myös ensihoito ja sairaankuljetus, jotka myös ostettiin sairaanhoitopiiriltä.

Operatiivinen, psykiatrinen sekä päivystyksen toimialue ylittivät talousarvion varatun määrärahan. Konservatiivinen toimialue ja ensihoito pysyivät budjetissa. Lähetemäärät erikoissairaanhoidon lisäantiviväät 3,8 %.

Valtuusto myönsi 0,2 milj. lisämäärärahan erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Erikoissairaanhoidon määrärahat olivat 22,7 milj. euroa. Tästä sairaanhoitopiiriltä ostettaviin hoitopalveluihinpalveluihin oli osoitettu 21,7 milj. euroa. Erikoissairaanhoidon kustannukset olivat yhteensä noin 23,3 milj. euroa mukaan lukien ensihoidon ja kalliin hoidon tasauksen maksut. Hoitopalveluihin osoitetut määrärahat ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 0,6 milj. eurolla.

Kaupungin asettamien sairaankuljetuspalveluiden määrällinen ja laadullinen odotetaso on linjattu sairaanhoitopiirin kanssa niin, että ympärivuorokautisen hoitotasaisen ambulanssin ylläpito jatkuu. Sairaan kuljetuksen/ensihoidon menot olivat 0,88 milj. euroa.

Terveydenhuollon-, tuki- ja yhteiset palvelut

Terveydenhuollon yhteiset palvelut sisältävät terveydenhuollon johdon, asiakirjahallinnon ja terveydenhuollon sihteerityön, ilmaisjakelun, kuvantamisen, laboratoriopalvelun, materiaalihallinnon, välinehuollon, sairaankuljetuksen, tartuntatautien ehkäisyyn, terveyskasvatukseen ja vaatehuollon.

Kuvantamispalvelut ostettiin Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä ja laboratorion palvelut ostettiin Fimlab Laboratoriot Oy:ltä. Laboratorion näytteenotto keskitettiin pääasiassa Äänekosken terveysasemalle. Sivuterveysasemilla näytteenottoa tarjottiin edelleen henkilöille, joiden sairaus edellytti säännöllistä, usein toistuvaa näytteenottoa. Laboratorion odotustila pääterveysasemalla ruuhkautui ajoittain. Sivunäytteenotuspisteiden aukioloaikaa jatkettiin hieman. Talousarviossa pyrittiin hyvin.

Ilmaisjakelun osalta toiminta jatkui edellisvuosien kaltaisena, eli varsinaisia muutoksia jakeluperusteisiin ei tehty. Ilmaisjakelutarvikkeisiin varatut määrärahat ylittyivät noin 78 000 eurolla. Ylitys syntyi verensokeriseurantalaitteistosta. Materiaalihallinnossa haasteena olivat henkilöstöjärjestelyt ja siihen liittyen tuotteiden saatavuudessa ja toimituksissa oli ajoittain viivettä.

Terveyskasvatuksen toimintana seulontatarkastukset toteutettiin lain edellyttämässä ikäryhmissä. Osallistumisaktiivisuus oli edellisvuoden tasolla. Kuntalaisille ostettiin aiemman käytännön mukaisesti myös ravitsemusterapeutin palvelua.

Välinehuollon palvelut toimivat keskitettyinä Äänekosken terveysasemalla. Välinehuollon henkilöstö oli ylikuormitettuja tilanteissa, jolloin hammaslääkäri- ja lääkäriyövoimaa oli työssä aiempaa enemmän. Tuolloin huollettavan välineistön määrä oli huomattavasti suurempaa. Lisähaastetta aiheutti välinehuollon laitteiston toistuvat rikkoontumiset.

Vaatehuollon osalta entinen hankintakausi päättyi vuoden 2017 aikana ja uudelle hankintakaudelle kilpailutettiin vuokravaatteet myös potilas- ja liinavaatteiden osalta. Ratkaisun toimivuutta pystytään arvioimaan vasta seuraavana vuonna.

Tulokortti

Vastuualue:		Terveyspalvelut				
Strateginen päämäärä		Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma		Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta	
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Asiakastyytyväisyyskysely (kokonaisarvio)	4	4,2-4,3	4	Toimintamallien arviointia tehty jatkuvasti. Vastaanotoilla päiväpolitoiminta saatu käynnistettyä sovitusti ja sen myötä päivystyksen potilasmäärää on saatu vähennettyä.	
	Lakisääteisten määräaikaisten toteutuminen	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Hoito- ja kuntoutussuunnitelmien laatimista on jatkettu, mutta tavoitteeseen ei vuoden aikana päästy.	
	Valmiiden hoito- ja kuntoutumissuunnitelmien määrä listatuilla potilailla	5,0 %	50,0 %	n.10,0 %	Ennaltaehkäisevänä toimintana on järjestetty ns. "Hyvän olon eväät" -tapahtumia sekä kevät- että syyskaudella.	
	Kitkalaskutuspäivien määrä	16	15	15	Toimintakykykartoituksia on laadittu erityisesti	
Kuntalaisten vuorovaikutusosallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Asiakastyytyväisyyskysely/vaikutusmahdollisuudet	3,8	4,1	3,8	kuntoutustiimissä oleville potilaille ja toistuvasti sairaalajaksoilla oleville. Yksi asiakasraati järjestettiin perusturvan yhteisenä, asiakaspalautteet on käsitelty sovitusti noin 2 viikon sisällä.	
	Pidettyjen asiakasraatien määrä	0	1	1		
	Potilasjärjestöjen sovitut tapaamiset (kpl-määrä)	1-3	5	5		
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Toimintamallien jatkuva arviointi ja kehittäminen, terveyspalveluiden kehittämisprojektin toimeenpano ja seuranta, hoito- ja kuntoutussuunnitelmien laadinta yhteistyössä asiakkaiden kanssa, ennaltaehkäisy ja varhainen tuki, systemaattiset toimintakykykartoitukset ja kotiutussuunnitelmat sairaalan potilaille. Asiakas- ja sidosryhmäkyselyjen toteuttaminen säännöllisesti, kokemusasiantuntijoiden ja potilasjärjestöjen edustajien mukanaolo kehittämissuunnitelmien laatimisessa, asiakasraatien järjestäminen, asiakaspalautteen nopea käsittely ja analysointi.						
Strateginen päämäärä		Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma		Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta	
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja toimiva johto ja esimiestyö	Tyhy-kysely: Osaaminen ja työolot/osaamisen arviointi säännöllisesti	3,6	3,3	3,8	Koulutus- ja kehittämistarpeita on määritelty sekä kehittämiskeskustelujen että osaamiskartoitusten avulla ottaen huomioon toiminnan edellyttämät	
	Tyhy-kysely: Työtyytyväisyys	3,6	3,8	3,7	osaamisvaatimukset. Vakituiset hoitotyön esimiehet ovat osallistuneet johtamiskoulutukseen kattavasti, samoin he ovat osallistuneet työhyvinvointikorttikoulutukseen.	
	Tyhy/Palautteen saaminen esimieheltä	3,1	3,2	3,5		
	Tyhy/ Tyytyväisyys työyhteisön johtamistapaan	3,2	3,4	3,6		
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Tyhy-kyselyn tulosten hyödyntäminen ja toiminnan kehittäminen erityisesti niiden arviointialueiden osalta, joiden tulos on kaupungin keskiarvoa heikompi. Henkilöstön koulutus- ja kehittämistarpeiden arviointi mm. kehityskeskusteluja hyödyntäen sekä osaamiskartoituksia hyödyntämällä. Esimiesten johtamiskoulutus ja työhyvinvointikorttikoulutukseen osallistuminen.						
Strateginen päämäärä		Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma		Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta	
Prosessien tehostaminen	Kuvattujen keskeisten prosessien määrä %:na	10,0 %	40,0 %	90,0 %	Keskeiset prosessit kuvattu IMS-järjestelmään, yhteensovittamista sidosryhmien kanssa ei ole tehty.	
	Prosessien yhteensovittaminen sidosryhmien kanssa	15,0 %	25,0 %	0,0 %		
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Prossikuvaukset tehdään IMS-järjestelmään (ensin keskeiset prosessit, myöhemmin myös muut) Toimintaa kehitettäessä arvioidaan muutoksen aiheuttamat kustannusvaikutukset suhteessa kohonneeseen laatuun mahdollisimman perusteellisesti. Luodaan perusturvajohtajan kanssa yhteistyössä toimivat, ennalta sovitut yhteistyömallit poliittisten päättäjien ja sidosryhmien kanssa. Avoin keskustelu toiminnan realistisista päämääristä ja reunaehdoista.						
Strateginen päämäärä		Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma		Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta	
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteuma	100 %	100+-1%	101,3 %	Talousarvio laadittu maltillisesti ja se ylitti 0,5 milj. euroa. Taloutta seurattiin tarkasti ja välittömästi yllättävien kustannusten tietoon tullessa etsittiin realistisia korjaavia toimenpiteitä. Palvelutarjonta toteutui suunnitellusti vastaanotto toiminnassa. Terveyskeskussairaalan osalta hoitopäivät ylittyivät huomattavasti.	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Talousarvion laadinta realistiseksi huomioiden asiakkaiden tarpeet. Talousarvion noudattaminen. Reagoiminen talousarvion ennakoituun ylitykseen välittömästi, Palvelutarjonnan suhteuttaminen resursseihin.						

3.1.5.3 Sosiaalityö ja työelämään kuntoutumisen palvelut

Toiminta-ajatus

Sosiaalityön palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten sosiaalista kuntoutumista, elämänhallintaa ja itsenäistä selviytymistä sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Talousarvion toteutuminen

	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
3000330 Sosiaalityö					
Toimintatuotot	1 570	2 059	2 419	360	17 %
Toimintakulut	-5 825	-5 743	-5 656	87	-2 %
Netto (toimintakate)	-4 255	-3 684	-3 237	447	-12 %

Sosiaalityön vastuualueelle kuuluvat aikuis- ja perhesosiaalityö, lastensuojelu, perhetyön yksikkö sekä kotouttamisen palvelut.

Sosiaalityössä merkittävä toiminnallinen muutos oli perustoimeentulotuen siirtyminen Kelan hoidettavaksi ja yhteistyön toimintatapojen rakentaminen Kelan suuntaan. Alkuvuodesta Kelan toimeentulotukipalvelut ruuhkautuivat ja päätökset viivästyivät mikä toi haastetta myös aikuis- ja perhesosiaalityön toimintaan ja hankaloitti yhteisten asiakkaiden arkea.

Lastensuojelussa haastetta toi lastensuojeluilmoitusten määrän kasvu, mikä kuormitti erityisesti palvelutarpeen arviointityötä. Henkilöstömuutokset lastensuojelun sosiaalityössä ja rekrytointivaikeudet näkyivät myös toiminnassa. Lakisäateiset määrääjat ilmoitusten käsittelyssä ja arviointityössä eivät kuitenkaan ylittyneet ja henkilöstöä vahvistettiin määräaikaisin ratkaisuin.

Budjetti 5,7 milj. euroa toteutui siten, että menot olivat 5,7 milj. euroa (98,5 %) ja toimintakate 3,2 milj. euroa (87,9 %). Tulokertymää kasvatti erityisesti kotoutumiseen tulleet valtion korvaukset.

Tilinpäätökseen 2016 verrattuna lastensuojelun kokonaismenoissa ei tapahtunut merkittävää kasvua.

Toimeentulotukimenot alittuivat talousarviosta täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta 85 000 euroa. Tähän vaikutti erityisesti tiettyjen kuluerien siirtyminen lainmuutoksella osaksi Kelan maksamaa perustoimeentulotukea, kun ne aiemmin olivat täydentävän toimeentulotuen menoja.

Aikuis- ja perhesosiaalityö

Sosiaalityön palveluja järjestettiin Äänekosken ja Suolahden sosiaalityötoimistoissa.

Toimeentulotuen Kela siirto toi tilaa sosiaalihoitolain mukaisten työprosessien kehittämiseksi. Palvelutarpeen arvioinnit ja sosiaalihoitolain perusteella myönnettävät palvelut ja siihen liittyvä päätöksenteko lisääntyivät. Lastensuojelusta ohjautui aikuis- ja perhesosiaalityöhön asiakkaita joilla ei ollut tarvetta lastensuojeluun, vaan tuki voitiin järjestää sosiaalihoitolain perusteella. Lapsiperheiden sosiaalihoitolain mukaisina sosiaalipalveluina käytettiin lapsiperheiden kotipalvelua, päivähoitoa, perhetyötä, tapaamispalvelua sekä tukiperheitä.

Nuorten aikuisten (18 - 24 -vuotiaat) sosiaalityön tarve jatkui suurena. Asiakkailta oli haasteita usealla elämänalueella ja verkostotyön tarve korostui. Nuorten aikuisten sosiaalityöntekijä toimi myös lastensuojelun jälkihuollon piirissä olevien 18 - 21 -vuotiaitten sosiaalityöntekijänä. Kotouttamisen piirissä olevat asiakkaat kuuluivat pääosin tähän ikäryhmään joten heidän sosiaalityöstä vastasi nuorten sosiaalityöntekijä.

Aikuis- ja perhesosiaalityön tiimi osallistuu vuosina 2016 - 2018 valtakunnalliseen sosiaalityön sisältöä kehittäväan PROSOS -hankkeeseen. Äänekoskella toimintavuoden aikana painopisteinä olivat sosiaalisen kuntoutuksen työmuodot ja ryhmätoiminta, pitkäaikaistyöttömien palveluprosessin kehittäminen yhteistyössä Typ-toiminnan kanssa sekä Trigenda-työmenetelmän pilotointi aikuisten kanssa tehtävässä työssä.

Toimeentuloturva ja etuuskäsittely

Toimeentulotuen Kela siirto vaati erityisesti alkuvuodesta paljon asiakkaiden ohjausta ja neuvontaa sekä asiointia Kelan suuntaan. Kelan perustoimeentulotuki päätösten viivästyminen ja päätöksenteon vakiintumattomat käytännöt hankaloittivat asiakkaiden arkea ja heitä jouduttiin avustamaan paljon. Osalle perustoimeentulotuen asiakkaista siirto paransi palveluja: se toi sujuvuutta asioiden hoitoon ja verkkoasiointimahdollisuuden. Toisaalta haavoittuvimmassa asemassa olevilla asiakkailla oli varsinkin alkuvaiheessa suuria pulmia asiointien hoidossa. Perustoimeentulotuen päätökset myös alussa viivästyivät, mikä hankaloitti asiakkaiden arkea.

Toimeentulotuessa tuli käyttöön Kelan eTotu-ohjelma, jota kautta Kela siirtää täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemukset kuntaan. Kunnan toimeentulotuen myöntäminen edellyttää, että perustoimeentulotuesta on Kelan voimassa oleva päätös. Tämä oli asiakkaille useasti vaikea hahmottaa ja toi tunnetta asioiden pallottelusta kunnan ja Kelan välillä. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen työkäytäntö oli, että asiakkaaseen oltiin aina yhteydessä ja tarvittaessa varattiin aika sosiaalityöntekijälle ja kartoitettiin muuta tuen tarvetta.

Täydentävän toimeentulotuen asiakkaina oli 314 ruokakuntaa ja päätöksiä tehtiin 630 kpl. Ehkäisevää toimeentulotukea myönnettiin 104 ruokakunnalle ja päätöksiä tehtiin 112 kpl. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemukset käsiteltiin kaikki 7 vrk määräajassa, ylityksiä ei tapahtunut.

Toimintavuonna toimeentulotuen menot alittuivat. Selittävänä tekijänä oli mm. tiettyjen kuluerien (vuokravakuudet, lasten tapaamiskulut ja päivähoitomenot) siirtyminen perustoimeentulotuessa huomioitaviksi menoiksi.

Lastensuojelu

Toimintavuonna lastensuojelun erityisenä haasteena oli vaikeus rekrytoida lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä ja sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus. Tämä heijastaa työn vaatavuutta ja kuormittavuutta. Lastensuojeluilmoitusten käsittely ja palvelutarpeen arviointi toimivat eriytettynä lapsen vastuusosiaalityöntekijän työstä, mikä on ollut toimiva ratkaisu. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän asiakasmäärä on vaihdellut 35 – 60 välillä. Asiakasmäärän lisäksi työn sisällön vaihtelut on merkittävä tekijä kuormittavuudessa: akuutti ja kiireellinen avun tarve, kriisit ja huostaanottojen valmistelu ruuhkauttavat työtä herkästi.

Lastensuojelun avohuollon piirissä oli Äänekoskella vuoden aikana 211 lasta, mikä on edellisen vuoden tasoa. Määrässä näkyy vuodesta 2015 lukien lainsäädännön muutos: lastensuojelun asiakkuus ei ala vielä palvelutarpeen arvioinnin aikana ja palveluja järjestettiin enenevästi sosiaalihuoltolain perusteella. Perheitä voidaan auttaa aiempaa enemmän peruspalveluissa ja määrämuotoinen hyvin suoritettu palvelutarpeen arviointi sekä ajoissa käynnistetyt sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut ovat usein riittävä apu lastensuojeluilmoituksen käsittelyn jälkeen. Toisaalta lastensuojelun tarve on Äänekoskella edelleen korkeaa tasoa ja sisällöltään vaativaa ja moniulotteista.

Lastensuojeluilmoitusten määrä kasvoi merkittävästi: ilmoituksia tuli 683 kpl ja ne koskivat 379 lasta. Ilmoituksia tuli 204 enemmän kuin edellisellä vuonna. Eniten ilmoituksia tuli edelleen poliisilta, terveydenhuollosta ja sosiaalipäivystyksestä. Kaikki lastensuojeluilmoitukset käsiteltiin 7 vrk määräajassa, samoin palvelutarpeen arvioinnit valmistuivat 3 kk määräajassa. Palvelutarpeen arvioitutyöhön lisättiin kesäkuun alusta määräaikaisesti yksi palveluohjaaja. Palvelutarpeen arviointeja tehtiin toimintavuoden aikana 319 lapselle.

Sijaishuollossa olevien lasten määrä ei kasvanut. Sijaishuollossa oli toimintavuoden aikana kaikkiaan 61 eri lasta. Lapsista perhehoidossa oli 29, ammatillisissa perhekodeissa kahdeksan ja lastensuojelulaitoksissa tai laitosluvilla toimivissa ammatillisissa perhekodeissa 24 lasta.

Osalla lapsista oli vuoden aikana useampi sijoitusmuoto, syynä oli siirtyminen kriisisijoituksesta pidempiaikaiseen sijaishuoltopaikkaan tai hoidon tarpeen muuttuminen. Huostassa oli vuoden lopussa 33 lasta. Sijaishuollossa näkyi erityisesti nuorten tarvitsemat laitossijoitukset.

Ensikoti- ja perhekuntoutuspalvelua järjestettiin kahdelle perheelle.

Sosiaalipäivystys hankittiin edelleen ostopalveluna Jyväskylän kaupungin sosiaalipäivystysyksiköstä. Etupäivystys hoidettiin Kriisikeskus Mobilen toimesta. Virka-aikainen sosiaalityöntekijöiden päivystys hättäkeskuksen, poliisin ja Mobilen yhteydenottoja varten hoidettiin edelleen omana sosiaalityönä vuoroviikoin.

Lastenvalvojan palveluista isyyden selvittämisiä ja vahvistamisia oli edellistä vuotta enemmän (89) joista pääosa perustui terveydenhuollossa ennen lapsen syntymää vastaanotettuun isyyden tunnustamiseen. Huolto- asumis- ja tapaamissopimuksia neuvoteltiin ja vahvistettiin 239 ja elatussopimuksia 237. Huoltosopimusten määrä oli edellistä vuotta suurempi. Olosuhdeselvityksiä laadittiin oikeudelle kuusi kappaletta.

Perhetyön yksikkö vastasi sosiaalihuoltolain mukaisesta perhetyöstä, lastensuojelun tehostetusta perhetyöstä sekä tapaamispalvelusta ja teki myös sijaishuollon aikaista perhetyötä. Perhetyön yksikön asiakkaana oli toimintavuoden aikana kaikkiaan 162 perhettä ja 249 lasta. Nuorten jälkihuollon perhetyössä oli 34 asiakasta ja tapaamispalvelua järjestettiin 10 perheelle. Sijaishuoltoon liittyvää perhetyötä tehtiin kahdessa perheessä.

Kotouttaminen

Kotouttamispalveluissa työskenteli palveluohjaaja ja nuorten tukiasumisen perhetyöntekijä. Sosiaalityöntekijän palvelut järjestettiin nuorten aikuisten sosiaalityöstä tai lastensuojelusta.

Äänekosken kaupunki oli valtuuston päätöksen mukaisesti varautunut 30 kuntapaikkaan vuositasona. Lisäksi itsenäisiä kuntaan muuttaneita pakolaisia oli muutamia. Kotouttamispalveluiden piirissä olevat asiakkaat olivat pääosin alaikäisinä turvapaikanhakijoina maahan tulleita nuoria, jotka saivat oleskeluluvan ja Äänekoskelta kuntapaikan. Kaupunki hankki alaikäisten perheryhmäkotipalvelut 21-paikkaisesta Perheryhmäkoti Fenderistä. Hoitopäiviä kertyi kaikkiaan 6 963. Perheryhmäkodin kustannukset valtio korvasi kokonaisuudessaan. Aikuistuttuaan nuorista osa siirtyi tukiasumiseen Äänekoskelle ja osa muutti muihin kuntiin. Tukiasumisen palvelut järjestettiin palkkaamalla perhetyöntekijä lähiohjaukseen. Tukiasumisen kustannuksiin saatiin erityiskustannuksina täysi korvaus valtiolta. Kaikki nuoret olivat opintojen piirissä. Kotouttamisen palveluohjaaja toimi tiiviissä yhteistyössä mm.

perheryhmäkodin, koulun, nuorisotyön ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kotouttamisen tukena ja seurannassa toimi monialainen työryhmä. Yhteistyötä tehtiin ELY-keskuksen kanssa ja osallistuttiin Elyn vetämään Keski-Suomen kotouttamisen alueelliseen työryhmään.

Tulokortti

Vastuualue: Sosiaalityö		Strateginen päämäärä: Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski			
Näkökulma: Asiakas					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	asikastyytyväisyyskyselyt ka	3,8	4	3,80	Asiakastyytyväisyyskyselyissä tavoitteesta jäätin hieman. Tulos on tyydyttävä, huomioiden toimeentulotuen Kela-siirron tuomat pulmat asiakkaille, useat henkilöstövaihdokset ja lastensuojelun asiakasmäärät.
	lakisääteisten määräaikaisten toteutuminen %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	Lakisääteiset määräajat lastensuojelussa ja toimeentulotuen käsittelyajoissa eivät ylittyneet.
	sijahuollossa olevia lapsia % 0-17 vuotiaista	1,5 %	1,6 %	1,5 %	Sijahuollossa olevien lasten osuus 0-17 vuotiaista toteutui tavoitetasolla. Sijoitettujen lasten lkm vähäni n. 10, osa selittyy kuitenkin satunnaisvaihtelulla.
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: suunnitelmalliset ja oikea-aikaiset palvelut, seuranta ja arviointi ennaltaehkäisevät ja varhaisen tuen palvelut ensisijaisia asiakkaan osallisuuden lisääminen ja monialainen työtapa					
Strateginen päämäärä: Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö					
Näkökulma: Henkilöstö					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Tyhy-kyselyn tulokset vastuualueen ka	3,97	3,95	4,0	Tyhy-tulosten perusteella kehittämiskohteiksi nousi tiedonkulun parantaminen, myönteisen ilmapiirin vahvistaminen sekä palautteen antaminen luontevaksi osaksi arkityötä. Työkokoukset toteutuivat suunnitellusti, Tyhy-päivät 2 x vuosi, palautekäytäntöjä koskevat keskustelut, SOTE-infot.
	osaaminen ja työolot osion ka	3,9	4,0	3,9	
	Työyhteisön toimivuus osion ka	4,0	4,0	4,1	
	Johtaminen osion ka	4,0	4,0	4,0	
Toimiva johto ja esimiestyö	Johtamiskoulutuksen määrä esimiehillä %	80,0 %	80,0 %	80,0 %	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: TYHY-kyselyn tulosten perusteella nostettujen kehittämiskohteiden vaatimien toimenpiteiden toteutus Henkilöstön osaamisen/ erityisen osaamisen monipuolinen ja yksikkörajat ylittävä hyödyntäminen Vastuualueen esimiesten keskinäinen tuki (vastuualueetöryhmä) Henkilöstön tiimityön vahvistaminen ja tukeminen					
Strateginen päämäärä: Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit					
Näkökulma: Prosessi					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	prosessikuvauksen määrä % keskeisistä työtehtävistä	80,0 %	100,0 %	90,0 %	IMS-kuvaukset pääosin valmiit: kotouttamisen ja sosiaalisen kuntoutuksen osalta kesken. IMS-kuvauksia ei ole saatu koko henkilöstön käyttöön. Työkäytäntöjen kehittäminen eri toiminnoissa jatkuva tehtävä.
	henkilöstökysely prosessien toimivuudesta ka	3,9	4,0	3,9	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: IMS-kuvaukset on tehty kaikkien keskeisten prosessien osalta ja ne pidetään ajantasalla hyvät työkäytänteet on tunnistettu ja käytössä IMS- prosessikuvaukset on käytössä työhön perehdyttämisessä					
Strateginen päämäärä: Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous					
Näkökulma: Talous					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	talousarvion toteutuminen % alkup.talousarviosta	99,0 %	100 +/- 1%	87,9 %	Talousarvion toimintakulut toteutuivat 98,5 % ja toimintakate 87,9 %. Tulokertymissä kotouttamisen valtion takautuvia korvauksia vuodelta 2016. Toteutuman perusteella suunnitellut toiminnot kohdentuneet tavoitteiden mukaisesti.
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: talousarvion noudattaminen palvelujen oikea-aikaisuus ja oikea porrastus					

3.1.5.4 Arjen tuki

Toiminta-ajatus

Arjen tuen tehtävänä on tarjota asukkaille tarpeen mukaiset ja laadukkaat arjen toimintakykyä ylläpitävät yksilölliset palvelut, jotka tukevat asiakkaan itsenäistä selviytymistä omassa toimintaympäristössä.

Talousarvion toteutuminen

	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
3000340 Arjen tuki					
Toimintatuotot	6 195	6 147	6 007	-141	-2 %
Toimintakulut	-26 055	-25 882	-25 479	403	-2 %
Netto (toimintakate)	-19 860	-19 735	-19 472	263	-1 %

Arjen tuen vastuualueeseen kuuluvat vanhusten, vammaisten, mielen-terveyskuntoutujien ja päihdeasiakkaiden arjessa selviytymistä edistävät sosiaalipalvelut. Arjen tuen vastuualueen toiminnan kehittämistä ja yksilöllistä palvelumuotoilua on tavoitteellisesti jatkettu vuonna 2017.

Palvelurakenteen keventämistä on edelleen jatkettu ja ensisijaiset palvelut koko Arjen tuen alueella ovat olleet avoimuudessa. Ympäri vuorokautista hoitoa on purettu Tukipuun osalta ja lisäksi ostopalveluna hankittua ympärivuorokautista hoitoa on vähennetty. Vammaispalveluissa laitoshoidon on ostettu ainoastaan arviointijaksoille. Ennaltaehkäisevään toimintaan on kiinnitetty erityistä huomiota tehostamalla palvelutarpeen arviointimenetelmiä ja ottamalla käyttöön järjestelmällisesti kotikuntoutuksen arviointijakso. Lisäksi toimintaan on etsitty uusia toimintamuotoja ja samalla toimintaa on muokattu entistä asiakaslähtöisemmäksi ja kuntouttavammaksi.

Arjen tuen työntekijät ovat olleet mukana eri Keski-Suomen sote-alueen työryhmissä. Arjen tuki on ollut mukana koko vuoden I&O -kärkihankkeessa, Kukoistava kotihoito. Hankkeen tavoitteena on kehittää ikäihmisille sekä omais- ja perhehoitajille nykyistä yhdenvertaisemat, paremmin koordinoitut ja kustannusten kasvua hillitsevät palvelut. Hankkeen kehitystyö koskee erityisesti palveluohjausta, kuntoutusta sekä kotihoidon toimintaa.

Varahenkilöstöpankki on tarkasteluvuoden aikana asettunut osaksi toimivaa järjestelmää ja sitä on käytetty pääsääntöisesti lyhytaikaisten alle 13 pv poissaolojen paikkaamiseen. Vuoden 2017 aikana varahenkilöstöyksikkö on työskennellyt 20 toimipisteessä kattaen kotihoidon, palveluasumisen, laitoshoidon, lyhytaikaishoidon, seniorikeskuksen sekä mielen-terveys- ja päihdepalveluiden yksiköt. Varahenkilöstön käyttöä on kohdennettu vastaamaan entistä paremmin yksiköiden lyhytaikaisiin ja äkillisiin tarpeisiin. Erityisesti kotihoidon yksiköihin pe-

rehtyneiden työntekijöiden määrä on lisääntynyt. Varahenkilöstö toteutti vuoden 2017 aikana 3 400 varattua työvuoroa. Varauksista 56 prosenttia on ollut sairauslomien sijaisuuksia. Varaustarpeita on syntynyt lisäksi lyhyistä lomista ja koulutuksista sekä yksiköiden muista äkillisistä tai suunnitelluista tarpeista mm. toiminnan muutokset. Vuoden 2017 aikana varahenkilöstön käyttöaste on ollut 97,8 %.

Arjen tuen henkilöstömenojen toteumaprosentti oli 99,0 % ja henkilöstökulut alittuivat yhteensä noin 137 000 euroa. Kokonaisuutta tarkasteltaessa nettomäärärahat alittuivat noin 263 000 euroa. Merkittävimmät toimintakulujen ylitykset olivat mielenterveys- ja päihdepalveluiden ostoissa, joista ylitystä kertyi 187 000 euroa sekä vammaispalveluiden ostopalveluissa, joissa ylitystä kertyi yhteensä noin 460 000 euroa. Säästöä kertyi mm. vanhuspalveluiden asumispalveluiden osto- ja palvelusetelipalveluista sekä perhehoidosta yhteensä noin 410 000 euroa.

Palveluohjaus ja koordinointi

Arjen tuessa on käytössä ns. sisäinen tilaaja - tuottaja -malli ja uusille asiakkaille tehdään palvelutarpeen arviointi palveluohjaajien, kotiutushoitajan, sosiaalityöntekijän tai palveluvastaavien kautta. Ensisijaisesti kartoitetaan asiakkaan omat voimavarat ja verkostot sekä käytetään apuna kuntouttavan arviointijakson toimintamallia palvelutarvetta arvioitaessa. Asiakkaiden asiat on hoidettu pääasiassa lakisääteisten määräaikojen puitteissa.

Palvelutuotanto ja palveluyksiköt

Omana palvelutuotantona eri asiakasryhmille tuotettiin asumispalvelua, laitoshoidtoa, päivä- ja työtoimintoja sekä toimintakykyä ylläpitävää toimintaa ja erityyppisiä avohuollon palveluita kotona asumisen tukemiseksi. Yksiköiden toimintaa ohjaavana tekijänä on ollut toimintakykyä ylläpitävä, kuntouttava, asiakaslähtöinen ja mielekäästä elämää tukeva työote. Omahoitajuuden merkitys korostuu kaikissa yksiköissä. Lisäksi toiminnassa korostetaan asumisen kodinomaisuutta ja arjen toimintojen rakentumista osaksi asiakkaan arkea. Toimintamallin juurruttaminen sisältää asiakkaan omien voimavarojen hyödyntämisen, yksilöllisyyden huomioimisen, arjen kuntoutuksen ja merkityksellisen elämän elämisen kaikilla palvelualueilla. Hoitajavetoinen harrastetoimintojen ohjaus on otettu käyttöön lähes kaikissa yksiköissä ja osassa yksiköissä toimintaa järjestetään säännöllisesti viikko-ohjelmien mukaisesti. Kaikissa arjen tuen yksiköissä ja palveluohjauksessa on kehitetty rakenteellista kirjaamista ja koulutuksia kirjaamisesta on järjestetty koko henkilöstölle niiden jatkuessa vuodelle 2018.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon paikkoja on keväästä 2017 alkaen ollut tyhjillään lähes koko loppuvuoden. Laitoshoidon paikkoja on Hoivalassa, Muistolassa ja Tupasvillassa yhteensä 65 paikkaa. Laitospaikkojen kysyntä on aika ajoin ollut vähäistä ja kahta paikkaa on käytetty lyhytaikaishoidon paikkoina tukemaan kotona asuvia omaishoitajia.

Ei ympärivuorokautisia palveluasumisen paikkoja eri asiakasryhmille on ollut Ruskovillassa 14 ja Kotirannassa 21 (vammaiset, mielenterveyskuntoutujat, ikäihmiset). Ruskovillan toimintaa on loppuvuodesta 2017 lopetettu siten, että asiakkaita Ruskovillassa oli joulukuun loppussa kuusi. Tehostetun palveluasumisen paikkoja omissa yksiköissä oli 141 (Sumiaiskoti, Silkkivilla, Köminharju, Tukipuu, Kuhnamon palvelutalo). Tukipuun tehostetun palveluasumisen paikkojen vähentäminen on toteutunut suunnitelman mukaisesti siten, että vuoden 2017 aikana Tukipuun palvelutalosta muutettiin kuusi paikkaa kotihoidon palveluiden piiriin. Tukipuun palvelutalossa on nyt 21 tehostetun kotihoidon paikkaa ja suunnitelma on muuttaa toisen talon loput viisi paikkaa vuonna 2018 kotihoidon palveluilla toimiviksi paikoiksi.

Kehitysvammaisille tuotettiin asumispalveluita Kalevankodilla, jossa vuoden 2017 aikana oli palveluiden piirissä 11 asukasta, seitsemän pitkäaikaista asukasta, kolme tukiasunnoissa asuvaa asukasta sekä yksi henkilö lyhytaikaisella lomapaikalla Kalevankodissa. Omassa kodissa asuvia henkilöitä oli 15, jotka saivat asumiseensa tukea joko Kalevankodin henkilöstöltä tai kuntoutusohjaajilta. Muu vammaisten asumispalvelu tuotettiin ostopalveluna.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaille suunnattu Tukipilari on 12-tuntinen yksikkö, jossa on kahdeksan pitkäaikaista palveluasumisen paikkaa ja neljä lyhytaikaista palveluasumisen paikkaa. Toiminnan lähtökohtana on kuntoutumista tukeva toimintatapa. Tukipilarin toiminnassa on näkynyt lisääntynyt yhteistyö erikoissairaanhoidon ja Äänekosken mielenterveyspalveluiden kanssa, joka on lisännyt Tukipilarin käyttöä vaativissa kotiutustilanteissa ja -prosesseissa. Tukipilarin asiakaspaikoilla palvelua tarjottiin kaikkiaan 39 eri asiakkaalle. Tarkasteluvuotena asiakkaiden palvelutarve on ollut akuuttia ja käyttöaste on muuttunut kuukausittain. Päihdeasiakkaiden määrä on kasvanut ja asiakkaat ovat tarvinneet vahvaa tukea ja toiminnan ohjausta. Yökäyntejä yksikössä on toteutettu ostopalveluna ja yöpartion turvin.

Kuntoutusta tukevaa lyhytaikaista hoitoa järjestettiin Niittyvillassa ja Kuntolassa. Lyhytaikaisasiakkaiden koordinointi tapahtui kotiutustajajan kautta. Lyhytaikaista ja kuntouttavaa työtappaa on kehitetty ja jalautettu tarkasteluvuotena. Kuntoutus on arkikuntoutukseen painottuvaa, joka pitää sisällään lääkehoidon, ravitsemuksen, päivittäistoimin-

not, liikkumisen sekä yhteisöllistä toimintaa. Kuntoisuuden arvioinnissa on ollut käytössä sovittu mittaristo. Lyhytaikaishoidon yksiköissä kiinnitettiin erityistä huomiota sisäisten prosessien tehostamiseen sekä yhteistyön tiivistämiseen erityistyöntekijöiden ja palveluohjauksen kanssa. Osana lyhytaikaishoidon kotiutusprosessia erityistyöntekijät yksiköistä ovat jalkautuneet kotikäynneille asiakkaiden kotiin yhdessä asiakkaan kanssa. Tavoitteena on ollut turvallinen kotiutus tilanteissa, joissa asiakkaan kunto on heikentynyt merkittävästi ja palvelukokonaisuutta on tarkasteltu muuttuneeseen tilanteeseen. Yksiköiden kehittämisen kohteina olivat myös aktiivisuussuunnitelman käyttöönotto, tavoitteiden määrittäminen asiakaskeskeisesti sekä työtapojen ja käytäntöjen tehostaminen. Johtamisessa on otettu käyttöön LEAN-menetelmä. Veteraanikuntoutusta järjestettiin edelleen vuonna 2017 Kuntolassa.

Mielenterveysasiakkaiden tukiasumisen tiimissä työskenteli kolme hoitajaa ja kolme ohjaajaa. Tavoitteena on ollut lisätä kotiin vietäviä palveluja ja vähentää oman toiminnan avulla mielenterveysasiakkaiden tukiasumisen ostopalvelua, mahdollistaa raskaammista palveluista siirtymisen kotiin ja riittävän tuen saamista nopeasti muuttuvissa tilanteissa. Toiminnalla on ehkäisty myös sairaalaan joutumista. Toiminnassa on vakiintunut toimintamalli, jossa asiakasta tuetaan tarvittaessa ja suunnitelmallisesti myös viikonloppuisin ja arkipyhinä. Keskeisenä tavoitteena toiminnassa on ollut hoidon jatkuvuuden turvaaminen ja moniammatillinen yhteistyö. Tukiasumisen tiimissä asiakkaita on vuonna 2017 ollut yhteensä 128. Vuoden 2017 lopussa asiakasmäärä oli 92 asiakasta. Vastuuohjaajan ja -hoitajan rooli asiakkaan arjessa on ollut merkittävä.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaille järjestettiin päivä- ja työtoimintaa Dynamossa tarkasteluvuoden aikana 30 asiakkaalle, lisäksi on järjestetty toimintaa aktiivisesti myös Dynamon ulkopuolella. Tukipilarin, Dynamon, tukiasumisen tiimin ja kolmannen sektorin eri osapuolten kesken on kehitetty matalankynnyksen ryhmätoimintaa, jota on suunnattu eri taajamiin. Lisäksi yksiköissä toimii säännöllinen ryhmätoiminta.

Toimintakeskuksessa järjestettiin työ- ja päivätoimintaa tarkasteluvuoden aikana 52 asiakkaalle sosiaalihuoltolain sekä kehitysvammalain perusteella. Osa työtoiminnasta toteutettiin tuettuna avotyönä toimintakeskuksen ulkopuolella joko kaupungin omissa toimipisteissä tai yrityksissä. Kehitysvammaisten kuntoutusohjausta sai 108 asiakasta. Alkuvuodesta palkattiin uusi kuntoutusohjaaja itsenäistyvien nuorten tarpeisiin. Kuntoutusohjaus kattaa asiakkaiden yksilöllisiä tarpeita ja ohjaa asiakkaita mahdollisimman itsenäiseen elämään.

Ikäihmisille järjestettiin päivätoimintaa seniorikeskuksissa Suolahdessa 3 pv/viikossa ja Äänekoskella 5 pv/viikossa. Kävijämäärät kasvoivat kummassakin toimipisteessä vuoden aikana. Seniorikeskuksissa toimii omat säännölliset kuntosaliryhmät ja toiminnassa kiinnitettiin erityistä huomiota asiakkaiden osallistamiseen ja kokonaisvaltaisen toimintakyvyn tukemiseen. Toiminnan sisällössä huomioitiin ennaltaehkäisevän työn näkökulma. Seniorineuvolan matalan kynnyksen vastaanottoja järjestettiin kotihoidon sairaanhoitajien toimesta Suolahdessa, Konginkankaalla ja Sumiaisissa kerran viikossa. Ennaltaehkäisevään työhön palkattiin vuonna 2017 0,5 muistikoordinaattori, jonka työ painottuu muistisairaiden ja heidän läheistensä varhaiseen tukemiseen ja niille, jotka eivät ole säännöllisten palveluiden piirissä. Äänekoski osallistuu Kukoistava kotihoito -hankkeen kautta muistisairaiden kuntoutuspilottiin, jossa kehitetään mm. muistisairaiden kuntoutuspolkua.

Omaishoidon tuen piirissä olevia oli vuoden 2017 aikana 140 vanhusasiakasta ja alle 65-vuotiaita 63 asiakasta. Kaikille kriteerit täyttävälle yli 65-vuotiaille pystyttiin myöntämään omaishoidontuki. Omaishoidon tuki ja kotiin annettava tuki oli toimintavuoden aikana hallituksen kärkihankkeita ja vuonna 2017 myös Äänekoskella kiinnitettiin erityistä huomiota omaishoitajien jaksamiseen. Ikääntyneiden kotona hoidettavien omaisille tehtiin hyvinvointitarkastukset seniorineuvolassa ja toimintaa jatketaan seuraavina vuosina.

Kotikuntoutus

Kotikuntoutus toimii osana kotihoitoa ja työtä on kehitetty osana Kukoistava kotihoito -hanketta. Yhteistyötä palveluohjauksen, kotihoidon ja lyhytaikaisyksiköiden kanssa on tehty aktiivisesti ja prosesseja on kehitetty suunnitelmallisesti.

Ennaltaehkäisevää työtä tehtiin yhteistyössä terveystoimen ja kolmannen sektorin kanssa järjestämällä erilaisia tapahtumia ja osallistumalla muihin kaupungissa järjestettäviin tilaisuuksiin. Ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa työtä tuettiin koulutuksella, joka hankittiin JAMK:lta yhteisesti terveystoimen kanssa. Koulutuksen avulla syvennettiin asiakkaiden toimintakyvyn tukemista ja vahvistettiin yhteistyötä asiakkaiden siirtymistilanteissa ja palveluissa. Tavoitteena oli vahvistaa työntekijöiden ammatillista osaamista ja moniammatillista yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimen rajapinnoilla. Koulutus jatkuu kevään 2018 aikana.

Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestettiin 75-vuotiaille teemalliset syntymäpäiväjuhlat Äänekosken uudella lukiolla. Työllisyyspalveluiden kanssa järjestettiin puistojumpat Äänekoskella ja Suolahdessa kesäkuukausina.

Kotihoito

Kotihoidon (kotipalvelu + kotisairaanhoido) asiakkaana on vuoden 2017 aikana ollut yhteensä 563 asiakasta, joista kotisairaanhoidon asiakkaita 194. Kotihoidon erilaisia tukipalveluja on saanut 802 asiakasta. Tukipalveluiden käyttö on vuoden 2017 aikana lisääntynyt. Kotihoidon palveluita on tarjottu kaikille kriteerit täyttävälle arjen tuen asiakasryhmille.

Kotihoito on ollut tiiviisti mukana Kukoistava kotihoito -hankkeessa koko toimintavuoden. Hankkeeseen on osallistuttu kaikilta kotihoidon alueilta ja maakunnan yhtenäisiä toimintamalleja on kehitetty ja otettu käyttöön. Kukoistavan kotihoidon painopisteenä on kuntouttava ja asiakaslähtöinen toiminta, jossa taataan asiakkaalle mahdollisuus ympärivuorokautiseen kotihoidon palveluun. Palvelurakenteen keventämiseen on pyritty rakentamaan uudenlaisia toimintamalleja ja kotihoidossa otettu käyttöön kuntouttava arviointijakso uusille asiakkaille ja tehostettu kotikuntoutus niille, joiden toimintakyky on heikentynyt ja joilla on riski joutua raskaampiin palveluihin. Samalla on tarkasteltu palveluita paljon käyttävien asiakkaiden palveluohjausta ja lääkäriyhteistyötä. Lisäksi on kehitetty tarvepohjaista toimintamallia, jossa tavoitteena on ruuhkahuippujen purkaminen, palveluiden oikea-aikainen kohdentaminen ja välittömän työajan saaminen sovitulle tavoitetasolle. Vuoden 2018 aikana otetaan käyttöön liikkuva hoitaja -tiimi kotihoitoon. Samalla uudistetaan työnjakamista ja jaetaan esimiesvastuita toisella tavalla.

Yhteistyötä mielenterveys- ja päihdetiimin kanssa rakennettiin yhteisin palaveroin. Tukiasumisen tiimin työntekijät osallistuivat myös kotihoidon tiimien tiimipalaveriin. Yhteistyön tavoitteeksi asetettiin yhteinen näkemys ja avoin keskustelu. Lisäksi yhteistyötä ja yhteisiä tavoitteita rakennettiin Kuntolan kanssa yhteistyöpalaverissa.

Kukoistava kotihoito- hankkeesta on saatu koottua tietoa johtamisen tueksi mm. kotihoidon käyntimääristä, tehokkuudesta, työntekijöiden vaihtuvuudesta, sairauslomista. NurseBuddy on toiminut kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmänä. Ohjelma on mahdollistanut kotihoidon työajan seurannan ja raportoinnin. Hoitajien välittömän asiakastyön tavoitteeksi on asetettu 60 % kokonaistyöajasta ja sairaanhoitajien 40 % kokonaistyöajasta. Toiminnanohjausjärjestelmän optimaalinen käyttö vaatii jatkokehittämistä ja sitä jatketaan vuonna 2018.

Yöpartion toiminnalla on turvattu ympärivuorokautinen apu kotihoidossa koko Äänekosken alueella. Tämä on osaltaan mahdollistanut palvelurakenteen keventämisen arjen tuen palveluissa ja vaikutukset näkyvät taloudessa raskaampien palveluiden vähäisemmässä käytössä.

Lisäksi yöpartio on vastannut turvahälytyksiin koko kunnan alueella, sekä tarvittaessa käynyt yöaikaan auttamassa omissa yksiköissä. Yöpartio on tehnyt vuoden 2017 aikana yhteensä 8 176 käyntiä. Käyntimäärät ovat vaihdelleet 20 - 27 käyntiä/yövuoro.

Ostopalvelut

Kotihoidossa ostopalvelua käytettiin paikkaamaan sellaisia ajankoh-
tia, jolloin omat henkilöstöresurssit eivät riittäneet tuottamaan palve-
lua. Ostopalvelua on vähennetty vuoden 2017 aikana merkittävästi. Sitä
käytettiin pitkän matkan päässä keskustoista oleviin asiakaspaikkoi-
hin. Kotihoitoa on tarjottu myös palvelusetelillä. Palvelusetelin toimin-
taohjetta ja arvoa on tarkastettu keväällä 2017 siten, että palveluseteli-
kustannukset olisivat asiakkaalle kohtuullisemmat kuin aiemmin. Koti-
hoidon asiakkaista ostopalveluna tai palvelusetelin kautta palveluita
sai 10 asiakasta.

Ikäihmisten palveluasumisen ostot muutettiin alkuvuodesta 2017
palvelusetelillä hankittaviksi kotikuntamuuttajia lukuun ottamatta.
Asiakkaalle on myönnetty palveluseteli yksityisen asumispalvelun
hankkimiseksi Äänekoskella yhdeksälle asiakkaalle ja tarkasteluvuo-
den lopussa asiakkaita on ollut kuusi. Kotikuntamuuttajille Äänekoski
osti palvelua muista kunnista neljä paikkaa ja Äänekoskelle muutta-
neita toisen kunnan maksamia kotikuntamuuttajia oli tarkasteluvuo-
tena viisi.

Mielenterveys- ja päihdeasumispalvelua ostettiin vuoden aikana 44 eri
asiakkaalle ja vuoden lopussa asiakkaita oli 35. Ostopalvelujen sijaan
asiakkaita on tuettu omien avopalveluiden keinoin ja oman tukiasumi-
sen piirissä oli 141 asiakasta. Päihdeasiakkaiden kotihoidon tukea os-
tettiin 39 asiakkaalle.

Vammaisten asumispalvelua ostettiin vuoden aikana 59 asiakkaalle si-
sältäen kolmen kehitysvammaisen nuoren koulutuskokeilujaksot ja yh-
den kotikuntamuuttajan asumispalvelut. Hoitovuorokaudet (15 353
vrk) alittuivat ennakoituun nähden ja toteuma oli 2 191 vrk vähemmän
kuin vuonna 2016. Määrärahan ylitys johtui kahden asiakkaan osalta
kriisihoidon tarpeesta, joka korvasi kalliimman psykiatrisen laitoshoidon
sekä asiakkaiden toimintakyvyn muutoksista, jotka edellyttivät
ympäri vuorokautisen asumispalvelun järjestämistä perhehoidon ja
oman asumispalvelun sijaan.

Äänekoskelaisten kehitysvammaisten nuorten asumispalveluiden tar-
vetta kartoitettiin huhtikuussa 2017 päättyneessä TARVE -projektissa,
joka toteutettiin yhteistyössä ASPA-säätiön kanssa. TARVE -projektin
toimenpiteitä jatketaan vuoden 2018 aikana.

Kehitysvammaisten laitoshoidon käyttöä käytettiin vuoden aikana arviointijaksoihin sekä varhennetun esiopetuksen järjestämiseen liittyvänä palveluna. Lisäksi järjestettiin kuntouttavana kriisijaksona laitospalvelua pitkäaikaisten ja vaativien lääkitysmuutoksien toteuttamiseksi. Pitkäaikaista laitoshoidon ei kehitysvammalain perusteella ole järjestetty vuonna 2017 tavanomaiseen asumiseen. Laitoshoidon järjestettiin 350 vrk.

Vanhuspalveluissa perhehoidossa oli yksi pitkäaikaisasiakas ja lyhytaikaishoitoa käytti 13 asiakasta. Lyhytaikaishoitoa on käytetty omaishoidon lakisääteisten vapaiden toteuttamiseen. Ikäihmisten perhehoidon hoitopäiviä kertyi yhteensä 650 vuorokautta. Vammaispalvelun perhehoidossa oli 26 asiakasta ja 5 798 vuorokautta. Perhehoidon käyttöä lisättiin edelleen vuonna 2017 ja perhehoito oli ensisijainen asumispalvelu etenkin lapsille ja nuorille.

Kehitysvammaisten ostopalveluna järjestettävän työ- ja päivätoiminnan piirissä oli vuoden aikana 16 asiakasta ja muiden vammaisten työtoiminnan piirissä kolme asiakasta.

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun piirissä oli vuoden 2017 aikana 347 asiakasta. Sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua käytti vuoden aikana 24 asiakasta, jotka täyttivät vaaditut kriteerit. Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun käyttäjämäärässä on mukana valtiokonttorin korvaamien sotaveteraanien osuus. Vuoden lopussa vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalvelupäätöksiä oli yhteensä 315, joista inva-päätöksiä 98. Vaikeammin vammaisten inva-asiakkaiden osuus asiakkaissa sekä koulu- ja työmatkojen osuus kasvoi edelleen.

Kaikille avoin, kutsuohjattu senioriliikennetaksi on ensisijainen vaihtoehto myönnettäessä kuljetuspalveluita. Senioriliikenteen käyttöön pyrittiin ohjaamaan niitä ihmisiä, joilla on liikkumisessa vaikeuksia eikä muita kulkuyhteyksiä ole käytettävissä asiointiin.

Kotihoidon ateriapalveluiden piirissä oli vuoden aikana 279 asiakasta. Menukat -laite oli käytössä vuoden aikana 20 asiakkaalla. Kotihoidon ateriapalveluasiakkaiden määrä kokonaisuudessaan pysyi edellisen vuoden tasolla.

Turvapuhelimen tai muun turvalaitteen käyttäviä asiakkaita oli yhteensä 408. Turvalaitteiden käyttö lisääntyi merkittävästi vuoden 2017 aikana.

Henkilökohtaista apua järjestetään vaikeasti vammaisille asiakkaille, jotta he selviytyisivät arjessa henkilökohtaisissa päivittäisissä toimin-

noissa kotona ja kodin ulkopuolella. Ensisijaisesti lyhytaikaisiin ja vähäisten tuntien avuntarpeisiin vastattiin omalla avustajalla. Henkilökohtaista apua järjestettiin 42 asiakkaalle. Vammaispalvelulain mukaisia asunnonmuutostöitä sai 15 asiakasta, apuvälineitä ja laitteita 10 asiakasta sekä muita tukitoimia 19 asiakasta.

Tulostkortti

Vastuualue:

Arjen tuki

Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrä	91,0 %	91,0 %	91,2 %	Tukipuun muutos edennyt suunnitellusti, joka vaikuttanut siihen, että kotona asuvien määrä hiukan tavoiteltua korkeampi ja tehostetussa palveluasumisessa saat tulos tavoiteltua korkeampi. Asiakasraateja toteutettu 10, joista suurin osa oli liikuntaraateja. Palvelurakennetta kevennetty edelleen vähentämällä tehostetun palveluasumisen käyttöä ja vahvistamalla ennaltaehkäisevää ja kuntouttavaa toimintaa mm. fysioterapeuttin toimesta.
	Laitoshoidossa olevien yli 75-vuotiaiden määrä	2,57 %	2,50 %	2,45 %	
	Tehostetussa palveluasumisessa olevien yli 75-vuotiaiden määrä	6,27 %	6,5 %	5,98 %	
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Asiakastytytyväisyyskyselyn tulokset: keskiarvo kokonaisuudesta	4	3,9	4	
	Toteutuneet asiakasraadit, kpl	1	1	10	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Palvelujen oikea-aikainen ja tehokas kohdentaminen asiakasohjauksella, painopisteen siirtäminen kuntoutukseen, ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin sekä asiakkaan oma osallistaminen. Ennaltaehkäisevien palvelujen ja kotiin menevien palvelujen monimuotoisuus, laatu ja yksilöllisyys					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Suosittelun mukaiset henkilöstömitoitukset yksiköissä, mitoituskokonaisuus ympäri vuorokauden yksiköissä min. 0,5 tt/as.	0,40-0,65	0,42-0,65	0,44-0,68	Sairauspoissaoloja Arjen tuessa paljon, joka osaltaan varmasti vähentää työhyvinvointikyselyn kaikkia tuloksia ja vaikuttaa työyhteisön jaksamisen kokemukseen. Kotihoidon välittömän työajan kasvuun tehty loppuvuodesta 2017 suunnitelmaa ja tavoitteena on saada liikkuva hoitajatiimi käyttöön
	Työhyvinvointikysely, osaaminen ja työolot	3,5	3,7	3,7	maaliskuussa 2018, jolla voidaan suoraan vaikuttaa välittömän työajan kasvuun. Suunnitelmaa sairauspoissaolojen vähentämiseksi alettu tekemään yhteistyössä henkilöstöhallinnon ja työterveyshuollon kanssa. Toimenpiteitä jo sovitut, mutta toteutus lähtee toimimaan vasta v. 2018.
	Työhyvinvointikysely, työyhteisön toimivuus	3,8	3,8	3,8	
	Kotihoidossa asiakastyöaika % kokonaistyöajasta	40-60 %	60 %	28%/48%	
	Sairauspoissaolot / tt	18,7	16,8	25,4	
Toimiva johto ja esimiestyö	työhyvinvointikysely, johtaminen	3,2	3,4	3,5	Kotihoidon liikkuvan hoitajan toimintamalli käynnistyy v. 2018
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Yksiköissä tehty suunnitelma mitoitukseen pääsemiseksi, minimimitoitus tehostetussa palveluasumisessa 0,5, vaatii henkilöstölisäyksiä. Kotihoidossa otettu käyttöön mobiilijärjestelmä Nurse Buddy asiakastyöajan seurantaan ja sen avulla työajan kohdentaminen tasapuolisesti ja tavoitetasolle. Rekrytointiosaamisen vahvistaminen ja sijaisrekrytointin keskittäminen. Laaditaan Arjen tukeen perehdytysuunnitelmaa vuoden 2018 aikana, Mind map käyttöön osana perehdytystä. Yhteistyön tehostaminen työterveyshuollon kanssa ja varhaisen tuen toimintamallin tehokkaampi käyttö. Johtamisosaamisen vahvistaminen työnohjauksella ja yhteistyöllä henkilöstöhallinnon kanssa.					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Kotihoidon kattavuus yli 75-vuotiaiden osuudesta	19,8 %	12,3 %	15,3 %	Lakisääteisten määräaikaohjelmien osalta ylitystä on tullut lähinnä omaishoidon osalta. Varahenkilöstön käyttöä on tehostettu ja seuranta parannettu. Teknologiset ratkaisut lisääntyneet, mutta tietoisuutta mahdollisuuksista selkeästi heikommin pienillä alueilla (Sumiainen ja Konginkangas). Kuntouttavat jaksot lyhytaikaisyksiköissä toteutuneet suunnitelmallisemmin ja fysioterapeutin työaika kohdennettu toimintakyvyn arviointiin. Määräaikoja seurataan ja toimintatapoja on muutettu yhteydenoton sujuvoittamiseksi ja jotta pysytään lakisääteisissä määräajoissa.
	Kotikuntoutuksen ja toimintakyvyn arvioinnin asiakasmäärä	400	225	215	
	Lakisääteisten määräaikaohjelmien toteutuminen:	99,8 %	100,0 %	99,5 %	
	Varahenkilöstön käyttöaste %-osuus	92,0 %	92,5 %	97,8 %	
Uuden teknologian hyödyntäminen	Uusien teknologiaratkaisujen pilotointi ja kokeilu sekä käyttöönotto, laitteiden määrä	20	30	23	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Asiakas- ja palveluprosessikuvaukset laadittu ja käytössä osana IMS-järjestelmää, yhtenäinen palvelusuunnitelmaprosessi, kotihoidon mobiilijärjestelmä käytössä. Yhteistyötä kotihoidon, terveystoimen, sosiaalitoimen ja arjen tuen välillä syvennetään. Teknologiaa otetaan käyttöön kokeilujen jälkeen, jos niistä huomataan olevan apua.					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteutuminen % suunnitellusta talousarviosta	100,0 %	100 +-1 %	98,7 %	Päästy tavoiteltua pienempään toteutumaan. Palvelurakennetta on edelleen kevennetty niin vanhuspalveluissa kuin mielenterveyspalveluissa, joka näkyy taloudellisena vaikutuksena koko arjen tuen vastuualueella.
	Käyttöasteet ka:				
	- Laitoshoido	98,4 %	100,0 %	100,3 %	
	- Tehostettu palveluasuminen	97,2 %	98,0 %	97,0 %	
	- Tavallinen palveluasuminen	96,0 %	98,0 %	87,0 %	
	- Lyhytaikaishoito	99,9 %	100,0 %	97,7 %	
	Tukiasuminen suoriteprosentti	78,3 %	98,0 %	97,9 %	
	Seniorikeskus + päivätoiminta suoriteprosentti	100,0 %	98,0 %	100,0 %	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Ennaltaehkäisevän työn ja toimintakykyä lisäävän toiminnan ja työn lisääminen kaikilla osa-alueilla. Palvelurakenteen keventäminen, prosessien tehostaminen, talouden seuranta kuukausittain, talouskuri					

3.1.6 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Toiminta-ajatus

Kasvun ja oppimisen toimiala vastaa lasten ja perheiden palveluista, opetuspalveluista ja nuorisopalveluista.

Talousarvion toteutuminen

Kasvu ja oppiminen	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	1 904	1 795	1 992	197	11 %
Toimintakulut	-28 930	-28 130	-28 440	-310	1 %
Netto (toimintakate)	-27 025	-26 334	-26 448	-114	0 %

Valtuusto siirsi (13.11.2017) 0,2 milj. euron määrärahan lasten ja perheiden palveluiden vastuualueelta opetuspalveluiden vastuualueelle kattamaan aikuisten perusopetuksesta, ateriapalveluista ja hankkeiden omavastuu osuuksista syntyviä kustannuksia.

Muutettuun talousarvioon nähden lasten ja perheiden palvelut toteutuivat noin 0,1 milj. euroa ylijäämäisenä. Opetuspalveluiden muutettu talousarvio toteutui noin 0,27 milj. euroa alijäämäisenä ja nuorisopalveluiden talousarvio toteutui 0,045 milj. euroa ylijäämäisenä.

Kasvun ja oppimisen toimialan lopullinen talousarvio toteutui 0,1 milj. euroa alijäämäisenä. Toimialan tulot olivat 2,0 milj. euroa ja menot 28,4 milj. euroa. Toimintakatteeksi muodostui 26,4 milj. euroa. Edellisenä vuonna tulot olivat 1,9 milj. euroa ja menot 28,9 milj. euroa. Toimialan menojen kasvua on omalta osaltaan hillinnyt valtion kilpailukykysojituksen mukaiset toimet.

Sisäisen valvonnan selonteko

Esimiehet ovat seuranneet kustannuspaikkatason talouden toteutumisesta. Vastuualueiden esimiehet ovat laatineet vähintään kaksi selvitystä taloudesta lautakunnalle ja toimialajohtaja on raportoinut talouden toteutumisesta talousjohtajalle ja johtoryhmällä ohjeiden mukaisesti.

Toimialan esimiesten viranhaltijapäätökset tarkastetaan kuukausittain ja lautakunta puolestaan hyväksyy opetus- ja kasvatustoimintajohtajan päätökset.

Perusopetuksen laatuhanke päättyi keväällä 2013. Hankkeen avulla otimme käyttöön perusopetuksen laatujärjestelmän, jonka avulla kehitämme perusopetuksen laatua ja vaikuttavuutta. Lukuvuosien 2017–2018 aikana arvioimme fyysisiä oppimisympäristöjä ja oppimisympäristöjen turvallisuutta.

Vuoden 2014 syksyllä otettiin käyttöön riskien ja vaarojen kartoitus ja analysointi työväline sekä sisäisen valvonnan työväline. Arvioinnit toteutetaan vuosittain.

Oikeusasteissa ei ole kasvun ja oppimisen lautakunnan ja sen alaisten virkamiesten päätöksiä koskevia valituksia.

Tärkeimmät päätökset

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja käsiteltiin lautakunnassa 23.2. Samassa kokouksessa päätettiin myös koulujen tilavuokrista. Tilavuokria ei otettu esitetyssä laajuudessa käyttöön. Äänekoskelaisilta yhdistyksiltä poistettiin normaalivuorojen käyttömaksut kaikissa tilanteissa. Turnausten, otteluiden ja maksullisten tilaisuuksien maksut hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Kaupunginhallitukselle esitettiin liityttävän KL-kuntahankintojen yhteishankintasopimukseen oppikirjojen ja koulutarvikkeiden hankkimisessa.

Lautakunta hyväksyi esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 16.3.

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Koiviston koululle rakennetaan tilat esiopetuksen ja luokkien 1-6 oppilaille tarpeisiin.

Toukokuussa 2017 hyväksyttiin Äänekosken varhaiskasvatussuunnitelma, perusopetuksen 7-9 luokkien opetussuunnitelman paikalliset osiot ja vuosiluokan 7 arviointi. Samassa kokouksessa päätettiin myös aikuisten perusopetuksen järjestämisestä.

Koulunmäen yhtenäiskoulun hankesuunnitelmaa käsiteltiin kesäkuussa. Lautakunta piti esitettyä hankesuunnitelmaa liian suppeana ja esitti hallitukselle hankesuunnitelman palauttamista uudelleen valmisteluun.

Lautakunta antoi elokuussa puoltavan lausuntonsa Jyväskylän Kristillisen koulun järjestämislupahakemuksesta.

Vuoden viimeisessä kokouksessa lautakunta hyväksyi Konginkankaan päiväkodin tiloja koskevan toimintasuunnitelman. Konginkankaalle hankitaan syksyksi 2018 väliaikaiset toimitilat ja vanhan rakennuksen käytöstä luovutaan.

3.1.6.1 Lasten ja perheiden palvelut

Toiminta-ajatus

Lasten, nuorten ja heidän perheidensä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta ja neuvolatoimintaa sekä koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa.

Lasten ja perheiden palvelualueelle sijoittuvat varhaiskasvatus ja esiopetus, neuvola- ja terapiapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, perheneuvola sekä lapsiperheiden kotipalvelu.

Painopisteenä perustehtävän toteuttamisessa on ennalta ehkäisevä toiminta, varhainen tuki ja kuntoutus moniammatillista asiantuntijuutta hyödyntäen.

Talousarvion toteutuminen

	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
3000410 Lasten ja perheiden palvelut					
Toimintatuotot	1 250	1 310	1 200	-109	-8 %
Toimintakulut	-10 239	-10 283	-10 064	220	-2 %
Netto (toimintakate)	-8 988	-8 974	-8 863	110	-1 %

Bruttomenot alittuivat noin 220 000 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna ja toimintatuottoja saatiin 109 000 euroa vähemmän kuin talousarviossa oli arvioitu. Hoitopäivämaksuja saatiin noin 951 000 euroa ja vuonna 2017 hoitomaksuja kertyi 67 500 euroa vähemmän verrattuna edelliseen vuoteen. Avustuksia kotitalouksille (lasten kotihoiton tuki ja yksityisen hoidon tuki) maksettiin 963 000 euroa ja edellisenä vuonna 1 099 000 euroa. Muutetussa talousarviossa avustuksiin oli budjetoitu 1 165 000 euroa.

Lasten ja perheiden palveluissa henkilöstömenot vähenivät 173 000 euroa verrattuna edelliseen vuoteen ja toteutumaprosentti oli 97,7 %. Palveluiden ostoihin käytettiin 106 000 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna ja käyttöaste 112,1 %.

Varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetus

Kerhotoimintaa järjestettiin HäränvIRRantie 8 tiloissa sijaitsevilla kerhotiloissa viitenä päivänä viikossa noin 25 – 30 lapselle lastentarhanopettajan ja päivähoitajan voimin. Vuoden 2017 syyskuussa käynnistettiin avoin päiväkotitoiminta sekä Äänekoskella että Suolahdessa perhekeskustoiminnan laajentumisen myötä. Suolahdessa yhteistyötä seurakunnan kanssa jatkettiin yhteisvoimin perhekeskustoiminnan kanssa.

Alkulan päiväkodissa oli 54 hoitopaikkaa. Päiväkodin läheisyyteen Poke on rakentanut kodan, varaston ja eko-wc:n. Näissä tiloissa järjestettiin keväällä 2017 toimintaa esikoululaisille ja viisivuotiaille. Elokuussa 2017 aloitti esiopetuksen metsäryhmä, joka viettää päivittäin metsässä noin neljä tuntia.

Katvelan ja Kellosepän päiväkodit toimivat yhtenä kokonaisuutena ja niissä toimii yhteensä kahdeksan lapsiryhmää. Kellosepän päiväkodissa hoidetaan arkisin pidennetyn hoidon tarfitsijat 5.30 - 22.30. Suolahden yhtenäiskoulun remonttiin esitettiin esiopetusryhmälle tiloja, jotta päiväkodissa vapautuisi tiloja varhaiskasvatusta tarvitseville alle kouluikäisille lapsille.

Mikonpuiston päiväkodissa oli kaikkiaan 118 hoitopaikkaa, joista vuorohoitopaikkoja on 46. Lisäksi yksi ryhmä on ollut avoinna maanantaista perjantaihin klo 5.30 – 18.00. Koko kunnan lasten yö- ja viikonloppuhoito tapahtui Mikonpuiston päiväkodissa.

Konginkankaan ja Tiitelän päiväkodeissa lapsimäärä vaihteli. Päiväkodeissa hoidettiin myös 1-3 -vuotiaita lapsia, mikä huomioitiin henkilöstöjärjestelyissä.

Äänekosken taajaman esiopetus keskitettiin Tekelle elokuussa 2017. Näissä väliaikaisissa tiloissa toimii seitsemän esiopetusryhmää. Viidessä ryhmässä on myös varhaiskasvatusta tarvitsevia lapsia. Toimintavuoden aikana Koulumäen yhteiskoulun uudisrakennuksen suunnittelu eteni, ja uudisrakennukseen on tulossa Teken tiloja korvaavat tilat sekä toimitilat myös perhekeskustoiminnalle.

Piilolan päiväkodissa oli 42 hoitopaikkaa. Piilolan päiväkodin remonttia jatkettiin vuonna 2017 ja pihasuunnitelmia tehtiin yhteistyössä teknisen toimen kanssa. Karhunlähteen päiväkodissa on 87 hoitopaikkaa.

Päiväkodeissa oli vuoden 2017 lopussa 600 lasta ja hoitopäiviä kertyi yhteensä 93 511.

Tilanne viiden viimeisimmän vuoden osalta on alla olevassa taulukossa:

vuosi	lapsia	kokopäivähoitopäiviä	osapäivähoitopäiviä
2013	567	79 754	12 621
2014	601	75 426	14 147
2015	595	72 853	16 820
2016	630	75 551	16 247
2017	600	81 924	11 587

Perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäivähoidossa oli vuoden 2017 lopussa 66 lasta ja hoitopäiviä kertyi vuoden aikana yhteensä 11 348 (66 lasta ja 12 297 hoitopäivää v. 2016).

Lisäksi yksityisestä päiväkotiki Kädenjäljestä sai hoitopaikan 50 lasta ja hoitopäiviä 6 886 (43 lasta ja 6 547 hoitopäivää v. 2016). Muissa yksityisissä päiväkodeissa oli kaksi lasta ja hoitopäiviä 215.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Lapsiperheiden kotipalvelu on perheiden kotona tapahtuvaa tukea ja apua. Vuonna 2017 palvelun piirissä oli 40 eri perhettä ja kotikäyntejä oli yhteensä 713. Kotikäyntien määrä nousi määräraikaisen kolmannen kodinhoitajan myötä. Tarjonta lisäsi kysyntää.

Perheneuvola

Perheneuvola on toiminut Äänekosken kaupungin lasten ja perheiden palveluiden yhtenä tulosalueena, joka myy kasvatus- ja perheneuvolapalveluita myös Konnevedelle. Työvoimana on kaksi psykologia, sosiaaliryöntekijä ja osa-aikainen toimistosiihteri.

Neuvola- ja terapiapalvelut toteutettiin talousarvion määrittämissä puitteissa.

Neuvola- ja terapiapalvelut käsittää perhesuunnittelu-, äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä lasten puhe- ja toimintaterapian.

Perhekeskustoiminta (toiminta ei sisälly perhepalveluiden budjettiin)

Vuosi 2017 oli Äänekoskella perhekeskustoiminnan suunnittelun, koikeilemisen, toteuttamisen ja kehittämisen aikaa.

Ensimmäisenä vuonna keskityttiin määrittelemään perhekeskusverkosto, sen tekemä yhteistyö sekä Äänekosken kaupungin keskeisimmät tavoitteet perhekeskustoiminnan osalta. Keväällä 2017 tehtiin taustatöitä toiminnan käynnistämiseksi, ja syksyllä perhekeskus toimi jo täydellä viikkokalenterilla.

Äänekosken perhekeskustoiminta vakiintui malliin, jossa monipuolinen avoin toiminta muodostaa toiminnan perustan. Suunnittelun tavoitteena oli, että ennaltaehkäisevä, kaikille avoin ja maksuton kohtaamispaikka tarjoaa mahdollisuuden tuoda ammatillisen verkoston erityis- ja erikoisosaamista perheiden luokse tarpeen mukaan. Avoimia kohtaamispaikkoja avattiin perheille eri puolilla kaupunkia erilaisen yhteistyön turvin (avoin päiväkotiki Äänekoski, avoin päiväkotiki Suolahti,

vauvakahvila Toukkatupa, pihaleikkitoiminta, kirjaston Olkkari). Avoin toiminnan yhteydessä mm. neuvoloiden terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen ja erityislastentarhanopettajien, sosiaalityön ja perheyön asiantuntemusta voitiin kevyessä muodossa tarjota perheille. Syksyllä 2017 em. avointen kohtaamispaikkojen kautta toiminnassa oli mukana 73 eri perhettä.

Tämän lisäksi perhekeskustoiminta tarjosi Äänekoskella ryhmätoimintaa, isätoimintaa, tapahtumia ja erilaisia kuntalaisille ja verkostolle suunnattuja info-, keskustelu- ja koulutustilaisuuksia. Keväällä 2017 ryhmätoimintaa tarjottiin yksin arkea pyörittäville äideille sekä työelämän ulkopuolella oleville vanhemmille (Voima-ryhmä ja Suunta-ryhmä, yhteensä 10 perhettä). Syksyllä 2017 ryhmätarjonnasta toteutui yksi, murrosikäisten nuorten vanhemmille suunnattu Virtaa vanhemmuuteen -ryhmä (viisi perhettä). Kaikille avoin isätoiminta (neljä kertaa) tavoitti arviolta noin 30 isää lapsineen. Ryhmätoiminnan kehittäminen nousi yhdeksi tärkeäksi kehittämiskohteeksi.

Perhekeskus pyrki ensimmäisenä toimintavuonnaan luomaan hyviä verkostosuhteita ja kumppanuuksia. Osana tätä järjestettiin kolmannen sektorin toimijoille Lapsiperheiden palvelut -info- ja keskustelutilaisuus sekä Äänekosken kaupungin kesätoiminta 2018 -tilaisuus. Näiden tilaisuuksien tavoitteena oli paitsi tehdä enemmän yhdessä yli organisaatio- ja sektorirajojen ja karsia toimintojen päällekkäisyyksiä myös tiedottaa ja yhtenäistää toimintakäytänteitä lasten, perheiden ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Yhteistyöverkoston malli pyritään vakiinnuttamaan.

Perhekeskus oli mukana maakunnallisessa lasten ja perheiden palveluiden kehittämistyössä KSLAPE -hankkeen ja Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilaisuuksissa/työryhmissä. Tämän siivittämänä Äänekoskella aloitettiin kehittämistyö mm. lasten ja nuorten mielenterveystyön palvelukokonaisuuksien osalta. Tärkeä osa kehittämistyötä oli perhekeskuksen ja sote-palveluiden integraation edistäminen ja sujuvoittaminen. Vuonna 2017 Äänekoskella Lapset puheeksi -menetelmä saatiin osalle verkoston työntekijöistä, sen laajentaminen edelleen on tavoitteena. Avointen kohtaamispaikkojen kasvun ja oppimisen tuki, sen porastuksiin ja toimintamalleihin liittyvä kehittämistyö aloitettiin myös.

Äänekoskella keskityttiin myös viestinnän ja tiedottamisen toimenpiteisiin. Perhekeskus sai uuden logon ja visuaalisen ilmeen, ja kuntalais-tiedottamista parannettiin. Keskeisenä tuotteena oli eri toimijoiden palveluita yhteen kokoava Äänekosken perhekeskustoiminnan tiedote, joka ilmestyi ensimmäisen kerran syksyllä 2017. Lisäksi viestintäkanaviksi avattiin sosiaalisen median palveluista Facebook ja Twitter,

näistä ensimmäinen asiakasviestinnän ja jälkimmäinen laajemman yhteiskunnallisen viestinnän kanaviksi. Perhekeskuksen omien nettisivujen suunnittelu aloitettiin, sivut valmistunevat alkuvuodesta 2018.

Tulokortti

Vastuualue:	Lasten ja perheiden palvelut				
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Toimialojen asiakastytyväisyyskysely				
	Palvelujen riittävyys ja saatavuus	4,5	4,5	4,6	
	Huoltajien ja henkilökunnan välinen yhteistyö	4,4	4,5	4,5	
	Turvallisuus	4,4	4,4	4,4	
	Vaikutusmahdollisuus ja osallisuus	4	4,1	4,1	
	Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen	4,4	4,4	4,5	
	Oikea-aikainen ja riittävä tuki (kysely asiakkaat ja henkilöstö)		4,3	4,4	
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Kuntalaisten vaikuttamistilaisuudet				
	Perhepalveluiden asiakasraati	0 (kokoonntumiskertoja vuodessa)	2	1	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
<ul style="list-style-type: none"> • Palveluiden oikea-aikainen ja tehokas kohdentaminen. • Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. • Monialaisen työtavan vahvistaminen • Teknologian entistä laajempi hyödyntäminen. • Lapsi- ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen. • Osallisuuden lisääminen • Uuden opetus suunnitelman mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen • Perhepalveluiden asiakasraatin perustaminen ja toiminnan tavoitteiden määrittäminen 					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen	76 %	76 %	78 %	
	Henkilöstökysely:				
	* osaaminen ja työolot	4,1	4,1	4,2	
	* työyhteisön toimivuus	4,2	4,2	4,3	
	* omat voimavarat	4,2	4,2	4,2	
	Sairauspoissaolot (pv/tt/v)	13	13	13,9	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Henkilöstöresurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne) Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutussuunnitelmien toteutuminen Työyhteisötaitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö Palkitsemisen kehittäminen Työyksikkö kohtaisten tavoitteiden asettaminen.					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstökysely: Johtamisosio	4,1	4,0	4,1	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Suunnitelmallinen esimieskoulutus Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi Ajantasaiset työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta) Johtamista arvostavan ilmapiirin rakentaminen.					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessit				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessien toimivuus	4,1	4,0	4,1	
	Määritellyt prosessit kuvattu IMS (%)				
	- Ydin- ja avainprosessit	0 %	80 %	80 %	
	- Toimialakohtaiset aliprosessit	0 %	60 %	70 %	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
- toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi - parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto - vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Uuden teknologian hyödyntäminen	Henkilöstökysely (tyytyväisyys)				
	- raportointijärjestelmät	4,1	4,1	4,1	
	- tietojärjestelmät ja ohjelmistot	4,0	4,0	3,9	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
- sähköisen asiointialustan rakentaminen - uusien tietojärjestelmien hankkiminen (asianhallinta, ERP) - sähköisten palveluiden lisääminen - osaamistason lisääminen					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	• Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	+24 t€ (Vuoden 2016 tilinpäätös)	Toteuma +/- 26 t€	Toteuma + 310 t€	Muutettuun talousarvioon verrattuna + 110t€
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
<ul style="list-style-type: none"> • Talouskurin noudattaminen • Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen • Prosessien tehostaminen 					

3.1.6.2 Opetuspalvelut

Toiminta-ajatus

Opetuspalvelun perustehtävä on tuottaa laadukasta opetussuunnitelmien mukaista yleissivistävää perusopetusta ja lukiokoulutusta, sekä tarjota tasokasta aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Talousarvion toteutuminen

3000420 Opetuspalvelut	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	543	362	571	209
Toimintakulut	-18 150	-17 324	-17 802	-478	3 %
Netto (toimintakate)	-17 607	-16 962	-17 231	-269	2 %

Opetuspalvelujen tulot olivat 0,6 milj. euroa ja menot 17,8 milj. euroa. Nettomenot ylittivät muutetun talousarvion 0,3 milj. eurolla. Edellisen vuoden tulot olivat 0,5 milj. euroa ja menot 18,1 milj. euroa.

Opetuspalveluiden henkilöstökulut ylittyivät noin 0,2 milj. euroa. Useat valtion rahoittamat hankkeet päättyivät vuonna 2017, josta johtuu, että niiden omavastuuosuudet sijoittuvat samalle vuodelle. Omavastuuosuuksia oli noin 0,1 milj. euroa. Sairaslomien sijaisuudet ylittivät talousarvion noin 0,05 milj. eurolla ja vastaavasti sairausvakuutustulot oli arvioitu noin 0,05 milj. euroa liian suuriksi. Lukioresurssin ja opinto-ohjauksen lisääntyneet kustannukset ylittivät talousarvion noin 0,01 milj. eurolla.

Peruskouluja on yhteensä kahdeksan, joista alakouluja on kuusi. Yläkouluja ja yhtenäiskouluja on molempia yksi.

Koulujen oppilasmäärät vaihtelivat Koiviston koulun 53 oppilaasta Koulunmäen yhtenäiskoulun 1 009 oppilaaseen. Keväällä 2017 kouluissa oli 2 047 oppilasta (alakoulu 1 345, yläkoulu 702) ja syksyllä oli 2 036 oppilasta (alakoulu 1 372, yläkoulu 664).

Syksyn 2017 tilastopäivänä erityisen tuen oppilaita oli 82 (4,0 %). Edellisenä vuonna erityisen tuen oppilaita oli 68. Pidennetyn opetusvelvollisuuden oppilaita oli yhteensä 33, heistä vaikeasti kehitysvammaisia oppilaita oli seitsemän.

Opetuspalvelut on hyödyntänyt opetus- ja kulttuuriministeriön ja opetushallituksen myöntämiä Perusopetus paremmaksi -hankerahoituksia. Kerhotoiminta -hankkeen rahoitusta käytettiin 24 000 euroa. Summalla tuotettiin kerhoja 330 oppilaalle kahdeksassa koulussa. Opettajien digitaitojen kehittämiseen tarkoitettua rahoitusta (Digitutorhanke) käytettiin 20 000 euroa. Erityisopetuksen kehittämiseen tarkoitettua hankerahoitusta käytettiin 27 000 euroa. Hankkeella tuotettiin

koulutusta erityisopettaja-koulunkäynninohjaaja työpareille. Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen -hankkeiden rahoitusta käytettiin 168 000 euroa. Hankkeen avulla palkattiin koulunkäynnin ohjaajia ja samanaikaisopettajien Koulunmäen yhtenäiskoululle, Asemakadun koululle, Telakkakadun koululle, Konginkankaan koululle ja Hietaman koululle.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutettiin Koulunmäen yhtenäiskoululla sekä Konginkankaan, Honkolan, Koiviston, Asemakadun ja Sumiaisten kouluilla yhteensä 59 lapselle. Ostopalveluna Koskelan Setlementiltä toteutettiin toimintaa 92 lapselle. Kaikkiaan toimintaan osallistui 84 ensimmäisen vuosiluokan, 55 toisen vuosiluokan oppilasta sekä 12 vuosiluokkien 3-9 erityisen tuen oppilasta. Ohjaustunteja tuotettiin 11 171 (11 057) kappaletta (suluissa edellinen vuosi).

Lukuvuonna 2016 – 2017 opiskelijoita oli 341 ja lukuvuonna 2017 – 2018 328.

Lukio

Lukio siirtyi lukukauden 2017 – 2018 alussa uusiin tiloihin Kuhnamon-tielle. Uudet tilat on mitoitettu 350 opiskelijalle.

Vuoden 2017 lukiokoulutuksen valtionosuuden yksikköhinta oli Äänekoskella 5 620,40 euroa. Nettomenot ilman poistoja ja vyörytyksiä olivat 1 703 800 euroa. Opiskelijakohtaiset menot ovat noin 5 043 euroa.

Vuoden 2017 keväällä ylioppilaita kirjoitti yhteensä 84, joista kaksois-tutkinnon suorittaneita oli kaksi. Syksyllä 2017 ylioppilaaksi kirjoitti kahdeksan abiturienttia.

Tulokortti

Vastuualue: Opetuspalvelut

Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Toimialojen asiakastyytyväisyyskysely - Palvelujen riittävyys - Huoltajien ja henkilökunnan välinen yhteistyö - Turvallisuus - Vaikuttamismahdollisuus ja osallisuus - Lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen Oikea-aikainen ja riittävä tuki (kysely asiakkaat ja henkilöstö)	3,7 4,1 3,4 3,4 3,8 3,8	3,7 4,1 3,4 3,4 3,8 3,8	3,8 4,2 3,8 3,5 3,9 3,9	
Kuntalaisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksien vahvistaminen	Asiakasraadin kokoontuminen vuodessa	0	2	1	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Palveluiden oikea-aikainen ja tehokas kohdentaminen. • Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin ja varhaisen tuen palveluihin. • Monialaisen työtavan vahvistaminen • Teknologian entistä laajempi hyödyntäminen. • Lapsi- ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen. • Osallisuuden lisääminen • Uuden opetus suunnitelman mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen • Asiakasraadin perustaminen					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen Henkilöstökysely * osaaminen ja työolot * työyhteisön toimivuus * omat voimavarat Sairauspoissaolot (pv/ty/v)	76 % 3,8 4,0 4,0 13,0	76 % 3,8 3,9 4,0 13,0	78 % 3,7 3,9 3,9 12,0	sis. nuorisopalvelut
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstökysely Johtamisosio	3,7	3,7	3,7	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Henkilöstöresurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne) Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutus suunnitelmien toteutuminen Työyhteisö taitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö Palkitseminen kehittäminen Työyksikkö kohtaisten tavoitteiden asettaminen. Suunnitelmallinen esimieskoulutus Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi Ajantasaista työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta) Johtamista arvostavan ilmapiirin rakentaminen.					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessien toimivuus Määritellyt prosessit kuvattu IMS (%) - Ydin- ja avainprosessit - Toimialakohtaiset aliprosessit	3,8 0 % 0 %	3,7 100 % 40 %	3,7 100 % 60 %	
Uuden teknologian hyödyntäminen	Henkilöstökysely (tyytyväisyys): - raportointijärjestelmät - tietojärjestelmät ja ohjelmistot	3,9 3,6	3,9 3,6	3,9 3,5	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: - toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi - parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto - vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut - sähköisen asiointialustan rakentaminen - uusien tietojärjestelmien hankkiminen (asianhallinta, ERP) - sähköisten palveluiden lisääminen - osaamistason lisääminen					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	• Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	+271t€ (Vuoden 2016 tilinpäätös)	Toteuma +/- 49 t€	Toteutuma - 469 t€	Muutettuun talousarvioon verrattuna - 269 t€ (sairauspoissaolot, aikuisten perusopetus, kuljetuspalvelut, hankkeiden omavastuut)
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: • Talouskurin noudattaminen • Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen • Prosessien tehostaminen					

3.1.6.3 Nuorisopalvelut

Toiminta-ajatus

Nuorisotyön toimintamuotoja ovat avoin tilatyö, erityisnuorisotyö, osallisuustyö, kansainvälisyystyö, erilaiset leirit ja tapahtumat sekä koulujen kanssa tehtävä yhteistyö.

Talousarvion toteutuminen

3000430 Nuorisopalvelut	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	111	124	220	97
Toimintakulut	-541	-522	-574	-52	10 %
Netto (toimintakate)	-430	-399	-354	45	-11 %

Nuorisopalveluissa työskenteli vuoden 2017 aikana 10 henkilöä, joista neljä oli vakituista, kaksi sijaista ja neljä projektityöntekijää (Etsivä nuorisotyö -hanke).

Nuorisopalveluiden tulot olivat 220 000 euroa ja menot 574 000 euroa. Nettomenot olivat 354 000 euroa. Talousarvio alittui 45 000 euroa.

Nuorisopalveluiden vuoden 2017 toimintaan heijastui Suomen muuttunut tilanne ja nuorisotyön kriisitoiminta. Monikulttuurisen ja kriisityön työn lisääntyessä jouduttiin nuorisotoiminnoissa lisäämään henkilöstön määrää. Henkilöstömäärän lisäystä ei ollut budjetoitu vuodelle 2017, joten henkilöstökulut ylittyivät.

Nuorisotiloja ovat nuorisokeskus Spotti, Suolahden nuorisotilat, Konginkankaan nuorisotalo Vapari ja Sumiaisten nuorisotila. Nuorisotiloilla käyntikerrat olivat vuonna 2017 yhteensä 13 317 henkilöä.

Kangaslammen leirikeskuksen varauksista vastaa nuorisopalvelut. Kangaslampi kuuluu teknisen toimen alaisuuteen talousarviossa.

Tilojen aukiolo-päivät	Kävijät 2017	7-12-vuotiaat	13-18-vuotiaat	19-29 -vuotiaat	enemmän kuin 5 x käynneet	
401	13 317	10 %	88 %	42 %	7-12 vuotiaat	13-18-vuotiaat
					41 %	59 %

Bänditilat	Ryhmät	Tapahtumat/retket	Koulutoiminta	Kansainvälinen toiminta
1 920 kävijää	391 hlö	445 hlö	1 180 hlö	413 hlö
Lasten liikennepuisto	6-Klupi	Liikuntakerhot	Leirit	Kangaslammen käyttö
4 300 kävijää	877 hlö	73 hlö	30 hlö	110 vrk

Etsivän työn tilastot 2017:

	Ikä		Suomenkielisiä
Miehet	15–22 -vuotiaat	113	
Naiset	15–22 -vuotiaat	75	
Yhteensä		188	181

Tulokortti

Vastuualue:	Nuorisopalvelut				
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
	Asiakastytyytyväisyyskysely				
	* Tyytyväisyys palveluun	4,3	4,3	4,4	
	* Tyytyväisyys henkilöstön toimintaan	4,3	4,3	4,4	
	* Tyytyväisyys tiloihin	4,3	4,3	4,4	
	* Tyytyväisyys tilojen sijaintiin	4,3	4,3	4,3	
	* Tyytyväisyys tilojen aukioloaikoihin	4,1	4,1	4,2	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehitys- ja osaamiskeskustelujen toteutuminen	76 %	76 %	80 %	
	Henkilöstökysely:				
	* osaaminen ja työolot	4,1	4,2	3,9	
	* työyhteisön toimivuus	4,1	4,0	3,9	
	* omat voimavarat	4,5	4,1	3,9	
	Sairauspoissaolot (pv/tt/v)	13	13	-	sairauspoissaolot on yhdistetty opetuspalveluihin
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Henkilöstöresurssien käytön optimointi (henkilöstösuunnittelu, henkilöstön kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimusten ajantasaisuus jne)					
Osaamiskartoituksiin pohjautuvien koulutussuunnitelmien toteutuminen					
Työyhteisötaitojen ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen ja osallistavien menetelmien käyttö					
Palkitsemissen kehittäminen					
Työyksikkö kohtaisten tavoitteiden asettaminen.					
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Toimiva johto ja esimiestyö	Henkilöstökysely: Johtamisosio	3,7	4,0	3,4	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Suunnitelmallinen esimieskoulutus					
Valmentavan esimiestyön menetelmien systemaattinen käyttö					
Strategisen henkilöstötiedon tuottaminen johtamisen tueksi					
Ajantasaiset työyhteisön kehittämistoimenpiteet (henkilöstökyselyn pohjalta)					
Johtamista arvostavan ilmapiirin rakentaminen.					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien sujuvuus	Työhyvinvointikysely: prosessien sujuvuus	4,3	4,1	3,9	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
- toimintojen osittainen keskittäminen ja prosessien standardointi					
- parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto					
- vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut					
- sähköisen asiointialustan rakentaminen					
- uusien tietojärjestelmien hankkiminen (asianahallinta, ERP)					
- sähköisten palveluiden lisääminen					
- osaamistason lisääminen					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	• Talousarvion toteuma (1.000 €) verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	-25 t€ (Vuoden 2016 tilinpäätös)	Toteuma +/- 1,2 t€	Toteutuma +45 t€	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
• Talouskurin noudattaminen					
• Talouden vakauttamisen toimenpideohjelman noudattaminen					
• Prosessien tehostaminen					

3.1.7 Tekninen lautakunta

Toiminta-ajatus

Tekninen lautakunta vastaa tilaajana toimitilojen suunnitteluttamisesta, rakennuttamisesta ja huolehtii rakennuttajavalvonnasta sekä isännöitsijävelvoitteista ja omaisuuden arvon säilymisestä. Toimiala rakentaa tai rakennuttaa sekä hallitsee kunnan omassa käytössä olevia toimitiloja ja tilaajana vastaa niiden ylläpidosta ja hoidosta.

Lautakunta vastaa katujen, puistojen, satamien ja yleisten alueiden suunnittelusta, rakennuttamisesta sekä kunnossapidosta

Lautakunta toimii kunnan jätehuoltoviranomaisena (30.6.2017 asti) ja valmistelee vesihuollon yleistä kehittämistä ja toiminta-aluepäätöksiä koskevat asiat.

Lautakunta vastaa kunnalle lainsäädännössä osoitetuista asuntotoimeista, yksityisteistä, tie- ja vesiliikennettä ja romuajoneuvoja koskevista tehtävistä.

Lautakunta vastaa kaupungin eri toimialojen kuljetuspalvelujen sekä kunnan sisäisen joukkoliikenteen suunnittelusta ja järjestämisestä sekä liikennejärjestelmätyöstä.

Talousarvion toteutuminen

Tekninen lautakunta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	2 553	2 376	2 650	274	12 %
Toimintakulut	-12 359	-12 630	-14 024	-1 394	11 %
Netto (toimintakate)	-9 806	-10 255	-11 374	-1 120	11 %

3.1.7.1 Tilaaja

Talousarvion toteutuminen

3000710 Tilaaja	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	2 553	2 376	2 650	274	12 %
Toimintakulut	-12 359	-12 630	-14 024	-1 394	11 %
Netto (toimintakate)	-9 806	-10 255	-11 374	-1 120	11 %

Kouluverkon uudistumisen myötä vuonna 2017 valmistui Äänekosken lukio. Hankkeelle varattiin taloudellisia resursseja yhteensä 11 550 000 euroa sekä ensikertaiseen kalustamiseen 660 000 euroa, eli siis yhteensä 12 210 000 euroa. Hanke toteutettiin jaettuna urakkana. Sivuurakat, joita olivat rakennusautomaatiourakka, putkiurakka, ilman-

vaihtourakka, sekä sähköurakka, alistettiin pääurakkaan alistamissopimuksella. Tilaaja teki kohteessa myös omia hankintoja, joita olivat mm. irtokaluste- ja irtovarustehankinnat. Lisäksi tilaaja suoritti erillisurakoina keittiölaiteurakan ja lukitusurakan. Kohde valmistui aikataulussa ja kustannustavoitteen mukaisesti.

Äänekosken kaupunginvaltuusto on päättänyt toteuttaa yhtenäiskoulut Suolahteen ja Äänekoskelle. Suolahden yhtenäiskoulun rakentaminen alkoi kesällä 2017 ja Koulunmäen yhtenäiskoulun osalta rakentaminen alkaa vuonna 2018. Lisäksi Koiviston koulun suunnitteleminen on aloitettu ja rakentamisen aloitus on vuoden 2018 aikana. Vuoden 2017 aikana on ollut monia strategisesti tärkeitä investointeja käynnissä. Merkittävimmät kohteet ovat edellä mainittujen lisäksi olleet:

- Äänekosken liikuntatalo
- Keskuskeittiö, Suolahti
- Palolaitoksen suunnittelu, Äänekoski
- erilaisten urheiluhallin suunnittelun käynnistäminen ja kilpailutus
- Kotakennäntie/Tehtaankatu kiertoliittymä, Äänekoski
- Kieppi, Äänekoski

Toimialaa koskee myös Äänekosken kaupungin vakauttamissuunnitelma, jonka tavoitteet toimiala on täyttänyt. Vakauttamisohjelman toimialaa koskevat toimenpiteet ovat olleet selkeästi vaikuttamassa talousarvion toteutumisessa.

Toiminnallisesti, mutta ei budjetäarisesti, vuosi sujui odotuksien mukaisesti. Toimialalle asetetut tulokorttien tavoitteet toteutuivat. Kaupungin kiinteistöjen omistusta ohjaavaa kiinteistöohjelman ensimmäinen versio on saatu tehdyksi ja siitä on annettu selonteko tarkastuslautakunnalle.

Suurimpana ongelmana ovat huonokuntoiset rakennukset ja kadut. Rakennuksien kunnossapitoon, energiatalouteen, leutojen talvien aiheuttamaan katujen kunnan heikkenemisiin ja moniin muihin resurssia vaativiin toimenpiteisiin kuluu suuri määrä investointivaroja. Vaikka Äänekosken kaupungin infra- ja kiinteistöomaisuus on suurelta osin tyydyttävässä kunnossa, korjausvelan kasvaminen on erittäin suuri ongelma. Toimialalla on panostettu merkittäviä taloudellisia voimavaroja kiinteistöhoitoon ja ylläpitoon, jotta kiinteistöjen arvo ja käytettävyys säilyisi halutulla tasolla.

Lisäksi toimialan suuria haasteita ovat ns. sote-ratkaisujen tuovat haasteet ja eläköityminen henkilöstön keskuudessa.

Liikennepalveluiden haasteena tulee olemaan uudistuva lainsäädäntö. Laki liikenteen palveluista astuu voimaan kesällä 2018.

Toimialaa koskevien uusien ratkaisujen, esim. kiinteistöleasing, mahdollistaa, että rakennetun ympäristön laajentumiseen ja ylläpitoon on rahaa tarjolla investointien suhteessa. Tämä ei ratkaise kuitenkaan sitä vanhaa ongelmaa, mikä kohdistuu jo olemassa olevaan, ikääntyvään rakennuskantaan ja katuverkkoon.

Suuria muutoksia toimialalle olivat jäteasioiden ja sen laskutuksen siirtyminen Sammakkokangas Oy:lle sekä hulevesilaskutuksen siirtyminen toimialalle. Tulevien vuosien suurena haasteena muiden joukossa on suuri purettavien rakennuksien lukumäärä. Vaikka Suomessa nyt on menossa rakennusalalla ja kiinteistöalalla nousukausi, Äänekoskella lautakunnan alainen käyttötalous toteutui noin 1,2 milj. euroa alijäämäisenä. Suurimmat syyt tähän olivat mm. tilapalvelujen luovutusvoitot eli myytävät kiinteistöt. Vuonna 2017 ei myyty yhtään kiinteistöä. Talousarviossa oli määritetty luovutusvoitoiksi 188 000 euroa. Lisäksi ennakoimattomia käyttöomaisuuden luovutustappioita kirjattiin yhteensä 0,6 miljoonaa euroa.

Koiviston koulun väistötiloihin meni noin 140 000 euroa enemmän kuin talousarviossa (20 000 euroa) oli varauduttu. Ylitys johtuu väistötilojen perustamiskustannuksista.

Jätehuollon osalta talousarvioon merkittyjä tuloja saatiin noin 80 000 euroa budjetoitua vähemmän johtuen jätehuoltojärjestelyistä. Katujen talvikunnossapidon määrärahat ylittyivät noin 100 000 euroa.

Teknisen lautakunnan alaisista investointimäärärahoista jäi käyttämättä noin 2,0 miljoonaa euroa johtuen pääasiassa pääkirjaston vesikattoremontin ja hyllyjen uusimisten edullisuudesta sekä Suolahden kuntosalin remontin jatkumisesta myös vuodelle 2018. Lisäksi Piilolan vanhainkodin sprinklausjärjestelmä tuli ennakoitua edullisemmaksi sekä rakennusten purkamisen ja talotekniikkaan varattua määrärahaa jäi käyttämättä.

Yhdyskuntateknisten palvelujen osalta Kiepin rakentaminen jatkuu myös vuonna 2018. Hirvimäen alueen rakentamiseen varattuja määrärahoja ei suunnittelua lukuun ottamatta käytetty, koska aluetta ei rakenneta kaupungin toimesta. Lisäksi Mörtin kevytliikenneväylää ei rakennettu johtuen uusista kaavajärjestelyistä. Monitoimiaukiota ei rakennettu kaavavalitusprosessin ollessa kesken.

Sisäisen valvonnan selonteko

Sisäinen valvonta on järjestetty hallintosäännön ja siitä johdettujen toimialajohtajan tai lautakunnan delegointipäätösten velvoitteiden mukaisesti. Taloudelliset vastuut on määritelty taloussäännön sekä talousarviossa esitetyn tilivastuun mukaisesti, sekä erillisillä hankintoihin liittyvillä delegointipäätöksillä.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta noudattavat organisaation johtamisjärjestelmää sekä tehtäväkuvauksissa määriteltyjä vastuualueita. Toimiala on raportoinut toiminnan ja talouden toteutumisesta poikkeamiseen lautakunnan kokouksissa sen määrääminä aikoina. Toimialan sisäisen tiedottamisen parantamiseksi on päätetty, että toimialan kokous pidetään kahden viikon välein säännöllisesti, johon koko teknisellä henkilöstöllä on osallistumisvelvollisuus. Toimialan johtoryhmä kokoontuu keväällä ja syksyllä, mukana on henkilöstön edustaja.

Toimialan ja Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:n välisiä kokouksia pidetään neljä kertaa vuodessa.

Lautakunta on käsitellyt raportit kokouksissaan. Merkittäviä puutteita lakien ja päätösten noudattamisessa tai hyvän hallinto- ja johtamista- van vastaisia toimia ei ole havaittu vuoden 2017 aikana.

Toimialan prosessien kuvaus etenee kaupungin johtoryhmän edellyttämässä aikataulussa. Sisäisten riskien kartoitus on tehty sekä sisäisen tarkastuksen valvontaa kokevat lomakkeet täytetty ajallaan. Tulostarkastuksiin laadittujen tulostavoitteiden mukaiset tehtävät on suoritettu tavoiteasettelun mukaisesti.

Toimialan sisäistä valvontaa on toteutettu vuonna 2017 seuraavasti:

- toimiala on suorittanut vuoden 2017 aikana henkilöstön kehityskeskustelut
- sisäisen valvonnan lomake päivitetty
- riskikartoitus päivitetty
- toimialan valmiussuunnitelma päivitetty
- toimiala on kokoontunut tulosalueiden kokouksissa sekä toimialan johtoryhmän kokouksissa
- toimiala on antanut kuukausittain selvityksen tulosalueiden merkittävimpien rakennuskohteiden tilanteesta, aikataulusta, urakoitsijoista sekä budjetoinnista keskushallinnolle
- tekninen toimiala on aloittanut yhdessä muiden hallintokuntien kanssa kaupunkirakenneohjelman laatimisen
- yhteisesti henkilöstön kanssa on päätetty parantaa sisäistä tiedottamista vuoden 2017 aikana
- palautejärjestelmän tekeminen aloitettu, otetaan käyttöön 2018
- kiinteistöohjelman 1. versio on valmis

Teknisen toimialan päätöksistä on tehty vuoden 2017 aikana neljä erillistä muutoksenhakuun johtavaa toimenpidettä:

- ajoneuvovahingon korvaus (2 kpl), oikaisuvaatimus tekniselle lautakunnalle
- reklamaatio hulevesimaksusta, oikaisuvaatimus, Hämeenlinnan hallinto-oikeus

- Kotakennäntien/Tehtaankadun kiertoliittymän urakoitsijan valinnasta valitus, markkinaoikeus

Edellä mainituista tapauksista ei ole aiheutunut Äänekosken kaupungille seuraamuksia tai maksettavaa. Reklamaatio hulevesimaksusta on vielä käsittelyssä Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa.

Tuloskortti

Vastuualue:	Tilaaja				
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Ympäristöstävällinen, energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki Hyvien liikenneyhteyksien vahvistaminen	Öljylämmitteiset kiinteistöt kpl	8	8	5	Konginkankaalle tuli yksityinen kaukolämpölaitos
	Onnettomuudet suojateilla	0	0	1	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Öljylämmitteisten kiinteistöjen muuttaminen kaukolämpöön tai muihin uusituvien energialähteitä käyttäviin järjestelmiin. Suojateiden turvallisuuden parantaminen					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Työhyvinvointikyselyn tulos				
	Riittävä osaaminen työtehtäviin 0-5 Tiedonkulku työyhteisössä 0-5	4,1 3,1	4,1 4,0	4,3 2,9	Toimenpiteet eivät olleet riittävät. Kokouskäytäntöjä muutetaan.
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Henkilöstön koulutus, informaatiojärjestelmän kehittäminen.					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Uuden teknologian hyödyntäminen	Kiinteistöt kpl	0	1	1	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Uudisrakennuskohteissa uusiutuviin energialähteiden käyttöönotto: maalämpö, matalaenergia, aurinkolämpö					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Strategisten investointien hallinta	KPL	1	1	1	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Taloudellista rakentamista tukevien eri urakkamuotojen käyttöönotto: KVR, projektinjohtourakka, ST ym.					

3.1.8 Ympäristölautakunta

Toiminta-ajatus

Lautakunnan perustehtävänä on huolehtia ympäristölautakunnan alaisista lupa-, valvonta- ja seurantatehtävistä sekä rakentamisen ja ympäristönsuojelun ohjauksesta ja neuvonnasta. Tavoitteena on edistää hyvää rakentamista ja kaupunkikuvaa sekä luonnonsuojelun ja kestävä kehityksen huomioon ottamista kaikessa kunnan toiminnassa. Perustehtävästä aiheutuvien kustannusten osuus lautakunnan talousarviossa on pieni. Valtaosan vievät pelastustoimi (Jyväskylä) ja muut ylikunnallisesti hoidetut tehtävät eli ympäristöterveydenhuolto (Laukaa) ja maaseutuelinkeinoviranomaisen palvelut (Saarijärvi).

Tavoitteita ja mittareita voidaan asettaa ja suoritteita seurata vain perustehtävään

Talousarvion toteutuminen

Ympäristölautakunta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	290	184	257	73	40 %
Toimintakulut	-2 374	-2 417	-2 218	199	-8 %
Netto (toimintakate)	-2 084	-2 233	-1 962	272	-12 %

Toimintavuosi oli edelleen poikkeuksellinen biotuotetehtaaseen ja vanhan tehtaan purkamiseen suoraan tai välillisesti liittyvien lupakäsittelyjen ja ilmoitusmenettelyjen työllistävyyden vuoksi. Lisäksi toimintavuoden alussa ympäristötoimen henkilöstöstä poistuivat sekä ympäristöpäällikkö että johtava ympäristötarkastaja, sekä rakennusvalvonnan puolelta lupasihteeri. Jäljelle jäi ympäristötoimen osalta ainoastaan osa-aikainen ympäristötarkastaja sekä ”uutena” vt. ympäristöpäällikön tehtävät vuoden vaihteessa vastaanottanut, ympäristötoimeen takaisin siirtynyt viranhaltija. Uusi kokopäiväinen ja vakituinen ympäristötarkastaja otti tehtävän vastaan helmikuun lopulla. Varsinkin ympäristötoimen osalta oli miehitys selvästi alimitoitettu, eikä kaikkia edellisvuosina rästiin jääneitä tehtäviä pystytty toteuttamaan.

Rakentamisen suuri volyyymi sekä ympäristö- ja maa-aineslupien kohtuullisen suuri määrä heijastuivat suoraan toiminnan tuloihin, mutta toisaalta kavensivat mahdollisuuksia toteuttaa lautakunnalle kuuluvia muita tehtäviä. Lautakunnan talous toteutui kokonaisuutena, verrattuna alkuperäiseen talousarvioon, noin 270 000 euroa ”ylijäämäisenä”. Lautakunta ei tilinpäätösvuoden syksyllä hakenut edellisvuosien tapaan lisätalousarvion kautta muutosta alkuperäiseen talousarvioon.

Sisäisen valvonnan selonteko

Sisäisen valvonnan selonteko sisältyy osana teknisen toimen selontekoon. Toteutumisarviointi on tehty yhteisesti teknisellä ja ympäristötoimialalla.

Ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa korostuu päätöksenteon ja toiminnan lainmukaisuus. Ratkaisuvalltaa on vuonna 2017 käytetty säädösten ja hallintosäännön mukaisin valtuuksin, päätökset on perusteltu ja niihin on liitetty asianmukainen oikaisuvaatimus tai valitusosoitus. Vuonna 2016 vireille pannuista 31 vesihuoltolainmukaisesta viranhaltijapäätöksestä valitettiin yhdestä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valituksen hylkäävä päätös saatiin vuoden 2017 aikana. Vuonna 2017 tehtiin vastaavia päätöksiä 23 kappaletta, näistä 10:stä on valitettu hallinto-oikeuteen. Valitukset liittyvät Vähälän ja Kirppulan alueiden kiinteistöjen liittymisvelvollisuuteen ja liittymistä koskeviin vapautushakemuksiin. Osa tapauksista on jo toisella päätös- ja valitus kierroksella. Käsittely Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa on näiden kaikkien osalta kesken. Vuonna 2017 valitettiin yhtä kiinteistöä koskevista ympäristöluvan jatkopäätöksestä sekä samaan toimintaan liittyvästä maa-ainesten oton ja murskaustoiminnan yhteisluvasta Vaasan hallinto-oikeuteen. Lisäksi Vaasan hallinto-oikeudessa on edelleen käsiteltävänä yksi vuonna 2016 myönnetty ympäristölupapäätös.

Talouden toteutumista seurattiin neljännesvuosittain ja siitä raportoitiin kirjallisesti lautakunnalle syyskuun kokouksessa, jolloin hyväksyttiin myös talousarvio vuodelle 2018.

3.1.8.1 Ympäristövalvonta

Toiminta-ajatus

Ympäristövalvonnan vastuualue kattaa lautakunnan alaisen oman toiminnan, johon kuuluvat ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta sekä niiden yhteinen hallinto.

Talousarvion toteutuminen

3000760 Ympäristövalvonta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	290	184	257	73
Toimintakulut	-414	-460	-376	84	-18 %
Netto (toimintakate)	-124	-276	-119	157	-57 %

Lupasuoritteita ei ole kirjattu sitoviksi tavoitteiksi, koska niiden määrä riippuu hakemusten määrästä. Suoriteseurantaa kuitenkin tehdään, koska lupien määrä ja tyyppi kertovat toiminnan laadusta ja vuosivaihtelusta.

Vuonna 2017 myönsi ympäristölautakunta yhteensä neljä ympäristölupaa ja neljä maa-aineslupaa. Lausuntoja lautakunta antoi kaupungin kaavoitusasioista 10 kappaletta. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle sekä Hämeenlinnan ja Vaasan hallinto-oikeuksille annettiin lausuntoja lähinnä yritysten ympäristölupa- ja vesilupa-asioissa kahdeksan kappaletta. Muu kuin ympäristölupia ja maa-aineslupia koskeva päätöksenteko on delegoitu viranhaltijoille. Ympäristötarkastajat tekivät yhteensä 38 päätöstä ja ympäristöpäällikkö seitsemän päätöstä erityislakien mukaisissa asioissa. Valvontatehtävien painopiste oli maa-ainesten otossa ja ympäristökatselmuksia suoritettiin muun toiminnan yhteydessä eri puolilla kuntaa.

Rakennustarkastajat myönsivät erilaisia lupia yhteensä 363 kpl. Omakotitalojen rakennuslupia myönnettiin 14, kerrostalojen rakennuslupia yksi ja loma-asuntojen lupia neljä sekä maisematyölupia 12 kappaletta. Rakennuslupien myönnetty kerrosala oli yhteensä 47 040 m².

	2013	2014	2015	2016	2017
Lupien määrä, kpl	415	354	394	392	363
Uusien rakennusten kerrosala, m ²	12 506	9 844	92 374	39 330	47 040
Uusien rakennusten tilavuus, m ³	46 031	45 754	1 195 175	371 880	273 650

Koko vuotta leimasi edelleen merkittävä teollisuusrakentaminen, jossa siirryttiin varsinaisesta lupavaiheesta rakentamisen valvontavaiheeseen, suunnitelmamuutosten aiheuttamiin pienempiin muutoslupiiin ja lisärakentamisiin sekä biotuotetehtaan eri yksikköjen käyttöönottotarkastusvaiheeseen. Biotuotetehtaan käyttöönoton jälkeen kaupunkilaisien kiinnostus siirtyi teollisuuden rakennustoista valtatie 4 uuden sillan rakentamiseen ja uuden tielinjauksen maanrakennustöihin.

Vuonna 2017 valmisteltiin ympäristönsuojelulain mukaiset luvanvaraisten ja rekisteroitävien toimintojen valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma. Ohjelman mukainen valvonta on määrä käynnistää viimeistään kesällä 2018. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla valmisteltiin rakennusvalvonnan ja ympäristövalvonnan palvelujen siirtämistä sähköiseen asiointiin. Vuoden lopulla hankittiin muutokseen vaadittavat ohjelmat ja aloitettiin henkilöstön koulutus ohjelmistojen käyttöön ja uudenlaiseen asiakaspalveluun. Liikuntahallin remontin vuoksi jouduttiin liikuntahallin katolla ja kellaritiloissa sijainnut, ilmantarkkailuun kuuluva, sääsama purkamaan ja säähavainnot ottamaan tilapäisesti Jyväskylän lentokentän säähavaintoasemalta. Loppuvuodesta valmistui myös kaupungin ensimmäinen pohjavesialueiden suojelusuunnitelma. Vuoden päättyessä toinen ympäristötarkastaja siirtyi eläkkeelle ja hänen virkansa päätettiin täyttää määräaikaisena. Joulukuussa 2017 käynnistetyn rekrytoinnin jälkeen tehtävään valittu ympäristötarkastaja ottaa tehtävän vastaan maaliskuun alussa 2018.

Tuloskortti

Vastuualue:	Ympäristövalvonta				
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Ympäristöystävällinen, energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki	Uusien pientalojen laskennallinen kokonaisenergiakulutus (E-luku) kWhE/m2 vuosi)	151	137	145	Rakentajien tavoite poikkeaa viranomaisen tavoitteesta.
	Vuorokausien lkm, jolloin ilmanlaatuindeksin mukainen ilmanlaatu huono tai erittäin huono	24	20	16	Kevätsää suosi hiekoitushiekan ja puuoskan poistoa
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Osaaminen ja työolot	3,7	3,8	3,7	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Määritellyt vastuualueen prosessit kuvattu	0 %	40 %	20 %	Vajaa miehitys
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion toteutuma (1000) € verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	20	20	+ 119 t€	Tulojen ylittyminen ja menojen säästö joka paikassa.
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					

3.1.8.2 Ympäristöterveydenhuolto

Talousarvion toteutuminen

3000770 Ympäristöterveydenhuolto	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-297	-340	-273	67	-20 %
Netto (toimintakate)	-297	-340	-273	67	-20 %

Ympäristöterveydenhuollosta vastaa isäntäkuntana Laukaa. Toiminta kattaa ympäristöterveyden valvonnan, eläinlääkintäpalvelut ja valvonta-eläinlääkärin tehtävät. Hietaman, Honkolan ja Parantalan alueen vesijohtoveden saastumistapaus saatiin korjattua vuoden 2016 loppuun mennessä ja raportti tapauksesta valmistui tammikuussa 2018.

Talousarviossa ympäristöterveydenhuollon kustannuksiin varattiin Äänekoskella 340 000 euroa. Vuonna 2017 Äänekosken kaupungin maksuosuus oli 273 000 euroa.

3.1.8.3 Maaseutuasiat

Talousarvion toteutuminen

3000790 Maaseutuasiat	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-63	-75	-56	19	-25 %
Netto (toimintakate)	-63	-75	-56	19	-25 %

Maaseutuelinkeinoviranomaisen seutukunnallisesti hoidettavista tehtävistä on vastannut neljän vuoden ajan Saarijärven kaupunki. Myös maatalouspuolella talous toteutui vuoden vaihteen tilanteen perusteella arvioitua kustannustehokkaammin. Toimintaan oli varattu 75 000 euroa ja Äänekosken maksuosuus oli yhteensä 56 000 euroa. Äänekoskella on toiminnassa edelleen kaksi toimipistettä, toinen Äänekoskella (1 päivä viikossa, sopimuksen mukaan) ja toinen Sumiaisissa (5 päivänä viikossa).

3.1.8.4 Pelastustoimi

Talousarvion toteutuminen

3000800 Pelastustoimi	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0 %
Toimintakulut	-1 600	-1 543	-1 513	29	-2 %
Netto (toimintakate)	-1 600	-1 543	-1 513	29	-2 %

Pelastustoimen ylikunnallisesta toteutuksesta vastasi Jyväskylän kaupunki, joka laskutti Äänekosken kaupunkia vuoden 2017 osalta 1,5 miljoonaa euroa. Ympäristölautakunnan varaus vuodelle oli noin 30 000 euroa suurempi. Kunnan öljyntorjuntaviranomaisena toimivalla ympäristölautakunnalla ei kertomusvuonna ollut merkittäviä jälkitorjuntatehtäviä. Toimialan viranhaltijoita työllisti pari pientä öljyvahinkoa ja öljysäiliöiden puhdistamista ja poistamista koskeva neuvonta. Yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa tehtiin mm. kevätkesällä 2017 pidetyn suuronnettomuusharjoituksen merkeissä. Lisäksi rakennusvalvontaviranomainen ja pelastuslaitos tekevät yhteistyötä suurempien uusien rakennusten paloturvallisuusasioissa.

3.1.9 Vapaa-aikalautakunta

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikalautakunta vastaa Äänekosken vapaa-aikapalveluista ja ratkaisee kirjasto-, kulttuuri-, museo- ja liikuntalain tai muun vapaan sivistystoimen lainsäädännön mukaiset kunnille kuuluvat asiat.

Tavoitteena tuottaa yhdessä eri toimijoiden (järjestöt, yksityiset) kanssa laadukkaita ja monipuolisia vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluita huomioiden palveluiden tuottamisessa kaikki kuntalaiset ja ennaltaehkäisyn merkityksen.

Talousarvion toteutuminen

Vapaa-aikalautakunta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	630	735	707	-27
Toimintakulut	-3 916	-3 907	-3 893	14	0 %
Netto (toimintakate)	-3 286	-3 172	-3 185	-13	0 %

Vapaa-aikalautakunnan talousarvioon oli varattu toimintakuluihin määrärahaa 3 906 700 euroa ja tuloja arvioitiin kertyvän 734 500 euroa. Lautakunnan menot olivat 3 892 700 euroa ja tuloja kertyi 707 300 euroa. Vastuualueista ylittyi liikuntatoimen talousarvio nettona 119 300 euroa ja hallinto- ja kansalaistoiminnan ylitys oli 3 200 euroa. Liikuntatoimen ylitys aiheutui alueiden kunnossapitomenojen ylittymisestä ja tulojen alitus johtui siitä, että ei voitu ottaa käyttöön suunniteltuja tilojen käyttömaksuja.

Muut vastuualueet pysyivät suunnitellussa talousarviossa.

Vapaa-aikalautakunnan toimintakate vuodelta 2017 päättyi 13 200 euron alijäämään.

Vapaa-aikalautakunnan suurin hanke, liikuntatalon peruskorjaus, käynnistyi syksyllä ja hanke valmistuu käyttöön syksyllä 2018. Suolahden uimahallin kuntosalin korjaus jatkui ja se tulee valmiiksi toukuussa 2018. Liikuntapuistoon valmistui uusi hiekkatekotenniskenttä kesän alussa. Hanke sai valtion avustuksen ja rakentamisessa oli mukana paikallinen tennisseura.

Vapaa-aikatoimi hallinnoi Konginkankaan satama -hanketta, johon rahoitus saatiin Viisari ry:ltä. Hanke saatiin valmiiksi vuoden loppuun mennessä.

Vuoden 2017 loppuun mennessä toimitettiin avustushakemus yhdessä Proavera Oy:n kanssa AVI:lle uuden jäähallin rakentamisesta Suolahden. Rahoituspäätös saadaan alkukesästä 2018.

Äänemäen alueelle toteutettiin lasten hissien siirto toiseen paikkaan ja suoritettiin lumetusjärjestelmän täydellinen huolto.

Kaupunki hankki käyttöönsä Metsä Board Oyj:ltä hallintorakennuksen, johon käynnistetä suunnittelu museotilojen sijoittamisesta. Hanke tulee esittää OPM:lle rahoitusta varten.

Lautakunnan eri kohteisiin tehtiin pieniä peruskorjauksia mm. pääkirjastolle, uimarannoille, pallokentille ja painotalolle.

Sisäisen valvonnan selonteko

Vapaa-aikalautakunta saa selvityksen talousarvion toteutumasta aina neljännesvuosittain. Vapaa-aikalautakunnan kassoille on vuoden 2017 aikana nimetty vastuunalaiset hoitajat ja varahenkilöt. Toimialalle ja eri vastuualueille on nimetty laskujen asiattarkastajat ja hyväksyjät. Viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset hyväksytään aina lautakunnan kokouksessa.

Vapaa-aikalautakunnan eri tiloille on laadittu tarvittavat turvallisuus-suunnitelmat ja uimahallien ja virallisten uimarantojen vedenlaatua seurataan terveydensuojeluviranomaisten toimesta.

Vapaa-aikatoimeen on laadittu sisäisen valvonnan ohjeistus, jonka perusteella seuraavia asioita tulee parantaa: tietohallinnon laitteiden ja järjestelmien osalle henkilöstö tarvitsee lisäkoulutusta.

Sisäinen valvonta on ollut riittävää, eikä lautakunnan ja viranhaltijoiden päätöksistä ole ollut oikaisuvaatimuksia eikä oikeudenkäyntejä.

3.1.9.1 Hallinto ja kansalaistoiminta

Talousarvion toteutuminen

3000510 Hallinto ja kansalaistoiminta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	0	0	0	0
Toimintakulut	-366	-376	-379	-3	1 %
Netto (toimintakate)	-366	-376	-379	-3	1 %

Hallinto ja kansalaistoimintaan kuuluvat koko toimialan hallintokulut, kansalaisopistotoiminta, kotitalousneuvonta, kyläyhdistysten avustukset, sosiaali-, terveys-, ja eläkeläisyhdistysten avustukset ja luottamushenkilöiden palkkiot. Nettomenot olivat 378 700 euroa, joka ylitti 3 200 eurolla varatun määrärahan.

3.1.9.2 Kulttuurityö

Toiminta-ajatus

Edistää, tukea ja organisoida kulttuuritoimintaa kunnassa. Järjestää asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla. Tavoitteena on luoda yhteistyössä vapaa-aikalautakunnan kanssa avustustoiminnalla mahdollisuuksia kulttuurin omaehtoiselle harrastamiselle ja ammattitaitoiselle taidetoiminnalle.

Koordinoida ja organisoida paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä sekä kotiseututyötä.

Talousarvion toteutuminen

3000520 Kulttuurityö	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	44	16	64	48	308 %
Toimintakulut	-441	-459	-408	50	-11 %
Netto (toimintakate)	-397	-443	-344	99	-22 %

Vuonna 2017 Äänekosken kulttuuritoimi toteutti ja mahdollisti monipuolista kulttuuritoimintaa koko Äänekosken alueella. Toimintavuotta leimasivat kulttuuritoimen hallinnon henkilöstövaihdokset, jotka toivat osaltaan haasteita toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Vuoden 2017 talousarvion toteutuminen oli kulttuuritoimen osalta ylijäämäinen. Käyttötalouden nettomenot olivat 344 200 euroa (397 200). Syynä talousarvion toteuman ylijäämään olivat myyntituottojen, erityisesti pääsylipputulosten huomattavasti odotettua positiivisempi toteuma (yli kuusinkertainen budjetoituun nähden), vuokratuottojen kasvu, henkilöstövaihdoksista johtuneet palkkakulujen muutokset, sekä odotettua pienemmät hallintokulut.

Painotalon tiloissa oli 83 (78) eri tilaisuutta, joissa kävi yhteensä 12 222 (10 675) osallistujaa. Keskimääräinen osallistujamäärä tilaisuutta kohden oli 147 (169) osallistujaa / tilaisuus. Harjoitustapahtumia järjestettiin 358 (417) kertaa, joissa osallistujia yhteensä 11 042 (11 667).

Suolahtisalissa oli yhteensä 37 (42) tilaisuutta, joissa oli yhteensä 8 220 (8 279) osallistujaa. Keskimäärin osallistujamäärä oli tilaisuutta kohden 222 (197).

Taidemuseon kävijämäärä oli 2 069 (1 990) vierailijaa, joista pääsylipun maksaneita oli 697 (558) ja Museokorttikävijöitä 125 (76). Aukiolopäiviä kertyi 170 (162), aukiolotunteja 690 (665). Vierailijoita päivää kohti oli keskimäärin 12 (12). Ryhmäopastuksia oli 51 (40) kpl, joista koululais- ja opiskelijaryhmiä 15 (20).

Valtakunnallisten Kotiseutupäivien ryhmävierailun opastus, 37 osallistujaa.

Näyttelyitä järjestettiin 4,5 kpl (5), työpajoja 2 kpl (6) sekä 1 (1) taiteilijatapaaminen yhdistettynä paneelikeskusteluun taiteilijuudesta. Näyttelyn avajaisia pidettiin 3 kertaa (3). Lasten katuliitutahtumia järjestettiin 2 kpl yhteistyössä Äänekosken kansalaisopiston kanssa. Kaupungin työntekijöiden tyhy-iltapäivää vietettiin piirrosjumpan parissa. Taidemuseo tarjosi auditorio-tilat 1 kesäkonsertille.

Äänekosken taidemuseon kokoelma karttui yhdellä teoslahjoituksella sekä kolmella teosostolla. Muihin kokoelmiin (Suolahden kaupungin kokoelma, Äänekosken kaupungin kokoelma) liitettiin inventointien myötä yhteensä 29 teosta.

Taidemuseon blogissa julkaistiin 19 kirjoitusta, ja sen sivuilla vierailtiin 2 158 kertaa vuoden aikana.

Kaupunginmuseo oli edelleen suljettuna ja sen esineistö varastoituna Pitkädun entisen lastenkodin tiloissa.

Hoikkassalin 12 näyttelyssä oli yhteensä 3 775 kävijäkirjausta, eli keskimäärin 314 kävijää näyttelyä kohden.

Hiskin mökkiä vuokrattiin eri tapahtumia varten vuoden aikana yhteensä 111 (110) kertaa.

Kulttuuritoimen järjestämässä tilaisuuksissa muissa tiloissa (mm. Wille, kaupungintalo, jne.) ja tapahtumissa (mm. Rantapuiston piknik, Neste Rally Koivisto, uuden vuoden juhla, jne.) kävijöitä oli yhteensä 4 631.

Kulttuuritoimen avustuksia myönnettiin yhteensä 40 659 euroa, joista yksityisille taiteen harrastajille 1 375 euroa, 30 eri kulttuuriharrastusryhmälle 24 284 euroa, sekä Keitele-Museo Oy:lle 15 000 euroa.

Vuoden 2017 Äänekosken kulttuuripalkinto myönnettiin Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistykselle. Kulttuurin tunnustuspalkinto myönnettiin Matti Pasaselle ansiokkaasta ja pitkäaikaisesta työstä karaoke-toiminnan hyväksi Äänekoskella. Kulttuurin kannustusstipendit jaettiin musiikin, tanssin, kuvataiteen ja kirjallisuuden harrastajille, Wilhelm Poikoselle, Oona Laukkaselle, Sanni Härtsiälle ja Elsa Summalalle.

Tulokortti

Vastuualue:	Kulttuurityö				
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Tapahtumien kävijämäärä kaupungin kulttuuritiloissa ja tapahtumissa	28000	30000	31000	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Monipuolinen kulttuurielämä, jossa kaupungin kulttuuritoimi täydentää muiden tapahtumajärjestäjien tarjontaa Yhteistyö paikallisten kulttuurialan yhdistysten kanssa Tapahtumatekniikan ja tilojen ylläpito ja uudistaminen vastaamaan nykyvaatimuksia Museotoimen tilakysymykset ratkaistava					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstökysely: Osaaminen ja työolot Työyhteisön toimivuus Omat voimavarat	- - -	3,7 3,8 4	3 3,5 3,7	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Teknisen henkilökunnan varamiehityksen järjestäminen Kulttuuritoimen henkilökunnan yhteiset ohjelma- & motivointipalaverit Pehdyttäminen uusiin tai vaihtuviin tehtäviin erityisen huomion kohteeksi					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: Prosessien sujuvuus	-	3,7	3,4	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto Vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	TA toteutuma	Vuoden 2016 tilinpäätös	Toteuma +/- 10 t€	Toteutuma + 99 t€	päätylippu- ja vuokratulot ylittivät, henkilöstökulut alittuivat
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi: Talousresurssit pysyvät vähintään nykytasolla Tilavuokrien määrittely					

3.1.9.3 Kirjastotoiminta

Toiminta-ajatus

Tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Samoin edistää vuorovaikutteisten verkko-palvelujen ja niiden sisältöjen kehittymistä.

Talousarvion toteutuminen

3000530 Kirjastotoiminta	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos	Muutos
				TP2017/TA2017 €	TP2017/TA2017 %
Toimintatuotot	29	37	21	-16	-43 %
Toimintakulut	-791	-794	-778	16	-2 %
Netto (toimintakate)	-762	-757	-757	0	0 %

Talousarvio toteutui ennakoidusti.

Kirjastojen lainoja oli 249 309, lainaajia 6 281, kävijöitä 192 600 ja verkkokäyntejä 132 073.

Lainaukset vähenivät jonkin verran, vastaavasti fyysiset käynnit lisääntyivät. Kirjastoaineistoa oli vuoden lopussa 151 058 yksikköä. Kirjastot olivat auki yhteensä 7 498 tuntia. Soittuhuonetta, tutkijanhuonetta, digitointipistettä ja kerhohuoneita käytettiin ahkerasti, yhteensä 533 tuntia. Suolahden kerhohuone toimi edelleen koulun käytössä.

Keski-kirjastoista saatiin tai niihin annettiin yhteensä 20 750 seutulainaa. Yhteiset käytösäännöt päivitettiin uuden kirjastolain mukaisiksi. E-kirjoja, e-musiikkia sekä digitoituja aikakaus- ja sanomalehtiä hankittiin yhteistyössä. Saavutettavuus -projekti aloitettiin.

Yhteistyötä tehtiin uusien ja entisten kumppaneiden kanssa eri kirjastoissa.

Perhekeskustoiminnan Ekavauvakahvila Toukkatupa pääkirjastolla ja Kirja & Kaffe -perheiden olkkari Konginkankaan kirjastossa aloittivat. Runomaraton järjestettiin Suolahden kirjastossa Koskelan ja Kalevalaisten naisten kanssa.

Luokkakäynneillä tai kirjavinkkauksessa vieraili 64 ohjattua koululaisryhmää, yhteensä 1 115 osallistujaa. Honkolan koululla ja päiväkoodeissa vierailtiin kirjavinkkaamassa, mukana kulki pop up -lainausasema. Kirjailija Pasi Lönn vieraili Suuren lukuseikkailun tiimoilta Konginkankaan ja Suolahden kirjastoissa.

Kirjasto juhli satavuotiasta Suomea erilaisilla näyttelyillä, lukupiireillä, elokuvilla, satutuokioilla ja muilla tapahtumilla, yhteensä 857 osallistujaa. Perinteisen kirjallisuusmatinean lisäksi kirjailijavieraina kävivät mm. Sirpa Kähkönen, Teemu Keskiarja ja Paleface. Kirjastot olivat mukana kylien kylätapahtumissa, kesäpäivillä tai joulunavauksissa. Ilta-kirjasto eli Mysteerikirjasto rantautui Suolahden kirjastoon.

Pääkirjaston itsepalveluaukiolotunnit klo 10 - 12 ovat olleet suosittuja, kävijöitä 30 - 100 päivässä. Kirjastojen tiedotusta ja markkinointia on pyritty kehittämään erityisesti sosiaalisessa mediassa. Henkilöstö on osallistunut monenlaisiin ajankohtaisiin koulutuksiin.

Tuloskortti

Vastuualue:	Kirjastotoimi				
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Kirjastot	4	4	4	lainaustrendi edelleen laskeva valtakunnallisesti
	Kirjastojen kävijät	185000	190000	192600	
	Kirjastojen lainat	260000	264000	249309	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Kirjastojen tehokas markkinointi, tapahtumat, projektit lapsille/senioreille					
Yhteispalvelupisteitä lähikirjastoihin					
Itsepalveluaukiot					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelujen toteutuminen	100	100	100	
	Henkilöstökysely: Osaaminen ja työolot	4,1	4,1	3,9	
	Työyhteisön toimivuus	4,2	4,1	3,9	
	Omat voimavarat	4,3	4,4	4,4	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Henkilöstöresurssien käytön optimointi (kohdentaminen, tehtäväkuvausten ajantasaisuus, osaamisvaatimukset)					
Tiedotuksen parantaminen ja palautteen lisääminen					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Henkilöstökysely: prosessien toimivuus	4,3	4,1	4,0	
	Määritellyt prosessit kuvattu vastuualueella %	30	40	40	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Vakioitu palvelutaso ja määritellyt palvelut					
Vastuut ja sijaisjärjestelyt määriteltä					
Pelisäännöt selvät					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Talousarvion loppusumma €				
	• Talousarvion toteuma verrattuna alkuperäiseen talousarvioon	Vuoden 2016 tilinpäätös	Toteuma +/- 10 t€	Toteuma +/- 0	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Talousresurssit pysyvät vähintään nykytasolla					
Talousarviossa pysyminen					

3.1.9.4 Musiikkiopisto

Toiminta-ajatus

Ala-Keiteleen musiikkiopisto antaa oppilaan yksilölliset ominaisuudet ja tavoitteet huomioon ottavaa musiikin- ja soitonopetusta, jonka päämääränä on soitto- tai laulutaidon perusteiden oppiminen, niiden edelleen kehittäminen sekä elinikäisen myönteisen musiikkisuhteen luominen.

Talousarvion toteutuminen

3000540 Musiikkiopisto	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	272	285	266	-19
Toimintakulut	-937	-945	-916	29	-3 %
Netto (toimintakate)	-665	-660	-649	11	-2 %

Talousarvio 2017 toteutui tulojen ja menojen osalta lähes suunnitellun mukaisesti. Henkilöstökulut alittuivat hiukan. Em. johtui siitä, että perus- ja opistotason opetuksen toteutunut oppilasmäärä oli 254 paikkaa (tae 2017 arvio oli 262 oppilasta). Varhaisiän musiikkikasvatuksessa opetus painottui ryhmäopetukseen. Myös palvelujen ostoihin varattu määräraha alittui jonkin verran.

Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta annettiin yhteensä 12 929 tuntia (2016 / 12 921 tuntia). Kuntaosuus perus- ja opistotason opetuksessa oli 865 euroa/oppilas (2016 / 981 €) ja varhaisiän musiikkikasvatuksessa 126 euroa / oppilas (2016 / 139 €).

Vuoden 2017 tilinpäätösarviossa eri opetusmuotojen bruttomenot (sis. sisäiset vuokrat ja vyörytysmenot) olivat yhteensä 986 929 € (2016 tarkistettu tp / 999 464 €). Valtionosuutta musiikkiopisto sai 558 386 euroa (552 581 €). Äänekosken kaupungin maksuosuus perus- ja opistotason oppilaspaikoista oli 130 615 € (150 584 €) ja muiden kuntien osuus 89 528 € (95 648 €). Varhaisiän musiikkikasvatuksessa Äänekosken maksuosuus oli 16 254 € (20 503 €) ja muiden kuntien osuus 6 741 € (6 881 €).

Harmonikansoittajat olivat esillä helmikuussa, kun opettaja Silja Makkonen järjesti yhdessä oppilaidensa vanhempien kanssa Keski-Suomen IV lasten ja nuorten harmonikkakatselmuksen Äänekosken Suolahtisalissa. Tapahtuma onnistui erinomaisesti. Katselmuksen osallistui kaiken kaikkiaan noin 50 soittajaa. Maaliskuun ”Soivalla viikolla” oli vuorossa mm. patjakonsertit Äänekoskella ja Laukaassa, pienten soittajien Piccoliino -orkesterin vierailu Konginkankaan ja Sumiaisten kouluilla sekä nuoriso-orkesteri Alacombon esiintyminen Kalle Santasen johdolla Laukaassa ja Uuraisilla.

Toukokuussa ”AKMO Goes Gospel” -konserteissa Äänekosken ja Uuraisien kirkoissa soitettiin ja laulettiin Tuomo Mustosen sovittamaa hengellistä musiikkia. Opettajista ke-väällä estradilla olivat Silja Makkonen ja Marja Luiro, jotka musisoivat upeasti Willen Olo-huone ja Keittiössä teemalla ”Löytöretkellä klassisen musan sivukadulla”. Kevätlukukauden päätteeksi Ulla Kotamäki ja K12 kuoro tekivät vierailumatkan Ahvenanmaalle. Lisäksi kesäkuun alussa oli vielä maakunnallisten musiikkiopistojen kansanmusiikin yhteissoittoleirille Äänekoskella. Ohjaajana toimi kansanmusiikko, viulisti Ville Ojanen.

Uuden lukukauden käynnisti musiikkiopiston opettajien ja oppilaiden esitykset Äänekosken Eloriehassa. OPH julkaisi syyskuussa kovasti odotetut TPO:n uudet opetussuunnitelman perusteet, minkä pohjalta käynnistettiin välittömästi uuden opetussuunnitelman laadintatyö. Syksyn odotetuin tapahtuma oli AKMO -sinfonietan elokuvasävelmien konsertit, jossa teemana oli ” Rakkautta ilmassa”. Orkesteri ja kuorot esittivät mm. musiikkiopiston opettaja Kalle Santasen sävellykset ”Rakkautta ilmassa” ja ”Unwritten story”. Nämä marraskuun lopulla Suolahdissa pidetyt AKMO -sinfonietan esitykset koululaisille sekä suurelle yleisölle olivat suuri menestys. Osa konsertin kappaleista kuultiin myös Äänekosken kaupungin Suomi 100 vuotta itsenäisyyspäivän juhlassa.

Musiikkiopisto järjesti vuoden 2017 aikana toiminta-alueellaan noin 40 hiukan isompaa konserttia, joihin oli vapaa pääsy. Lisäksi oli pienempiä esityksiä mm. toimialueen eri kouluissa, päiväkodeissa ja seniorikeskuksissa.

Koko musiikkiopiston toiminta-alueen vuoden 2017 oppilasmäärien keskiarvo oli noin 495 oppilasta. Äänekoskella oppilaita oli 280 (338), Laukaassa 98 (102), Hankasalmella 20 (19) Konnevedellä 13 (8) ja Uuraisilla 33 (26). Toimialueen ulkopuolisia oppilaita oli kolme. Solistisia kurssisuorituksia tehtiin 76 (2016/88) ja muita tutkintoja 111 (104) kappaletta. Perustason päättötodistuksen sai 16 (26) oppilasta. Musiikkiopistotasolla opiskeli keväällä 21 (22) oppilasta, joista 7 (7) sai päätökseen musiikin laajan oppimäärän opinnot.

Tuloskortti
Vastuualue: Musiikkiopisto

Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Musiikkiopisto toimii yhdessä pisteessä kaupungin omissa tiloissa.	Ala-Keiteleen musiikkiopiston opetus on tällä hetkellä hajautettuna neljässä eri opetuspaikassa Äänekosken päätoimipisteessä, koska ryhmäopetukseen soveltuvia, riittävän isoja opetustiloja ei ole VPK:n talolla.	Musiikkiopiston opetus on Äänekosken päätoimipisteessä hajautettuna neljässä eri opetuspaikassa.	Musiikkiopiston opetus on Äänekosken päätoimipisteessä hajautettuna neljässä eri opetuspaikassa.	Tila-asiasta on keskusteltu ylemmän johdon kanssa marraskuussa 2017. Tilakartoitus käynnistetty.

Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:
 Pitkäaikaisen vuokrasopimuksen aikaansaaminen VPK ry:n kanssa.
 Musiikkiopiston toimintojen keskittäminen yhteen paikkaan VPK:n tontille.
 Musiikkiopiston tarjonta pidetään monipuolisena ja helposti saavutettavana.

Strateginen päämäärä Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstökysely: *osaaminen ja työolot	4,5	4,3	4,3	Uusi oppilaitoshallinto-ohjelma, ja sen tuoma google työkaluympäristö helpottaa arjen työtä ja ...
	*työyhteisön toimivuus	4,6	4,3	4,4	
	*omat voimavarat	4,6	4,0	4,5	

Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:
 Pääopetuspisteen toiminnot Äänekoskella keskitetään yhteen paikkaan.

Strateginen päämäärä Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit

Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen	Prosessien toimivuus	4,5	4,3	4,4	

Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:
 Parhaiden käytäntöjen tunnistaminen ja käyttöönotto
 Uuden musiikkioppilaitoshallinto-ohjelman ja siihen liittyvien oheistoimintojen kokonaisvaltainen käyttöönotto.
 Toimintojen keskittäminen yhteen opetuspaikkaan Äänekoskella.

Strateginen päämäärä Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous

Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	TA toteutuma	Vuoden 2016 tilinpäätös	Toteuma +/- 10 t€	Toteuma + 11 t€	

Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:
 Talousresurssit pysyvät vähintäänkin nykytasolla.
 Tilavuokrien määrittely.

3.1.9.5 Liikuntatyö

Toiminta-ajatus

Tuottaa kaikille kuntalaisille tasapuolisesti liikuntalaissa määritellyt liikuntapalvelut, ottaen huomioon kilpaliikunnan, harrasteliikunnan, las-

ten liikunnan ja erityisryhmien tarpeet. Järjestää ohjattua liikuntatoimintaa erityisryhmille. Vastata ostopalveluina liikuntapaikkojen kunnossapidosta.

Liikuntapalvelut ylläpitävät laadukasta ja monipuolista liikuntapaikkaverkostoa ottaen huomioon kaikki kunnan asukkaat. Liikuntapaikkojen kunnossapito ostetaan Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:ltä. Liikuntatoimi toimii yhteistyössä paikkakunnan liikuntajärjestöjen kanssa avustamalla niiden toimintaa ja järjestämällä eri tapahtumia niiden kanssa, avustustoiminnassa painotetaan nuorisoliikuntaa. Liikuntapalvelut järjestävät erityisryhmille ja ikääntyvälle väestölle erilaista ryhmäliikuntaa ja liikuntaneuvontaa.

Talousarvion toteutuminen

3000550 Liikuntatyö	TP2016	TA2017	TP2017	Muutos TP2017/TA2017 €	Muutos TP2017/TA2017 %
	Toimintatuotot	286	397	356	-41
Toimintakulut	-1 381	-1 334	-1 412	-78	6 %
Netto (toimintakate)	-1 096	-937	-1 056	-119	13 %

Liikuntatyön talousarvion menot olivat 1 412 200 euroa ja tulot 355 700 euroa. Vastuualeen nettomenot ylittyivät 119 300 euroa. Ylitys aiheutui suurelta osin alueiden (luistinradat, uimarannat, liikuntatalo, Äänemäki) rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden tehdyistä toiminnan kannalta pakollisista korjauksista, esim. ulkoluistinradat jouduttiin tekemään useaan kertaan sääolosuhteiden vuoksi. Tuloja kertyi budjetoitua vähemmän uimahallikäynneistä ja tilojen vuokrista, joita ei saatu ottaa käyttöön.

Merkittävimmät liikuntatapahtumat olivat hiihdon nuorten SM-kilpailut liikuntapuistossa, koripallon naisten SM-sarjaottelut liikuntatalolla, kansainväliset yleisurheilukilpailut liikuntapuistossa, Ice-Skating -tapahtuma Äänekoskella ja Bio- ja juustomessut liikuntatalolla, Neste Ralli Finland Koiviston kylällä ja lasten viikkokisat kesällä Suolahden kentällä. Suomen 100-vuotisjuhlan merkeissä paljastettiin liikuntatalo - uimahallin edustalle taiteilija Ari Liimataisen suunnittelema patsas "Urheilu Yhdistää" ja kaupungintalolla pidettiin näyttely, jossa paikalliset urheiluseurat esittelivät toimintaansa.

Toimintavuoden 2017 syksyllä käynnistyi liikuntatalon peruskorjaustyöt. Suolahden uimahallin kuntosalin peruskorjaustyöt jatkuivat ja hanke valmistuu keväällä 2018. Liikuntapuiston uusi hiekkatekonurminen tenniskenttä otettiin käyttöön kesän 2017 alussa. Hankittiin ulkoilureiteille (Ä:ki, S:ti) kuntokatsastustaulut, jotka otetaan käyttöön 2018 kesän alussa.

Liikuntatoimi oli mukana suunnittelemassa ja laatimassa rahoitushakemuksia Suolahden jäähallista ja ylipainehallista liikuntapuistoon AVI:lle ja ELY-keskukselle.

Liikuntatoimi aloitti yhdessä Äänekosken Huima ry:n kanssa hiihdon aikuisten SM-kilpailuiden valmistelun.

Tapahtumat ja tulokset

Liikuntatalo

Liikuntatalo on päivisin koululaisten ja erityisryhmien käytössä. Syksy- ja kevätkaudella iltakäyttäjien varattujen vakiovuorojen määrä oli 3 122 (3 371). Kesäaikana varauksia oli 189 (380), koska liikuntatalo oli suljettuna ja pääsy oli mahdollista vain sähköisen avaimen avulla. Eri-laisia otteluita ja tapahtumia järjestettiin yhteensä 99 (55) kappaletta. Kabinettia käytettiin kokouksiin ja erilaisiin tilaisuuksiin 354 (115) kertaa. Merkittävimmät tapahtumat olivat Äänekosken Huiman naisten koripallon SM-sarjaottelut. Liikuntatalon kuntosalille ostettiin yhteensä 1 628 (1 167) kuntosalikorttia.

Uimahalli VesiVelho

VesiVelhossa oli uimareita 55 648 (8 793), joka on noin 200 asiakasta/toimintapäivä. Uimakoulutoiminta: esikoulut 1 619 (350) käyntikertaa ja ala-aste 4 305 (1 394) käyntikertaa. Muu toiminta: vesijumppat, perhe, - kesäuima, - tekniikkauimakoulut, (568), XL-uintiryhmä, kehitysvammaisten lasten perheuinti, vauvauintiryhmät lauantaisin, eri järjestöjen jumpparyhmät, sukeltajien harjoitusvuorot. Lisäksi hallissa järjestettiin mm. Ystävän päivän uinti, Kynttilänpäiväuinti ja Wibit-Agua tempuratapäivä. VesiVelho osallistui myös Uu kesäksi kuntoon -kampanjaan. Vauvauinnissa kirjattiin 788 käyttökertaa.

Sopimus uimahallin kahvio- ja lipunmyyntitoimintojen hoitamisesta yrittäjän toimesta päättyi vuoden 2017 lopulla ja toiminta siirtyi kaupungin hoitamaksi.

Suolahden uimahalli

Suolahden uimahallissa oli 25 998 (38 685) kävijää. Uimakoulutoiminta: esikoulut, omat koulut ja ulkopaikkakuntien koulut 4 041 (5 326). Vesivoimistelussa oli 2 286 (2 492) käyntikertaa. Uimakoulutoiminta: Laukaan, Uraisen, Konneveden ja Hankasalmen koulut käyttivät hallia uimaopetuspaikkana.

Muu toiminta: avoimet uimakoulut, Ui kesäksi kuntoon -kampanja, jossa uimahalli tuli kolmannelle sijalle koko valtakunnassa pientenhallien sarjassa, naisten päivän tapahtuma, turvesaunat, tekniikkakurssit ja 47-tunnin uinti uimahallin 47-vuotis syntymäpäivän (578) johdosta.

Uimahallin kuntosalin peruskorjaus jatkui ja se saadaan valmiiksi vuoden 2018 keväällä.

Marraskuussa käynnistyi kuntosalitilan peruskorjaus.

Liikuntapuisto ja Suolahden urheilukenttä

Liikuntapuistossa järjestettiin 58 (57) jalkapallo-ottelua ja 41 (38) eri turnausta, pidettiin 10 (7) yleisurheilukilpailut, oli 7 (5) (hiihtokilpailut, koiranäyttely, kuutamohiihto ja luisteluliitonluistelutapahtuma koululaisille). Liikuntapuiston teknurmi otettiin käyttöön 19.5.2017 (21.3.2016) ja suljettiin 5.10.2017. Nurmikentät olivat käytössä 19.5.2017 - 5.10.2017 välisen ajan (6.6. - 30.9.2016). Hiihtoladut olivat käytössä 7.12.2016 - 4.4.2017 (12.12.2015 - 31.3.2016) välisenä aikana.

Liikuntapuiston merkittävin tapahtuma oli vuonna 2017 nuorten hiihdon Suomenmestaruuskilpailut, jossa pääjärjestäjänä oli Äänekosken Huima yhdessä kaupungin kanssa. Kilpailut onnistuivat mainiosti.

Suolahden urheilukentällä järjestettiin 13 (15) yleisurheilutapahtumaa ja 12 jalkapallo-ottelua.

Yhteensä kentillä järjestettiin vuoden 2017 aikana 144 (130) erilaista urheilutapahtumaa. Lisäksi kentät olivat eri seurojen vilkkaassa harjoituskäytössä koko toimintakauden.

Muut liikuntapaikat

Liikuntatoimen toimesta hoidettiin hiihtolatuja keskustaajamissa ostopalveluna Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:n toimesta, haja-asutusalueilla käytettiin järjestöjen ja yksityisten henkilöiden palveluita. Keilahallitoimintaa ylläpidettiin edelleen yksityisen yrittäjän toimesta. Äänemäen laskettelurinteen hoidosta vastasi edelleen Äänekosken Urheilijat ry ja rinne avattiin 15.12.2016 ja suljettiin 4.4.2017, aukiolopäiviä oli 64 (54). Kausikortteja myytiin 310 (276), päivälippuja 336 (325) ja erillisissä tapahtumissa (kouluvuorot, talviliikuntapäivä, laskiainen, avoimet ovet) oli osallistujia useita satoja. Suurin tapahtuma oli koko perheen talvirieha, jossa oli yli 300 osallistujaa. Suolahden jäähallia ylläpiti SS-Jäähalli Oy, jonka toimintaa kaupunki tuki ostamalla sieltä jäävuoroja koululaisille. Jäähallissa pelattiin 89 (96) ottelua tai turnausta, jossa oli useita otteluita. Yhteensä jäähallin käyttäjiä oli seitsemän kuukauden toimintakautena yhteensä 23 275 (20 985).

Suosituksen Häränvirran talviuintipaikan ylläpidosta vastasi Häränvirran Talviuimarit ry ja uintipaikalla kirjattiin 9 750 (23 950) uintikertaa.

Erityisryhmien liikunta

Terveysliikuntaryhmät ovat tarkoitettu pitkäaikaissairaille, työkyvyttömyyseläkkeellä oleville ikäihmisille, ellei toisin mainita. Liikuntatoimi on yhdessä kouluttanut vertaisohjaajaa, joita on toiminnassa 30 ja he ohjaavat viittä ryhmää ja näissä ryhmissä oli 89 henkilöä viikossa. Lisäksi kaupungissa on eläkeläisjärjestöjen ohjaamia liikuntaryhmiä viisi. Eri ryhmiä oli toiminnassa kevätkaudella 34 ja syyskaudella 35 (32) ja niissä oli mukana viikoittain yli 500 henkilöä, kävijäkertoja tuli 10 320 (7 761). Kuntosaliryhmiä toimi kaikissa Äänekosken taajamissa. Erityisryhmien liikunta oli mukana 26 (20) eri tilaisuudessa kertomassa terveysliikunnan merkityksestä ihmisille. Seniorikortteja myytiin 65-vuotiaille yhteensä 363 (312) kappaletta. Liikuntatoimen ja terveystoimen hyvän yhteistyön kautta käytetään Mediatri -ohjelman liikuntasivua ohjattaessa henkilöitä oikeisiin liikuntaryhmiin. Liikuntalähetteen kautta eri ryhmiin ohjattiin 63 (154) henkilöä.

Toiminta järjestetään yhden vakinaisen ohjaajan ja määräaikaisen tunti-ohjaajan toimesta.

Järjestöjen tukeminen

Liikuntatoimi myönsi järjestöavustuksia yhteensä 119 397 euroa eri liikuntajärjestölle ja yhteisöille. Perusavustusta saivat 15 järjestöä, sen ollessa 28 800 euroa, loppuosa jaettiin kurssi-, leiri-, ja koulutusavustuksina sekä maksullisten tilojen vuokrien kattamiseen. SS-Jäähallin Oy:n tukemiseen kaupunki osoitti 60 000 euroa, jolla ostettiin ilmaiset päiväkäyttövuorot kouluille ja muille kaupungin laitoksille jäähallilta.

Liikuntatoimi osallistui yhdessä eri järjestöjen kanssa erilaisten liikuntatapahtumien järjestämiseen. Äänekosken kaupunki maksoi markkinointitukea Äänekosken Huiman koripallojoukkueille 15 000 euroa. Kaupungin omistamat liikuntatilat olivat pääsääntöisesti järjestöjen käytettävissä maksutta.

Palkitut urheilijat vuonna 2017

Kaupunki valitsi hyvin menestyneeksi urheilijaksi yleisurheilija Aino Pulkkinen, tyttöurheilijaksi yleisurheilija Tessa Toropaisen, poikaurheilijaksi korkeushyppääjä Arttu Mattilan ja valmentajaksi Ilpo Vesterein sekä nuorisovalmentajiksi Hannu Koivusen ja Olli-Pekka Mattilan. Vuoden urheiluteon tekijänä palkittiin yleisurheilija Saija Seppä. Keski-Suomen liikunta palkitsi Äänekosken Urheilijat ry:n vuoden liikuntatekona, perustuen pitkäaikaiseen talkootyöhön Äänemäen lasket-

telurinteen hoidossa ja kehittämisessä. Lautakunnan myöntämä urheilijastipendi jaettiin 18:lle Suomenmestaruusmitalin saavuttaneelle urheilijalle ja seuralle. Hyvistä saavutuksista palkittiin 44 henkilöä ja seura, jotka olivat saavuttaneet SM-mitalisaavutuksen vuoden 2017 aikana. Reilun pelin palkinto jaettiin Äänekosken Huiman T05 -tyttöjalkapallojuniorijoukkueelle.

Tuloskortti

Vastuualue:	Liikuntatyö				
Strateginen päämäärä	Vetovoimainen, uudistuva ja kehittyvä Äänekoski				
Näkökulma	Asiakas				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Valtakunnalliset tapahtumat Rekisteröityjen harrastajien määrä eri toiminnoissa Kävijämäärät	4 liikunta 1173 uimahallit 60 000 seniorikortit 451	5 1200 90000 470	5 1457 82000 363	Ulkopuolisten kävijöiden väheneminen (tehtaan työntekijät)
	Tilojen kehittäminen: Jäähalli	Äänemäki/kausikortit 276	300	336	
	Monitoimihalli	Huonokuntoinen	Suunnittelu	Rahoitushakemus laadittu	
	Äänemäki	Ei ole	Suunnittelu	Tajouskilpailu menossa	
	Taajamien lähiliikuntapaikkasuunnitelma	Suunnittelu Ei ole	Suunnittelu Laaditaan yhdessä kyltien kanssa	Hanke etenee Laaditaan 2018 aikana	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Yhteistyö järjestöjen kanssa, avustamisessa painotus nuorisoliikunnassa, tapahtuma markkinointi					
Poikkisektorinen työryhmä senioriliikunnan kehittämisessä					
Suunnitelmat eri toimitilojen kehittämisestä: Hallit, Äänemäki, taajamat lähiliikuntapaikat					
Strateginen päämäärä	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö				
Näkökulma	Henkilöstö				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Oikein mitoitettu, motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstökysely	95 %	95 %	95 %	
	osaaminen ja työolot	4,2	4	4,1	
	työyhteisön toimivuus	4,3	3,9	4,3	
	omat voimavarat	4,4	4,3	4,6	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Tiedotuksen parantaminen					
Riittävät henkilöstöresurssit					
Strateginen päämäärä	Laadukkaat ja kustannustehokkaat palveluprosessit				
Näkökulma	Prosessi				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Prosessien tehostaminen Uuden teknologian hyödyntäminen	Henkilöstökysely Prosessien toimivuus	4,2	4	4,4	
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Prosessien määrittäminen					
Parhaat teknologiset järjestelmät käyttöön					
Strateginen päämäärä	Tasapainoinen ja kasvua tukeva talous				
Näkökulma	Talous				
Kriittinen menestystekijä	Mittari(t)	Nykytaso (2016)	TA 2017 (tavoite)	TP 2017 (toteutuma)	Selite poikkeamasta
Kehittämisen mahdollistava taloustilanne	Taloarviossa pysyminen	1 080 800	937 200	1 056 500 (ylitys 119 300)	pääsylipputulot alittuivat, kunnossapitopalv. ostot ylittivät
Keskeisiä toimenpiteitä menestystekijän saavuttamiseksi:					
Taloustarviossa pysyminen					
Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kanssa					

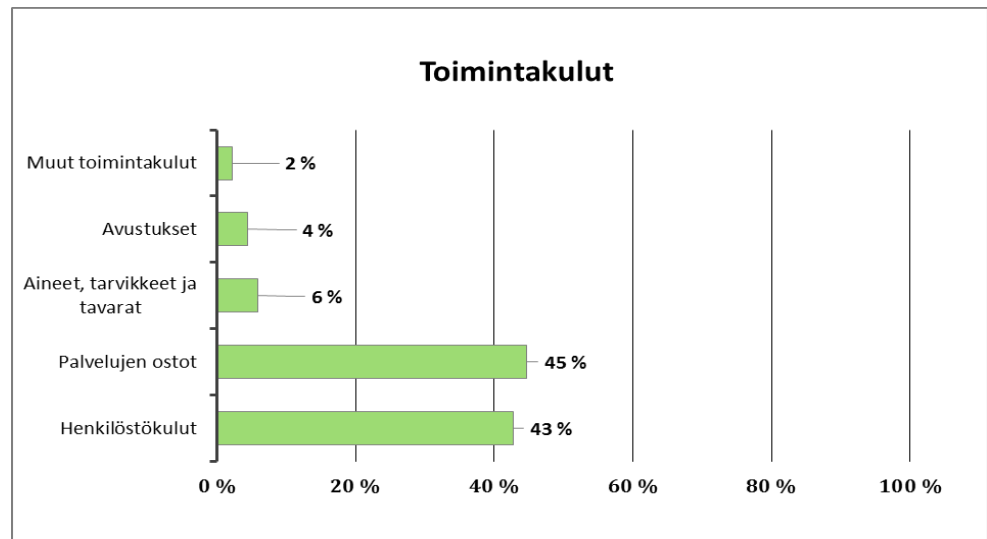
3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TAULUKKO 10 TULOSLASKELMA

1000 euroa, ulkoinen + sisäinen	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	7 995	100	8 095	8 809	-714
Maksutuotot	9 952		9 952	10 035	-83
Tuet ja avustukset	3 297		3 297	3 590	-293
Muut toimintatuotot	3 236	2 200	5 436	5 668	-232
Toimintatuotot yhteensä	24 479	2 300	26 779	28 102	-1 323
Valmistus omaan käyttöön				15	-15
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-58 355	-83	-58 438	-57 740	-698
Palvelujen ostot	-58 005	-317	-58 322	-60 204	1 883
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 891		-7 891	-8 046	155
Avustukset	-6 488	-230	-6 718	-5 921	-797
Muut toimintakulut	-1 472	-548	-2 020	-3 080	1 061
Toimintakulut yhteensä	-132 210	-1 178	-133 388	-134 991	1 604
Toimintakate	-107 730	1 122	-106 608	-106 874	265
Verotulot	72 283	4 000	76 283	76 696	-413
Valtionosuudet	45 181	-592	44 589	44 660	-71
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	662		662	631	31
Muut rahoitustuotot	1 088		1 088	1 242	-154
Korkokulut	-660	200	-460	-160	-300
Muut rahoituskulut				-35	35
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1 090	200	1 290	1 678	-388
Vuosikate	10 824	4 730	15 554	16 160	-606
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 369		-7 369	-7 050	-319
Lisäpoistot	-631		-631	-1 530	899
Arvonalentumiset					
Tilikauden tulos	2 824	4 730	7 554	7 580	-26
Poistoeron muutos				20	-20
Varausten muutos					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 824	4 730	7 554	7 600	-46

Toimintatuotot toteutuivat noin 1,3 milj. euroa suunniteltua paremmin ja toimintakulut puolestaan ylittyivät noin 1,6 milj. eurolla. Toimintakate oli näin ollen noin 0,3 milj. euroa suunniteltua heikompi.

KUVA 18 TOIMINTAKULUJEN JAKAUTUMINEN 2017

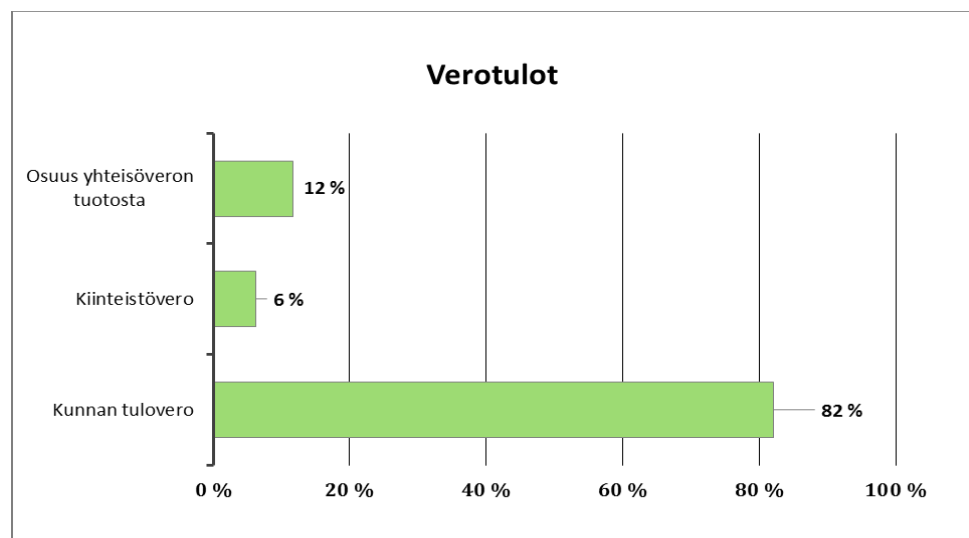

TAULUKKO 11 VEROTULOJEN TOTEUTUMINEN 2017

	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
1000 euroa					
Verotulot					
Kunnan tulovero	60 800	1 380	62 180	62 984	-804
Kiinteistövero	4 417	386	4 803	4 722	81
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 066	2 234	9 300	8 990	310
Verotulot yhteensä	72 283	4 000	76 283	76 696	-413

Verotulot puolestaan toteutuivat noin 0,4 milj. euroa muutettua talousarviota paremmin.

KUVA 19 VEROTULOJEN JAKAUTUMINEN 2017

TAULUKKO 12 VALTIONOSUUKSIEN TOTEUTUMINEN 2017

1000 euroa	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet					
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	46 709	-477	46 231	39 019	7 212
Verotulon tasaus				7 212	-7 212
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 528	-114	-1 642	-1 571	-71
Valtionosuudet yhteensä	45 181	-592	44 589	44 660	-71

Valtionosuustuloja kertyi noin 0,1 milj. euroa muutettua talousarviota enemmän.

Rahoitustuottojen ja -kulujen ryhmässä korkokuluissa säästettiin noin 0,3 milj. euroa talousarvioon nähden. Tämä johtui lähinnä alhaisesta korkotasosta ja toiminnan rahoituksen painopisteen siirtämisestä pitkäaikaisesta lyhytaikaiseen rahoitukseen. Muut rahoitustuotot ylittivät 0,2 milj. euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot toteutuivat 0,3 milj. euroa arvioitua pienempinä ja lisäpoistoja tehtiin 1,5 milj. euroa, mikä on 0,9 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu.

Tilikauden tulos on 4,8 milj. euroa parempi alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Tilikaudella tehtiin 4,7 milj. euron talousarviomuutokset, jotka toteutuivat lähes suunnitellusti.

3.3 Investointien toteutuminen

TAULUKKO 13 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
INVESTOINNIT 1000 euroa					
Kiinteä ja aineeton omaisuus					
Menot	-500 000		-500 000	-1 032 021	532 021
Tulot	250 000		250 000	1 661 239	-1 411 239
Netto	-250 000	0	-250 000	629 218	-879 218
Irtain omaisuus, Kaupunginhallitus					
Menot	-64 500		-64 500	-467 533	403 033
Tulot					0
Netto	-64 500	0	-64 500	-467 533	403 033
Irtain omaisuus, Perusturva					
Menot	-85 000		-85 000	-82 812	-2 188
Tulot					
Netto	-85 000	0	-85 000	-82 812	-2 188
Irtain omaisuus, Vapaa-aika					
Menot			0	-2 000	2 000
Tulot					
Netto	0	0	0	-2 000	2 000
Hankkeet, Vapaa-aika					
Menot	-35 000		-35 000	-34 005	-995
Tulot	9 000		9 000		
Netto	-26 000	0	-26 000	-34 005	-995
Äänekosken kaupungintalo					
Menot	-70 000		-70 000	-54 335	-15 665
Tulot					
Netto	-70 000	0	-70 000	-54 335	-15 665
Suojarinne, keskuskeittiö					
Menot				-300 065	300 065
Tulot					
Netto	0	0	0	-300 065	300 065
Ylipainehalli					
Menot				-11 335	11 335
Tulot					
Netto	0	0	0	-11 335	11 335
Koulunmäen yläkoulu, IV-muutostyöt					
Menot				-23 769	23 769
Tulot					
Netto	0	0	0	-23 769	23 769
Netto	0	0	0	-23 769	23 769
Koulunmäen koulu, talotekniikka					
Menot				-4 686	4 686
Tulot					0
Netto	0	0	0	-4 686	4 686

INVESTOINNIT 1000 euroa	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Vanha terveyskeskus, Äki					
Menot	-50 000		-50 000	-4 127	-45 873
Tulot					
Netto	-50 000	0	-50 000	-4 127	-45 873
Painotalo					
Menot	-30 000		-30 000	-28 335	-1 665
Tulot					
Netto	-30 000	0	-30 000	-28 335	-1 665
Pääkirjasto					
Menot	-340 000		-340 000	-144 561	-195 439
Tulot					
Netto	-340 000	0	-340 000	-144 561	-195 439
Suolahden kirjasto					
Menot	-10 000		-10 000	-13 936	3 936
Tulot					
Netto	-10 000	0	-10 000	-13 936	3 936
Liikuntatalo, Koulunmäenkatu 2					
Menot	-1 070 000		-1 070 000	-806 955	-263 045
Tulot	300 000		300 000	120 000	180 000
Netto	-770 000	0	-770 000	-686 955	-83 045
Suolahden uimahalli / kuntosali					
Menot	-150 000		-150 000	-78 954	-71 046
Tulot	40 000		40 000	20 000	20 000
Netto	-110 000	0	-110 000	-58 954	-51 046
Liikuntalo / uimahalli					
Menot				-18 293	18 293
Tulot					
Netto	0	0	0	-18 293	18 293
Piilolan vanhainkoti					
Menot	-300 000	30 000	-270 000	-73 919	-196 081
Tulot					
Netto	-300 000	30 000	-270 000	-73 919	-196 081
Vanha sairaala, Äki					
Menot	-20 000		-20 000	-10 032	-9 968
Tulot					
Netto	-20 000	0	-20 000	-10 032	-9 968
Karhunlähden päiväkoti					
Menot	-35 000		-35 000	-32 723	-2 277
Tulot					
Netto	-35 000	0	-35 000	-32 723	-2 277
Toimintakeskus, Lossintie 19					
Menot		-30 000	-30 000	-23 986	-6 014
Tulot					
Netto	0	-30 000	-30 000	-23 986	-6 014
Konginkankaan palvelukeskus					
Menot	-400 000		-400 000	-495 400	95 400
Tulot					
Netto	-400 000	0	-400 000	-495 400	95 400

	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
INVESTOINNIT 1000 euroa					
Suolahden palvelukeskus					
Menot	-200 000	-30 000	-230 000	0	-230 000
Tulot					
Netto	-200 000	-30 000	-230 000	0	-230 000
Paloasema, uusi, Palomäen kenttä					
Menot			0	-219 657	219 657
Tulot					
Netto	0	0	0	-219 657	219 657
Rakennusten purku (varaus)					
Menot	-440 000		-440 000		-440 000
Tulot					
Netto	-440 000	0	-440 000	0	-440 000
Muut talonrakennushankkeet (varaus)					
Menot	-300 000		-300 000	0	-300 000
Tulot					
Netto	-300 000	0	-300 000	0	-300 000
Kauppakatu 6 (Niskanen), purkutyöt					
Menot			0	-281 129	281 129
Tulot					
Netto	0	0	0	-281 129	281 129
Talonrakennus yhteensä					
Menot	-3 415 000		-3 415 000	-2 626 197	-788 803
Tulot	340 000		340 000	140 000	200 000
Netto	-3 075 000	0	-3 075 000	-2 486 197	-588 803
Liikenneväylät					
Menot	-2 765 000		-2 765 000	-1 811 811	-953 189
Tulot					
Netto	-2 765 000	0	-2 765 000	-1 811 811	-953 189
Puistot ja yleiset alueet					
Menot	-495 000		-495 000	-64 522	-430 478
Tulot					
Netto	-495 000	0	-495 000	-64 522	-430 478
Sillat					
Menot	-100 000		-100 000	-86 214	-13 786
Tulot					
Netto	-100 000	0	-100 000	-86 214	-13 786
Satamat ja laiturit					
Menot	-150 000		-150 000	-189 555	39 555
Tulot				26 567	-26 567
Netto	-150 000	0	-150 000	-162 988	12 988
Muut maanrakennushankkeet					
Menot	-205 000		-205 000	-146 586	-58 414
Tulot	30 000		30 000	10 320	19 680
Netto	-175 000	0	-175 000	-136 266	-38 734
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Menot	-7 814 500		-7 814 500	-6 543 254	-1 271 246
Tulot	629 000		629 000	1 838 125	-1 209 125
Netto	-7 185 500	0	-7 185 500	-4 705 129	-2 480 371

Investointien osalta toteuma (netto) oli 4,7 milj. euroa, joten käyttämättä jäi noin 2,5 milj. euroa. Suurimmat investointikohteet (netto) talonrakennuspuolella vuonna 2017 olivat liikuntatalo (0,7 milj. euroa), Konginkankaan palvelukeskus (0,5 milj. euroa) ja keskuskeittiö (0,3 milj. euroa).

Liikenneväyliin investoitiin 1,8 milj. euroa, puistoihin ja yleisiin alueisiin 0,1 milj. euroa ja irtaimistoinvestointeihin noin 0,5 milj. euroa.

Investointitulot ylittyivät 1,2 milj. euroa tilikaudella 2017. Investointitulosten ylitys johtui pääosin siitä, että kiinteistöjen myynnistä aiheutuvat tasearvot kirjautuvat tuloksi investointiosaan (1,1 milj. euroa).

Investointimenot alittuivat 1,3 milj. euroa tilikaudella 2017. Investointimenojen merkittävimmät alitukset olivat Piilolan vanhainkoti (0,2 milj. euroa), pääkirjasto (0,2 milj. euroa), Suolahden palvelukeskus (0,2 milj. euroa) sekä liikenneväylät (1,0 milj. euroa).

3.4 Rahoitusosan toteutuminen

TAULUKKO 14 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN 2017

RAHOITUSLASKELMA, 1000 €	Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	10 824	4 730	15 554	16 160	-606
Tulorahoituksen korjaukset	0		0	-1 731	1 731
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-7 815		-7 815	-6 543	-1 271
Rahoitusosuudet investointeihin	629		629	177	452
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot	100		100	1 551	-1 451
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 738	4 730	8 469	9 614	-1 145
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0		0	-4	4
Antolainasaamisten vähennykset	5		5	222	-217
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000		20 000	20 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 700		-7 700	-7 716	16
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-15 900		-15 900	-16 000	100
Oman pääoman muutokset	0		0	-17	17
Muut maksuvalmiuden muutokset	0		0	-1 280	1 280
Rahoituksen rahavirta	-3 595	0	-3 595	-4 795	1 200
Rahavarojen muutos	143	4 730	4 874	4 819	55

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 9,6 milj. euroa. Se oli 1,1 milj. euroa parempi kuin talousarviossa. Vuosikate oli 0,6 milj. euroa parempi ja tulorahoituksen korjauksia kirjattiin noin 1,7 milj. euroa (myyntivoitot). Investointimenot alittuivat noin 1,3 milj. euroa.

Rahoituksen rahavirta oli noin -4,8 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa otettiin 20,0 milj. euroa ja vanhoja lainoja lyhennettiin talousarvion mukaisesti 7,7 milj. euroa.

Lyhytaikaisten lainojen osuus puolestaan väheni 0,1 milj. euroa talousarviota paremmin ja vähennys oli siten 16,0 milj. euroa.

Rahavarojen muutos oli kaiken kaikkiaan 4,8 milj. euroa.

4 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

4.1 Tuloslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut

Ulkoinen	2017	2016	muutos eur	%
Toimintatuotot	22 077 105,31	19 274 476,39	2 802 629	14,54
Myyntituotot	3 310 643,54	2 961 350,80	349 293	11,80
Maksutuotot	9 510 278,28	9 331 248,47	179 030	1,92
Tuet ja avustukset	3 590 456,15	2 817 298,78	773 157	27,44
Muut toimintatuotot	5 665 727,34	4 164 578,34	1 501 149	36,05
Valmistus omaan käyttöön	14 748,00	9 593,20	5 155	53,73
Toimintakulut	-128 965 744,20	-127 906 677,45	-1 059 066,75	0,83
Henkilöstökulut	-57 739 963,05	-58 650 964,14	911 001	-1,55
Palkat ja palkkiot	-44 350 676,45	-44 361 537,06	10 861	-0,02
Henkilösivukulut	-13 389 286,60	-14 289 427,08	900 140	-6,30
Eläkekulut	-11 067 060,85	-11 319 137,89	252 077	-2,23
Muut sivukulut	-2 322 225,75	-2 970 289,19	648 063	-21,82
Palvelujen ostot	-54 202 877,61	-52 132 552,25	-2 070 325	3,97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 023 531,69	-7 569 235,84	-454 296	6,00
Avustukset	-5 920 862,81	-7 704 974,48	1 784 112	-23,16
Muut toimintakulut	-3 078 509,04	-1 848 950,74	-1 229 558	66,50
Toimintakate	-106 873 890,89	-108 622 607,86	1 748 717	-1,61
Verotulot	76 695 917,63	74 434 375,58	2 261 542	3,04
Valtionosuudet	44 659 879,00	44 484 457,00	175 422	0,39
Käyttökate	14 481 905,74	10 296 224,72	4 185 681	40,65
Rahoitustuotot ja -kulut	1 677 706,89	2 468 370,83	-790 664	-32,03
Korkotuotot	631 206,93	632 543,75	-1 337	-0,21
Muut rahoitustuotot	1 242 060,64	2 181 733,10	-939 672	-43,07
Korkokulut	-160 305,68	-311 551,88	151 246	-48,55
Muut rahoituskulut	-35 255,00	-34 354,14	-901	2,62
Vuosikate	16 159 612,63	12 764 595,55	3 395 017	26,60
Poistot ja arvonalentumiset	-8 579 827,43	-6 987 718,49	-1 592 109	22,78
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 050 179,02	-6 987 718,49	-62 461	0,89
Kertaluonteiset lisäpoistot	-1 529 648,41	0,00	-1 529 648	
Tilikauden tulos	7 579 785,20	5 776 877,06	1 802 908	31,21
Poistoeron muutos	19 919,37	19 919,38	0	0,00
Poistoeron vähennys (+)	19 919,37	19 919,38	0	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 599 704,57	5 796 796,44	1 802 908	31,10
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot/Toimintakulut %	17,12	15,07		
Vuosikate/poistot %	188,34	182,67		
Vuosikate eur/asukas	844	659		
Asukasmäärä 31.12.	19143	19374		

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100% oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot.

4.2 Rahoituslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut

Ulkoinen	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 159 612,63	12 764 595,55
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 731 067,99	-995 837,87
Investointien rahavirta		
Investoinnit	-6 543 254,16	-8 406 003,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	176 886,27	809 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 551 330,00	1 333 361,55
Toiminnan ja investointien rahavirta	9 613 506,75	5 505 116,21
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-3 654,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	221 818,81	96 818,78
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 715 728,00	-9 045 994,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-16 000 000,00	-2 000 000,00
Oman pääoman muutokset		
Oman pääoman muutokset	-17 349,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	62 024,91	24 579,06
Vaihto-omaisuuden muutokset	-52 637,18	-2 173,20
Saamisten muutos	-308 970,48	-1 264 581,19
Korottomien velkojen muutos	-980 257,53	4 448 391,70
Rahoituksen rahavirta	-4 794 752,47	-7 742 958,85
Rahavarojen muutos	4 818 754,28	-2 237 842,64
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	6 682 495,37	1 863 741,09
Rahavarat 1.1	1 863 741,09	4 101 583,73
Rahavarojen muutos	4 818 754,28	-2 237 842,64
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	253,83	168,02
Pääomamenojen tulorahoitus, %	116,62	77,15
Lainanhoitokate	2,07	1,40
Kassan riittävyys, pv	17,01	4,67

Rahoituslaskelman tunnusluvut:

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosentiosuuden investointien omahankintamenon, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten määrästä Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun arvo on 1-2, heikko kun arvo on alle 1.

Kassan riittävyys -tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

4.3 Tase 31.12. ja tunnusluvut

Ulkoinen VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	159 864 841,63	162 116 727,99	OMA PÄÄOMA	86 424 634,18	78 842 278,61
Aineettomat oikeudet	702 105,26	764 178,39	Peruspääoma	78 496 806,79	78 496 806,79
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	Arvonkorotusrahasasto	0,00	0,00
			Muut omat rahastot	67 360,66	84 709,66
Tietokoneohjelmistot	277 864,32	216 690,60	Edellisten tilikausien ylijäämä (alij.)	260 762,16	-5 536 034,28
Muut pitkävaikutteiset menot	424 240,94	547 487,79	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 599 704,57	5 796 796,44
Aineelliset hyödykkeet	114 858 947,51	117 217 284,93	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET	175 014,02	194 933,39
Maa- ja vesialueet	26 139 646,69	23 622 398,63	Poistoero	175 014,02	194 933,39
Rakennukset	73 826 702,78	80 668 041,98	PAKOLLISET VARAUKSET	6 000,00	6 000,00
Kiinteä laitteet ja rakenteet	11 311 746,53	10 157 506,19	Muut pakolliset varaukset	6 000,00	6 000,00
Koneet ja kalusto	1 250 910,92	1 630 026,31	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	451 342,32	382 584,46
Muut aineelliset hyödykkeet	160 778,53	160 778,53	Valtion toimeksiannot	60 667,75	42 616,58
Enn.maksut ja keskeneräiset h.	2 169 162,06	978 533,29	Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	0,00
			Muut toimeksiantojen pääomat	390 674,57	339 967,88
Sijoitukset	44 303 788,86	44 135 264,67	VIERAS PÄÄOMA	86 390 402,83	91 086 388,36
Osakkeet ja osuudet	19 704 893,92	19 318 204,92	Pitkäaikainen	38 590 437,43	26 305 467,18
Muut lainasaamiset	24 254 143,94	24 475 962,75	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok	38 572 348,00	26 288 076,00
Muut saamiset	344 751,00	341 097,00	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
			Muut velat	18 089,43	17 391,18
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	7 955,95	1 223,00	Lyhytaikainen	47 799 965,40	64 780 921,18
Valtion toimeksiannot	7 955,95	1 223,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok	29 715 728,00	45 715 728,00
Lahjoitusrahastojen erityiskat	0,00	0,00	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00	Saadut ennakot	159 629,45	160 698,79
			Ostovelat	10 252 628,10	11 629 677,96
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 574 595,77	8 394 233,83	Muut velat	1 143 241,65	1 243 526,87
Vaihto-omaisuus	86 258,43	33 621,25	Siirtovelat	6 528 738,20	6 031 289,56
Varasatot	86 258,43	33 621,25	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	173 447 393,35	170 512 184,82
Valmiit tuotteet/tavarat	0,00	0,00			
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00			
Saamiset	6 805 841,97	6 496 871,49			
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00			
Myyntisaamiset	0,00	0,00			
Lainasaamiset	0,00	0,00			
Muut saamiset	0,00	0,00			
Lyhytaikaiset saamiset	6 805 841,97	6 496 871,49			
Myyntisaamiset	2 481 587,15	2 244 534,58			
Lainasaamiset	431 000,00	659 288,44			
Muut saamiset	2 707 451,47	2 452 115,56			
Siirtosaamiset	1 185 803,35	1 140 932,91			
			Taseen tunnusluvut		
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00	Omavaraisuusaste %	49,98	46,40
			Suhteellinen velkaantuneisuus %	60,12	65,80
Rahat ja pankkisaamiset	6 682 495,37	1 863 741,09			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	173 447 393,35	170 512 184,82	Kertynyt yli-/alijäämä eur	7 860 466,73	260 762,16
			Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas	410,62	13,46
			Lainakanta 31.12. eur	68 288 076,00	72 003 804,00
			Lainakanta 31.12. eur/asukas	3 567,26	3 716,52
			Lainasaamiset 31.12. eur	24 254 143,94	24 475 962,75
			Velat ja vastuut % käyttötuloista	66,14	-
			Asukasmäärä 31.12	19143	19374

Taseen tunnusluvut:

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen sietokykyä selvityä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70%:n omavaraisuutta. Alle 50%:n omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus % kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus koko kuntasektorilla on noin 30%.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

4.4 Kokonaistulot ja -menot 2017

ulkoinen

TULOT			MENOT		
Varsinainen toiminta	eur	%	Varsinainen toiminta	eur	%
Toimintatuotot	22 077 105,31	13,4	Toimintakulut	128 965 744,20	81,5
Valmistus omaan käyttöön	14 748,00	0,01	Korkokulut	160 305,68	0,1
Verotulot	76 695 917,63	46,7	Muut rahoituskulut	35 255,00	0,0
Valtionosuudet	44 659 879,00	27,2	Satunnaiset kulut	0,00	0,0
Korkotuotot	631 206,93	0,38			
Muut rahoitustuotot	1 242 060,64	0,76			
Satunnaiset tuotot	0,00	0			
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
Käyttöomaisuuden myyntivoit	-2 902 575,57	-1,77	Käyttöomaisuuden myyntitapp	-1 171 507,58	-0,7
			Pakollisten varausten muutos	0,00	0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeih	176 886,27	0,11	Käyttöomaisuusinvestoinnit	6 543 254,16	4,1
Käyttöomaisuuden myyntitulo	1 551 330,00	0,94			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten väh.	221 818,81	0,13	Antolainasaamisten lisäykset	3 654,00	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lis.	20 000 000,00	12,2	Pitkäaikaisten lainojen väh.	7 715 728,00	4,9
Lyhytaikaisten lainojen lis.	0,00	0	Lyhytaikaisen lainojen väh.	16 000 000,00	10,1
Oman pääoman lisäykset	0,00	0	Oman pääoman vähennykset	17 349,00	0,0
Kokonaistulot yhteensä	164 368 377,02	100,0	Kokonaismenot yhteensä	158 269 782,46	100,0

4.5 Konsernilaskelmat

4.5.1 Konsernituloslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut

Ulkoinen	2017	2016	muutos eur	%
Toimintatuotot	85 850 096,64	82 437 015,45	3 413 081	4,14
Toimintakulut	-186 438 963,25	-186 238 997,16	-199 966	0,11
Osuus osakkuusyht.voitosta (tappiosta)	791 869,90	-23 012,55	814 882	-3541,04
Toimintakate	-99 796 996,71	-103 824 994,26	4 027 998	-3,88
Verotulot	76 695 917,63	74 434 375,58	2 261 542	3,04
Valtionosuudet	50 677 245,80	50 894 028,32	-216 783	-0,43
Käyttökate	27 576 166,72	21 503 409,64	6 072 757	28,24
Rahoitustuotot ja -kulut	-123 047,36	145 671,54	-268 719	-184,47
Korkotuotot	806 874,92	836 061,24	-29 186	-3,49
Muut rahoitustuotot	202 308,22	648 774,28	-446 466	-68,82
Korkokulut	-1 040 401,71	-1 225 651,12	185 249	-15,11
Muut rahoituskulut	-91 828,79	-113 512,86	21 684	-19,10
Vuosikate	27 453 119,36	21 649 081,18	5 804 038	26,81
Poistot ja arvonalentumiset	-15 632 077,08	-13 999 407,67	-1 632 669	11,66
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 100 679,78	-13 999 407,67	-101 272	0,72
Kertaluonteiset poistot	-1 529 648,41		-1 529 648	
Arvonalentumiset	-1 748,89	0,00	-1 749	
Tilikauden tulos	11 821 042,28	7 649 673,51	4 171 369	54,53
Tilinpäätössiirrot	23 714,86	-10 027,86	33 743	-336,49
Laskennalliset verot	-552 816,19	-182 756,12	-370 060	202,49
Vähemmistöosuudet	5 734,84	-1 654,81	7 390	-22,39
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 297 675,79	7 455 234,72	3 842 441	51,54
Konsernituloslaskelman tunnusluvut				
Toimintatuotot/Toimintakulut %	46,05	44,26		
Vuosikate/poistot %	175,62	154,64		
Vuosikate eur/asukas	1434	1117		
Asukasmäärä 31.12.	19143	19374		

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100% oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen kun vuosikate alittaa poistot.

4.5.2 Konsernirahoituslaskelma 2017 ja 2016 ja tunnusluvut

Ulkoinen	2017	2016
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	27 453 119,36	21 649 081,18
Tilikauden verot	-552 816,19	-182 756,12
Tulorahoituksen korjauserät	-2 508 705,92	-854 693,96
Investointien rahavirta		
Investoinnit	-21 232 549,15	-19 484 366,76
Rahoitusosuudet investointimenoihin	187 221,89	817 105,59
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 077 668,41	1 472 994,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 423 938,40	3 417 364,43
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	221 818,81	96 818,78
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	32 392 068,09	4 854 515,51
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 183 764,87	-13 569 526,30
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-21 159 000,00	1 258 500,00
Oman pääoman muutokset	-838 270,07	-5 916,23
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	8 078,42	15 877,52
Vaihto-omaisuuden muutokset	-15 003,20	58 276,71
Saamisten muutos	1 291 560,86	364 503,75
Korottomien velkojen muutos	-119 318,12	3 757 244,49
Rahoituksen rahavirta	-401 830,08	-3 169 705,77
Rahavarojen muutos	5 022 108,32	247 658,66
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	19 502 170,05	14 478 883,71
Rahavarat 1.1	14 480 061,73	14 231 225,05
Rahavarojen muutos	5 022 108,32	247 658,66
Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	130,45	115,97
Pääomamenojen tulorahoitus, %	83,17	67,36
Lainanhoitokate	2,15	1,55
Kassan riittävyys, pv	32,21	23,95

Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut:

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenon, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten määrästä

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun arvo on 1-2, heikko kun arvo on alle 1.

Kassan riittävyys -tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa konsernin kassavaroilla.

4.5.3 Konsernitase 31.12. ja tunnusluvut

	2017	2016		2017	2016
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	232 169 901,69	225 439 144,95	OMA PÄÄOMA	104 233 177,81	91 964 879,39
Aineettomat oikeudet	3 454 288,77	4 386 257,06	Peruspääoma	78 496 806,76	78 496 806,76
Aineettomat oikeudet	2 042 163,89	1 572 518,43	Muu oma pääoma		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 412 124,88	2 813 738,63	Arvonkorotusrahasto	1 073 021,78	1 071 982,04
Aineelliset hyödykkeet	211 938 738,86	205 799 164,45	Muut omat rahastot	2 984 786,41	3 149 395,72
Maa- ja vesialueet	28 832 987,61	24 683 561,54	Yhdistysten ja säätiöiden perusp.	33 637,59	
Rakennukset	119 730 018,80	127 343 550,31	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	10 347 249,48	1 791 460,13
Kiinteä laitteet ja rakenteet	41 206 200,97	39 125 463,36	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 297 675,79	7 455 234,74
Koneet ja kalusto	5 821 268,02	5 199 986,96	VÄHEMMISTÖOSUUDET	630 945,82	705 732,03
Muut aineelliset hyödykkeet	293 393,41	311 543,28	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAT	0,00	0,00
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	16 054 870,05	9 135 059,00	Poistoero		
Sijoitukset	16 776 874,06	15 253 723,44	Vapaaehtoiset varaukset		
Osakkeet ja osuudet osak.ja omist.y	1 727 976,74	554 001,30	PAKOLLISET VARAUKSET	1 569 228,61	1 494 350,56
Muut osakkeet ja osuudet	14 992 644,34	14 632 626,47	Muut pakolliset varaukset	1 569 228,61	1 494 350,56
Muut lainasaamiset	11 739,52	28 558,38	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	517 880,14	497 962,49
Muut saamiset	44 513,46	38 537,29	Valtion toimeksiannot	54 321,69	61 226,09
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	65 966,97	54 127,73	Lahjoitusrahastojen pääomat		
Valtion toimeksiannot	62 277,64	43 066,20	Muut toimeksiantojen pääomat	463 558,45	436 736,40
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet					
Muut toimeksiantojen varat	3 689,33	11 061,53	VIERAS PÄÄOMA	182 161 245,37	180 564 959,68
VAIHTUVAT VASTAAVAT	56 876 609,09	49 734 611,47	Pitkäaikainen	110 579 279,83	89 355 579,19
Vaihto-omaisuus	938 185,37	923 182,16	Pääomalainat		
Aineet ja tarvikkeet	890 101,76	829 574,85	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	101 514 033,16	80 883 420,99
Keskeneräiset tuotteet	48 083,61	93 607,31	Lainat julkisyhteisöiltä		
Valmiit tuotteet/tavarat			Lainat muilta luotonantajilta		
Muu vaihto-omaisuus			Saadut ennakot		
Saamiset	36 436 253,67	34 332 545,60	Muut velat	6 944 748,89	6 534 416,55
Pitkäaikaiset saamiset	16 486 317,79	16 976 527,25	Laskennalliset verovelat	2 120 497,78	1 937 741,65
Myyntisaamiset	21 725,95	47 103,27	Lyhytaikainen	71 581 965,54	91 209 380,49
Lainasaamiset	16 464 591,84	16 929 423,98	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	39 061 455,92	59 793 764,87
Muut saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä		
Lyhytaikaiset saamiset	19 949 935,88	17 356 018,35	Lainat muilta luotonantajilta		
Myyntisaamiset	14 890 680,18	13 080 993,91	Saadut ennakot	258 664,42	230 930,47
Lainasaamiset	409 649,71	433 513,46	Ostovelat	14 459 754,39	14 356 046,83
Muut saamiset	3 874 728,64	3 019 181,46	Muut velat	3 238 163,16	3 219 516,64
Siirtosaamiset	774 877,35	822 329,52	Siirtovelat	14 011 111,46	13 426 365,56
Rahoitusarvopaperit	4 156 251,51	5 291 305,00	Laskennalliset verovelat	552 816,19	182 756,12
Osakkeet ja osuudet	154 940,00	154 940,00	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	289 112 477,75	275 227 884,15
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteillä	1 642 805,00	1 871 550,00	Konsernitaseen tunnusluvut		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 358 506,51	3 264 815,00	Omavaraisuusaste %	36,09	33,44
Rahat ja pankkisaamiset	15 345 918,54	9 187 578,71	Suhteellinen velkaantuneisuus %	85,31	86,80
VASTAAVAA YHTEENSÄ	289 112 477,75	275 227 884,15	Kertynyt yli-/alijäämä eur	21 644 925,27	9 246 694,87
			Kertynyt yli-/alijäämä eur/asukas	1130,70	477,27
			Lainakanta 31.12. eur	140 575 489,08	140 677 185,86
			Lainakanta 31.12. eur/asukas	7 343,44	7 261,13
			Lainasaamiset 31.12. eur	11 739,52	28 558,38
			Velat ja vastuut % käyttötuloista	92,11	
			Asukasmäärä 31.12	19143	19374

Konsernitaseen tunnusluvut:

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen sietokykyä selvityä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70%:n omavaraisuutta. Alle 50%:n omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus % kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus koko kuntasektorilla on noin 30%.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

5 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

5.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (5.2.6).

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

5.2.1 Toimintatuotot tehtävälaittain, ulkoinen

	2017	2016
Yleishallinto	5 821 032,91	3 153 736,41
Perusturva	10 873 905,87	10 893 071,25
Kasvu ja oppiminen	1 811 752,51	1 786 545,66
Vapaa-aika	685 221,53	607 288,80
Ympäristö	237 152,42	284 524,62
Tekninen	2 648 040,07	2 549 309,65
Toimintatuotot yhteensä	22 077 105,31	19 274 476,39

5.2.2 Verotulojen erittely

	2017	2016
Kunnan tulovero	62 983 824,49	63 116 522,99
Osuus yhteisöveron tuotosta	8 989 792,06	6 788 980,80
Kiinteistövero	4 722 301,08	4 528 871,79
Verotulot yhteensä	76 695 917,63	74 434 375,58

5.2.3 Valtionosuuksien erittely

	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	39 018 876,00	40 965 995,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	7 212 204,00	7 121 172,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	0,00	-1 431 744,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 571 201,00	-2 170 966,00
Harkinnavarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Valtionosuudet yhteensä	44 659 879,00	44 484 457,00

5.2.4 Palvelujen ostojen erittely

	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	33 808 547,23	32 579 173,74
Muiden palvelujen ostot	20 394 330,38	19 553 378,51
Palvelujen ostot yhteensä	54 202 877,61	52 132 552,25

5.2.5 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta kaupungin tilinpäätöksessä

Vuosina 2017-2020:

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	7 864 695,00
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	9 234 164,00
Ero (eur)	-1 369 469,00
Ero (%)	-14,83

Investointi- ja poistotason poikkeama johtuu siitä, että tarkastelujaksoon ajoittuu mm. uusi terveyskeskus, uusi päiväkotitoimintakeskus ja liikuntatalo / uimahallin peruskorjauksia. Lukion ja Suolahden yhtenäiskoulun rakentaminen leasing-rahoituksella on puolestaan vähentänyt investointimenoja.

5.2.6 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

POISTOSUUNNITELMA 2013 -

	poistoaika		poistomuoto
	alaraja vuotta	yläraja vuotta	
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2	5	tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5	20	tasapoisto
Liikearvo	2	5	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmat			
Laajat tietojärjestelmät	5	5	tasapoisto
Muut atk-ohjelmistot	2	5	tasapoisto
Muut			
Vuokrahuoneistojen peruskorjaus	3	10	tasapoisto
Muut aineettomat oikeudet	2	5	tasapoisto
Osuudet tai avustukset muiden yhteisöjen käyttöomaisuuden hankintamenoihin	5	5	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	2	5	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet			ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat			
Asuinrakennukset, kiviset	30	40	tasapoisto
Asuinrakennukset, puiset	25	35	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	25	40	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	20	30	tasapoisto
Koulurakennukset, kiviset	25	35	tasapoisto
Koulurakennukset, puiset	20	30	tasapoisto
Päiväkotirakennukset, kiviset	25	30	tasapoisto
Päiväkotirakennukset, puiset	25	25	tasapoisto
Terveysasema-/sairaalarakennukset, kiviset	25	30	tasapoisto
Terveysasema-/sairaalarakennukset, puiset	20	30	tasapoisto
Uimahallit	20	30	tasapoisto
Liikuntahallit	25	35	tasapoisto
Vapaa-ajan muut rakennukset	25	35	tasapoisto
Keskuskeittiörakennukset	25	30	tasapoisto
Muut tehdas- ja tuotantorakennukset, kiviset	25	35	tasapoisto
Muut tehdas- ja tuotantorakennukset, puiset	20	30	tasapoisto
Varastorakennukset, kiviset	25	35	tasapoisto
Varastorakennukset, puiset	20	30	tasapoisto
Muut rakennukset	20	30	tasapoisto
Koneet ja kalusto			
Liikennevälineet ja liikkuvat työkoneet	5	8	tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	15	tasapoisto
Kevyet koneet	5	10	tasapoisto
Sairaalan ja terveydenhuollon laitteet	5	15	tasapoisto
Atk-laitteet	3	5	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5	8	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	15	20	menojäännös
Sillat, satamat, laiturit	10	30	menojäännös
Vesilaitokset, jätevedenpuhd. rakenteet	15	30	menojäännös
Vesi- ja viemäriverkosto	30	40	menojäännös
Vesi- ja viemäripumppaamot ja koneistot	15	30	menojäännös
Muut maa- ja vesirakenteet	15	30	menojäännös
Liikenteen ohjauslaitteet	10	15	menojäännös
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10	15	menojäännös
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat			
Arvo- ja taide-esineet			
Keskeneräiset hankinnat ja ennakkomaksut			ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet			ei poistoa
Menojäännöspoistoa käytettäessä poistetaan jäljellä oleva poistamaton hankintahinta kerralla, kun se on vähemmän kuin 2,5 % alkuperäisestä hankintahinnasta			

5.2.7 Pakollisten varausten muutokset

	2017	2016
Vakuus Sirkkaharjun maakaatopaikka 1.1. (kpci)	6 000,00	6 000,00
Lisäykset tilikaudella (kpci)	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella (kpci)	0,00	0,00
Vakuus Sirkkaharjun maakaatopaikka 31.12. (kpci)	6 000,00	6 000,00
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	6 000,00	6 000,00

5.2.8 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja - tappiot

	2017	2016
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	470 003,10	376 001,62
Kaavamuutosten luovutusvoitot	2 427 608,99	815 460,33
Rakennusten myyntivoitot	4 963,48	149 685,94
Muut myyntivoitot	0,00	7 735,89
Myyntivoitot yhteensä	2 902 575,57	1 348 883,78
Muut toimintakulut		
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	5 948,63	3 894,82
Kaavamuutosten luovutustappiot	547 422,50	326 768,05
Rakennusten myyntitappiot	618 136,45	22 383,04
Muut myyntitappiot	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	1 171 507,58	353 045,91

5.2.9 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2017	2016
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöstä	939 802,10	1 462 020,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	57 129,25	38 211,18
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00
Yhteensä	996 931,35	1 500 231,18

5.3 Tasetta koskevat liitetiedot

5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

5.3.1.1 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset

Pysyvät vastaavat Käyttöomaisuus

	Aineettomat hyödykkeet			Maa-alueet	Rakennukset	Aineelliset hyödykkeet				Yhteensä
	Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä			Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskenkäiset hankinnat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	216 690,60	547 487,79	764 178,39	23 622 398,63	80 668 041,98	10 157 506,19	1630 026,31	160 778,53	978 533,29	117 217 284,93
Lisäykset tilikaudella	119 986,09	0,00	119 986,09	3 577 223,09	571 931,50	2 291 648,77	45 871,66	0,00	1927 983,44	8 414 658,46
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-26 566,67	0,00	0,00	-140 000,00	-166 566,67
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-1059 975,03	-148 685,97	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 208 661,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	111 163,08	486 191,59	0,00	0,00	-597 354,67	0,00
Poistot tilikaudella	-58 812,37	-123 246,85	-182 059,22	0,00	-6 375 747,81	-1597 033,35	-424 987,05	0,00	0,00	-8 397 768,21
Poistamaton hankintameno 31.12.	277 864,32	424 240,94	702 105,26	26 139 646,69	73 826 702,78	113 117 46,53	1250 910,92	160 778,53	2 169 162,06	114 858 947,51

	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä	Jvk-muut laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Tytäryhtiö-osakkeet	Kuntayhtymäosuudet	Osakkeet osakkeet ja omist. yhtiöt	Muut osakkeet ja osuudet		Saamiset tytäryhtiöistä	Saamiset osakkeista ja omist. yhtiöistä	Saamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	12 650 356,92	6 246 080,41	70 000,00	351 767,59	19 318 204,92	24 788 501,42	28 558,33	0,00	24 817 059,75	
Lisäykset tilikaudella	70 000,00	0,00	348 606,00	7 293,00	425 899,00	3 654,00	0,00	0,00	3 654,00	
Vähennykset tilikaudella	0,00	-39 210,00	0,00	0,00	-39 210,00	-205 000,00	-16 818,81	0,00	-221 818,81	
Hankintameno 31.12.	12 720 356,92	6 206 870,41	418 606,00	359 060,59	19 704 893,92	24 587 155,42	11 739,52	0,00	24 598 894,94	
Arvonlennukset ja niiden palaut.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpito arvo 31.12.	12 720 356,92	6 206 870,41	418 606,00	359 060,59	19 704 893,92	24 587 155,42	11 739,52	0,00	24 598 894,94	

Pysyvät vastaavat

159 864 841,63

5.3.1.2 Arvonkorotukset

	2017	2016
Maa- ja vesialueet		
Arvo 1.1	0	0
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Arvo 31.12	0	0
Rakennusten arvonkorotukset		
Arvo 1.1	0	0
Arvonkorotukset		
Arvonkorotusten purku		
Arvo 31.12	0	0
Arvonkorotukset yhteensä	0	0

5.3.1.3 Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus ky:n peruspääomasta	Ero
Keski-Suomen Liitto	102 738,95		39 210,00	63 528,95	126 379,00	-62 850,05
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri	4 598 536,60			4 598 536,60	4 557 421,40	41 115,20
Äken ammatillisen koulutuksen ky	1 544 804,86			1 544 804,86	1 473 668,69	71 136,17
	6 246 080,41	0,00	39 210,00	6 206 870,41		

5.3.1.4 Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Koti- paikka	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 eur)		
				perus- pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Ääneseudun Asunnot Oy	Äänekoski	100,00	100,00	1451	26595	7
Äänekosken Energia Oy	Äänekoski	100,00	100,00	1261	59827	841
Pro Avera Oy	Äänekoski	100,00	100,00	774	2878	-27
Äänekosken Asumispalvelusäätiö	Äänekoski	100,00	100,00	34	417	0
Äänekosken Kiinteistöhoito Oy	Äänekoski	100,00	100,00	100	1828	314
Ääneseudun Kehitys Oy	Äänekoski	100,00	100,00	75	166	-121
Keitele-Museo Oy	Äänekoski	87,00	87,00	24	4	-9
Kt Oy Konginkankaan Säästölipas	Äänekoski	74,60	74,60	6	3	0
Kt Oy Suolahden Keskusraitti	Äänekoski	73,30	73,30	25	35	-17
SS-Jäähalli Oy	Äänekoski	71,40	71,40	84	124	5
Kt Oy Kennäsapila (ÄE Oy)	Äänekoski	0,00	75,00	851		0
Kt Oy Äänekosken Kauppatalo (Pro Avera Oy.)	Äänekoski	0,00	54,30	29	17	0
			Yhteensä	4714	91894	993
Kuntayhtymät						
Äänekosken ammatillisen koulutuksen ky	Äänekoski	41,59	41,59	1474	857	-52
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ky	Jyväskylä	9,50	9,50	4556	26670	752
Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	7,80	7,80	87	259	-13
			Yhteensä	6117	27786	687
Omistusyhteisyydet						
Konginkankaan OP-Liikekeskus Oy	Äänekoski	25,30	25,30	14	2	-4
Sammakkokangas Oy	Saarijärvi	33,20	33,20	290	586	49
Kt Oy Suolahden Kellosepänk 21 (Pro Avera Oy)	Äänekoski	0,00	48,30	385	4	6
As Oy Sääkskulma (ÄSA Oy)	Äänekoski	0,00	47,20	1		
Kumpuniemen Voima Oy (ÄE Oy)	Äänekoski	0,00	46,00	244	979	0
Koskienergia Oy (ÄE Oy)	Mikkeli	0,00	45,00	2481		
As Oy Sumiaisten Kukkoranta (ÄSA Oy)	Äänekoski	0,00	37,70	3		
KS Energiävälitys Oy (ÄE Oy)	Jyväskylä	0,00	20,40	4		
			Yhteensä	3422	1571	51
Osakkuusyhteisöt						
Äänekosken vanhaintukisäätiö	Äänekoski					
Suolahden vanhain- ja vammaistentukisäätiö	Äänekoski					
			Yhteensä	0	0	0
Yhteisyhteisö						
Kt Oy Koppelonpesä (ÄE Oy)	Mikkeli	0,00	50,00	51		0
			Yhteensä	51	0	0

5.3.1.5 Saamisten erittely

	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	26 680,09	0,00	495,18
Lainasaamiset	0,00	431 000,00	0,00	644 000,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	965 468,75	0,00	940 000,00
Yhteensä	0,00	1 423 148,84	0,00	1 584 495,18
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	15 251,20	0,00	31 110,07
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	15 251,20	0,00	31 110,07
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	100 183,87	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	100 183,87	0,00	0,00
Saamiset yhteensä	0,00	1 538 583,91	0,00	1 615 605,25

5.3.1.6 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	25 468,75	35 995,82
Kelan korvaus työterveyshuollosta	445 600,00	451 600,00
EU-tuet ja avustukset	165 244,91	440 138,89
Lainasaamiset	431 000,00	659 288,44
ALV-saatavat	1 599 750,33	1 211 527,99
Muut siirtosaamiset	1 160 334,60	1 104 937,09
Muut tulojäämät	495 096,23	340 088,68
Tulojäämät yhteensä	4 322 494,82	4 243 576,91

5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

5.3.2.1 Oman pääoman erittely

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	78 496 806,79	78 496 806,79
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	78 496 806,79	78 496 806,79
Arvonkorotusrahasto 1.1	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	84 709,66	84 709,66
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-17 349,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	67 360,66	84 709,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	260 762,16	-5 536 034,28
Siirto vahinkorahastoon	0,00	0,00
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	0,00	0,00
Edellisten tilikausien alijäämä 31.12.	260 762,16	-5 536 034,28
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	7 599 704,57	5 796 796,44
Oma pääoma yhteensä	86 424 634,18	78 842 278,61

5.3.2.2 Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	21 636 420,00	3 967 488,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	21 636 420,00	3 967 488,00

5.3.2.3 Vieras pääoma, erittely

	2017		2016	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		884 612,66		985 293,66
Yhteensä	-	884 612,66	-	985 293,66
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Lainat julkisyhteisöiltä	-	-	-	-
Ostovelat		4 139 933,62		6 435 533,86
Yhteensä	-	4 139 933,62	-	6 435 533,86
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		31,64		-
Yhteensä		31,64		-
Velat yhteensä	-	5 024 577,92	-	7 420 827,52

5.3.2.4 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Korkojaksotukset	32 871,65	0,00
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	6 299 270,35	5 689 414,56
Valtionosuusennakot	191 896,20	338 055,00
Muut menojäämät	4 700,00	3 820,00
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	6 528 738,20	6 031 289,56
Siirtovelat yhteensä	6 528 738,20	6 031 289,56

5.3.2.5 Huollettavien varat

	2017	2016
Huollettavien varat 31.12	280 877,37	237 015,39

5.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

5.4.1 Vastuusitoumukset

	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	84 396 557,42	86 396 557,42
Jäljellä oleva pääoma	54 094 470,64	54 829 340,57
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	10 457 793,00	10 589 733,94
Jäljellä oleva pääoma	6 605 128,75	7 098 672,14

5.4.2 Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	108 458 750,00	94 732 570,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	71 681,96	70 711,58

5.4.3 Muut taloudelliset vastuut

	2017	2016
Leasingvastuut	8 632 449,77	142 511,59
Arvonlisäveron palautusvastuu	7 783 896,56	10 927 044,99
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	3 057 578,90	2 933 059,21

5.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

5.5.1 Henkilöstölukumäärä

Henkilöstörakenne 31.12.2017

	Vakituiset	Määräaikaiset	Sijaiset	Työllistetyt	Yhteensä
Keskushallinto	110	12	7	36	165
Perusturvatoimiala	428	39	127	12	606
Kasvun ja oppimisen toimiala	375	56	46	16	493
Tekninen ja ympäristötoimiala	16	3	1	2	22
Vapaa-aikapalvelujen toimiala	41	7	4	3	55
Yhteensä	970	117	185	69	1341

5.5.2 Henkilöstökulut

	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	44 350 676,45	44 361 537,06
Maksetut palkat ja palkkiot	44 942 020,62	44 952 522,62
Jaksotetut palkat ja palkkiot	4 757,99	52 195,66
Henkilöstökorvaukset	-596 102,16	-643 181,22
Henkilösivukulut	13 389 286,60	14 289 427,08
Eläkekulut	11 067 060,85	11 319 137,89
Muut sivukulut	2 322 225,75	2 970 289,19
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	57 739 963,05	58 650 964,14
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	64 992,53	31 293,02
Henkilöstökulut yhteensä	57 804 955,58	58 682 257,16

5.5.3 Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	11 129,00	17 157,65
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	559,00	751,20
Tarkastuslautakunnan avustaminen	5 119,00	3 229,50
Muut palkkiot	0,00	250,50
Palkkiot yhteensä	16 807,00	21 388,85

5.5.4 Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, Kh 26.10.2015 § 278 ja Kv 2.11.2015 § 76, jossa on sovittu 10 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

6 KONSERNITILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

6.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman ja rahoituslaskelman. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastavaiiin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä.

Kunnan konsernitilinpäätöksen omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Kunnan taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien yli-/alijäämiin ja tilikauden yli-/alijäämiin ja niiden muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden yli-/alijäämään.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Yhdistelyssä on huomioitu poistoeron ja vapaaehtoisten varausten yhteismäärä vähennettynä laskennallisella verovelalla.

Kirjanpitolautakunnan lausunnon (nro 111, konserniyleisohjeen soveltaminen suunnitelman mukaisten poistojen oikaisussa) mukaan voidaan kuntakonsernin sisällä käytetyt erilaiset poistosuunnitelmat jättää konsernitilinpäätöstä laadittaessa yhdenmukaistamatta. Edellytyksenä on tällöin, että kuntakonsernin tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Yhdenmukaistamista jättäminen edellyttää, että kunnan tytäryhteisö on kirjannut omassa kirjanpidossaan hankintamenon KPL 5:5.1 §:n mukaisesti vaikutusaikanaan poistoina kuluksi ennalta vahvistetun poistosuunnitelman mukaan ja poistosuunnitelma vastaa hyödykkeen teknistaloudellista kulumista ja vastaisia tulosodotuksia. Äänekosken kaupungin konsernitilinpäätöksessä on jätetty yhdenmukaistamatta konserniyhtiöiden erilaiset poistosuunnitelmat.

6.2 Konsernin tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6.2.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni	
	2017	2016
Toimintatuotot		
Yleishallinto	6 194 842,09	4 185 493,31
Sosiaali- ja terveyspalvelut	44 894 852,44	44 440 739,86
Opetus- ja kulttuuripalvelut	3 799 492,27	4 071 658,04
Yhdyskuntapalvelut	30 960 909,84	29 739 124,24
Toimintatuotot yhteensä	85 850 096,64	82 437 015,45

6.2.2 Pysyvien vastaavien myyntivoitot- ja tappiot

Konserni	2017	2016
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	470 003,10	376 001,62
Kaavamuutosten luovutusvoitot	2 427 608,99	815 460,33
Rakennusten myyntivoitot	83 959,43	149 685,94
Muut myyntivoitot	89 358,11	15 708,04
Myyntivoitot yhteensä	3 070 929,63	1 356 855,93
Muut toimintakulut		
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	5 948,63	3 894,82
Kaavamuutosten luovutustappiot	547 422,50	326 768,05
Rakennusten myyntitappiot	631 912,17	22 383,04
Muut myyntitappiot	95 516,75	0,00
Myyntitappiot yhteensä	1 280 800,05	353 045,91

6.2.3 Pakollisten varausten muutokset

	Konserni	
	2017	2016
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	1 488 350,56	1 362 109,24
Lisäykset tilikaudella (ky)	74 878,05	126 241,32
Vähennykset tilikaudella (ky)	0,00	0,00
Vakuus Sirkkaharjun maakaatopaikka 1.1. (kpki)	6 000,00	6 000,00
Lisäykset tilikaudella (kpki)	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella (kpki)	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	1 563 228,61	1 488 350,56
Vakuus Sirkkaharjun maakaatopaikka 31.12. (kpki)	6 000,00	6 000,00
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	1 569 228,61	1 494 350,56

6.2.4 Konsernituloksen eliminoinnit

	Konserni yhteensä	Elimi- noinnit	Yhtiöt + kaupunki	Äänekosken kaupunki	Yhtiöt yhteensä
Tuloslaskelma					
Toimintatuotot	85 850 097	-22 491 850	108 341 946	22 091 853	86 250 093
Toimintakulut	-186 438 963	16 474 847	-202 913 811	-128 965 744	-73 948 066
Osuus osakk.yht. voit./tap.	791 870	791 870			
Toimintakate	-99 796 997	-5 225 133	-94 571 864	-106 873 891	12 302 027
Verotulot	76 695 918		76 695 918	76 695 918	
Valtionosuudet	50 677 246	6 017 367	44 659 879	44 659 879	
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	806 875	-630 598	1 437 473	631 207	806 266
Muut rahoitustuotot	202 308	-1 165 330	1 367 638	1 242 061	125 578
Korkokulut	-1 040 402	854 728	-1 895 130	-160 306	-1 734 824
Muut rahoituskulut	-91 829	1 200	-93 029	-35 255	-57 774
Rahoitustuotot ja -kulut	-123 047	-940 000	816 953	1 677 707	-860 754
Vuosikate	27 453 119	-147 766	27 600 885	16 159 613	11 441 273
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 100 680		-14 100 680	-7 050 179	-7 050 501
Kertaluonteiset poistot	-1 529 648		-1 529 648	-1 529 648	
Arvonalentumiset	-1 749		-1 749		-1 749
Poistot ja arvonalentumiset	-15 632 077		-15 632 077	-8 579 827	-7 052 250
Satunnaiset erät					
Tilikauden tulos	11 821 042	-147 766	11 968 808	7 579 785	4 389 023
Tilinpäätössiirrot	23 715	2 719 104	-2 695 389	19 919	-2 715 309
Laskennalliset verot	-552 816	-552 816			
Vähemmistöosuudet	5 735	5 735			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 297 676	2 024 257	9 273 419	7 599 705	1 673 714

6.3 Konsernitasetta koskevat liitetiedot

6.3.1 Konsernitaseen vastaavia koskevat liitetiedot

6.3.1.1 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni	
	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	169 893,63	182 426,16
Kelan korvaus työterveyshuollosta	490 851,72	498 409,00
EU-tuet ja avustukset	165 244,91	448 898,89
Lainasaamiset	431 000,00	659 288,44
Alv-saatavat	1 606 922,18	1 213 740,99
Muut siirtosaamiset	1 492 560,15	1 521 137,67
Muut tulojäämät	495 096,23	340 088,68
Tulojäämät yhteensä	4 851 568,82	4 863 989,83
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	4 851 568,82	4 863 989,83

6.3.2 Konsernitaseen vastattavia koskevat liitetiedot

6.3.2.1 Oman pääoman erittely

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	78 496 806,76	78 496 806,76
Lisäykset		
Vähennykset		33 637,59
Peruspääoma 31.12.	78 496 806,76	78 530 444,35
Arvonkorotusrahasto 1.1	1 071 982,04	1 071 466,32
Muutos tilikaudella	1 039,74	515,72
Arvonkorotusrahasto 31.12	1 073 021,78	1 071 982,04
Muut omat rahastot 1.1.	3 149 395,72	3 240 989,13
Muutos tilikaudella	-164 609,31	-91 593,41
Muut omat rahastot yhteensä 31.12	2 984 786,41	3 149 395,72
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 1.1.	33 637,59	33 637,59
Muutokset tilikaudella		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 31.12.	33 637,59	-33 637,59
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	1 791 460,73	-1 193 349,51
Siirto edelliseltä tilikaudelta	7 455 234,74	2 205 484,46
Edellisten tilikausien oikaisut	1 100 554,01	779 370,78
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	10 347 249,48	1 791 460,73
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	11 297 675,79	7 455 234,74
Oma pääoma yhteensä	104 233 177,81	91 964 879,99

6.3.2.2 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni	
	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Korkojaksotukset	207 487,84	173 823,90
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	11 369 691,19	10 656 197,00
Potilasvakuutuslaina	89 312,54	152 219,60
Valtionosuusennakot	191 896,20	338 055,00
Muut menojäämät	2 152 723,69	2 106 070,00
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	14 011 111,46	13 426 365,50
Siirtovelat yhteensä	14 011 111,46	13 426 365,50

6.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

6.4.1 Vastuusitoumukset

	Konserni	
	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	77 585 345,41	80 419 500,87
Jäljellä oleva pääoma	51 640 477,19	56 823 435,38
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	12 674 323,20	12 806 264,14
Jäljellä oleva pääoma	8 821 658,95	9 315 202,34

6.4.2 Muut taloudelliset vastuut

	Konserni	
	2017	2016
Leasingvastuut	14 315 207,46	2 456 709,04
Vuokravastuut	185 395,73	220 882,94
Arvonlisäveron palautusvastuu	8 029 513,66	11 067 397,62
Perustamishankkeiden valtionosuus palautusvastuu	3 057 578,90	2 933 059,21

7 LUETTELOT JA SELVITYKSET

Vuoden 2017 tilinpidossa on käytetty seuraavia kirjanpitokirjoja:

	Päiväkirja		Kassajärjestelmä
	Pääkirja		Sosiaalityöjärjestelmä
	Ostoreskontra		Käyttöomaisuuskirjanpito
	Myyntireskontra		Varastokirjanpito
	Laskutus		
	Palkkakirjanpito		
	Lainakirjanpito		
	Tositelajit:	403	Ostoreskontra 3, sähköinen
		406	Ostoreskontra, tekninen osasto
009	Käyttöomaisuusviennit	408	Ostoreskontra, perusturva Äki
010	Avaussaldojen korjaus	409	Ostoreskontra, perusturva Slh
015	Jaksotukset	410	Ostoreskontra, vesilaitos
017	Vyörytykset	415	Ostoreskontra, kiint.investoinnit
020	Muistiotositteet	441	EU-projekti Kapeenkoski
030	Tiliotetositteet	442	Ketään ei jätetä -projekti
040	CPU-kassatositteet	445	Ylioppilastutkintomaksut
050	Myyntireskontra, viitesuoritukset	455	Koulutoimen laskutus
055	Myyntireskontra, manuaalisuoritukset	500	Elatusturva
060	Ostoreskontran palauteaineisto	501	Pro Consona sosiaalityö, siirto kirjanpitoon
		510	Kuntalaskutus / Musiikkiopisto
101	Eri toimialojen laskutukset	515	Musiikkiopiston oppilasmaksut
105	Yleishallinnon laskutus	525	Työpajalaskutus
110	Antolainat	530	Liikunta- ja nuorisotyön laskutukset
111	Lyhytaikaisten antolainojen laskutus	532	Voimailusalimaksut
120	Ruokapalvelulaskutus	535	Uimahallilaskutus
310	Palkat	540	Kirjastotoimen laskutus
320	Sosiaalitoimen laskutus	550	Kulttuuritoimen laskutus
325	Päihdeklinikan laskutus	701	Työlaskutus
330	Vammaispalvelulaskutus	705	Venepaikkalaskutus
335	Perhetukikeskuksen laskutus	710	Toimitilavuokralaskutus
340	Perheneuvolan laskutus	715	Jätehuoltomaksut
345	Psykiatrisen hoitokotipalvelun asiakasmaksusuudet	720	Hulevesilaskutus
		725	Työkonelaskutus
350	Opiskelijaohjauspalkkiolaskutus	727	Puistotyölaskutus / sisäinen
354	Päivähoitolaskutus	728	Tilapalvelu / sisäinen
355	Perusturvan yleislaskutus	730	Tontinvuokralaskutus
360	Hoitopäivämaksut / tk	735	Viljelypalstalaskutus
365	Hammashuoltomaksut / tk	740	Rakennustarkastusmaksut
370	Terveyskeskusmaksut / tk	741	Sisäinen vesilaskutus
375	Työterveyshuoltomaksut / tk	742	Vesi- ja jätevesilaskutus
		743	Vesilaitoksen työläskutus
		745	Teknisen osaston laskutus
380	Kunta- ja yrityslaskutus / tk	750	Ympäristötoimen laskutus
382	Vanhustenhuoltolaskutus	755	Siivoustoimen laskutus
385	Fysioterapiamaksut / tk	901	Keskusvarasto / tk
390	Kotihoitomaksut / kotisairaanhoido	991	Vanhat saatavat / Slh
401	Ostoreskontra 1	992	Vanhat saatavat / Äki
402	Ostoreskontra 2	993	Vanhat saatavat / tk
		999	Liitetietositteet / tilinpäätös

8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Äänekoski 26.3.2018

Äänekosken kaupunginhallitus

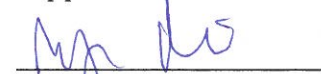
Kari Kiiskinen, puheenjohtaja

Matti Virtanen

Seppo Ruotsalainen

Merja Närhi

Marke Tuominen

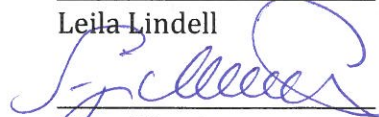
Matti Tuononen, kaupunginjohtaja

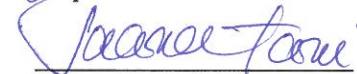
Matti Tiusanen

Leila Lindell

Sirpa Martins

Jaana Tani

Suorittamastamme tilintarkastuksesta olemme tänään antaneet tilintarkastuskertomuksen.

Äänekoski _____.____.2018

BDO Audiator Oy

JHTT-yhteisö

Jukka Vuorio

JHT, HT